

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“
ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

**РЕЧНИК
НА ЦРКОВНОСЛОВЕНСКИОТ ЈАЗИК
ОД МАКЕДОНСКА РЕДАКЦИЈА**

III

15

ГОРЉТИ – ДВИЖАТИ

СКОПЈЕ 2023

Главен уредник
Наталија Андријевска

Редакција
Наталија Андријевска • Лилјана Макаријоска • Емилија Црвенковска

Автори на свеската
Наталија Андријевска (НА – 37 зб.: завршна обработка, 62 зб.: целосна обработка)
Георги Георгиевски (ГГ – 81 зб.: основна обработка, 18 зб.: целосна обработка)
Александра Ѓуркова (ДА, ДАЖЕ)
Катица Трајкова (КТ – 44 зб.: завршна обработка, 71 зб.: целосна обработка)

Лектори – консултанти
Наталија Андријевска (грчки и латински јазик)
Славомира Рибарова (англиски јазик)
Роза Тасевска (руски јазик)

Коректура
Наталија Андријевска • Катица Трајкова

Компјутерска обработка
Наталија Андријевска • Катица Трајкова

Печати
Графо пром

Тираж
100 примероци

CIP – Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопје

811.163.1:003.349.8(497.7)(038)

РЕЧНИК на црковнословенскиот јазик од македонска редакција. Т. 3,
15, **ГОРЃТИ – ДВИЖАТИ** / [главен уредник Наталија Андријевска; автори
на свеската Наталија Андријевска... и др.]. – Скопје: Институт за
македонски јазик „Крсте Мисирков“, Одделение за историја на
македонскиот јазик, 2023. – стр. 81–160; 30 см

Други автори: Георги Георгиевски, Александра Ѓуркова, Катица
Трајкова

ISBN 978-608-220-080-4

1. Андријевска, Наталија [автор] [главен уредник]
а) Црковнословенски јазик – Ракописи – Македонија – Речници

COBISS.MK-ID 59292933

186v21Les; аще ли же кто иже не поклонит се образѣ царевѣхъ хошемъ его взвръзгнѣти въ огонь идеже **горить** καίεται 234v16Krn • *fig.* аще и весь миръ радѣует ми са приема избавление нѣ атровѣ ми **горить** зраши твоего распатиа 138a6Orb, *sim.* 188a33Orb 116r4Hlud; *sim.* оутроба же моя **горитъ** 168d11Vtš, *sim.* **горн** 199c3Vtš; и не ѿбегохъ далеуе да не виждѣ сзмръзть твоа и **гореше** срѣдѣце мое καίεται 163v12Krn; и рекоста къ себѣ не срѣдѣце ли наю **гора** бѣ в наю егда глаголаше нама каиόμενη ἦν L24,32 Dbj Dbm Krp(bis), **горе** Krat, **горѣ** Mkd; съ бѣ наоучены словоу вожию и **гора** доухомъ ζέων τῷ πνεύματι A18,25 Karp Slep, **горзи** Ohr, **горан** Str, **горе** Verk; тышѣниемъ не лѣнностивн доухомъ **гораше** господевн работашше τῷ πνεύματι ζέοντες R12,11 Karp(bis) Ohr Slep Str Verk — Cf. изгарати, огорѣти • *ptc.-adj.* *ζορησῖι, врел, жезжок; горящий, горячий, жгучий; burning, hot; – καίόμενος, τοῦ πυρός, πυρούμενος, ζέων, πεπυρακτωμένος; ἀναμένος, ζεστός, θερμός* (Krn): имаши жгли **гораши** сади на нихъ ἔχεις ἀνθρακας πυρός comPs10,6 Bon Pog; вожествонож раждегше са любовиѣ христовож по жглемъ **горашемъ** прѣминѣте яко въ хладѣ ἐπ' ἀνθράκων πυρός διαβαίνετε 44r15Bit 43r27Šaf 79b37Orb, **горашиимъ** 7v8Hlud; стрѣлы силнаго изъшфрени съ **горашиими** жглыми поустиньными сὺν τοῖς ἀνθράξιν τοῖς ἐρημικοῖς Ps119,4 Dēn Bon Pog Rdm; молаше и кнѣзь яко аще оуглине **горюше** съ ливаномъ къ трѣбишюу врьжеть мнить жрѣтвюу принести вогомъ εἰ τοὺς ἀνθρακας μετὰ τοῦ λιβανωτοῦ 65r2Stan; тогда якоже изыдоше възнь видеше и бѣ готова трапеза и оуглые **горешее** κάρβουνα ἀναμένα 103v23Krn; и въ твоени славѣ огнь **гора** разгорит са пѣр каиόμενον καθήσεται Is10,16 Lobk Orb Hlud, **горан** Grig; и вѣдетъ вѣжжѣ ко вѣжжѣ ѿ пламене **гораша** ἀπὸ φλογός каиόμενης Is10,18 Grig Lobk, **гораши** Orb Hlud; яко и зарѣ огнѣ **горашиа** в ноци ѿс φωτός πυρός каиόμενου Is4,5 Orb, **гораши** Lobk ѿ зарѣаши Grig; вѣси яко ѿроци еже съ азариж вѣрож си огнь печи

гораши ѿгасишъ καμίνου φλόγα каиόμενης 82r8Bit, оугасишъ вѣрож пламень **горашиа** печь 43v36Hlud ѿ печи пламень оугасишъ 100v7Zag, огнѣ пламеннаго оугасишъ 83v6Šaf; пошь са древе даниль и трне же ѿроци үелюсти львовы съкроушше [ѿгасишъ] **гораши** печь ѿгасишъ каиόμενης φλογός 12b27Orb; постави свѣтило и свѣщѣ **гораши** на немъ λύχνον ἐπ' αὐτῆς каиόμενον 107r12Les; и пакы на мнозѣ повѣшенъ бысѣтъ и съ свѣщами **горашиими** ребра ѿмоу подѣжегошъ διὰ λαμπάδων πυρός 122v17Stan; по семь положень на огни тауе вѣръжень въ сковрадѣ **гораши** и абиѣ въ коновъ врашѣ εἰς τήγανον каиόμενον 87v24Stan; приндетъ бо дѣньнъ господьнъ егда невѣса **горашиа** раздроушѣт са οἱ οὐρανοὶ πυρούμενοι 191r26Les; ѿ вѣчѣрнѣа бо науѣтъ до положѣнѣа бо дѣждѣ идѣше съходешее бѣ пепель **горешѣ** яко и жератокъ стаκτῆ ζέουσα ὡς ἀνθρακιά 56v16Stan; прѣвѣне прѣпоисавъ и поисомъ желѣзномъ **горашемъ** μετὰ σιδηράς ζώνης πεπυρακτωμένης 83r19Stan; и пакы егда поиде тамо вареніе бѣ еше **гореша** ἀργατωмъ ζεστόν 236v18Krn; измѣненіе же есѣтъ яко нѣкаа вещь ѿ **горешее** бываеът стоудено τινὰ πράγματα ἀπὸ θερμὰ γίνονται ψυχρά 123v15Krn • *ptc.-subst.* ѿсезаніе же дѣнствоуѣтъ въ мнѡжаиша въ **горешее** и въ стѣдѣнноѣ въ водно и въ сѣхоѣ въ трѣпко и меккоѣ въ тешкоѣ и лесноѣ въ редкоѣ и үестоѣ εἰς θερμόν καὶ ψυχρόν 93v8Krn; **горешо** же и стѣденно иже подложено ѿсезанію иматъ и посрѣдство да нѣсѣтъ ниже сѣвршенно **горешее** ниже сѣвршенно стѣдѣности нь посрѣдѣ стѣдѣнно и тепло τὸ δὲ θερμόν καὶ ψυχρόν ... μήτε τελείως θερμόν μήτε τελείως ψυχρόν ἀλλὰ μέσον ψυχροῦ καὶ θερμοῦ 93v19.20Krn ♦ **КАМЕНЬ ГОРАШѢ** *сульфур; сера; sulphur, brimstone; – θεῖον:* въ нѣже дѣньнъ изиде лоѣѣ ѿ содома ѡдѣжди **камень гораши** и ѡгъньнъ с невѣсѣ погоуѣи вса θεῖον L17,29 Rad, **камы горешѣ** Mkd ѿ жопель Dbm Dbj Krp Krat — Cf. жопелъ ♦ v. etiam **КАМЕНЬ**

Notae: per err. pro χεῖσθαι: жидове яко вода сирѣуъ непостоянии **гораши** (sic) само и

ГОРѢТИ

ωΝΑΜΟ ЯКО ВОДА χεόμενοι comPs87,18 Bon Pog;
— pro вРАТИ: ЯКО ВКОГЪ ПО НИХЪ **ГОРѢАШЕ** (sic)
comPs104,36 Pog **ГОРѢАШЕ** ἐπολέμει Bon
KSM Г/НА

ГОРАЩИНА, -зи f.

Krn

жорешина; **жара**; **heat**; — **ζέσις**: жарость
ес<ть> **ГОРЕЩИНА** ωколо срѣдѣца крѣвѣ
похоть желателнаа ζέσις 50v10Krn — EXH — Cf.
ВАРЗ¹, ВЗЖЕЖЕНИЕ, ВЗЗГОРѢНИЕ, ГОРЕСТЬ²,
ЖЕЖОСТЬ, ЗНОИ

M

KT

ГОРАЩЬ v. ГОРѢТИ

ГОСПОДАРЬ, -рѣ m.

Krn

досйодар; **gospodin**; **master**; — **αὐθέντης**: и
ИНО НЕ ЛЮБЕТЪ БОСЫ ТЗКМО ЧЗСТЪ ПРЗВО ЖЕ ѿ
НАСЪ ЦАРІЕ И **ГОСПОДАРИЕ** ПОТѠМЪ ЖЕ ѿ
ОНѢХЪ ЛЮДѢХЪ И ПОНЕЖЕ СЕ ЕС<ТЬ> ЧЗСТЪ
БОСѢМЪ ДА ПОКЛАНЯЕМ СЕ ИДОЛѠМЪ ИХЪ τὸς
αὐθεντάδες 215r4Krn — EXH — Cf. ВЛАДЗКА,
ГОСПОДИНЪ, ГОСПОДЬ

M

НА

ГОСПОДИНЪ, -а m.

Evang (incl. evHlud) Slep Karp Verk Bon Dĕn Grig
parHlud parVtš Zag Šaf trOrb Vtš Stan Les Krn
Abbr.: ГНЪ, ГНЪ, ГНЪ, ГДНЪ, ГИНЪ, ГДИНЪ

досйодар, **сйойан**, **сойсйивеник**; **gospodin**,
хозяин, **владелец**; **master**, **lord**, **owner**; — **κύριος**,
δεσπότης; **αὐθέντης**, **ἀφέντης** (Krn): ВЕЧЕРОУ
ЖЕ БЫВШОУ ГЛАГОЛА **ГНЪ** ВИНОГРАДА КЪ
ПРИСТАВЬНИКОУ СВОЕМОУ Ó κύριος τοῦ ἀμπελῶνος
Mt20,8 Krp Dbj Krat Mkd **ГОСПОДЬ** Rad; КТО ЖВО
ЕСТЬ ВѢРНЫИ ПРИСТАВНИКЪ И МЖДРЫИ ЕГОЖЕ
ПОСТАВИТЬ **ГНЪ** НАДЪ ЧЕЛѢДИЖ СВОЕЖ ДАИТИ ВЪ
ВРѢМА ЖИТОМѢРЕНИЕ Ó κύριος L12,42 Krp Dbj Rad
Krat **ГОСПОДЬ** Dbm Mkd; НѢСТЬ ОУЧЕНИКЪ
НАДЪ ОУЧИТЕЛЕМЪ НИ РОВЪ НАДЪ **ГОСПОДИНОМЪ**
СВОИМЪ ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ Mt10,24 Rad Jov Krp
Mkd; sim. НѢСТЪ РАВЪ ВОЛЕИ **ГНА** СВОЕГО ТОῦ

κυρίου αὐτοῦ J15,20 Dbj **ГОСПОДА** Dbm Jov
Rad(bis) Krp(bis); НИКЗИНЖЕ РАВЪ НЕ МОЖЕТЪ
ДВѢМА **ГННОМА** РАБОТАТИ δυοὶ κυρίοις Mt6,24 Stm
Rad Krp Krat Mkd, sim. L16,13 Dbm Dbj Jov Rad
Krp Krat Mkd; sim. 22v12Les; sim. НЕ МОЖЕТЪ КТО
ДВААМЪ **ГОСПОДИНАМЪ** ДА РАБОТЫТЬ ДУО
ἀφεντάδες 77r4Krn; РАВОУ ЖЕ СЪ **ГНОМЪ** НЕ
ПОДКОБАЕТЪ СА СВАРИТИ δοῦλον δὲ κυρίου 2T2,24
Karp, НА **ГДНА** Slep; БЖДИ **ГНЪ** БРАТОУ ТВОЕМОУ
κύριος Gn27,29 Hlud Grig **ГОСПОДЬ** Lobk Orb;
РАВЪ СЪ **ГТИНОМЪ** СТАЗАЕМА БЖДЕТА δοῦλος καὶ
δεσπότης 11r19Zag; НЕ СКРБИ **ГНЕ** МОИ МОЩИ ВО
СВОЕ ЗА ТВОА И ЗА СВОА ПРѢГРѢШЕНИЯ ДАМЪ
κύριέ μου 32v14Stan; СЗИ ЖЕ НИКОМОУЖЕ ЕС<ТЬ>
ГОСПОДИНЪ οὗτος δὲ μηδενὸς κύριος 16r6Les;
ДОУША ЕС<ТЬ> ГЛАВА И **ГОСПОДИНЪ** ТѢЛОУ
ἀφέντης τοῦ κορμίου 208v23Krn; ВКОГЪ ... ЕС<ТЬ>
САМОВЛАСТНЪ ЯКО **ГОСПОДИНА** НЕ ИМАТЪ
αὐθέντην 130v4Krn; ТЗЧЮ ЖЕ ЯКО ЕС<ТЬ> МЖЖ
ГНЪ ЖЕНѢ ЯКОЖЕ И ХРИСТОС ЕС<ТЬ> **ГНЪ** МЖЖ
ἀφέντης ... ἀφέντης 178r16.16Krn ● сопруг, обраќање
кон сопруг: ВЪСМІАВ ЖЕ СЕ САРРА ВЪ СЕВѢ
ГЛАГОЛЮЩИ НЕ ОУ МИ БЫС<ТЬ> ДАЖЕ И ДО
КЫНИА **ГОСПОДИНЪ** МОИ СТАРЪ ЕС<ТЬ> Ó δὲ κύριος
μου Gn18,12 Vtš **ГОСПОДЬ** Lobk; ѠВѢЩА ЖЕНА
ЕГО ФЕШПИСТИ РАЗОУМѢЮ **ГОСПОДИНЕ** МОИ ЯКО
ИНДЕ НѢС<ТЬ> ДОВРѢИШЕ ПОИТИ НАМЪ ЯКОЖЕ ВЪ
ΙΕΡΟУΧΑΛΛΗΜЪ ἀφέντη μου 255r11Krn ● spec.
управник, намесник (административна власт):
ΙΩΣΙΦЪ РАВЪ КАШЪ **ГНЪ** КАШЪ ЕС<ТЬ> И ВСЕИ
ЗЕМЛИ ЕГЪПЕТЪСТЪИ И СЪ СЛАВОЖ НА КОЛЕСНИЦИ
ФАРАШНОВѢ СЪ ЧЕСТИЖ СѢДИТЬ ПРОСЛАВЛЕНЪ
κύριος ἡμῶν 266v2Les; ПОУЧТО СЕ ГЛАГОЛЮСТЕ
ГНОУ ЕГЪПЕТЪСКОМОУ ЯКО ИМАМЫ БРАТА ИНОГО
τῷ δεσπότη τῆς Αἰγύπτου 267v16Les; И ВЗСАКЫ
ГОСПОДИНЪ ДА ВЗЗМЕТЪ ПОВѢЛЮ И ЗАКОНЪ ВЪ
ГРАДЪ СВОИ ἀφέντης 180r25Krn; **ГОСПОДИНЪ** МѢСТА
НАШЕГО ЕУСТАТИЕ НЕПРАВЕДНО ПОВЕЛѢ ПОГЪБИТИ
ѿ рода нашего тріе мжжи кромѢ ниедино
сзгрѣшеніе Ó αὐθέντης 276r23Krn; — единъ вѠ ѿ
АГГЕЛѢХЪ ГЛАГОЛЕМЫ СВѢТНОСНЪ ПРЗВЫ ВЪ
АГГЕЛЕХЪ И **ГОСПОДИНЪ** СЗТВОРЕНЪ ѿ ВКОГА ВЪ
ЕДИНОИ ТЗМѢ АГГЕЛЬСКОИ ἀφέντης 226r15Krn
● именување и обраќање од почит: НѢСМЪ АЗЪ

реу(е) видѣль въ лѣта моа сицеваго мжаа
сьбрьшена въ всѣко дѣло бл(а)го оу(к)рашенна
всѣуьскы ѡкоже вогъ любить ѡкоже **ГНЬ**
аврамїе ѡс τὸν κύριον Ἀβραάμιον 102r2Les; ѡ
бл(а)женъ еси **ГНЬ** аврамїе κύριε Ἀβραάμει
106r17Les; обрати се исаакъ и глагола кз
авраамъ ш(т)ъцоу своему **ГОСПОДИНЕ** се дрзва
и шгнь и ножъ нь гдѣ ес(т)ъ оу(е) на з(а)коленїе
ἀφέντη 228r8Krn; глагола емоу ав(ѣ)акъмъ
ГОСПОДИНЕ азъ взевлона не видѣхъ и ровъ
лзвовъ не вѣмъ гдѣ ес(т)ъ κύριε 236v7Krn (cf.
Dn14,35) — Cf. владзика, господарь, господь

**ГОСПОДИНЪ, ГОСПОДИНЪ ДОМОУ, ХРАМА,
ХРАМОУ, ХРАМИНЪ, ДОМАШНЬ ГОСПОДИНЪ**
домакин на кукаїа; домовладыка (bibl.),
хозяин дома; master of the house; – oiko-
despότης; oikokύριος (Krn): пришедьше же рави
ГНОУ рекоша юмоу οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότητος
Mt13,27 Rad, **ГНА** Dbj Jov Krp, **ГНѢ** KratII равы кь
домоувл(а)д(ь)цѣ Mkd; тьгда разгнѣвавъ са
ГОСПОДИНЪ ДОМОУ ὁ οἰκοδεσπότης L14,21 Rad Dbm
Dbj Jov KrpII домоувл(а)д(ь)ка Krat Mkd; ѣко
аще би вѣдѣль **ГНЬ** храмоу въ кжж страж
татъ придетъ въдѣль би и не би штавилъ
подьрйти храмины своѣа ὁ οἰκοδεσπότης
Mt24,43 Rad59b24 Dbj, **ГНЬ** храма Jov(bis) Rad76c1
et 160a25 Krp61r21 117v14 et 143r22, **ДОМОУ ГНЬ**
Krp49r11, **ГНЬ** храмыны KratII г(о)сподъ домоу
Mkd; sim. **ГНЬ** храмыны L12,39 Dbm Dbj Jov Rad
Krp Krat Mkd; и послѣдствоита емоу и
ДОМАШНЕМОУ ГНОУ рыцѣта оу(ч)итель глаголетъ
ти оу тебе хошж створити пасхж съ оу(ч)еникы
своими τῶ οἰκοδεσπότη 133r4Zag 155d16Orb,
ДОМАШНЕМОУ ГНЮ 117v6ŠafII домовл(а)д(ь)цѣ
81r4Hlud; **ДОМЪ ГНЬ** же шны ѡко имѣше
попеченїе ѡкоже слыша зѣвкъ ѿ златиць
ᾠврззе авїе двѣры домъ ὁ δὲ οἰκοκύριος ἐκεῖνος
267v20Krn — Cf. господь (~ домоу), домовл(а)
дзика, домоувладзика ♦ v. etiam домашнъ,
домъ, храмина, храмъ

ГОСПОДИНЪ КОРАБЛЮ – *καραβοκύρις,*
αὐθέντης τοῦ караβίου (Krn): **ГОСПОДИНЪ** же
КОРАБЛЮ не възхотѣ его въззети тзкмо реу(е)
корабъ ес(т)ъ плзнѣ и проуеє ино не

взмѣщаеть ὁ δὲ караβοκύρις 191r22Krn; понде
кз **ГОСПОДИНЪ КОРАБЛЮ** εἰς τὸν караβοκύριν τοῦ
караβίου 191r18Krn; **ГОСПОДИНЪ** же *КОРАБЛЮ*
шномъ вѣ улковѣжъ неоукротими и варваръ ὁ
δὲ αὐθέντης τοῦ караβίου 255r18Krn — Cf.
КАРАВОКУРЪ ♦ v. etiam **КОРАБЛЬ**

Nota: per err. pro κυρία: и волѣ с(ь)и(н)ъ жены
ГНЬ (sic) *ДОМОУ* ὁ υἱὸς τῆς γυναῖκος τῆς κυρίας τοῦ
οἴκου 3Rg17,17 Lobk, **ВОЛѢЗНЬ** (sic) **ГНЬ** (sic)
ДОМОУ OrbII с(ь)и(н)ъ **ГОСПОДИНА ДОМОУ** Grig,
с(ь)и(н)ъ жены тож Hlud, с(ь)и(н)ъ юе Vtš

KSM

ГГ/НА

ГОСПОДИТИ СА, -ЖДЖ СА, -ДИТЪ СА ipf.

parVtš

zoc̄iōgari; gosnodstvovatъ; to dominate;
– *κυριεύειν:* изыдетъ улковѣжъ ѿ сѣмене его
и **ГОСПОДИТЪ СЕ** езикомъ многомъ и възнесет
с(е) ца(р)ь и възрастетъ ца(р)къство юго
куриεύσει Nu24,7 VtšII ѡг(о)сподитъ са Grig Hlud
– ЕХН — Cf. власти, господьствовати,
огосподити са

0

КТ

ГОСПОДОРОДИТЕЛЬНИЦА, -А f.

Vtš

родийѣлка на Гос̄иога; родительница
Gospoda; mother of the Lord; – : gos̄o-
rōditelъnицѣ пр(ѣ)у(ч)и(с)таа д(о)у(ш)е моеѣ ѡзвѣи
и гноєнїа мки(л)о(с)т(и)вною м(о)л(б)вою сы д(ѣ)во
ѡцѣсти и падша въстави 224c10Vtš – ЕХН

0

КТ

ГОСПОДЗИНИ, -А f.

Slep (Karp) Grig

zoc̄iōza; gosnojа; lady; – κυρία: старзцъ
избранзинѣ и (sic, pro избранзинѣи) **ГОСПОДЗИНИ**
и ѡдомъ еа ἐκλεκτῆ κυρία 2J1,1 Slep, иже
прозвitera избра **ГЬСЬСЬ** (sic) ѡдомъ Karp; и
нзинѣ м(о)л(а) та **ГОСПОДЗИНИ** κυρία 2J1,5 SlepII
om. Karp ♦ **ГОСПОДЗИНИ ДОМОУ** *домакина*
на кукаїа; хозяйка дома; mistress of the
house; – κυρία τοῦ οἴκου: и волѣ с(ь)и(н)ъ
ГОСПОДИНА ДОМОУ ὁ υἱὸς τῆς γυναῖκος τῆς κυρίας

тоῦ οἴκου 3Rg17,17 Grigⱼ сьѡнъ жены
 г̀оспо̀дѡннѣ (sic) домоу Lobk, болѣзнь (sic)
 г̀оспо̀дѡннѣ (sic) домоу Orb, сьѡнъ жены тож
 Hlud, сьѡнъ юе Vtš – EXH — Cf. ГОСПОЖДА
 KSM ГГ/НА

ГОСПОДЬ, -и m.

Evang (incl. evHlud) Apost (incl. apHlud) Psalt
 comPsalt Parim Triod Vtš Stan prolVtš Les Krm

Abbr.: Г̀ь, Г̀дѣ, Г̀ь, Г̀ь

Formae: etiam: gen. sg. ГОСПОДА, -ѣ; dat. sg. ГОСПО-
 ДЕБИ, -оу, -ю; instr. sg. ГОСПОДОМЪ; loc. sg. ГОСПОДѢ;
 nom. pl. ГОСПОДИ; gen. pl. ГОСПОДЬ; in Krm etiam: nom.
 sg. ГОСПОДИЕ; dat. pl. ГОСПОДАМЪ; loc. pl. ГОСПОДАХЪ

δοσйодар, сїюйан, сойсїивеник; госнодин, хозяин, владелец; master, lord, owner; – κύριος, δεσπότης; ἀθθέντης, ἀφέντης (Krm): довлѣють
 оу҃ченикоу да бѣдѣють ѡко и оу҃читель юго и
 ро́воу ѣко и Г̀ь юго ó κύριος αὐτοῦ Mt10,25 Radⱼ
 г̀оспо̀дѡннѣ Jov Krp Mkd; нѣстѣ рабы воли Г̀а
 своего тоῦ κυρίου αὐτοῦ J15,20 Rad(bis) Dbm Jov
 Krp(bis)ⱼ г̀оспо̀дѡнна Dbj; добрыи ро́ве бл҃гы
 вѣрны ... вьниди вь радость Г̀и твоего тоῦ
 κυρίου σου Mt25,23 Rad161c5 Jov43r13 Krp61v18,
 Г̀а Jov80r17 Rad77a8 Krp118r30 Mkdⱼ г̀оспо̀дѡнна
 Dbj, г̀ос̀подѡннѣ Krat; sim. Г̀а своего тоῦ κυρίου
 σου 34r7Les; и еще и Г̀а створи хь и тебѣ и вьса
 вратиа створи хь емѣ рабы κύριον Gn27,37 Lobk
 Orb, Г̀з Grigⱼ г̀оспо̀дѡнна Hlud; иво и пси
 ѡдѣжѣ ѡ кроупыщѣ падащи хь съ трапезѣ
 Г̀иодѣи своихъ τῶν κυρίων αὐτῶν Mt15,27 Mkd
 Krat, г̀оспѣ Rad, г̀оспoдeн Krpⱼ г̀оспо̀дѡнна
 своего Dbj; sim. г̀оспoдeн своихъ 137v2Les; рабы
 послоушантѣ г̀оспoдѣи по плъти съ страхомѣ и
 с трепетомѣ тоῖς κυρίοις κατὰ σάρκα Eb,5 Kap
 Slep; имаши же вѣрныѣ Г̀дѣ да не вьидать
 ихъ ѣко врати хь сжѣтѣ δεσπότης 1Т6,2 Kap
 Slep; богати и збози и высоти и низыци рабы и
 г̀оспoдѣиe comPs103,25 Pog Bon ● со́пруг,
 обра́канье кон со́пруг: оу҃смѣа са сарзра в себѣ
 г̀лагoлѣшын не бысѣтъ мнѣ до кыи хь Г̀ь мoи
 старѣ есмь (sic, pro есть) ó δὲ κύριός μου Gn18,12
 Lobkⱼ г̀оспoдѣиnъ Vtš; г̀лагoлѣ жeнa кз
 с̀вeѣтѡмѣ г̀оспoдѣи мoи ... да пoндeмѣ нeгдe

идеже насѣ не знають г̀лагoлѣ еи с̀вeѣтѣи и
 гдe да пoндeмѣ ѡвѣща жeнa eгo ѳeωπισти
 ἀφέντης μου 255r7Krm ● spec. управник, наместник
 (административна власт): не посилает ме вь
 г̀оспoдѣ мѣстны хь да питаю се нь ми
 г̀лагoлѣтѣ пoндѣ вь eдинои вьзoвeнѣи eis
 ἀφεντάδων τόπου 105v2Krm; подписа се и
 х̀рис̀тoс авг̀устемѣ повелѣнїемѣ ради ... да
 намѣ покажетѣ да имамы покoрeнїe
 г̀оспoдaмѣ нашимъ eis τούς αὐθεντάδες μας
 15v17Krm; дїѡклитїанъ грз҃ыьскын царь ѡкоже
 прїетѣ недoстoинѣ сꙋп̀тры ца̀рѣствeїa и
 прз҃вы бысѣтъ вьсѣ хь г̀оспoдѣ τῶν ἄλλων
 ἀφεντάδων 179r24Krm; слыши ца̀рю ѡ довродѣтї
 eгo како в̀лaгoгoвѣннствз҃ютѣ и бoют се
 ч̀лoвѣчѣи мѣста ѡногo и не тз҃юю ты нь и
 г̀оспoдїe мнрeнскы еꙋстатїe рабы ца̀рѣствeїa
 ти ó αὐθέντης τῶν Μυρέων 281r3Krm; тогда
 г̀оспoдїe и сѣдїe вьстoуни писaлoу писaнїa и
 пoсилaа хь кз ца̀рю дїѡклитїанѣ ої αὐθεντάδες
 179v22Krm; ца̀рь ... пoслa г̀оспoдeмѣ
 вьстoунымъ да прїидѣтъ ради да
 с̀вeѣтз҃eтѣ се сꙋ ними ч̀тo хoщeтѣ сꙋтвoрѣтѣи
 τούς αὐθεντάδες τῆς ἀνατολῆς 180r6Krm ● воен
 заповедник: двa же ч̀лoвѣкa тогда oбрѣтoшe
 с̀e вьстoуныи и прз҃бaгo лeвнѣ имѣнемѣ
 тысьще вoинoмъ г̀оспoдїe вѣрoвaшe х̀рис̀тa
 Ἀνατόλιος καὶ Πρωτολέων τὰ ὀνόματά τους, χιλίων
 στρατιωτῶν ἀφεντάδες 183r4Krm; пoндe вь прї-
 стaнїишe вeрѣстї тысьщeнa ч̀лeннѣ г̀оспoдїe
 вoинoмъ τούς αὐθεντάδες τῶν στρατιωτῶν 275v19Krm
 ● именуванье и обра́канье од почит: си же
 прїстѣпшa кь филїпоу ... и молѣ хь и
 г̀лагoлѣще Г̀и хoщeмѣ кoсꙋса вьдѣтї кꙋрїe
 J12,21 Rad Dbm Dbj Jov Krp(bis) Krat; исоу҃с же
 навїинь вѣ близѣ мωу҃сеа и г̀лагoлѣ Г̀и
 мωу҃си ἀφέντη Μωϋσῆ 134v9Krm; г̀оспoдѣ
 ѳeωдoрe тебѣ пoдoвaеѣтѣ пoвѣлѣвaтї
 тaкoвы ч̀юдны г̀рaдѣ кꙋрїe Θεόδωρε 216v9Krm
 — Cf. влaдзїкa, г̀оспoдaрь, г̀оспoдѣиnъ
 ♦ ГОСПОДЬ ДОМОУ *домакин на кукаїа; домовладыка* (bibl.), *хозяин дома; master of the house*; – *οἰκοδεσπότης*: ѡко аще бы
 вѣдѣль Г̀ь домоу вь кѣа стражѣ татѣ

прїидеть бдель же бо би не би оставиль
подькопати клѣти своеа ὁ οἰκοδεσπότης
Mt24,43 Mkd] Господи^{нь} храмоу Dbj Rad59b24,
Господи^{нь} храма Jov(bis) Rad76c1 et 160a25
Krp61r21 117v14 et 143r22, домоу Господи^{нь}
Krp49r11, Господи^{нь} храмыны Krat — Cf.
ГОСПОДИНЪ (~ домоу *etc.*), ДОМОВЛАДЪИКА,
ДОМОУВЛАДЪИКА ♦ v. etiam ДОМЪ

Госпоо, Боѡ; Господь, Бог; Lord, God;
— κύριος, θεός: ● за Бога и за Исус Христос: **ГЪ**
сждитъ людемъ κύριος Ps7,9 Bon Pog] БОГЪ
Dĉn; хвалѣ въздавшѣ **ГВН** тоу κυρίου J6,23 Rad,
ГΟΥ Dbj Krp] БОГОУ Dbm Krat; писано бо есть
ГΟΥ БОГОУ ТРОЕМОУ ПОКЛОНИШИ СА И ТОМОУ
ЕДИНОМОУ ПОСЛОУЖИШИ κύριον τὸν θεόν σου L4,8
Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd; и та въ тѣи ѱасъ
приставши исповѣдаше са **ГВН** и глаголаше
о немъ тѣ θεῷ L2,38 Krat Dbm Dbj Krp Mkd; sim.
исповѣдавши се **ГВН** тѣ κυρίῳ 46v7Krn; нѣднѣ
вѣмъ въ истинѣ ꙗко посла **ГЪ** аггелла своего
изжти мѣ ꙗ ржкзи иродовзи ὁ κύριος A12,11 Ohr
Str Vran Karp Verk] БОГЪ Slep; дрззаемъ же и
благоволимъ паѣе штити ꙗ тѣла и взнити къ
ГЮ прѣс тоу κύριον 2C5,8 Ohr, къ **ГЪ** Str Verk, къ
ГВН Karp; единь **ГЪ** едина вѣра едино
кръщение εἷς κύριος E4,5 Verk Ohr Slep Str Karp;
ходити вамъ достоинно **ГЪ** ἀξίως тоу κυρίου
C1,10 Slep] БОГОВИ Karp; не можетъ диволъ
противити са **ГВН** тѣ θεῷ comPs36,33 Bon] **Г**
БОГОУ Pog; проси себѣ знамение оу **ГН** БОГА
своего въ глѣбинѣ или въ висотѣ παρὰ κυρίου
θεοῦ σου Is7,11 Grig(bis), оу **ГЪ** Lobk(bis) Orb Hlud,
ꙗ **ГЪ** Vtš; единого та пож **ГЪ** по сщъс^твоу
славимъ три ѱпостаси славимъ ἓνα θεόν
49r8Zag] БОГА 25v1Šaf 57a36Orb; и рѣшѣ
апостолѣи **ГВН** приложи намъ вѣрѣ тѣ κυρίῳ
L17,5 Krp Dbm Krat Mkd, къ **ГΟΥ** Rad] Христоу
Dbj Jov; како глаголаше къ книжници **ГЪ** быти
събна давидова L20,41 Dbm] Христѣ τὸν
Χριστόν Dbj Rad Krp Krat Mkd; слзшавше же
кръстишѣ сѣ въ имѣ **ГЪ** искуса тоу κυρίου
Ἰησοῦ A19,5 Ohr Slep Karp Verk; не стажимъ
сребролюбна ꙗко юда да всегда с **ГДЕМЪ**
БОГОМЪ вѣдемъ 125r26Šaf] с Христоу метѣ

Χριστοῦ 150v23Zag 174c26Orb 105r32Hlud; Христоу
исповѣда БОГА всемоу и **ГЪ** κύριον 75v16Stan;
— ꙗсѣше главо емѣ и възиде къ **ГΟΥ** прѣс
κύριον ἐξεδήμησε 193a25Vtš, къ **ГΟΥ** штиде
267v23Stan; въ глѣвоцѣ старости жити^н
остави и къ **ГΟΥ** шиде прѣс κύριον ἐξεδήμησεν
71r1Stan — Cf. БОГЪ sub 1

♦ НА ГОСПОДИ ВЪЗЪВАХЪ, НА ГОСПОДА ВЪЗЪВАХЪ
v. ВЪЗЪВАТИ sub 1 ♦

KSM

ГГ/НА

ГОСПОДЬНЬ, -ни adj.

Evang Apost Psalt comPsalt orDĉn Parim Triod Vtš
Stan prolVtš Les Krn

Abbr.: ГНЬ, ГНЬ, ГНЬ, ГДНЬ

*Госпооов, Божеу; Господень, Божий; of
the Lord, Lord's, of God, God's; – тоу κυρίον,
тоу θεοῦ, тѣ κυρίῳ, παρὰ тѣ θεῷ, куриакѣ,
дееспотикѣ, тоу δεσπότου:* ● за Бога и за Исус
Христос: по ѱиноу иерейскоу лоуѣи же са
емоу покадити въшедьшоу въ храмъ **ГНЬ** εἰς
τὸν ναὸν тоу κυρίου (var. θεοῦ) L1,9 Dbm, въ
црьковь **ГНА** Krp Mkd, въ црькѣвѣ **ГНОУ** Krat] **Г**
въ црькѣвѣ БОЖИИ Dbj; и се аггелъ **ГНЬ** въ
снѣ ѣви са емоу ἄγγελος κυρίου Mt1,20 Krat Stm
Jov Krp Mkd; а обидѣ приметъ иже обидѣ
нѣсть во лицемѣриѣ **ГНЪ** παρὰ тѣ θεῷ C3,25
Karp; не прѣстаеши развращаѣ пжти **ГНЪ**
правзиѣ тѣс ὁδοῦс тоу κυρίου A13,10 Ohr, **ГНА** Slep
Vran Karp, **ГНЪ** Str, **ГНЪ** Verk; вѣкъ иже
призоветъ има **ГНЪ** сплаетъ са τὸ ὄνομα κυρίου
R10,13 Karp Verk, **ГДНЪ** Slep; ꙗко рави
Христоуи твораще вола **ГНА** ꙗ доушѣ τὸ
θέλημα тоу θεοῦ E6,6 Karp] БОЖИИ Slep; да
слово **ГНЪ** теуетъ и славить са ὁ λόγος тоу
κυρίου 2Th3,1 Karp Slep; искъшаще что есть
волѣ **ГНЪ** τί ἐστιν εὐάρεστον тѣ κυρίῳ E5,10 Str] **Г**
что е годѣ БОГОУ OHr Slep Karp Verk45r11,
что есть годѣ БОГОУ Verk24r11; ꙗко **ГНЪ** естѣ
царствство и тои овладаетъ жзикзи тоу κυρίου
ἢ βασιλεία Ps21,29 Bon Pog; възненавидѣшѣ во
прямдростѣ а страха **ГНЪ** не ѣзболишѣ τὸν
δὲ φόβον тоу κυρίου Pr1,29 Grig Lobk] БОЖИИ
Orb; събирашимъ са въкоупѣ нѣсть во ꙗ **ГНА**

βεϋερα τ̄στι κυριακὸν δεῖπνον 1C11,20 Karp] Γ̄οσποδ̄зскз̄ Slep; м̄к̄ѡӯєниѡци **Г̄Н̄И** вс̄т̄ко м̄ѣсто ωс̄в̄а̄щаετε μάρτυρεс̄ κυρίου 13v15Zag, sim. 14r26Bit 17r17šaf 47b34Orb, sim. 69v17Zag 46v17šaf 83c37Orb 9v14Hlud; и д̄оӯх̄ъ ѡго положен̄ь выск̄тъ в̄ р̄ж̄коӯ **Г̄Н̄Ю** εἰс̄ χεῖραс̄ τοῦ θεοῦ 88r2Stan; елико пон̄ждаεте с̄а на д̄ѣло **Г̄Н̄Е** толико же и здрави б̄ждете и д̄оӯша ваша просв̄щаεт с̄а тоῦ κυρίου 23v12Les; г̄лаголь же **Г̄Н̄Ь** в̄т̄ в̄т̄кы пр̄ѣбываεт то δ̄е р̄н̄ма κυρίου 8v21Les; елькрат̄ь аще ѡсте х̄л̄ѣвось и ӯашоӯ испиεте с̄ьмр̄кътъ **Г̄Н̄ОУ** испов̄ѣданте дон̄деже оӯбо придет̄ь τὸν θάνατον тоῦ κυρίου 1C11,26 Verk, **Г̄Н̄А** Ohr Slep Str Karp; нюда ... пооӯчи с̄а с̄ьмр̄зти **ГОСПОДЗНИ** τὸν θάνατον тоῦ δεσπότου (var. κυρίου) comPs34,14 Bon Pog; да не испразнит̄ь с̄а кр̄въсть **Г̄Н̄Ь** ὁ σταυρὸс̄ тоῦ Χριστοῦ 1C1,17 Karp] х̄ристоӯεз̄ Ohr Slep Str Verk; гора во с̄в̄а̄та **Г̄Н̄Ь** голгота εс̄тз̄ τῷ κυρίῳ comPs3,5 Bon Pog; г̄лаголетз̄ в̄скр̄ъс̄ениε **Г̄Н̄А** пл̄ти тоῦ κυριαкоῦ σώματος comPs15,9 Pog Bon; ерз̄т̄γ̄гомитр̄ѡ м̄ѣнитз̄ тогда на люди евр̄енскз̄ѡ а на в̄ѣр̄нз̄ѡ плз̄тз̄ **Г̄Н̄А** τὴν с̄άρка тоῦ κυρίου comPs77,27 Bon] в̄л̄ад̄ъ̄ӯн̄ѡ Pog; пр̄оси ѡсиѣ т̄ѣло **Г̄Н̄Е** τὸ σῶμα тоῦ κυρίου 84r26Krn; ωбраз̄ во **Г̄Н̄Ь** εс̄тз̄ д̄авз̄̄дз̄ тоῦ Χριστοῦ comPs56,tit Pog Bon; гр̄ѣшника нарицаεтз̄ див̄бола и ѡма же емоӯ в̄з̄истз̄ гр̄овз̄ **Г̄Н̄Ь** ὁ τάφος̄ ὁ δεσποτικός comPs93,13 Bon Pog; рад̄оӯчӣ с̄е **Г̄Н̄Ь** рабо м̄к̄ати κυρίου δοῦλη καὶ μήτηρ 14r12Zag] om. 9a23Orb; со сл̄з̄ами мажаше ноз̄ѣ **Г̄Н̄И** τούс̄ πόδαс̄ тоῦ κυρίου 84v28Bit 118a3Orb 45v6Hlud] ноз̄ѣ и сп̄к̄а̄сов̄ѣ (sic) 102r31Zag, ноз̄ѣ х̄ристоӯ сп̄к̄а̄соӯ 85r22šaf

● *adj.-subst. n. pl.* τὰ τοῦ κυρίου: неоженеи во с̄а п̄еӯεтз̄ с̄а о **Г̄Н̄ИХЗ** како ѡгодитз̄ г̄оспод̄оӯ τὰ тоῦ κυρίου 1C7,32 Slep; и жена неposaгз̄ши а и д̄ѣва п̄еӯεтз̄ с̄а о **Г̄Н̄ИХЗ** τὰ тоῦ κυρίου 1C7,34 Slep — Cf. БОЖИИ, ВЛАДЗІУЬНЬ sub 1, ГОСПОДЬСКЪ ♦ ВРАТА ГОСПОДЬНЬ: портите на царството небесно: н̄ѣсть с̄е н̄ѡ дом̄ь в̄о̄жӣ к̄сть и си в̄рата **Г̄Н̄Ь** Gn28,17 Hlud] в̄рата н̄е̄в̄е̄сна̄ ѡ п̄л̄η тоῦ οὐρανοῦ Lobk Vtš ♦ v. etiam небес̄ьнз̄ ♦ **ДЬНЬ ГОСПОДЬНЬ:** а) *ἡμέρα*

κυρίου: ● судниот ден: с̄к̄ъ̄н̄ъ̄це ωбратитз̄ с̄а в̄з̄ т̄зм̄ѡ и лоӯна в̄з̄ кр̄вз̄ пр̄ѣжде даже не приде д̄ъ̄нз̄ **Г̄Н̄Ь** велико̄и и просв̄щен̄ои ἡμέραν̄ κυρίου Jl3,4(2,31) Grig Lobk144v7 Hlud, пр̄ѣжде пришеств̄на̄ д̄ъ̄нӣ **Г̄Н̄Ь** Lobk169v11, sim. пр̄ѣжде даже не пр̄ити д̄ъ̄нь **Г̄Н̄Ь** 129r23Krn; в̄з̄ д̄ъ̄нь с̄жд̄ныи в̄з̄ страш̄ныи трепет̄ныи д̄ъ̄нь **Г̄Н̄Ь** 78v14Les; приндет̄̄ во д̄ъ̄нь **Г̄Н̄Ь** егда не̄в̄е̄са гора̄ша̄ рад̄роӯш̄т с̄а ѡкоже к̄ск̄тъ писан̄но ἡ ἡμέρα κυρίου 191r25Les; страш̄нь к̄ск̄тъ д̄ъ̄нь **Г̄Н̄Ь** в̄з̄ н̄же б̄ждет̄ь славноε пришьств̄іе е̄го φοβερά ὑπάρχει ἡ тоῦ Χριστοῦ ἐν δόξ̄η παρουσία 296v8Les; б) *неделя (gen); воскресенье; Sunday; – ἡ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἡ κυρία ἡμέρα:* д̄оӯшев̄ни наши ц̄ѣти пожнем̄ь в̄т̄нець сплет̄ем̄ь **Г̄Н̄ОУ** д̄ъ̄ноӯ да вси х̄рӣста̄ ѡко поб̄ѣдител̄ѣ в̄т̄нець нос̄аще оӯзра̄емз̄ т̄їс̄ κυρίας τῶν ἡμερῶν 55v13Zag, в̄з̄ **Г̄Н̄Ь** д̄ъ̄нь 66a2Orb; некли доид̄ем̄ь кон̄ь̄ав̄ше теӯенне м̄ж̄ьскыи **Г̄Н̄ЕГО** д̄ъ̄не в̄скр̄ъс̄ениа̄ твоего̄ вси всегда радост̄иж̄ в̄т̄н̄ц̄ѡ нос̄аще непр̄ѣстанно та в̄с̄х̄вал̄ѣще τὴν κυρίαν ἡμέραν̄ т̄їс̄ ἀναστάσεώс̄ σου 19r25Bit 19r31šaf, **Г̄Н̄Ь** в̄скр̄ъс̄ениѣ̄ Г̄Д̄ъ̄не̄вна̄го 44r24Zag] н̄к̄ын̄ѣ д̄ъ̄нь в̄скр̄ъс̄ениа̄ 49d3Orb

♦ вратз̄ ГОСПОДЬНЬ v. вратз̄ ♦ градз̄ ГОСПОДЬНЬ v. градз̄¹ ♦ раба ГОСПОДЬНЬ v. раба ♦ равз̄ ГОСПОДЬНЬ v. равз̄ ♦

KSM ГГ/НА

ГОСПОДЬСКЪ, -зӣn adj.
Slep comPsalt introdRdm Triod Stan Les
Abbr.: Г̄Д̄ьскз̄, Г̄Б̄скз̄, Г̄Д̄кз̄, Г̄Б̄скз̄
на ѡс̄̄о̄гаро̄ӣ, на с̄̄о̄ӯано̄ӣ; г̄осподина (gen.), *х̄озяина* (gen.); *master's, lord's*; – *тоῦ δεσπότου:* непра̄в̄е̄дно ми к̄ск̄тъ толик̄ѡ ми любовь̄ ѡв̄р̄ѣши **ГОСПОДЬСКЪ** толик̄ѡ любовь̄ с̄ьтвор̄иешоӯ ми да с̄ьтвор̄ити хо̄ш̄ж̄ с̄иков̄ѡж̄ з̄л̄ж̄ вещь̄ т̄η̄ликаῦτην ἀγάλην ἀθετ̄ησαι τοιούτου δεσπότου 262v15Les

Гос̄̄о̄гов, Бож̄̄ѡ; Господ̄ень, Бож̄̄ӣ; of the Lord, Lord's, of God, God's; – *κυριακός, δεσποτικός:* ● за Исус̄ Христос̄: с̄з̄нема̄шемз̄ же с̄а в̄амз̄ в̄з̄коуп̄ѣ н̄ѣстз̄ **Г̄Д̄З̄СКЗІ** беӯεра τ̄сти

κυριακὸν δεῖπνον 1C11,20 Slep] ГОСПОДЬНА Карп; жздааше пришествиѧ христоѧ ѱловѣкѧ да ѡсѣнитѧ и крилома еже естѧ тѣло **ГДЬСКОЕ** τὸ σῶμα τὸ δεσποτικόν comPs56,2 Pоg Bоn; прѣвѣзнесѣмь кыиѣ крѣсть **ГЬСКИ** и въ вѣрѣ и въ любзѣви поклоним са емоу 74v15Zag; твора приуастьники страастемь **ГЬСКИМЬ** 135a7Orb 122r13Zag 101v21Šaf 63r30Hlud, **ГДСКАМЬ** 98v23Bit; любимы ты прѣславныи лиуе **ГДСКИХЪ** ἀποκτοῶν 40r5Bit; ѿ знамени пѣти **ГОСПОДСКАГО** моностырѣ на мѣстѣ тола нарицаюѣмь испльнѣ ѿмѣ лѣтѣ ѡ любовиѧ божии поста са и мѡла и плауа са тоу куриаку 179r12Stan — Cf. ВЛАДЗИУЪНЬ sub 1, ГОСПОДЬНЬ ♦ **ГОСПОДЬСКЪ(ИН) ПРАЗДНИКЪ**: празници посветени на позначайните настани од животот на Исус Христос: въ **ГЬСКИХЪ ПРАЗНИКЪ** 5v7Rdm; дошедше въ прѣполовение **ПРАЗНИКА ГЬСКАГО** 151r35Hlud 227c1Orb, **ПРАЗНИКА ГЬСКА** 144v19Šaf; и се ѱтет са на ѡспение сѡаѣтыѧ госпождѧ и на вса **ПРАЗНИКЪ ГДЬСКИХЪ** 187v37Hlud — Cf. ВЛАДЗИУЪНЬ sub 1 (ВЛАДЗИУЪНИИ ПРАЗДНИКЪ) ♦ **ГОСПОДЬСКЪИИ ѱЛОВѣКЪ**: за човечката природа на Исус Христос: иродѧ и пилатѧ и ти бо на хрѣста възсташѧ на господа и на **ГОСПОДСКАГО ѱЛОВѣКА** бѡгуѧ бо и ѱловѣкѧ естѧ христѧ κατὰ τοῦ κυριακοῦ ἀνθρώπου comPs2,2 Bоn Pоg; **ГДААГО ѱЛОВѣКА** глаголетѣ егоже възприѣтѧ христоѧ томоу бо единому грѣхѧ не ѡбрѣте са τὸν κυριακὸν ἀνθρώπον comPs31,2 Pоg Bоn; невѣззможно бо **ГДСКОМОУ ѱЛОВѣКОУ** разлѣвити са ѡтѧ бѡга τὸν κυριακὸν ἀνθρώπον comPs36,33 Bоn Pоg; сирѣчь грѡвь в немѣже полежа **ГДКИ ѱЛОВѣКЪ** три дѣни ὁ κυριακὸς ἀνθρώπος comPs54,6 Pоg Bоn ♦ **ДЬНЬ ГОСПОДЬСКЪИИ недѣла (ген); воскресенье; Sunday**; – **ἡμερῶν κυρία**: ѡко искони **ДЕНЪ ГДСКИ** сѣѣтоноснѧ въ нже възрадѡѣмь са достоинно нови бѡжини людиѧ ἡμερῶν καὶ κυρία 136v14Šaf 214d18Orb 174v18Zag — Cf. ГОСПОДЬНЬ (ДЬНЬ ~ sub b)

Nota: lect. err., pro κυρίον: жлзѣвь въкоуѣси ежже въкоуѣсши ицѣли кыиѣ же **ГЬСКИ** (sic)

ХОТА (sic) просвѣщение подаваетѣ христоѣ прѣдѣдомѧ и своеѧ бѡагостиѧ прѣдлагаетѣ сὺν κυρίῳ μέλιτος 174r4Zag 136r4Šaf 214b15Orb 141r6Hlud

KSM

ГГ/НА

ГОСПОДЬСКЪИ per err. 2J1,1 Karp

v. ГОСПОДЪИИ

ГОСПОДСТВОИЕ, -ИИ n.

Str Verk Bit trOrb Vtš Krm

term. theol. pl. ἰσοῦοσιῶνα; господства; dominions; – **αἱ κυριότητες**: во ангелолошкиот систем назив на 4. разред (хор), кој спаѣа во II степен од хиерархијата: аще прѣстоли аще ли **ГЕНѣ** аще ли власти аще ли владѣиѧ въсѣѣскаѣ тѣмь ѡ него создаша сѡа κυριότητες C1,16 Str Verk] ГОСПОДСТВА Ohr Slep Karp; прѣстоли **ГОСПОДСТВА** власти наѣла и силы семѡ мѡадеиѧ слѣжетѣ κυριότητες 47v9Krm; прѣвыше и въсѣкиѧ власти и силы **ГЕНѣ** πάσης ... κυριότητος E1,21 Str] ГОСПОДСТВА Ohr Slep Karp Verk; ангѣли архангѣли силы власти и заѣла **ГДСТВИИ** и прѣстоли херѡвимь сѣрафимь за ны бѡга мѡлиѣте κυριότητες 17v12Bit] ГОСПОДСТВА 44v25Zag 19v31Šaf, lac. 51a1Orb; sim. **ГДСТВИИ** κυριότητες 102b18Orb] ГОСПОДСТВА 66v23Šaf; аггѣли же и архангѣли прѣ[с]толи и **ГПОДСТВА** наѣла же и сили и херѡвимь и сѣрафимь сѧ бѡгородиѧею ѡ мѣрѣ мѡлите 45b30Vtš; наѣла власти **ГДСТВИИ** херѡвим же шестокрилатаѧ словословать та 37v7Bit; единѡ бѡгородиѧе прѣстоли **ГДСТВА** (sic) херѡвими славетѧ 220c1Vtš – EХН — Cf. ГОСПОДСТВО

KSM

ГГ/НА

ГОСПОДСТВО, -А n.

Ohr Slep Karp Verk Triod Vtš Les Krm

Abbr.: ГДСТВО, ГЬСТВО, ГПСТВО, ГЬСТВО, ГѢ

началство, власи; начальство, власть; dominion, government; – **κυριότης, κυρία, κυρεία**: паѣе же ходаше въслѣдъ плѣтѣскыѧ

СКВРЪНЪНЫА ПОХОТИ И **ГЪСТВО** ШБИДЖШЕ
 κυριότητος 2P2,10 Karp] lac. Slep; ПЛЪТЬ ОУБО
 СКВРЪНАВАТЬ **ГЪСТВО** ЖЕ ХОУЛАТЬ КΥΡΙΟΤΗΤΑ
 Ju1,8 Karp, **ГОСПОД(..)** Slep; НЕРОЖДЕНЕ ѠТЪУЕ
 СЪЫНЕ ЕДИНОУАДНЕ Д<ОУ>ШЕ Ѡ ѠТЪУЦА ИСХОДАН
 И СЪЫНА РАДИ ЯВЛЪ СА СЪЩЪС<Т>ВО ПРАВЕДНОЕ
 И **ГЪСТВО** И ЦА<Р>КЪС<Т>ВО СП<А>СИ ВСЪХЪ НАСЪ
 κυριότης 20a12Orb 20v18Zag; ВЕЗНАУЖЛНЕ И
 НЕСОЗДАННЕ ВЪ ТРЕХЪ УПОСТАСЕХЪ ЕДИНО **ГЪСТВО**
 И ЦА<Р>ЗСТВО ВЪ ВЪКЪ ТА СЛАВЛА κυρία 102r28Šaf
 122v13Zag 63v18Hlud] В<О>ЖЪС<Т>ВО 135c22Orb;
 ПОНТЕ ЛЮДИЕ В<О>ГОЛѢПНО ВЪ СИОНѢ И МОЛИТВѢ
 ВЪАДАНТЕ ХРИСТУУ ВЪ НИ<ЕРОС>ОЛНМѢ СЕ ГРАДЕТЬ
 СЛАВНО СЪ **ГЪСТВОМЪ** μετὰ κυρείας 115v10Šaf
 133v11Zag] СЪ ГОСПОДЕМЪ 153d35Orb 81r34Hlud
 ♦ **ГОСПОДСТВО (И) ЗАУАЛО** – *куриархία*:
 ЕДИНА ТРИУПОСТАСНА ТРЪБЕЗНАУЖЛНА **ГЪСТВО** И
 ЗАУЖЛО ѠТЪУЕ И СЪЫНЕ И Д<ОУ>ШЕ СП<А>СИ
 ВСЪХЪ НАСЪ) куриархία 33r8Zag, **ГЪСТВА** ЗАУЖЛА
 10r26Šaf, **ГЪСТВО** ЗАУЖЛА 34a20Orb, sim. **ГДСТВО**
 И ЗАУЖЛО куриархία 2r17Bit 36v22Zag] om.
 39d8Orb ● *αὐθεντία* (Krn): административна власт:
 НЪ УИНЬ БЫВАЕТЬ ЕГДА **ГОСПОСТВО** И ЦА<Р>ІЕ
 ХОТѢТЬ ПОУЗСТИТЫ НѢКОЕГО УЛОВѢЖКА
 ПОСТАВЛЯЮТЬ ГЛАГОЛЪНИКА И СЕ ГЛАГОЛЕТЪ)
 ЯКО ЦА<Р>Ь УЗСТИТЬ ДЪНЬСЪ) ѠНЬСИЦА
 УЛОВѢЖКА ἢ αὐθεντία 158v2Krn; — при обраќанье
 кон великодостојници: ДАЖДЪ МИ СТРАННА СЕГО
 НИЩАГО ВЕЗЪДОМНААГО ВЪУЕРА РАСПЕТАГО Ѡ
 ВАШЕГО **ГОСПОСТВА** СЪДИМАГО παρὰ τῆς σῆς
 αὐθεντίας 83v24Krn; ТОГДА ПРИЗВА ПО ИМѢНЕ
 ИХЪ) ВЛАСТЕЛЕ И ГЛАГОЛА ИМЪ **ГОСПОСТВО** ЛИ
 ВАШЕ ПРІЕСТЕ БЛѢДНИЦЪ СІЮ ἢ αὐθεντία σας
 247v20Krn; **ГПОСТВО** ЛИ ТВОЕ ЯВИ СЕ ЖЕНѢ МОЕИ
 ἢ αὐθεντία σου 231v4Krn; МОЮ СЕ **ГОСПОСТВЪ** ВИ
 СКАЖЕТЕ МИ ГДЕ ЕС<Т>Ъ τὴν αὐθεντίαν σας 245r7Krn;
 ГЛАГОЛА ЕМЪ ЖЕНА ЕГО ѠЕШПИСТА ДАЖДЪ
 СЛАВ<ОУ> В<О>ГЪ ГОСПОДИНЕ МОИ УАДА НАША ЖИВИ
 СОУТЪ) ДАЖЕ ДО ДЪНЬСЪ) И СЪТЪ) И ЗДЕ СЪ
ГОСПОСТВО ТВОЕ мѢ τὴν αὐθεντίαν σου 261r25Krn
 — Cf. ВЛАДЗИУСТВОНЕ sub 1, ВЛАДЗИУСТВО
 sub 1, ВЛАСТЬ sub 1 et 2, ОБЛАСТЬ

term. theol. pl. ἰουδοαῖα; господства;
dominions; – αἱ κυριότητες: во ангелолошкиот

систем назив на 4. разред (хор), кој спаѓа во II
 степен од хиерархијата: ВТОРИ ЖЕ УИНЬ ЕС<Т>Ъ
ГОСПОСТВА СИЛЫ И ВЛАСТИ τῶν κυριότητων
 226r1Krn; АЩЕ ПРѢСТОЛИ АЩЕ ЛИ **ГОСПОДСТВА**
 АЩЕ ЛИ ВЛАСТИ АЩЕ ЛИ ВЛАДЪКЪИ ВСѢ ТѢМЪ И
 ОУ НЕГО СЪЗДАШЪ СА κυριότητες C1,16 Ohr Slep
 Karp] ГОСПОДЪС<Т>ВИѢ Str Verk; ПРѢВЗИШЕ ВСЕЖ
 ВЛАСТИ И ВЛАДЗИУСТВА И СИЛЪИ И **ГОСПОДСТВА**
 πάσης ... κυριότητος E1,21 Ohr Slep Karp Verk]
 ГОСПОДЪС<Т>ВИѢ Str; АНГ<Е>ЛСКИЖ СИЛИ НАУЖЛНИ
 АРХ<А>НГ<Е>ЛИ **ГЪСТВА** ПРѢСТОЛИ И ВЛАС<Т>И
 ХЕРОВИМИ И СЕРАФИМИ ДОБРОДѢТ<Ъ>ЛИЖ В<О>Г<А>
 ОУМКОЛТЕ κυριότητες 44v25Zag 19v31Šaf]
 ГОСПОДСТВИА 17v12Bit, lac. 51a1Orb; sim.
ГЪСТВА κυριότητες 66v23Šaf] ГОСПОДЪСТВИА
 102b18Orb; ТЪМЪ ТЪМАМИ ТЫСАШАА ТЫСАШАМИ
 АНГ<Е>ЛЪ И АРХ<А>НГ<Е>ЛЪ ПРѢСТОЛИ И **ГЪСТВА**
 НАУЖЛА ЖЕ И ВЛАСТИ НЕ МЖГОТЬ ЕИ ЗАПРѢТИТИ
 κυριότητων 148v12Les; ТВОЕ СЛАВЕТЪ ОУСПЕИЊЕ
 ВЛАСТИ И ПРѢСТОЛИ НАУЕЛА **ГПЪТЪТВА** (sic)
 СИЛИ ХЕРЪВИМИ И СТРАШНАА СЕРАФИМЪИ 216b6Vtš
 — Cf. ГОСПОДСТВИЕ

KSM

ГГ/НА

ГОСПОДСТВОВАТИ, -ВОУЖ, -ВОУЕТЪ ipf.

Mkd Ohr (Slep) Str Verk or Dĉn Bit Vtš Les Krn

ἰουδοαῖα, владее (над некоџо); господ-
ствовать, властвовать (над кем-л.); to have
dominion, to rule (over sb); – κυριεύειν,
αὐθεντεῖν; ἀφεντεύω (Krn): СЕ ВО ХОЩЕТЪ
 ГО<С>ПОДЪ **ГДСТВОВАТИ** И ЦА<Р>Ь ЦА<Р>ЬСТВО-
 ВАТИ 63v4Verk; ХРИСТЪЕ ЯКО **ГОСПОСТВОУЕШИ** НА
 КЕ<В>ЕСА И ЦА<Р>КЪСТВЕШЕИ НА ЗЕМЛИ ОТИ
 ἀφεντεύεις εἰς τὸν οὐρανόν 153r23Krn; ВЪ ВРѢМЕ
 ИЖЕ **ГОСПОСТВОВАШЕ** ВЪ СИРІИ КИРИНІЕ ОЛУ
 ἀφέντευεν 8r24Krn; ЕЖЕ СЪВРАШЪ С<А> ВЪ ВРАНСТВО
 СЕ ОУЖЕ **ГДСТВОУЖТЬ** ἤδη αὐθεντοῦσιν 88v6Les;
 ЦА<Р>ІЕ АЗЫКЪ **ГОСПОСТВОУАТЬ** ИМЪ И ШЕЛА-
 Д<А>АШЕИ ИМИ В<А>Г<О>Д<Ъ>ТЕЛЕ НАРИЦААТ СА
 κυριεύουσιν αὐτῶν L22,25 Mkd] ОУСТОЖТЬ Dbm
 Dbj Krp(bis), СЪВЛАДАЖТЬ Rad(bis), ОУСТОНТЬ
 Krat, ОБЛАДАЖТЪ Hlud; АЩЕ ЛИ ЖЕ НЕ
 ПОСЛЪШАЕТЕ МЕ ЯКОЖЕ ГЛАГОЛЮ МЗУЪ ВИ
 ХОЩЕТЪ) ПОУСТИ И ВРАСЫ ВАШИ ВАМЪ ХОЩΟΥТЪ)

ГОСПОДЪСТВОВАТИ и **ЗАКАЛАТИ** ВИ СИРѢУЪЬ ПОГЪБЛѢТИ ВИ *σᾶς θέλουν κυριεύσει* 248v17Krn ● *pro eúθετεῖν*: иже не **ГОСПОДЪСТВОВА** ВЪ ВСѢКОМЪ ПОМЫСЛѢ СЗИ СЪВѢТОУЕТЬ СОУЕТНАА ὅς οὐκ ἠθέτησε παντὶ λογισμῷ 172r20Les ● *ptc.-subst.* **ГОСПОДЪСТВОУАИ** *vladetiel, žosiogor; gospodstvuyushiy; ruler, lord*; – *κυριεύων*: еже въ своа вѣремена ѡвѣтитъ блаженн единь силни царь цароуѣшимь и господь **ГПЪСТВОУѢЩИМЪ** κύριος τῶν κυριεύοντων 1T6,15 Verk, **ГДЪСТВОУЖИМЪ** Ohr(bis), **ГЪСТВУАЩИМЪ** (sic) Str, (*..*)**ЖИМЪ** Slep] **ВЛАДЖИМЪ** Kap; sim. **ГОСПОДЪ ГЪСТВОУАЩИМЪ** 121r9Dĉn; не вѣсте ли любимици мои ѡко на вракъ сьѣна своего звал ны ксѣтъ царь царьствѣжшимь и господь **ГПЪБОУЖИМЪ** 128r16Les; **ГОСПОЖДА** бо еси всемѹ ѡко **ГОСПОДА** рождыши всеи вселенѣи **ГДЪТВѢЖЩА** в вѣкы вса 40r11Bit; ѡко вѣмкъ царемь и **ГЪСТВУЮЩИ** вѣмкъ **ГОСПОДЪ** 155a5Vtš; ѡко тзи ксѣтъ истинное ѡуьскаго соушьства сѣаніе **ГДЪТВОУЈИ** живими и мрътвими 210c14Vtš – ЕХН — Cf. **ВЛАДАТИ**, **ВЛАДЗИУЬСТВОВАТИ**, **ВЛАСТВОВАТИ**, **ВЛАСТИ**, **ГОСПОДИТИ** СА, **ОБЛАДАТИ**

SM

ГГ/НА

ГОСПОЖДА, -а f.

Bon Pog Dĉn comPsalt orDĉn Triod Vtš Stan Les Krn
Abbr.: ГЖА, ГЖА, ГЖА

žosiōža, žosiogarka; gosnojca, hozjajka; lady, mistress; – *κυρία, δέσποινα; курá, ἀρχόντισσα* (Krn): ѡко шѣи рабзина въ ржкоу **ГЖЖ** сзвож тѣс *κυρίας αὐτῆς* Ps122,2 Bon Pog Dĉn; ѡко рабыни бо доушша прьвозданааго жѣдша **ВЛАГОДѢТИ** ѡко **ГЖА** своеа ὡς *κυρίαν αὐτῆς* comPs122,2 Pog Bon; шбауе рабь сжи сь **ГЖЖ** своа блѣдѣ сьтвори въ тѣлесное смѣшение тѣ *κυρία αὐτοῦ* 92r18Stan; хрѣстиѡнка соуши бога боѣши се мкоууѣна бысѣтъ ѡ **ГЖЕ** свое по все дѣни *παρὰ τῆς κυρίας αὐτῆς* 17v22Stan; **ГОСПОЖА** же его видѣвши *ἰωσῆφ* прѣкрасна и разоумна сѣща ѡвзѣи са срьдѣце еж любвиж сотонинож ἢ δὲ *δέσποινα αὐτοῦ* 261v22Les; **ГЛАГОЛА** емоу агара повѣгѡхѣ ѡ **ГОСПОЖѢ** мою сарроу ѡко мнѡгаа

ми досаждаеть *ἀπὸ τὴν κυράν μου* 227r24Krn; **ВЗ** *ωντѣхѣ* бѡ иже похытише сзлѣчи се и единѣ жены **ГОСПОЖЫ** вздобизи сьѣнь *καὶ μιᾶς γυναίκος ἀρχόντισσας χήρας ὁ υἱὸς* 195r20Krn; нь доушш да имамы ѡкоже **ГОСПОЖѢ** и **ВЛАДЫУИЦОУ** тѣлѣ *κυράν καὶ δέσποιναν τοῦ κορμίου* 27r9Krn ● за Богородица: **ВНОУШИ** мкоуѣтѣж мож мкати **ВКОЖИА** прѣуѣистаа **ГЖЕ** 197r16Dĉn; стадо твое **ГЖЕ** схранн ѡ вѣхѣхѣ противнихъ неповѣдно *δέσποινα* 56r25Zag 33r13Šaf] om. 67b24Orb; радѡуи са мѹрови **ВЛАДЗИУИЦЕ** радѡуи са **МАРИЕ** **ГЖЕ** **ВЗСѢМЪ** **НАМЪ** *κυρία πάντων ἡμῶν* 96v25Šaf 116v20Zag] радѡуи са **МАРИЕ** вѣхѣхѣ радости 129a11Orb 58r34Hlud; **СВАТАА** **ГЖЕ** **ВКОГОДИЦЕ** **МАРИЕ** *δέσποινα θεότοκε* 309r23Les; **МНОГОИМЕНИТАА** дѣво радѡуи са **СВАТАА** **ГЖЕ** **ВКОГОДИЦЕ** **МАРИЕ** *χαίροις ἀγία παρθένη* 26v4Hlud 84r9Zag 65v28Šaf 101c38Orb; **ГСПЖЕ** прѣпѣтаа **ВКОЖИА** **РОДИТЕЛНИЦЕ** 182a33Vtš; **ЗАНЕ** и **ГОСПОЖА** **ВКОГОДИЦА** мнѡгѣ печаль имѣше на сзмрзть хрѣстоуѣ сьѣноу ею ἢ *κυρία Θεοτόκος* 87r19Krn ♦ **ГОСПОЖДА** **ДОМОУ** **ГОМАКИНКА** **НА** **КУКАИИ**; **ХОЗЯИКА** **ДОМА**; *mistress of the house*; – *οἰκοκυρά* (Krn): **ГОСПОЖА** же *домѣ* *ἡνα* ѡкоже сь мкати ихѣхѣ зрещи *βратіа* како сладко цѣлѡюще сѣе **ВЗ** **ПОЗНАНИЕ** ихѣ хотѣше ѡвѣтити се коа ксѣтъ ἢ δὲ *οἰκοκυρά ἐκείνη* 260r24Krn — Cf. **ВЛАДЗИУИЦА**, **ГОСПОДЗИНИ**

♦ ОУСПЕНИЕ СВАТЗИА ГОСПОЖДА v. ОУСПЕННЕ ♦
KSM ГГ/НА

ГОСПОТЪСТВО 216b6Vtš v. **ГОСПОДЪСТВО****ГОСТИЛЬНИКЪ**, -а m.

Rad Krat

žostiilnicar, soisĭvjenik na an; содержатель гостиницы, постоялого двора; inn-keeper, host; – *πανδοχεύς*: **ВЗЫМЪ** два сребрьника и дастъ **ГОСТИЛЬНИКОУ** *τῷ πανδοχεῖ* L10,35 Rad Krat] **ГОСТИЛЬНИКОУ** Dbm Mkd, **ГОСТИЛЬНИКОУ** Dbj Jov, **ГОСТИЛЬНИКОУ** Krp – ЕХН — Cf. **ГОСТИЛЬНИКЪ**, **ГОСТИЛЬНИКЪ** sub 1, **ГОСТИЛЬНИКЪ** sub 1

M

ГГ

ГОСТИЛЬНИЦА

ГОСТИНЬНИЦА

ГОСТИЛЬНИЦА, -а f.

Dbj Rad Krat Bit

ξοστῖιλница, конак, ан; гостиница, постоялый двор; inn; – πανδοχεῖον, καταχώριον: и пристѣплъ шѣаза строупы его възлнѣаа масло и вино въсаждъ же и на свои скоть приведе и въ **ГОСТИЛЬНИЦА** и прилажа емь εις πανδοχεῖον L10,34 Rad Dbj Krat ¶ гостиницѣ Dbm Jov, гостницѣ Krp Mkd • *fig.* ахаѣъ взрѣвнова нечистотами доуше грѣшнаа бысѣтъ плѣтскимъ скверьнымъ **ГОСТИЛЬНИЦА** тыи и з[Е]оль съсѣдъ стрѣлсти катаχώριον 80v17Bit ¶ гостиньница 82v17Šaf, скровище 115d23Orb 43r3Hlud, om. 99r23Zag – EХН — Cf. гостиница, гостиньница, гостьница sub 1

М

ГГ/НА

ГОСТИНИКЪ, -а m.

Dbj Jov

ξοστῖιλничар, сойсѣвеник на ан; со-держатель гостиницы, постоялого двора; innkeeper, host; – πανδοχεύς: и земъ два сребрзника дастъ **ГОСТИНЬНИКОУ** τῷ πανδοχεῖ L10,35 Dbj Jov ¶ гостиньникоу Dbm Mkd, гостильникоу Rad Krat, гостникоу Krp – EХН — Cf. гостильникъ, гостиньникъ sub 1, гостьникъ sub 1

∅

ГГ

ГОСТИНИЦА, -а f.

Dbm Jov Les

ξοστῖιλница, конак, ан; гостиница, постоялый двор; inn; – πανδοχεῖον: и пристѣплъ обаза строупы его възлнѣаѣ олѣи и вино въсаждъ же и на свои скоть приведе и въ **ГОСТИНИЦѢ** и прилежа емъ εις πανδοχεῖον L10,34 Dbm Jov ¶ гостилницѣ Dbj Rad Krat, гостницѣ Krp Mkd; и маса ѣаль еси и вино пиль еси и въ **ГОСТИНИЦѢ** вънишель еси εις πανδοχεῖον 113r14Les; въшьдѣ въ **ГОСТИНИЦѢ** εις τὸ πανδοχεῖον 111v18Les – EХН — Cf. гостильница, гостиньница, гостьница sub 1

KSM

ГГ/НА

ГОСТИНЬНИКЪ, -а m.

Dbm Mkd Stan Les

1. *ξοστῖιλничар, сойсѣвеник на ан; содержатель гостиницы, постоялого двора; innkeeper, host; – πανδοχεύς:* и въземъ два сребрзника дастъ **ГОСТИНЬНИКОУ** τῷ πανδοχεῖ L10,35 Mkd Dbm ¶ гостыныкоу Dbj Jov, гостильникоу Rad Krat, гостникоу Krp; ѣдиноа оубо бывши въ гостьници и шѣльгана бывши ѣако расѣтливши **ГОСТИНЬНИКА** дѣщере τὴν τοῦ πανδοχεῖως θυγατέρα 140v18Stan; изем же и цѣтѣ дастъ ѣ **ГОСТИНЬНИКОУ** и глагола емоу дроу же сътвори ны веучѣра доврѣ τῷ πανδοχεῖ 112v4Les; реучѣ къ **ГОСТИНЬНИКОУ** τῷ πανδοχεῖ 111v20Les; **ГОСТИНЬНИК** же реучѣ къ неи ὁ δὲ πανδοχεύς 112r17Les — Cf. гостильникъ, гостиньникъ, гостьникъ sub 1

2. *Странноприимец; Странноприимец; Innkeeper; – Ξενοδόχος:* прекар на преп. Евлогий Тивайдски, (v. евлогии): памѣтъ прѣпо-дѣбнаго ѣкъца калшего ѣвлогиа **ГОСТИНЬНИКА** Εὐλογίου τοῦ ξενοδόχου 202v14Stan — Cf. гостьникъ sub 2

EХН

KSM

ГГ/НА

ГОСТИНЬНИЦА, -а f.

Šaf Stan Les

ξοστῖιλница, конак, ан; гостиница, постоялый двор; inn; – πανδοχεῖον, καταχώριον: въставше же она абѣе штиде въ инь градѣ измѣнивши шѣразъ сво[и] бысѣтъ въ **ГОСТИНЬНИЦѢ** ἐν πανδοχεῖῳ 110v3Les; и по семь въ **ГОСТИНЬНИЦОУ** ити съ влоудницами ἐν πανδοχεῖῳ 50v17Stan; роди же са въ **ГОСТИНЬНИЦѢ** 198v5Stan • *fig.* аха-воу възрѣвнова нечистотамъ доуше грѣшнаа въсѣтъ же плѣтнѣимъ скверзнамъ **ГОСТИНЬНИЦА** и золъ съсѣдѣ стрѣтемъ катаχώριον 82v17Šaf ¶ гостилница 80v17Bit, скровище 115d23Orb 43r3Hlud, om. 99r23Zag – EХН — Cf. гостильница, гостиница, гостьница sub 1

KSM

НА

ГОСТИТИ, гошѣ, ГОСТИТЪ ipf.

Karp (Bit) Šaf trOrb trHlud Km

указува ѓосѣиѣримсѣво, ѓосѣи; оказыватъ гостеприимство, угощать; to entertain as a guest, to treat; – ξενίζειν; φιλέω (Km): СТРАННОЛЮБИЕ НЕ ЗАБЫВАЙТЕ ТѢМЪ НЕ РАЗОУМѢШѢ ЕТЕРИ *ГОСТИВШЕ* АНГЕЛЫ ξενίσαντες ἀγγέλους Hb13,2 Karp85r18] ПРИЕМЗШЕ АНГЕЛЗИ Ohr Slep Str Karp103r27 Verk; СОУМАНТѢНИНИ НѢКОГДА ПРАВЕДНАГО *ГОСТѢШЕ* РАЗУМОМЪ БЛАГОМЪ Ѡ ДОУШЕ ТЫ ЖЕ НЕ ВВЕЛА ЕСИ В ДОМЪ НИ СТРАННА НИ ПѢТНИКА ТѢМЪ Ѡ УРЪТОГА РЫДААШИ ВЪЗЪБРАЩЕНА БѢДЕШИ ἐξένισεν 116b15Orb 84r11Šaf 43v11Hlud, *ПОСТѢШЕ* (sic) 83r1Bit] СТРАНОУЖИЕ 100r11Zag; МАРѢА ЖЕ СЪТВОРИ ТРАПЕЗУ И *ГОСТѢШЕ* ХРИСТУ ἐφίλευσε τὸν Χριστόν 70v25Km; ЧАСО РАДИ *ГОСТЕХУ* ХРИСТУ ἐφίλευσαν τὸν Χριστόν 71r24Km; ОБЫЧАН БѢ ТОГДА ЕУВРЕОМЪ ЯКО ВЪ ОСМЫ ДѢНЬ ПРИЗЫВАХУ СВЕЩЕННИКЫ И *ГОСТЕЩЕ* РОДИТЕЛІЕ ОТРОУЕТУ И ВЪ ТЪИ ДѢНЬ НАРИЦАЮЩЕ ИМѢ ОТРОУЕТУ ПО ОБЫЧАЮ БѢ И ІОАКѢМЪ ПРИЗВА СВЕЩЕННИКЫ ВЪ ОСМИ ДѢНЬ ДА ИХЪ *ГОСТИТЬ* καὶ τοὺς ἐφίλευσαν ... νὰ τοὺς φιλέωσῃ 174r22.25Km; ѠНИ ОУГОСТИЕ ЕМОУ ПРИНЕСОШЕ СЪ ЯСТІЕ ВРѢМЕННОЕ И ТЛѢННОЕ И СЪ ЕЛИКА *ГОСТИТЬ* ЧЛКОВѢЖЪ ЛЮБИМАГО ГОСТА φιλεύει 269v25Km; ТОГДА ПРИЕТЬ ИХЪ СВЕТЫИ ТЫСѢЩЕНАЧЕЛНИКЫ ѠНЫ ВЪ МИТРОПОЛІЮ СВОЮ И *ГОСТЫ* ИХЪ И ПОУТЕ ИХЪ ἐφίλευσέ τους 276r14Km; ПРОУЕЕ ХРИСТОС НИ *ГОСТИТ* НАСЪ ... НЕ ПИЩ ТЛѢННОЮ И ВРѢМЕННОЮ ... НЪ ПИЩ НЕТЛѢННОЮ И ВЪСЕГДАШНОЮ φιλεύει μας 68v19Km ● *refl.* СЫРѢУ ИМЖЕ *ГОСТѢШЕ СЕ* ХРИСТОС НА ТРАПѢЗЕ МАРІА ЖЕ СЕСТРА ЛАЗАРЕВА ВЪЗЪМЪ ЕДИНА ЛИТРА Ѡ МЪРА ... И ПОМАЗА НѢСѢ ГОСПОДНИ ἐφίλεύετο 71v7Km – EXH — Cf. ГОСТЬ (ГОСТИ ЛЮБИТИ/ПРИАТИ), ПРИАТИ, СТРАНОВАТИ, СТРАННОЛЮБЬСТВОВАТИ

KSM

ГГ/НА

ГОСТЬ, -А m.

Šaf trOrb trHlud Km

ѓосѣин; гость; guest; – φίλος (Km): ѠБЫЧАН ИМЖЕ ЦАРІЕ И ВѢЛИЦЫ ЕГДА ХОЩѢТ

ДА ОУГОСТЕТЬ НѢКОЕГО *ГОСТА* или СВОЕГО φίλον 68v12Km; ЯКО МИ ПРИДОШЕ *ГОСТИ* И НЕ ИМАМЪ ЧИМЪ ОУГОСТИТИ ИХЪ φίλοι 257v19Km; ИЖЕ МЕ НЕ ЗРѢТЪ ПРѢДСТОАТИ *ГОСТѢМЪ* НАШИМЪ И СЖСѢДОМЪ τοὺς φίλους 193v20Km; ЕДА БѢ Ѡ ПЕЧАЛЫ СВОЕ КАКО ЛИ СЪТВАРАЮТЪ ПРАЗДНИКЪ КАКО ПРИЕМЛЮТЪ *ГОСТИЕ* ЛЮБИМЫ τοὺς φίλους 193v22Km ♦ *ГОСТИ ЛЮБИТИ/ПРИАТИ – φιλοξενεῖν*: 8 ДЖБА МАМЕРНИСКАГО *ГОСТИ ПРИЕМЪ* ПАТРИАРХЪ АНГЕЛА И ШЕРѢТЕ НА СТАРОСТЬ ѠБѢЩАНИА ЛОВИТВѢ СИ φιλοξενήσας 111a35Orb, *ГОСТИ ЛЮБИ* 77r30Šaf, *ГОСТЬ ПРИЕМЪ* 37r33Hlud] СТРАННОЛЮБЬСТВОВА 92v6Zag — Cf. ГОСТИТИ, СТРАНОВАТИ, СТРАННОЛЮБЬСТВОВАТИ ♦ v. etiam ЛЮБИТИ, ПРИАТИ

KSM

КТ

ГОСТЬНИКЪ, -А m.

Krp Stan

1. *ѓосѣилничар, сойсѣвеник на ан; содержатель гостиницы, постоялого двора; innkeeper, host; – πανδοχεύς*: ВЪЗЕМЪ ДВА ПѢНАЗА ДАСТЬ *ГОСТИНКОУ* τῷ πανδοχεῖ L10,35 Krp] ГОСТИНЬНИКОУ Ddm Mkd, ГОСТЫНЬКОУ Dbj Jov, ГОСТИЛЬНИКОУ Rad Krat; *ГОСТИНКА* ДЪЩИ БѢСОМЪ ГОНИМА ВЪПИАШЕ Ѡ ГОНИМААГО БѢСА ЯКО Ѡ НѢКОЕГО ВОИНА РАСТАЛѢННА БЫВШИ А НЕ Ѡ МАРИНА ІΗ ТОУ ПАНДОХЕУС θυγάτηρ 140v26Stan — Cf. ГОСТИЛЬНИКЪ, ГОСТИНИКЪ, ГОСТИНЬНИКЪ sub 1

2. *Сѣраноѣримец; Странноприимец; Innkeeper; – Ξενοδόχος*: прекар на св. Сампсон, (v. САМПСОНЪ): ПОСТАВЛЕНЪ БЫСЪТЪ ВЪ НЕГО МѢСТО МИНА СВАТЪИ ПРЕЗВИТЕРЪ КОСТАДИНѢ ГРАДѢ И *ГОСТЬНИКЪ* САПСОНЪ Ѡ АГАПИА ПАПЫ РИМСКАГО ξενοδόχος τῶν Σαμψόν 285v11Stan — Cf. ГОСТИНЬНИКЪ sub 2

EXH

KSM

КТ

ГОСТЬНИЦА, -А f.

Krp Mkd Stan

1. *ѓосѣилница, конак, ан; гостиница, постоялый двор; inn; – πανδοχεῖον*: И ПРИСЪПЛЬ ѠБАЗА СТРОУПЫ ЕГО ВЪЗЛИВАА

МАСЛО И ВИНО ВЪСАЖДЪ ЖЕ ЕГО НА СВОИ СКОТЬ ПРИВЕДЪЕ ЕГО ВЪ **ГОСТИНИЦЪ** И ПРИЛЕЖА ЕМЪ ΕΙΣ πανδοχείον L10,34 Mkd Kpъ] **ГОСТИНИЦЪ** Dbm Jov, **ГОСТИЛНИЦЪ** Dbj Rad Kpat; **ЕДИНОМ** ОУВО БЫВШИ ВЪ **ГОСТЪНИЦИ** И ШБЪЛГАНА БЫВШИ ЯКО РАСЪТЛИВШИ **ГОСТИННИКА** ДЪЩЕРЕ И ПРИЕМЪШИ ОУКОРИЗНЪ ЯГОЖЕ НЕ СЪТВОРИШИ ГРЪХА ИСПОВЪДА СА ЯКО СЪТВОРИШИ ἐν πανδοχείῳ 140v16Stan — Cf. **ГОСТИЛЬНИЦА**, **ГОСТИНИЦА**, **ГОСТИНЬНИЦА**

2. ὑριφαίλλιιιῑε; приюмъ; shelter; – ἡεροκομία: МНОЖЕСТВО УРЪНОРИЗЕЦЪ СЪВРАВЕШИ НА БОЖИИЕ СЛАВОСЛОВЛЕНИЕ МНОЖАНШЪ МОНОСТЫРА И **ГОСТЪНИЦЪ** ПОСТАВИВШИ НА ОУСТРОЕНИЕ НЕМОЩНЫМЪ И НИЩИМЪ **ἡεροκομία** 101v12Stan

ЕХН

М

КТ

ГОСФАТЪ, -А М., ном. прог.

Stan

Усѣазан; Усфазан; Usphazan; – Γουσθαζάτ:

СВ. МЧК ОД ДРУЖ. НА СВ. СИМЕОН ПРЕЗВ., †344 ВО ПЕРСИЈА ПРИ ЦАРОТ САПОР II, 14.Арг. (in kal. etiam 17.Арг.): МЪСАЦЪАГО ТОГЪО (Арг.) ·ДІ· СТРАСТЪ СЪВАТЪАГО СЪВАЩЕНОМЪЖУЧЕННИКА СЕМЕШКА АРХИЕПИСКОПА ПЕРЬСКАГО И ДРОУЖИНЫ ЯГО АНАНИА И ЯВДЕЛЫ ПРЕЗВИТЕРОУ **ГОСФАТА** КАВАСИКА И ИНЪХЪ ·РН· Γουσθαζάτ 189r20Stan – ЕХН

Ø

КТ

ГОТИНЪ, **ГОФИНЪ**, **ГОТЪФИНЪ**, -А М., рl. ГОТИ

kalSlep Stan

Гоѿ; Гом; Goth; – Гóтθος: ПРИПАДНИК НА ИСТОЧНОгерманско племе, коешто во текот на III и IV век се населило на територијата на Римската Империја: ТЪХ СЪВАТЪИ САВА ... БЪЖЕ РОДОМЪ **ГЪТИНЪ** И ИМЪА ВЪРЪХЪ ХРИСТОУВЪХЪ Гóтθος 199v20Stan; ПОДВИГЪШОУ СА ЦЪСАРЕВИ И ВСЕ ВОИНСТВО НА **ГЪТЫ** κατὰ τῶν Гóтθων 235v7Stan; ВЪ ПЛЪВНИЦЪ ОУБЪГЪ И СЪГОРЪ В НЕИ **ГЪТОМЪ** ЗАПАЛШЕМЪ ЯГО τῶν Гóтθων 235v17Stan; СВЕТЪИ МКОУЧЕННИКЪ НИКИТА ... БЪЖЕ РОДОМЪ

ПОГАНИНЪ **ГЪ** **ГОТЬ** ЖИВОУЩИХЪ) ΩΝЪ ПОЛЬ РЪКЪ ДОУНАИСКИИЕ τῶν Гóтθων 15r19Stan; **ГЪТЫМ** ВО НА ДВЪ ЧЕСТИ РАЗДЪЛШЕМ СЕ И ЕДИНА ЧЕСТЪ ИМОУЩИ КНЕЗА ТАРХА ИНОИ ЖЕ ФРИТОГЕНА τῶν δὲ Гóтθων 15r23Stan; СЪТВОРИШЕМА ЧЮДО Ω ДЪВЪКЪЦИ ЯЖЕ **ГОФИНЪ** ПРЪЛЪСТИ КЛАТЪИ РАДИ ИМЪТИ Я ЖЕНЪ НЪ СЪВАТЪА ПОРЖУИСТА СА ПО НЕИ ВЪ ЦРЪКВИ ВО ЯЮ КЛАТ СА **ГОТЬФИНЪ** И ТАКО ПОМЪТЪ ДЪВЪЖ И ИЗБАВИСТА Я **ГЪ** СЪМРЪТИ ó Гóтθος ... ó Гóтθος 78r10.13Stan; ЯВЛА ЖЕ ШЕДЪ ПАКЪ ВЪ **ГЪТЫ** СЪ АГАТОДОМЪ 174v17Stan ● **прекар на св. Сава, (v. САВА):** МЪСАЦЪАГО ТЪОГО ·ЕІ· СТРАСТЪ СЪВАТЪАГО САВЫ **ГОТИНА** Σάβα τοῦ Гóтθου 190v24Stan, sim. 126r16Slep – ЕХН

SM

КТ

ГОТИНЪСКЪ adj.

Krn

мажеѿснички; колдовской; sorcerous; – τῆς

γοητείας: ЯКО И СІА ИЖЕ ВИДИТЕ СЪ ОУИМА ВАШИМА ИМЪНЪЕТЕ ВЪЗШВЛЕНІА **ГОТИНЪСКА** ДЪЛА ПЛАЧЮ ВАСЪ ЯКО ЕСТЪ ПРЪЗЛЪЩЕНІИ (sic) γοητείας ἔργα 184r10Krn – ЕХН — Cf. ВЪЗХОВЪ, ВЪЗХОВЪНЪ, ВЪЗШЪБЪНЪ, ВЪЗШЪБЪСТЪВЪНЪ

Ø

КТ

ГОТОВАТИ, -ВАЖ, -ВАЕТЪ ipf.

Jov Rad Slep Psalt comPsalt Parim Zag Šaf Vtš Les

ἡορδοῦῑвува; готовить; to prepare; – ἐτοιμάζειν, εὐτρέπιζειν: ЦРЪЖЕВЪ ГЛАГОЛУЕТЪ **ГОТОВАШЕ** ВО Я ЛЮДЕМЪ ВЪРНЫМЪ ἡτοιμάζε γὰρ αὐτήν comPs146,2 Pog Bon; ВЪНЕГДА **ГОТОВАШЕ** НЕБО СЪ НИМЪ БЪХЪ ἡτοιμάζεν Pr8,27 Grig] ОУГОТОВАШЪ Lobk, ГОВЪАШЕ (sic) Hlud, ОУГОТОВАШЕ СЕ Vtš; **ГОТОВАЖ** ГОРЪИ КРЪПОСТИЖ СВОЕЖ ПРЪПОЯСАНЪИ СИЛОЖ ἡτοιμάζων ὄρη Ps64,7 Bon Pog Rdm Dčn; И БОГЪ **ГОТОВАЖ** НАЧИНАНИА СВОА ἡτοιμάζων 1Rg2,3/Ct Bon] ЯГОТОВА Pog, ОУГОТОВАЖ Rdm, ОУГОТОВАЕТЪ Dčn; РАДОУЧИ СЕ ЯКО ДОУШАМЪ НАШИМЪ ТИШИНЪ **ГОТОВАЕШИ** λιμένα τῶν ψυχῶν ἡτοιμάσεις 111v23Zag] ОУГОТОВАВЪШИ 94r8Šaf; ЯЖЕ ОУМИ ПОЗЪ **ГОТОВАШЕ** ПРЪДАНИЕ ἡτρέπισε 148r3Zag 123v27Šaf] ГОТОВАШЕ СА 169a16Orb, ГОТОВАШЕ 99r12Hlud;

слъхънцѣ прѣдѣтѣуа поуги правѣе **ГОТОВАТИ** въ водахъ пльтию къ намъ пришьдшѣ христѣу 126a15Vtš; — ѿпѣсти народы да шедьше въ шкъхъстьныа вси и села **ГОТОВАЖТЬ** и шврѣщжть брашно καταλύσωσιν L9,12 Rad] вѣтавьше Dbm, вѣтажть Dbj Krp Krat Mkd ● *pass.* конь **ГОТОВАЕТ СА** въ дѣнь брани ѿ гѣспода же помощь ёτοιμάζεται Pr21,31 Lobk Grig Orb Hlud; исходи во мои исходи животоу и **ГОТОВАЕТ СА** хотѣние ѿ гѣспода ёτοιμάζεται Pr8,35 Orb Grig Lobk(bis) Vtš74a23] оуготоваёт се Vtš53d15 ● *ptc.-adj.* **ёτοιμος**: бракъ оубо **ГОТОВА** есть ёτοιμός ёστιν Mt22,8 Jov] ГОВОВЪ ёсть Dbm Dbj Rad Krp Krat, ѣготованъ ёсть Mkd; грѣдѣте ѡко ѡже **ГОТОВАЖИ** сжть вса ёτοιμά ёισιν πάντα L14,17 Jov] ГОТОВА сжть въсѣ Dbm Rad Krat, оуготована сжтз всѣ Dbj Krp Mkd — Cf. ГОТОВЪ, ОУГОТОВА(НЪ)НЪ

refl. se **ζοῦμι, se ὑορζοῦιουα; зотовить-ся; to prepare oneself**; — *παρασκευάζεσθαι, ёτοιμάζειν*: кто оубо **ГОТОВАЕТЪ СА** на бранъ параскеуάσεται 1C14,8 Slep] ѣготоваётъ са Karp; **ГОТОВАН СА** на исходъ тѣла (sic) твоёго ёτοιμάσε εις τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου 242v10Les

Cf. ГОТОВИТИ, ГОТОВАЖТИ, ПРИГОТОВАТИ, ПРИГОТОВИТИ, ПРИГОТОВАЖТИ, ПРИОУГОТОВАТИ, СЪГОТОВАТИ, СЪГОТОВИТИ, ОУГОТОВАТИ, ОУГОТОВИТИ

KSM

ГГ/НА

ГОТОВИТИ, -ВЛЖ, -ВИТЪ ipf.

(Ohr) Slep Str (Vran) Karp Verk apVtš Bon Pog comPsalt orRdm Lobk parOrb parHlud Triod Vtš Stan Les Krn

ὑορζοῦιουα; зотовить; to prepare; — *ёτοιμάζειν, παρασκευάζειν, σκευάζειν, ἐργάζεσθαι, εὐτρέπιζειν, καταρτίζειν*: коупно же и **ГОТОВИ** ми обитѣлз ёτοιμάзѣ μοι Phm1,22 Slep; проидѣте враты мои и **ГОТОВИТЕ** пѣть скеуάсате τὴν ὁδόν Is62,10 Hlud173v2] оуготованте Grig95r16 Lobk140v18 Orb Hlud159v17, оуготовите Grig98v23 Lobk145v9; понте вогѣоу нашемоу ... **ГОТОВАЩОУМОУ** зѣмли дзждъ тѣ ёτοιμάзонтι Ps146,8 Pog, **ГОТОВАЩОУМОУ** Bon] ГОТОВАЩОМОУ Rdm Dĉn; бысѣтъ же приальчѣнь

въхъсити **ГОТОВАЩИМ** же ѡнѣмъ и наπα[δα]δε на на ѣжасъ параскеуάζοντων δὲ αὐτῶν A10,10 Str, **ГОВЖЕМЪ** (sic) Ohr, **ГОТОВАЩЕМЪ** Slep, **ГОВАЩИМ** (sic) же **СА** Vran, **ГОТОВАЩИМЪ** же **СА** Karp, **ГОТОВАЩИМЪ СЕ** Verk; на спасѣ прѣданне **ГОТОВѢШЕ** εἰργάσατο 145v8Zag, **ГОТОВАЛѢШЕ** 122r18Šaf] ГОТОВАЛѢТЬ 166b6Orb, ГЛАГОЛАХЖ 96r28Hlud; егоже оумзи ноуѣ **ГОТОВѢШЕ** си на прѣданне ἠτρέπισε 99r12Hlud, **ГОТОВАЛѢШЕ СА** 169a16Orb] ГОТОВАШЕ 148r3Zag 123v27Šaf; избвращоу ёдиного нѣкоёго ѿ воинъ и **ГОТОВАЛХОУ** ёго на жртвоу еὐτρέπιζον πρὸς θυσίαν 67v16Stan; ѡ безаконне невѣрнихъ ѡко ... исѣлѣжшаго страсти къ страстемъ **ГОТОВАТЬ** πρὸς πάθος ёτοιμάζουσι 145v20Zag 165d4Orb 96v3Hlud] приготовишж 122r28Šaf; наоуѣащи дроугзи свож си дѣоушж питажши **ГОТОВИТЬ** трапезж ёτοιμάζει τράπεζαν 122v14Šaf 97v30Hlud, **ГОТОВИ** 146r9Zag, **ГОТОВОТИ** (sic) 167c21Orb; инны же **ГОТОВЕТЪ** ѡдѣаніе и оукрашеніе ради дѣне ѡс ёτοιμάζουσι 79r14Km; ѡкоу ... вѣше братѣ ѡванѣ вѣоглслова ... ѡже и видѣвъ гѣсподъ съ зевѣдѣомъ ѡѣцѣмъ ёго при ѣзерѣ генисаретъсѣмъ **ГОТОВЕЩА** мрѣже своё катаρτίζοντας τὰ δίκτια αὐτῶν 64r17Stan ● *pass.* ёдино во дрѣво крѣста твоёго **ГОТОВѢШЕ СА** 112r6Hlud, **ГОТОВАЛѢШЕ СА** 184d7Orb; сего во мѣзда по вса дѣни растѣть и вѣнець **ГОТОВИТ СА** ὁ στέφανος ἠτοίμασται 300r4Les ● *ptc.-adj.* **ёτοιμαζόμενος**: егда видимъ страшнаго прѣстола **ГОТОВИМА** егда видимъ знаменіе съна члѣкѣчѣскаго θρόνον ёτοιμαζόμενον 302v18Les — Cf. ГОТОВЪ, ОУГОТОВА(НЪ)НЪ

refl. se **ζοῦμι, se ὑορζοῦιουα; зотовить-ся; to prepare oneself**; — *ёτοιμάζεσθαι, ёτοιμός γίνεσθαι, (τέρπεσθαι)*: людие **ГОТОВИМ СА** приати съ страхомъ всѣхъ члѣрѣ ёτοιμάσθητε 142b29Orb] оуготовите са 107v11Šaf, приготовите са 70v13Hlud; **ГОТОВИ СА** завлоне приготови са нефѣталиме ёτοιμάζου 79v9Str 118v17Slep 119v5Karp 120r25Karp 103r8Stan 107b30Vtš 109b7Vtš 113b9Vtš; **ГОТОВИ СА** дѣоуше на срѣтени его ёτοιμη γενοῦ 10v26Zag,

sim. 171v13Rdm; ω δούψε μοῦα ποκᾶν σα приближи са ὕασζ при дврѣх же сѣдня къ Ѡѡѡтоу **ГОТОВИ СА** ἑτοιμάζου 19v24Šaf 44v20Zag 50d27Orb; ѡзыци въпнати **ГОТОВАЩЕ СА** на покаяниѣ ἑτοιμαζόμενα comPs125,4 Rog Bon; приспѣ ти доуше конѣцз приспѣ а тзи невѣрѣши ни **ГОТОВИШИ СА** οὐχ ἑτοιμάζει 78r1Šaf 111d34Orb] ѡготковши са 93r9Zag; вѣрѣме воиницзско **ГОТОВИТЕ** воины ἑτοιμασθητε 207r23Krn; невѣздръжи во са въ словесехъ мнозѣхъ и соуѣтныхъ видимъ ѡсѣтъ на празнословіе и на воуѣсть **ГОТОВИТ СА** καὶ εὐτραπέλαια τέρπεται 171v3Les

Cf. ГОТОВАТИ, ГОТОВАѢТИ, ПРИГОТОВАТИ, ПРИГОТОВИТИ, ПРИГОТОВАѢТИ, ПРИОУГОТОВАТИ, СЗГОТОВАТИ, СЗГОТОВИТИ, ОУГОТОВАТИ, ОУГОТОВИТИ

KSM

ГГ/НА

ГОТОВАѢТИ, -ВЛѢЖ, -ВЛѢЕТЪ ipf.

trOrb

Formae imperf. v. sub ГОТОВИТИ

ἰορδοῦιβυα; готовить; to prepare; – ἐργάζεσθαι: и пакы неблагодарествны и неубоитивы ѡченик (н)евѣснаго хлѣба въ ѡстѣхъ носаше и спкасѣ на прѣдание **ГОТОВАѢТЬ** ω сѣстава несѣставна и дрѣзость неѡловѣуьска εἰργάσατο 166b6Orb] ГОТОВАШЕ 145v8Zag, ГОТОВАѢШЕ 122r18Šaf, ГЛАГОЛАХЖ 96r28Hlud – ЕХН — Cf. ГОТОВАТИ, ГОТОВИТИ, ПРИГОТОВАТИ, ПРИГОТОВИТИ, ПРИГОТОВАѢТИ, ПРИОУГОТОВАТИ, СЗГОТОВАТИ, СЗГОТОВИТИ, ОУГОТОВАТИ, ОУГОТОВИТИ

∅

КТ

ГОТОВО adv.

Slep Karp comPsalt Lobk

ἰορδοῦιβено, зойово; готово; ready; – ἑτοιμός: ѡко вогуз бо иматъ **ГОТОВО** всѣ наже хоуѣтз творити ἑτοιμός ἔχειν πάντα com1Rg2,3 Bon Rog ● **ἰορδοῦιβено, со задоволсѣво; с готовностью, охотно; readily, willingly; – ἑτοιμον:** твори мнѡкостына и **ГОТОВО** есть ходити тебѣ по гѡсподни воуѣ твоюмъ ἑτοιμον εἶναι

Mi6,8 Lobk ♦ **ГОТОВО ИМѢТИ ἰορδοῦιβен е, зойов е да направи неийо; быть готовым/готов, готов сделать что-л.; to be ready to do sth; – ἑτοιμός ἔχειν, ἐν ἑτοιμῳ ἔχειν:** ● cum inf. ἰже ѡдасть слово **ИМЖИМЪ ГОТОВО** сѣдити живымъ и мрѣтвымъ τῷ ἑτοιμός ἔχοντι κρῖναι 1P4,5 Karp, **ИМЖИМОУ ГОТОВО** сѣдити Slep; и **ГОТОВО ИМАЩЕ** мзстити вѣсѣкого прѣстѣпениѣ и ослоушаниѣ ἐν ἑτοιμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι 2C10,6 Slep] въ готовѣ имаши Karp – ЕХН — Cf. ГОТОВЪ (вз ГОТОВѢ ИМѢТИ)

S(ГОТОВЪ) М

НА

ГОТОВЪ, -ЗИИ adj.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd evHlud psOhr Slep Str Karp Verk apGrig apLobk apHlud Psalt comPsalt Parim Bit Šaf trOrb Vtš Les Km

зойов, ἰορδοῦιβен; готовый; ready, prepared; – ἑτοιμός; πρόθυμος (Km): гѡсподни сѣ товож **ГОТОВЪ** есмь и въ темницѣ и въ сѣмрѣти ити ἑτοιμός εἶμι L22,33 Dbm Dbj Rad(bis) Krp(bis) Krat Mkd Hlud; ради вѣ толико **ГОТОВЪ** ѡкобѣ да оумрѣти ради любовѣ христовоу πρόθυμος 148r11Krn; **ГОТОВИ** же присно къ Ѡѡѡтоу вѣдѣте ἑτοιμοι 1P3,15 Karp Slep; азъ бо не тъкмо свезанъ въ истинѣ нь оумрѣти **ГОТОВЪ** есмь в ѡроуѣсѣмѣ по имени гѡспода исѡухриста ἑτοιμός ἔχω A21,13 Verk Str Karp; праведниѣ бо **ГОТОВИ** сѣтз послоушаниемз заповѣди вѡжиж тоῖς γὰρ δίκαιοις ἑτοιμός ὕπακούουσι ταῖς ἐντολαῖς τοῦ θεοῦ comPs17,21 Rog Bon; и да вѣдѣтз **ГОТОВИ** вз дѣнз во ἦ-ἔστωσαν ἑτοιμοι Ex19,11 Grig Lobk Orb Hlud; дѣво ὕκιστα ... воуди на приѣтиѣ **ГОТОВА** вогѡу 67b4Vtš, sim. 142b18Vtš; извѣватель **ГОТОВИ** хранитѣль спкасны всѣмъ ἰже вѣроу ὕтоушимъ всеславноую паметъ твою 75c1Vtš; великыи николае **ГОТОВЪ** помощникъ христіаномъ ἑτοιμός βοηθός 274v1Krn; не имашеи бо дълготрѣпѣнѣа **ГОТОВЪ** ѡсѣтъ на развѣрашеніе **ГОТОВЪ** ѡсѣтъ на пошрѣніе нагло на котѡрѣ раждизает са εὐχερῶς ἀνατρέπεται ἑτοιμός εἰς παροξυσμόν 161r2.2Les; нж въ наѡло **ГОТОВЪ** да са ѡвращеши на дѣло

ΓΟСПΟΔΝΕ τῆ ἐπιούσῃ ἐτοιμότερος εὐρεθήσῃ 23r24Les; и на пѣнїе ѡбращет са **ГОТОВЪ** εἰς τὸ ψάλλειν εὐτονος εὐρίσκεται 172r4Les; на всѣкжж во злѣхъ вещь **ГОТОВЪ** ѡсѣтъ сицевыи ἐν παντὶ γὰρ μαθητὸς ὁ ὀξύχολος 163v1Les; и **ГОТОВЪ** εσмы сказати вещи дѣньшыныи проθυмоῦμαι νὰ διηγηθῶ 161v20Krn; обаса ма ѡко лѣз **ГОТЪВЪ** на ловъ ετοιμος Ps16,12 Bon Pog Dĉn, sim. 126v20Šaf; бракъ оубо **ГОТОВЪ** есть ετοιμός ἐστιν Mt22,8 Rad Dbm Dbj Krp Krat¶ готованъ есть Jov, зготованъ ѡсѣтъ Mkd; градѣте ѡко юже **ГОТОВА** сжть всѣѣ ετοιμά εἰσιν πάντα L14,17 Rad Dbm Krat¶ оуготована сжтз всѣ Dbj Krp Mkd, готованъ сжть вса Jov; sim. и вса **ГОТОВА** πάντα ετοιμα Mt22,4 Jov Dbm Dbj, всѣ **ГОТОВАѢ** Krp¶ все оуготовано Rad, вса оуготованно Krat Mkd; и тз вамз покажетз горницж велїа посланнж **ГОТОВЖ** ετοιμον Mc14,15 Mkd Dbm Rad Krp Krat Hlud; и вѣ **ГОТОВА** трапеза и оуглые горещее ἦτον ετοιμον τραπέzion 103v23Krn; жжтѣа оубо приспѣла ѡсѣтъ и жжтеле **ГОТОВЫ** имать срыпы τὰ δρέπανα μετὰ χειρας ἔχουσι 127v16Les ● утврден: **ГОТОВЪ** прѣстолз твои ѡтзтолѣ отз вѣка тзи еси ετοιμος ὁ θρόνος σου Ps92,2 Bon Pog Rdm Dĉn, sim. 11r22Lobk, sim. 96c22Vtš et 117a15Vtš — Cf. ГОТОВАТИ (ptc.-adj.), ГОТОВИТИ (ptc.-adj.) ● *adj.-subst.* ѡко близз дѣнз погзвѣли ихз и пристащж **ГОТОВА** вамз п̄арестив ετοιμα ὑμῖν Dt32,35/Ct Bon Pog, **ГОТОВАЖ** (sic) Rdm, **ГОТОВАА** Dĉn ◆ **ВЪ ГОТОВѢ ИМѢТИ** ὑοδζοῦIVEN e, ζοῦῖοV e da naūpavi neūiio; *быть готовым/готов, готов сделать что-л.; to be ready to do sth; — ἐν ἐτοιμῳ ἔχειν:* ● *sim inf.* и вѣ **ГОТОВѢ** имаши мзстити всѣкого прѣстжпениѣ и ѡслоушаниѣ ἐν ἐτοιμῳ ἔχοντας ἐκδικῆσαι 2C10,6 Karp¶ готово имаше Slep — Cf. ГОТОВО (ГОТОВО ИМѢТИ)

KSM

ГГ/НА

ГОТЬСКЪ, -зи, adj.

Stan

ζοῦσκι; готский; Gothic; — τῆς Γοτθίας, τῶν Γότθων: наоуѣен же бысѣтъ вѣрѣ христианстѣи ѡеѡфиломъ ѡпкѡскопомъ

ГОТЬСКИИМЪ Γοτθίας 15r22Stan; вѣ тжѣде денѣ памкаты прѣподѡбнаго ѡѡца нашего иѡанка ѡпкѡскопа **ГЬТЬСКААГО** тыи вѣ при костандинѣ и при львѣ нсаврѣ ѡ таврьскоуѣтскыи страны сжши подѣ властїи **ГЬТЬСКОМ** Γοτθίας ... τῶν Γότθων 256r14.17Stan; сава хриѡстоуѣ мѡуѣнкѡж вѣаше вѣ цѣсарство аленьтианина ѡ страны **ГЬТЬСКИИ** ἐν Γοτθίᾳ 190v26Stan; по нѣкоѣм же лѣтѣ афанароуѡу князю **ГЬТЬСКОМЪ** гоненїю двигшоу са на хриѡстианы 191r6Stan; тии вѣхж при иоузерерисѣ (sic) князы **ГЬТЬСТѢМЪ** (sic) τῶν Γότθων 174r25Stan; сьбра жена нѣкоѣго княза ѡзыка **ГАТЬСКАГО** (sic) хриѡстианина сжши 174v10Stan — EXH

M

KT

ГОЩЕНИЕ, -ни, n.

Krn

ζοῦῖῶVаване, ζοζба; нур; feast; — φιλία: заоуѣтра же по лѡтѡуѣргїи сѣтворише и велико **ГОЩЕНІЕ** вѣ всѣмъ градѣ пѣфлагонисѣмъ φιλίαν 194v25Krn — EXH

M

KT

ГРАБИТИ, -блж, -битъ ipf.

Stan proVtš

ограбува; грабить; to raven; — ληῖζεσθαι, στερεῖν: на страцини ѡплѣуив се и многи побѣдивз сѣтворивъ нашихѣ плѣноуѣ страннїе и **ГРАВѢ** ἐληῖζοντο 192c27Vtš; тогда привазанъ бысѣтъ ѡжемъ за выи и влауимъ вѣ по оулицамъ ѡко злодѣи и посемъ темници прѣданъ бысѣтъ и **ГРАБЛЕНЬ БЫВѢ** и ѡбнаженъ богатства своѣго стерηθεῖς πλοῦτου 220v15Stan — EXH — Cf. ЛИШИТИ

KSM

KT

ГРАБЛЕНИЕ, -ни n.

Rad Mkd evHlud Km

ѣрабеж; грабеж; extortion; — ἀρπαγή: атрѣадоу же сжть плѣни **ГРАБЛЕНІА** и непради ἐξ ἀρπαγῆς Mt23,25 Mkd, ѡ **ГРАБЛЕНІА** Hlud¶ хыщенїѣ Dbm Rad(bis) Krp(bis) Krat;

κβδνѢ ВѢ ФАРИСЕИ ВЪНѢШНЕЕ СТЬКЛЕНІЦИ И БЛОДИ УѢИЩАЕТЕ ВЪНѢТРЬНЕ ЖЕ ВАШЕ ПЛЪНИ СЖТЬ **ГРΑΒΛΕΝΝІА** И ЗЛОВЫ ἀρπαγῆς L11,39 Rad Mkd] ХЫЩЕНИѢ Dbm Dbj Krp Krat; ВЗ РѢЦѢ ЖЕ ЯКО ДА НЕ МОЖЕТЪ ДІАВОЛЬ НАСЪ ПОВѢДИТИ СЗ **ГРΑΒΛΕΝІЕМЪ** εἰς ἀρπαγὴν 38r1Krn – EXH — Cf. ВЗСХЫЩЕНИЕ sub 1, РАЗГРΑΒΛΕΝНІЕ, РАСХЫЩЕНИЕ, ХЫЩЕНИЕ

KSM

ГГ/КТ

ГРΑΔΑΡЬ, -рѢ m., nom. progr.

Stan

Градинар; Градарь; Gradar; – Κηπουρός: прекар на св. Конон, †251 при имп. Дециј, 6.Mart. (in kal. 5.Mart.), (v. ΚΟΝΟΝΣ): мѢСѢСАЦА ТОГКО (Mart.) ·ε· СТРАЖСТЬ СВАТКАГО КОМОНА (sic) **ГРѢРѢ** ТЫН БѢ ВЪ ЛѢТА ДИКЕЯ ЦѢСАРѢ Ѡ НАΖΑΡΕΤΑ ГАЛИЛЕНСКААГО Κόνωνος τοῦ κηπουροῦ 157v6Stan – EXH

SM

КТ

ГРΑΔИТИ, граждѣ, ГРАДИТЪ ipf.

Dbj

ѣради; строитъ; to build; – οἰκοδομεῖν: ТАКО ЖЕ БЗІСТЪ ВЪ ДЪНИ ЛОТОВЫ ІАДѢХѢ И ПИИХѢ КѢПОВАХѢ И ПРОДАВАХѢ САЖДАХѢ И **ГРΑЖЬДАХѢ** φκοδόμουν L17,28 Dbj] ЗЪДААХѢ Dbm Rad Krp Krat Mkd – EXH — Cf. ЗЪДАТИ

KSM

ГГ

ГРΑΔΖ¹, -а m.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan proIVtš Les Krn

Formae: etiam nom. pl. ГРАДОВЕ in Les(1x); gen. pl. ГРАДОВЪ in Rad(1x) Krat(1x) Mkd(1x) Vran(1x) Karp(1x); dat. pl. ГРАДОВОМЪ in Dbj(1x) Krat(1x) Krn(1x); loc. pl. ГРАДОВѢХЪ in Str(1x) Orb(2x) et ГРАДОХЪ in Krn(2x)

1. ѣраг; город; city; – πόλις, κόμη, (ἀγρός); κάστρον, χώρα (Krn): вСТАВИ ЖЕ ВОДОНОСЪ СВОИ ЖЕНА И ИДЕ ВЪ **ГРΑΔЪ** εἰς τὴν πόλιν J4,28 Rad Dbm Dbj Jov Krp; И ИЗЫШЕДШИИМЪ ИМЪ НА ЗЕМЛѢ СРѢТЕ И МѢЖЪ ЕТЕРЪ Ѡ **ГРѢ** ИЖЕ ИМѢ БѢСЪ Ѡ ЛѢТЬ МНОГЪ ѢК ТΗΣ Πόλεως L8,27 Krat Dbm Jov Krp Mkd; И ВИДѢША А ИДѢША И ПОЗНАША А ΜΝΟΖИ И

ПѢШИ Ѡ ВСѢХЪ **ГРΑΔОВЪ** ТЕКОША ТАМО ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων Mc6,33 Rad Mkd, **ГРΑΔЪ** Dbm Dbj Krp] СТРАНЪ Krat; ВЗЗВРАЩША СЖ ПОСѢТИВѢ БРАТИѢ ВО ВСѢХЪ **ГРΑΔѢХЪ** κατὰ πόλιν πᾶσαν A15,36 Ohr Slep Karp Verk, **ГРΑΔОВѢХЪ** Str] Іас. Vran; ИЕРКОУСАЛИМА ЗИЖЕМА ЯКО **ГРΑΔΖ** ЕМОУЖЕ ПРИУЖСТИЕ ЕГО ВЗКОУПѢ πόλις Ps121,3 Bon Pog Rdm Dčn; И КРѢПКО ПОРОУГАШЕ СЕ ЯМОУ ВОДЕЩЕИ ЯГО ПО **ГРΑΔОМЪ** 16r17Stan; ВЪ ТОМЪ **ГРΑΔѢ** ТАКЪ ШЫУАИ БѢ Πόλει 67v12Stan; ПО ВЪСЕМОУ **ГРΑΔѢ** РАЗЪСѢИВЪ πανταχοῦ τῆς πόλεως 153a31Vtš; ВЗ ВСА СЗЗДАНИА ЕГО ВЪ **ГРΑΔѢ** И ВЪ СѢЛЕХЪ εἰς κάστρον 57r18Krn; ХОДѢЩИ ΩΝЫ УЛОВѢЦЫ ПЛѢНЮЩЕ И **ГРΑΔИ** И СЕЛА Κάστρα 237v3Krn; **ГРΑΔОВЕ** ПОТОНѢШ И МѢСТА ШПОУСТѢШѢ Ѡ ГНѢВА ВЪЖІА Πόλεις 124r12Les; СЕ ПРИГОТОВА СА ХРИСТЪ ПРИТИ КЪ ЕРКОУСАЛИМОУ СЖЩИ ВЪ **ГРΑΔѢХЪ** И ВЪ ГОРАХЪ И ВЪ ПОУСТЫНѢХЪ СНИДѢТЕ СА ВСИ ТОГО С РАДОСТИА СРѢСТИ 144d5Orb] om. 108v22Šaf 73r15Hlud; СЗТВОРИ ЕДИНА ЦРКОВЪ ВЪ ИМѢ ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΙΓΑ ΜΙΧΑΗΛΑ И НЕ ВЗНѢТРЪ **ГРѢ** НЪ ВЗНѢ ВЪ ОКРѢСТЬ εἰς τὴν πόλιν 237r21Krn; И ОВЪХОЖДАШЕ **ГРΑΔИ** ΟΥΥΕ τὰς κόμας Mc6,6 Krat Dbj Krp] ГРАДЬЦА Dbm, ВСИ Rad Mkd; ВЗЗВРАТИШЕ СЕ ВЪ ГАЛИЛЕН И ВЪ **ГРѢ** СВОИ НАΖΑΡΕΘЪ εἰς τὴν χώραν 47v26Krn; ѠΠΟΥСТИ А ДА ШЕДЪШЕ ВЪ БЛИЖНЕЕ **ГРΑΔЫ** И ВЪСИ КОУПАТЬ СЕВѢ ХЛѢБЫ ἀγρούς Mc6,36 Rad] СЕЛѢХЪ Dbm Dbj Krp Krat Mkd ● жители на градот, граѓани: И ВЪШЪДЪШОУ ЕМОУ ВЪ ІЕРОСΩΛІМЪ ПОТРАСѢ СА ВЪСЪ **ГРѢ** ΓΛΑΓΟΛЖЩЕ КТО СЫ ІЕСЪТЪ πᾶσα ἢ πόλις Mt21,10 Krat Jov Krp Mkd; И ІЗЗИДЕТЪ ПОЛЪ **ГРΑΔА** ВЪ ΠΛΗΝΕΝΝΕ τῆς πόλεως Zch14,2 Grig Lobk Orb, ПОЛЪ **ГРΑΔΖ** Hlud; СВЕЪТЪ СВЕЪТЪ СВЕЪТЪ ЕСЫ ГКОСПОДИ ДѢЛА РОУКОУ ТВОЮЮ НЕ ПРѢЗРЫ ВКАЖЕ ЗА ΚΗΛΚΟ-СРДІЕ ΚΗΛΚΟСТИ СПКАСИ **ГРѢ** ПОГИБАЮЩІИ 30d29Vtš; СПКАСИ Ѡ БѢДЪ **ГРΑΔΖ** СВОИ ВЪГОРОДИЦЕ τούς δούλους σου 125v31Šaf 151r27Zag 175a7Orb ● **ἐκκλησία, ποιμνῆ:** за заедницата на христијаните: СВКАЩША ЖЕ ИМЪ НА ВСЖ **ГРΑΔЫ** И ПОПЪИ И МОЛЪША СЖ С ПОСТОМЪ κατ' ἐκκλησίαν A14,23 Ohr Str Karp Verk] ПОПЪИ ВЪ ЦРЪЗКВАХЪ Slep; ЕГОЖЕ ΜΟΛИ СПКАСТИ **ГРΑΔѢ**

и людемъ твоимъ ποιμνην 51v15Šaf 72r20Zag 87d13Orb 13r36Hlud — Cf. ГРАДЬЦЬ sub 1, СЕЛО
 ♦ **ВЪШЬНИИ ГРАДЪ, ГРАДЪ НЕБЕСЪНИИ** небесен Ерусалим, царство божје: азъ оупокожъ вы въ **ВЫШНЕМЪ ГРАДѢ** (sic) моемъ идеже сжтъ въси аггелли мои въ велицѣи радости поучиваждъ 312v3Les; въ **ГРАДЪ НЕБЕСЪНИИ** въ немже живѣтъ вси свѣати естъ же вѣра εις τὴν πόλιν τὴν ἐπουράνιον comPs106,7 Bon Pog
 ♦ **ГРАДЪ БОЖИИ, ГРАДЪ ГОСПОДЬНЬ, СВАТЪНИ ГРАДЪ** Ерусалим: не подвижавъ нежекспныхъ посрѣдѣ тебе всели са христъ въогъ **ГРАДЕ БОЖИИ** πόλις θεοῦ 91a38Orb 55v1Šaf 16r18Hlud, **ГРѢ БОЖЕИ** 74r21Zag; прѣславно глагола са ѿ тебе **ГРАДЕ БОЖЕИ** ἡ πόλις τοῦ θεοῦ Ps86,3 Bon Pog Rdm Dĉn, sim. 132r22Karp 46v9Grig; да потрѣбла ѿ **ГРАДА ГОСПОДЬНЬ** вса творащѣ безаконие ἐκ πόλεως κυρίου Ps100,8 Bon Pog Rdm Dĉn; тогда и поатъ дивволъ въ **СВАТЪНИ ГРАДЪ** и постави на крилѣ цркѣжовнѣмъ εις τὴν ἁγίαν πόλιν Mt4,5 Stm Ktr Mkd; на жрѣвати ѡздаща и въ **СВАТЪНИ ГРАДЪ** възходаща ἐπὶ τὴν πόλιν εἰσέρχεται τὴν ἁγίαν 105r18Šaf 138d13Orb ♦ **ГРАДОУ ОБЪСТОЯНИЕ** οἰσαγα на *ἔραοιῖ*; *osada goroda*; *siege of the city*; — *πολιορκία*: придетъ вамъ пѣчѣлз и **ГРАДОУ** *ωβзстояниε* полиорκία Pr1,27 Grig Lobk Orb ♦ v. etiam **ОБЪСТОЯНИЕ** ♦ **МАТИ ГРАДОМЪ** ἡ *πρεσβυτερία*; *столица*; *capital*; — *μητρόπολις*: и настава сждзи твоя ꙗкоже ископи потвори ѿма твое по сихъ нарѣкѣши **ГРАДЪ** *πρεβυτερι* **МАТИ ГРАДОМЪ** вѣрнзи сѣωνз *μητρόπολις* Is1,26 Grig Lobk, *ДАТИ* (sic) **ГРАДОМЪ** Orb ♦ v. etiam **МАТИ** ♦ **СТАРѢШИНА ГРАДА** *ἔραοски* *началник*; *городской начальник*; *ruler of the city*; — *πολιτάρχης*: възматож же са лѣдие и **СТАРѢШИНЪ** *града* слзшавше се τοὺς πολιτάρχας A17,8 Slep] *граждане* Vran Verk ♦ v. etiam **СТАРѢШИНА**

2. *suq*, *бегем*; *стена*, *городская стена*; *wall*, *rampart*; — *τείχος*: поемше же оуѣеници ношиж поустижъ низъ **ГРАДА** сзвѣсивше въ кошери διὰ τοῦ τείχους A9,25 Slep] по стѣнѣ Ohr Vran Karp Verk, om. Str ♦ **СТѢНЪ ГРАДА**

ГРАДОУ — *τειχόκαστρον* (Ktr): есѣтъ цркѣвъ близъ **СТѢНЫ ГРА** τὸ τειχόκαστρον 239r17Ktr; сзтвориха **СТѢНЫ ГРА** дрѣвене *τειχόκαστρον* 239r20Ktr; и **СТѢНЫ ГРА** сззыда же великыи ѡколо *τειχόκαστρον* δὲ μέγα 242v15Ktr — EXH — Cf. **СТѢНА**

3. *ἔραοина*, *бавча*; *огород*, *сад*; *garden*; — *κήπος*: не азъ ли та видѣхъ въ **ГРАДѢ** с нимъ ἐν τῷ κήπῳ J18,26 Rad Dbj] въ **ВРЪТОГРАДѢ** Dbm Jov, въ **ВРЪТѢ** Ktr; вѣ же на мѣстѣ томъ ... **ГРАДЪ** и въ **ГРАДѢ** *гровъ новъ* κήπος ... ἐν τῷ κήπῳ J19,41 Dbj] *врътъ* ... въ **ВРЪТѢ** Dbm Ktr, *градъць* ... въ **ГРАДЪ(ЦИ)** Jov; зръно *гороушноу* ꙗже приемъ *ѡловѣжъ* въ **ГРАДѢ** εις κήπον L13,19 Jov] въ **ВРЪТОГРАДѢ** Dbm Dbj Rad Ktr Mkd, въ **ВИНОГРАДѢ** Krat; ꙗко **ГРАДЪ** сѣмена своя прозбаетъ ѡс κήπος Is61,11 Orb] **ВРЪТОГРАДЪ** Grig Lobk Hlud — Cf. **ВИНОГРАДЪ** sub 2, **ВРЪТОГРАДЪ**, **ВРЪТЪ**, **ГРАДЬЦЬ** sub 2, **ОГРАДА**, **САДОВИЕ**, **САДЪ** sub 2

Nota: per err. pro γενεά: и нарежтъ са **ГРАДИ** *πρεβυτερι* γενεαῖ δικαιοσύνης Is61,3 Grig] *родыи* Lobk Orb Hlud

♦ **АКРАГАН(ИТ)ЪСКЪ ГРАДЪ** v. **АКРАГАНДИНСКЪ**
 ♦ **АЛЕКСАНДРИНСКЪ**, **АЛЕКСАНДРЬСКЪ ГРАДЪ** v. **АЛЕКСАНДРЬСКЪ** ♦ **АМАСИНСКЪ ГРАДЪ** v. **(А)МАСИНСКЪ** ♦ **АМПСОУЕСТИНСКЪ ГРАДЪ** v. **МОПСОУЕСТИНСКЪ** ♦ **АНКУРЬСКЪ ГРАДЪ** v. **АНКУРЬСКЪ** ♦ **АНТИОХИНСКЪ ГРАДЪ** v. **АНТИОХИНСКЪ** ♦ **АПАМИНСКЪ ГРАДЪ** v. **АПАМИНСКЪ** ♦ **ВИДЪСАИДСКЪ ГРАДЪ** v. **ВИДЪСАИДСКЪ** ♦ **ВИРИТЬСКЪ ГРАДЪ** v. **ВИРИТЬСКЪ** ♦ **ВИФЛЕЕМЪСКЪ ГРАДЪ** v. **ВИФЛЕЕМЪСКЪ** ♦ **ВОСТРЬСКЪ ГРАДЪ** v. **ВОСТРЬСКЪ** ♦ **ДАМАСКИНСКЪ ГРАДЪ** v. **ДАМАСКИНСКЪ** ♦ **ЕДЕСЬСКЪ ГРАДЪ** v. **ЕДЕСЬСКЪ** ♦ **ЕЛИНСКЪ ГРАДЪ** v. **ЕЛИНСКЪ** ♦ **ЕЛИСЕНСКЪ ГРАДЪ** v. **ЕЛИСЕНСКЪ** ♦ **ЕМЕСИНСКЪ ГРАДЪ** v. **ЕМЕСИНСКЪ** ♦ **ЕФЕСЬСКЪ ГРАДЪ** v. **ЕФЕСЬСКЪ** ♦ **ЗЕГЕЛАТЬСКЪ ГРАДЪ** v. ***ЗЕГМАТЬСКЪ** ♦ **ИЕРИХОНЬСКЪ ГРАДЪ** v. **ИЕРИХОНЬСКЪ** ♦ **ИКОНИНСКЪ ГРАДЪ** v. **ИКОНИНСКЪ** ♦ **ИОПСКЪ ГРАДЪ** v. **ИОПСКЪ** ♦ **ИРАКЛИНСКЪ ГРАДЪ** v. **ИРАКЛИНСКЪ** ♦ **КАПАДОКИНСКЪ ГРАДЪ** v. **КАПАДОКИНСКЪ** ♦ **КАРТАГЕНЬСКЪ ГРАДЪ** v. **КАРТАГЕНЬСКЪ** ♦ **КАТАЛИНСКЪ ГРАДЪ** v. **КАТАНСКЪ** ♦ **КОЛАСИНСКЪ**

ГРАДЪЗ v. КОЛАСИНСКЪЗ ♦ КОНСТАНТИНЪ ГРАДЪЗ v. КОНСТАНТИНЪ ♦ КОРОЕНТЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. КОРИНТЬСКЪЗ ♦ КВРИНИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. КВРИНИНСКЪЗ ♦ ЛАРАНЬДЕИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. ЛАРАНЬДЕИНСКЪЗ ♦ МАГНИСИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. МАГНИСИНСКЪЗ ♦ МЕДИОЛАНЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. МЕДИОЛАНЬСКЪЗ ♦ НЕГРИТЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. НЕГРИТЬСКЪЗ ♦ НИКЕИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. НИКЕИНСКЪЗ ♦ НИКОМИДИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. НИКОМИДИНСКЪЗ ♦ РИМСЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. РИМСЬСКЪЗ ♦ САМАРЕИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. САМАРЕИНСКЪЗ ♦ САМАРЕНЬНЪЗ ГРАДЪЗ v. САМАРЕНЬНЪЗ ♦ САМАРЪНЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. САМАРЪНЬСКЪЗ ♦ САРДИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. САРДИНСКЪЗ ♦ СЕБАСТИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. СЕБАСТИНСКЪЗ ♦ СЕЛЕВКИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. СЕЛЕВКИНСКЪЗ ♦ СОЛОУНЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. СОЛОУНЬСКЪЗ ♦ СЛЗНЬУЪНЪЗ ГРАДЪЗ v. СЛЗНЬУЪНЪЗ ♦ СВРЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. СВРЬСКЪЗ ♦ ТАРСЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. ТАРСЬСКЪЗ ♦ ТИВЕИНСКЪЗ ГРАДЪЗ v. ТИВЕИНСКЪЗ ♦ ТВРЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. ТВРЬСКЪЗ ♦ ФИЛИПОВЪЗ ГРАДЪЗ v. ФИЛИПОВЪЗ ♦ ЦАРЬСКЪЗ ГРАДЪЗ v. ЦАРЬСКЪЗ ♦

KSM

ГГ/КТ

ГРАДЪЗ², -а m.

Psalt comPsalt Lobk parHlud parVtš Bit Stan

ѡрао; град; hail; – халаѡа: отъ блистаннѡа его прѣдъ нимъ облаци проидѡ *градъ* и ꙗглие ѡгнзнии халаѡа Ps17,13 Bon Pog; еваггелие тврѡдо ꙗко *градъ* ѡс халаѡа comPs17,13 Bon Pog; и зѡи *градомиъ* вина ихъ ѡ халаѡи Ps77,47 Bon Pog Rdm Dčn; и *градомиъ* и зѡи тѡ халаѡи comPs77,47 Bon; и прѣдастъ *градоу* скотъи ихъ еис халаѡан Ps77,48 Bon Pog Rdm Dčn; положи дъждѡ ихъ въ *градъ* халаѡан Ps104,32 Bon Pog Rdm Dčn; огнъ *градъ* снѣгъз голотъ доухъ боуренъ халаѡа Ps148,8 Bon Pog Rdm Dčn, sim. 85r2Bit; и ѡ каменни прашъ ꙗрости плзнь падетъ *грѡ* халаѡа Sap5,22 Lobk Hlud(bis), падѡтъ *гради* Vtš; на южьстѣи же пѡчунѣ бывше и ѡставше и въ кораби и ѡ *грѡ* ѡгнѡнаго погыбошѡ халаѡиъ 303r26Stan – EХН — Cf. ГОЛОТЪ

KSM

ГГ/КТ

ГРАДЪНЪЗ¹, -зиn adj.

Vran comPsalt Grig Lobk parOrb Stan Les

ѡраоски; городскоу; urban; – тѡс полѡеос, тѡн полѡеон: людѡиѡе (sic, pro нюдеи) же

НАВАДИША ЧЕСТНЫА ЖЕНЫ И ГОВѢИНЫА И СТАРѢИШИНЫ *градъныа* тѡс полѡеос A13,50 Vran; ꙗко бо вренне *градънѡе* въ стѡгнахъ перомо полѡеос comPs17,43 Bon Pog; въ вратѣхъ же *градънѡихъ* ѡпи дѡ пѡлаис полѡеос Pr1,21 Grig LobkП om. Orb; плачѡите въпиѡще врата *граднаи* пѡлаи полѡеон Is14,31 Lobk, *градна* OrbП праведнаа Hlud; въврѡжени вышѡ въ *грѡнѡи* стльпѡ 269r3Stan; по стрѣдѣтѡ градѡа влачѡимъ и постигѡ вратѡа *граднаи* тѡн пѡлѡн тѡс полѡеос 314r15Stan; въходѡшѡу же ѡмоу въ вратѡа *граднаа* тѡн пѡлѡн тѡс полѡеос 1r13Les – EХН — Cf. ГРАДЪСКЪЗ sub 2

KSM

ГГ/КТ

ГРАДЪНЪЗ², -зиn adj.

Grig Lobk parOrb parHlud Les

ѡраооуиѡен, на ѡраооу; градооу, градо-битѡиа (gen.); *hail-bearing, of the hail; – тѡс халаѡиъ:* и начѡнетъ пѡтѡшествѡвати и вънезаапѡ же ѡблакъ *градеиъ* бѡдетъ громи же и мльниѡ нефѡлѡ, халаѡа каи брѡнтаи каи ѡстрапѡи 127r9Les; скрѡвиѡа же ли *граднаѡ* видѣлз еси халаѡиъ Job38,22 Grig Lobk Orb Hlud – EХН

SM

ГГ/КТ

ГРАДЪСКЪЗ, -зиn adj.

Slep (Zag) Stan Krn

1. *на ѡраооу; городоа* (gen.); *of the city; – тоѡ кѡстрѡу* (Krn): едиинъ же прѣдѡтель *грѡскѡи* рѡчѡе имъ тоѡ кѡстрѡу 239r14Krn

2. *ѡраоски; городскоу; urban; – тѡс полѡеос; тоѡ кѡстрѡу* (Krn): цѡлоуѡетъ въи и ѡрастъ икономъ *градъскъи* тѡс полѡеос R16,23 SlepП градѡа Карп; аще не бѡдетъ *градъскѡимъ* ѡпархоми не имамъ ѡго мѡжа тѡс полѡеос 92v14Stan; въсѣкъ хѡриѡстѡа испѡвѣдами ѡ кназа *грѡскааго* идѡлѡслоужитѡлѡ сѡшѡ оубиваѡими выѡаахѡ тѡс полѡеос 169v18Stan; ѡтѡ же бысѡтъ трофѡимъ корѡеми (sic, pro Викариѡу) *градъскѡимъ* кнѡземъ тѡс полѡеос 19r16Stan; прѣданъ бысѡтъ *градъскомоу* антипатѡу 215v24Stan; лежаше въ гноиѡе

γράφος τοῦ κάστρου 80r21Krn; sim. лежаше въ гноици *γράφω* τοῦ κάστρου 250v7Krn; авіе сзбраше соусѣди *графскыѣ* дѣвѣице тоῦ κάστρου 174v9Krn; посла триѣ тысѣщники въкѣпѣ сз воєводи *графскыѣ* τρεῖς χιλιάρχους ἀνάμα με στρατιώτας πολλούς 275v3Krn • *κοί ἡρῶνα* на *ἐραδοῦ*; *принадлежащій городу*; *belonging to the city*; – *ὁ πολιτικός*: епитет на Макариј Александриски (v. макарини): Ѹдо дѣтѣли макари великы *графъ-скри* (sic, pro *градъскыи*) же вогатѣство вѣлѣгоуєскѣниа ὁ πολιτικός 21v7Zag] om. 20d5Orb ♦ **ГРАДЬСКЪІА ВЕЩИ** – *πολιτικὰ πράγματα*: запрѣти темниѹному стражоу тврѣдо влюсти ѹго и ѹгда же оупразнить са ѿ *графскыѣ* вещи τῶν πολιτικῶν πραγμάτων 91r11Stan — Cf. **ГРАДЬНЪ**¹

EXH

KSM

ГГ/КТ

ГРАДЬЦЬ, -а m.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat

1. *ἑρῶνι*, *село*; *городок*; *small town, village*; – *κόμη*: ѿпоустѣ народи да шедѣше въ вкрѣстѣнѣхъ *градьца* εἰς τὰς κόμας Mt14,15 Rad Dbj Jov Krp] вѣсь Mkd; и обѣхождааше *градьца* оуѹа τὰς κόμας Mc6,6 Dbm] *градзи* Dbj Krp Krat, вѣси Rad Mkd; лазарѣ ѿ вифанѣи *градьца* марина и марѣзи ἐκ τῆς κόμης J11,1 Dbj Jov Krat] *града* Dbm Krp, вѣ вси Rad — Cf. **ГРАДЪ**¹ sub 1, **СЕЛО**

2. *ἑραδινα*, *бавча*; *огород*, *сад*; *garden*; – *κῆπος*: вѣ же на мѣстѣ идеже и погрѣѣвошѣ *градьць* и въ *градь(ци) гр* овѣ но вѣ κῆπος ... ἐν τῷ κήπῳ J19,41 Jov] *врьть* ... въ врьтѣ Dbm Krp, *градз* ... въ градѣ Dbj — Cf. **ВИНОГРАДЪ** sub 2, **ВРЪТОГРАДЪ**, **ВРЪТЪ**, **ГРАДЪ**¹ sub 3

♦ вифлєємьскъ градьць v. вифлєємьскъ ♦

EXH

KSM

ГГ/КТ

ГРАЖДАНИНЪ, -а m., pl. **ГРАЖДАНЕ**

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd Ohr Str Vran Karp Verk Lobk parOrb parHlud parVtš Triod Vtš Stan prolVtš Km

ἑραδанин; *горожанин*, *гражданин*; *citizen*; – *πολίτης*: ниѹтоже сзбраніе не вставляхѣ

взнити въ градѣ толико иже хотѣхѣ *граждѣне* οὐμрѣти ѿ гладѣа οἱ πολῖται 238v12Krn; възыде на трѣжици на немѣже *граждѣне* ѡбразѣ ѹго поставишѣ οἱ πολῖται 217v21Stan; и [нѣ] наоуѹитѣ къждо *граждѣнина* своєго τὸν πολίτην Hb8,11 Karp] *ближнѣго* var. τὸν πλησίον Slep; *подражаєтѣ* же *граждѣни* скѣдѣни ѡмомѣхъ *політас* Pr11,12 Lobk Orb Hlud Vtš(ter); на недомыслиє вѣсташѣ *граждане* ѡ ващнимѣ тоῖς πολίταις 304v8Stan; в земла всель са лѣкѣвнихѣ *граждѣнъ* τῶν πονηρῶν πολιτῶν 38v13Bit 73d2Orb; *страньна* *граждѣнина* 61v4Zag 39v27Šaf; сѣмѣти же са народѣ и *граждѣне* слышаше сѣни тоῦς πολιτάρχας A17,8 Vran Verk] *старѣшинзи* града Slep; *имамѣ* ѡбразѣ *страньна* *граждѣнина* τὴν φαύλην πολιτείαν 37r15Šaf 58r18Zag] *зло* житие 70d35Orb • pl. **ГРАЖДАНЕ** pro *κάστρον* (Krn): прѣдѣхъ вѣсѣхъ *граждѣнъ* онѣхъ εἰς ὄλον τὸ κάστρον ἐκεῖνο 173r8Krn ♦ **НЕБЕСЬНЪ** **ГРАЖДАНИНЪ** *жиѣл на небесноѹо царствѣо*; *обитатель царства небесного*; *inhabitant of the kingdom of heaven*; – *τῶν οὐρανῶν πολίτης*: *апкоѣстоли* доброє прѣселение гобѣзи мира *небесни* *граждѣне* вѣсь присно вѣсѣвалѣѣше τῶν οὐρανῶν πολῖται 105v24Zag 88r28Šaf; *слоужителе* ѹстнаагѡ вѣожѣствѣнаго хѣвалѣнѣа вѣскѣтѣ вѣсплѣтни *граждѣне* *небесны* 44d3Vtš — Cf. *житель*, *жительникъ* ♦ **ПОУСТЪИНЪНЪ** **ГРАЖДАНИНЪ** *ѹсѣиножиѣл*; *отшельник*; *hermit*; – *τῆς ἐρήμου πολίτης*: *поустынны* *граждѣнине* ... ѿѣѹє нѣашѣ ѹноуѣрѣиє τῆς ἐρήμου πολίτης 243v20Stan; *павѣл* *поустинни* *граждѣнинъ* 154c16Vtš; *дѣвѣнѣсь* *поустинни* *граждѣнинъ* ἰωανѣѣ раждаєт сѣ 178a8Vtš — Cf. **ПОУСТЪИ(НЪ)НИКЪ**, **ПОУСТЪИНЪНОЖИТЕЛЬ**

KSM

ГГ/КТ

ГРАМАДА, -зи f.

Slep Grig Lobk parOrb Les

ἑραμαδα; *куча*; *pile*; – *ὄλη*: сѣ малѣ ѡгнѣз *коликѣ* ти *грамадѣ* сзжизаєтѣ ὄλην Ja3,5 Slep] *дрѣва* Karp; и попалитѣ и поѣстѣтѣ ѣко сѣано *грамадзи* τὴν ὄλην Is10,17 Grig Lobk Orb] *копѣ* Hlud; *врѣма* во приспѣ и на самон *грамадѣ*

ГРАМАДА

ГРЕТИ

зЛОБЫ ВЪСЕЖ СТОИМЪ ВЪСИ И ѠНЖДЪ ВЪРЫ НЕ
 емлемь ἐν ταύτῃ τῇ κακίᾳ 288r17Les – EХН — Cf.
 ДРЗВА, КОПЗ

SM

ГГ/КТ

ГРАМАТА, -зи f.

Stan

ѣрамоѡа; грамота; decree; – урѣциа, pl.
 урѣциата: въ то же врѣма посланоу бывшоу
 кназоу изъ рима съ **ГРАМАТАМИ** гръчьскими
 въ странѣ италиискѣ на оубиѣниѣ хрѣстианъ
 метѣ γραμμάτων βασιλικῶν 217r23Stan – EХН

M

КТ

ГРАМАТИКНА, -на f.

Stan Les

ѣрамаѡика; грамматика; grammar;
 – урациатикѣ: хытра сѣщи и наоучи са
 ѣлиньстѣи книзѣ и бысктъ мѣдра рѣкше
ГРАМАТИКНА и рытори[ки]ѣ и врачѣвскѣѣ
 философиѣ и глаголѣше всѣми ѣзыки
 γραμματικὴν 72v13Stan; можетъ во доуѣховное
 слово добрѣ живѣщихъ върож безъ
ГРАМАТИКНА и риторикиѣ прѣбити δίχα τῆς
 γραμματικῆς 6v13Les – EХН

SM

КТ

ГРАМАТИКЪ, -а m.

notBit

Грамаѡик; Грамматик; Grammarian; – :
 составен дел од името на Георги Граматик,
 пишувач на Битолскиот триод: поминаите ма
 геѡргина **ГРАМАТИКА** а васъ бѡгъ 84v/margBit;
 и поѡпѣ геѡргиеве и мнѣ геѡргиеве
ГРАМАТИКЪ 10r/margBit; писахъ сѣдѣзи азъ
 геѡргъ **ГРАМАТИКЪ** 53r/margBit – EХН — Cf.
 геѡргин sub 14, геѡргъ

SM

КТ

ГРАПТЪ, -а m., nom. progr.

kalKrp

Нацрѡан; Начертанный; Graptus; – ѡ
Граптѡс: прекар на браката Теодор и Теофан,
 тука св. Теодор Нацртаниот (v. теодоръ):

прѣподѡбнаго исповѣдника ѡѣѡдора **ГРАПТА**
 брата ѡѣѡфана творца канонѡм Θεοδώρου
 тоѡ Граптоѡ 150v1Krp] ѡѣѡдора напѣсанаго
 98r9Stan – EХН — Cf. напѣсаныѣ

Ѳ

ГГ/КТ

ГРАТИАНЪ, -а m., nom. progr.

Stan

Грациѡан; Грациан; Gratian; – Грацианѡс:
 римски имп. (375–383), Flavius Gratianus: тии
 бѣхъ при ... оуалендианѡу оуалендѡсъ
ГРАТИАНѡУ цѣѣсаремъ римскимъ Грацианѡу
 174v1Stan; син бѣ при **ГРАТИАНѢ** цѣѣсарѣ
 Грацианѡу 61v12Stan – EХН

KS

КТ

ГРАФИНА, -на f.

Stan

сѡѡиче за ѡишуванѣ, молив; палочка для
 письма, грифель; slate-pencil; – урафеѡн: ѡ
 дѣтеи оуѣащихъ са **ГРАФИНАМЪ** избодењ
 бысктъ по всемоу тѣлоу графеѡс 70v8Stan
 – EХН

Ѳ

КТ

ГРЕБЕНИЕ, -на n.

Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd

весланѣ; гребля; rowing; – τὸ ἐλαύνειν: и
 видѣвъ а страждѣщѣ въ **ГРЕБЕИ** ἐν τῷ ἐλαύνειν
 Mc6,48 Rad Dbm Dbj Krp Krat, вѣ **ГРЕБЕНИ** Mkd –
 EХН

KSM

ГГ/КТ

ГРЕБЕНЬ, -е m.

Vtš

ѣребен; гребень; card; – : ● spec. инструмент
 за мачење со остри заци: **Гѣребенѡми** стрѣжемъ
 и ѡгнемъ изноураемъ 190d1Vtš – EХН

M

КТ

ГРЕТИ, -бж, -бетъ ipf.

Dbm Dbj Rad Krp Krat

весла; грести; to row; – ἐλαύνειν: ГРЕБЪШЕ
 же ѡко ·к·ѣ· стадин или ·л· оузрѣвьше же

κροῦσα ῥοδάχα πο μοροῦ ἐληλακότες J6,19 Rad
Dbm Dbj Krp Krat – EXH

KSM

ГГ

ГРИВЬНА, -зи f.

Grig Lobk parOrb Krm

žerdan; ожерелье; necklace; – κλοιός:
вѣнецъ во[во] вѣагодѣти примешн на врзсѣ
твоємъ и **ГРИВНЪ** златъ на своен взиі κλοιόν
Pr1,9 Grig Lobk Orb • *алка, обрач; кольцо;*
ring; – κλοιός, κλάπα (Krm): аще сзжежешн (sic)
ѡкоже **ГРИВНЪ** вїю свою и вьзлегаешн на
пепелѣ ни таковаго нарекохъ поста
глаголетъ господь κλοιόν 211r13Krm; люво
аще сзтвориши вїю свою ѡкоже **ГРИВНЪ** кривъ
κλάπα 211r17Krm – EXH — Cf. МОНИСТО

SM

ГГ/КТ

ГРИГОРИЕВЪ adj. poss.

Stan

Григориев, на Гризориј; Григориев,
Григория (gen.); Gregory's, of Gregory; – τοῦ
Γρηγορίου:

1. Григорий Назијански Постариот, татко на св.
Григорий Богослов: григорие великыи вогос-
словецъ высѣтъ ѿ страны кападокиискына
града ѡ нанзиаза сьбнь **ГРИГОРИЕВЪ** и
ноинныи Γρηγορίου 125v5Stan

2. татко на преп. Никита Исповедник од
Пафлагонија: прѣпкодобныи ѿцьць нѡшь
никыта исповѣдникъ бѣше ѿ пефлагонитскыи
страны сьбнь **ГРИГОРИЕВЪ** и анны Γρηγορίου
33r16Stan

EXH

M

НА

ГРИГОРИИ, -ниа m., nom. progr.

kalDbj kalJov kalKrp kalOhr kalSlep kalStr kalKarp
kalVerk kalLobk Zag Šaf trOrb trHlud Stan Krm

Scr.: григори in Krp Ohr Slep Karp Verk Lobk Šaf
Orb Stan Krm, глигори in Jov Str Karp Verk Zag Orb Hlud

Formae: глигоръ in Dbj (semel) Stan (semel); nom.
sg. григорие in Stan Krm; nom. du. григориа in Stan
(semel)

Гризориј; Григорий; Gregory; – Γρηγόριος:

1. св. Григорий Чудотворец, еп. на Неоцезареја
на Понт, †ок. 270, 17.Nov.: мѣсѣца тогѡ
(Nov.) ·ζι· паметъ ѡтьца нѡшего **ГРИГОРИА**
ѡпκικκοῦπα ὑδοѡтворца новыи кесарие тоῦ
ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου
Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ 65r13Stan
146v20Krp 87r16Ohr 111v21Slep 114v9Karp
74v2Verk, **ГЛГОРИЪ** 73r1Str, сѡвѣтѡмоу
ГЛИГОРИЮ ὑδοѡтворцоу 126v14Jov; мѡли
хрѣстѡ вѡга ѡтьѣ прѣпкодобне
ГРИГОРИЕ просѣтити доуше нѡше пѡтер
Γρηγόριε 65r17Stan

2. свмчк Григорий Просветител, еп. на
Арменија (Ерменија), †325–330, при имп. Тиридат
III (287–330), 30.Sept.: ·λ· (Sept.) сѡвѣтѡго
сѡщеномѡуѡеника **ГРИГОРИЪ** великыи армении
тоῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου ἐπισκόπου τῆς
μεγάλης Ἀρμενίας 143r20Krp, епискѡпа **ГРИГОРИА**
армѣньска 68v2Verk 109v28Karp 27r8Stan,
мѡуѡеникоу **ГРИГОРИЮ** 78v20Ohr, **ГЛИГОРИЪ**
69r15Str; видѣ сонь кирсарода сестра ѡго ѡко
аще не изыдетъ **ГРИГОРИЕ** из рова киридать
(sic, pro тиридать) не исцѣляеть Γρηγόριος
27r27Stan; ѿцьць ѡтьцьемъ ѡви се **ГРИГОРИЕ**
27r14Stan – EXH

3. св. Григорий Богослов (Назијански
Помладиот), архиеп. константинопольски, еден од
црковните отци, †389/390, 25.Ian.; Пренесување на
моштите во црквата на св. апостоли во
Константинопол, во 950 година, 19.Ian. (Stan): ·кѣ·
(Ian.) сѡвѣтѡго ѡтьца нашѡго **ГРИГОРИА**
вѡгѡсловца тоῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου,
ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, тоῦ θεολόγου
154v20Krp 122r14Slep 122v23Karp 83v9Verk
157v4Lobk 125r22Stan, сѡвѣтѡмоу ѡтьцью
нашемѡу **ГРИГОРИЮ** вѡгѡсловцѡу 101r11Ohr;
ГРИГОРИЕ великыи вѡгѡсловецъ высѣтъ ѿ
страны кападокиискына града ѡ нанзиаза
сьбнь григориев и ноинныи Γρηγόριος ὁ μέγας
θεολόγος 125v3Stan; по дългоу василие великыи и
сь симъ многѡстрастны пѣтъ бѡдетъ пѣсньми
аѡанасие великыи сь **ГРИГОРИЕМЪ** вѡгѡсловцемъ
надъ вьсѣми старѣшиньствѣжшѣ метѡ Γρηγορίου

21d36Orb 1r21Šaf, съ **глигорнемъ** 22v29Zag, sim. съ **глигорнемъ** 177v13Hlud; и се являеть сѡвѣтъи **григоріе** вѡгословъ ѡ ѡγιος Γρηγόριος ѡ θεολόγος 13r11Krn; въ тѣжѣде дѣнкъ (19. Ian.) ... прѣнесениѣ мощѣмъ **григоріа** ѱюдотворца (sic) η ἐπάνοδος τοῦ λειψάνου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου 119v24Stan

4. еп. на Ниса во Кападокија, †ок. 395, 10.Ian.: мѣѡсѣца тогѡ (Ian.) ·I· памкаты сѡвѣтѡго ѡъца нашѣго **григоріа** нисиньскаго архиепископа мнѣмъ тоῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης 109r16Stan 154r16Krp, **глигоріѣ** 121v27Karp 83r14Verk, сѡвѣтѡмоу **григорію** епископу 99v14Ohr; **глигоріевъ** слава нисинскомоу Γρηγορίῳ δόξα τῷ Νυσσαέων 22a8Orb 23r2Zag, **григоріевъ** 1r26Šaf; великаго василіа кесаріа кападокииньска въ тѣ сѡвѣтъи **григоріе** братъ присныи ѡ ѡγιος Γρηγόριος 109r19Stan

5. еп. акрагант(и)ски, †крај на VI или поч. на VII век, 24.Nov. (in kal. 23.Nov.): ·KΔ· (Nov.) сѡвѣтѡго **григоріа** епископа акрагандинска Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀκραγαντίνων 146v35Krp 113v18Slep, sim. 70v12Stan; ѡ неюже роди са **григоріе** Γρηγόριος 70v17Stan – ЕХН

6. Григориј I Велики, папа римски (590–604), †604 во Рим, 11.Mart. (in kal. 12.Mart.): въ тѣжѣде дѣнкъ (11.Mart.) памкаты прѣподѡбнаго ѡъца нашѣго **григоріа** папы римоу при оустіанѣ цѣсарі бѣ тѣ сѡвѣтъи **григоріе** мнѣхъ въ монастѣри близъ рима мнѣмъ тоῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου πάπα Ῥώμης 162v14.15Stan – ЕХН

7. преп. Григориј Декаполит, од Иринопол во Исаврија на југот на Мала Азија, †ок. 820 во Константинопол, 20.Nov.: мѣѡсѣца тогѡ ·K· (Nov.) паметъ прѣподѡбнаго **григоріа** декаполита мнѣмъ тоῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου тоῦ Декаπολίτου 67r16Stan; **григоріе** декаполитъ бѣше ѡ ѡπαρχіе сирскыѣ (sic, pro Ἰσαυρίας) декаполиѣ близъ иринополѣ Γρηγόριος ὁ Декаπολίτης 67r23Stan; тѣмъ презвитерства поставлениѣ приять съ **григоріемъ** декаполитомъ метѡ Γρηγορίου тоῦ Декаπολίτου 182r24Stan; иде къ великомоу **григорію**

δεκαπολίτου πρὸς τὸν μέγαν Γρηγόριον τὸν Декаπολίτην 195v8Stan — Cf. **ДЕКАПОЛИТЪ** sub 2

8. преп. Григориј Акритски, родум од Крит, монах во Витинија, во местото Акрита близу Халкидон, †ок. 820, 5.Ian.: въ тѣжѣде дѣнкъ (5.Ian.) памкаты ... прѣподѡбнаго ѡъца нашѣго **григоріа** иже въ акритини (sic) мнѣмъ тоῦ ὁсίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου тоῦ ἐν τῷ Ἀκρίτῃ 106v3Stan – ЕХН

9. преп. од Хрисипетра во Понт, †непознато, 24.Nov.: въ тѣжѣде дѣнкъ (24.Nov.) ... паматъ ѡъца нашѣго **григоріа** иже златѡго камене Γρηγορίου тоῦ ἐν τῇ Χρυσῇ Πέτρῃ 71r24Stan – ЕХН

10. факон на римската црква, (cf. Сергиј II: 79, според него, тоа е факон Маријан, мчк, †283 со Хрисант и Дарија во Рим), 19.Mart.: въ тѣжѣде дѣнкъ (19.Mart.) ... паматъ прѣподѡбнаго ѡъца нашѣго **григоріа** диакона тоῦ ὁсίου πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου διακόνου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας 170v19Stan – ЕХН

11. двајца мци, †767 во Константинопол со св. Стефан Нови, при имп. Константин V Копроним, 28.Nov.: въ тѣжѣде дѣнкъ (28.Nov.) стрѡстъ сѡвѣтѣхъ мѡѡуѣнѣжъ иже съ стефаномъ по сѡвѣтѣхъ иконахъ мѡѡишъ са ... такожде **григоріа** два съ инѣми многыми изыгнани вышъ и оѡрѣшъ Γρηγόριοι δύο 71r24Stan – ЕХН

Nota: per егг. про Гликеріе, св. мчк од друж. на 20000 никомидиски мци, †302, при имп. Максимијан, (28.Dec.): въ тѣжѣде дѣнкъ (28.Dec.) сѡвѣтѣхъ мѡѡуѣнѣжъ ·OБ· иже в никомиди съжежени маѡиміанову цѣсарю ... **григоріе** (sic, pro **гликеріе**) епископѣ ѡгнемъ сконъѡ са Глукеріос ѡ пресβύτερος πυρί τελειοῦται 99v13Stan

KSM

ГГ/НА

ГРОБЪ, -А m.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd evOrb evHlud tropOhr Slep Str Vran Karp Verk Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb parHlud Triod Vtš Stan prolVtš Les Krn

ѡроб, ѡробница; могила, гробница; grave, tomb; – μνημεῖον, μνήμα, τάφος; и въ вѣртѣ

ГРОБЪ НОВЪ ВЪ НЕМЪЖЕ НЕ БѢ НИКЪТОЖЕ ПОЛОЖЕНЪ ΜΗΜΕΙΟΝ J19,41 Dbm Dbj Krp, (**ГР)ОБЪ** Jov; ВЪЗВАЛИ КАМЕНЬ ВЕЛЕНІ ЗѢЛО НА ДВЕРИ **ГРОБА** И ОТЬИДЕ ТОУ ΜΗΜΕΙΟΥ Mt27,60 Krat Dbm Mkd, **ГРОБОУ** Dbj Krp II ГРОБНЫИЖ Jov; ЯКО ИДЕТЬ НА **ГРОБЪ** ДА ПЛАЧЕТ СЕ ТОУ ΕΙΣ ΤΟ ΜΗΜΕΙΟΝ J11,31 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat; ВЪ **ГРОБИ** ИЖЕ ИСКОПАХЪ СЕБЯ ВЪ ЗЕМІ ΧΑΝΑΩΝΣΤΕΙ ΤΗ ΜΑ ΠΟΓΡΕΒΕШИ ἐν τῷ μνημείῳ Gn50,5 Grig Lobk Orb Hlud; ГОРЕ ВАМЪ КНИГЪУИИ И ФАРИСЕН ЛИЦЕМЪРИ БКО ЗИЖДЕТЕ **ГРОБИ** ПРОРОУЪСКИА ΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ Mt23,29 Rad(bis) Dbm Krp Krat Mkd Hlud; sim. **ГРОБИ** ΤΑ ΜΗΜΕΙΑ L11,47 Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd; И ОУКРАШАЕТЕ **ГРОБИ** ΠΡΑΓΜΑΤΕΣ ΤΑ ΜΗΜΕΙΑ Mt23,29 Hlud II РАКЫ Dbm Rad(bis) Krp Krat Mkd; СЪРЪТСТА И ДВА БѢСНОУЖША СА Ѡ **ГРОБЪ** ИСХОДАЩА ΕΚ ΤΩΝ ΜΗΜΕΙΟΝ Mt8,28 Rad Mkd II Ѡ ЖАЛИ Stm Krp; И **ГРѢИ** ѠВРЪЗОША СА И ΜΝΟΓΑΙΑ ΤΕΛΕΣΑ ΠΟΥΝΙΒЪШИХЪ ΣΒΑΛΤΙХЪ ВЪСТАША ΤΑ ΜΗΜΕΙΑ Mt27,52 Rad Dbm Dbj Jov(bis) Krp(ter) Krat Mkd Orb Hlud; ХРИСТОСЪ ИЗЪ **ГРОБА** ВЪСКРЪСЪ ΕΚ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ comPs39,3 Bon Pog; И ΜΡЪТВИ ВЪСТАШЖ ИЗ **ГРОБА** ΕΚ ΜΗΜΙΑΤΩΝ 80d5Orb 66r13Zag; ЕГДА ВЪЗГЛАСИ ΛΑΖΑΡЪ Ѡ **ГРОБА** И ВЪСКРЪСИ И Ѡ ΜΡЪТВИХЪ ΕΚ ΤΟΥ ΜΗΜΕΙΟΥ J12,17 Krat Dbm Dbj Jov Rad Krp(bis); КТО ВЪЗДВИЖЕ ΜΡЪТВИЦА УЕТВРѢДНЕВНАГО ИЗ **ГРОБА** ΕΚ ΤΑΦΟΥ 220a15Orb 144v28Hlud; ТЪКМО ПРѢДСТАЛЬ ЕСИ **ГРОБОУ** 145d9Orb 74r10Hlud, **ГРОУБА** (sic) 110r28Šaf; ИЗЫДЪ Ѡ **ГРОБЪ** ѠСТАВИ **ГРОБЪ** И ПРІИДИ ВЪ МИРЪ ΑΠΟ ΤΩΝ ΤΑΦΟΝ ... ΤΩΝ ΤΑΦΟΝ 65v14.14Krn; **ГРОБЪ** ЯГО ЕСТЬ В НАСЪ ДО СЕГО ДНЕ ΤΟ ΜΗΜΙΑ A2,29 Kapr Str Vran; **ГРОБИ** ВО ѠВРЪЗСТИ СМРАДОМЪ ΚΟΝѢЖТЪ ΟΙ ΓΑΡ ΤΑΦΟΙ comPs5,10 Bon; И **ГРОБИ** ИХЪ ΧΡΑΜΙ ИХЪ ВЪ ВѢКЪ ΟΙ ΤΑΦΟΙ Ps48,12 Bon Pog Dĉn, **ГРОБЪ** Rdm; ТЪГДА ВО УЛОВѢЖЪ ΚΗΛΑΤЪ ΒΙΣΤЪ ЯКО ѠΡΕΛЪ И ИСКОУИ ИЗ **ГРОБА** ЯКО ИЗ ГНѢЗДА ΕΚ ΤΟΥ ΜΗΜΙΑΤΟΣ comPs138,9 Bon Pog; ПОГРЕБЕНЪ БЫСЪТЪ ВЪ **ГРОБѢ** ἐν τῷ τάφῳ 7v4Stan; АЛЕΞΑΝΔΡЪ ЦАУРЪ СТАВЪ НАДЪ **ГРОБОМЪ** ΠΡΟΡΟΚΑ Τῷ ΤΑΦῷ 153a28Vtš; Ѡ ЦВѢТЕЦ ВО СЪЗИДЪЕТЕ **ГРОБИ** И ПОГРѢБАЕТЕ ВЪ НИХЪ СВОА ΥΑΔΑ ΤΑ ΜΗΜΙΑΤΑ 138v7Les; **ГРОБЪ** ЖЕ ТАИ БѢШЕ ПЕЩЕРА И КАМЕНЬ

ΒΡΑΧΗ ΠΕЩΕΡΑ ὁ δὲ τάφος 64v8Krn; ВЪУЕРА ЖЕ ВЪСЕЛИ СЕ ВЪ **ГРОБѢ** ΤΕΛΕСНѢ Τὸν τάφον 96v10Krn; ПО ΜΝΟΖѢХЪ ЖЕ ΛѢТѢХЪ ИДЖИМА ДВѢМА БРАТОМА ВЪ ИΕΡΟУСΑΛΗΜЪ ПОКЛОНИТИ СА ΒΟЖИЮ **ГРОБОУ** τὸν τοῦ κυρίου τάφον 150r8Stan; ЯКОЖЕ ВЪ ΙΕΡΟУСΑΛΗΜѢ ТАМО ИДЕЖЕ ГЛАГОΛΟΥТЪ ХРЪСТІАНЫ ЯКО ЕСЪТЪ ХРИСТОВЪ **ГРОБЪ** ΤΟΥ Χριστοῦ ὁ τάφος 255r13Krn; ПОКЛОНИ СЕ СΒΕΤЪРЪМЪ ΜѢΣΤΟМЪ ѠНѢМЪ **ГРОБѢ** ΓКОСПΟΔΗЮ ГЛАГОΛИ ΜѢΣΤΟΥ ΛΖΒΝΟΜΟΥ τὸν τάφον λέγω τοῦ Κυρίου 269r12Krn — Cf. ЖАЛЪ, РАКА ♦ **ВЪЛОЖИТИ, ПОЛОЖИТИ, СЪЛОЖИТИ ВЪ ГРОБЪ, ВЪ ГРОБѢ** *ἵοложи во гроб, ἵοгребе; положить в гроб, похоронить; to lay sb to rest, to bury; – κατατιθέναι, τιθέναι ἐν μνήματι, ἐν μνημείῳ, εἰς μνημείον, ἐν τάφῳ, εἰς τάφον*: ΚΟΥΠΙΒЪ ΠΟΝѢΙЦЪ И С НЕМЪ ѠБИ И ПЛАЩАНИЦЕЖ И **ВЪЛОЖИ** И **ВЪ ГРОБЪ** ИЖЕ БѢ ИСЪУЕНЪ Ѡ ΚΑΜΕΝΕ ΚΑΤΕΘΗΚΕΝ Αὐτὸν ἐν μνήματι Mc15,46 Rad Dbm Dbj Jov Krp(bis) Krat, *положи его въ гробѢ* Mkd; ВЪЗАШЕ ТРОУПЪ ЕГО И *положише* И **ВЪ ГРОБѢ** ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ Mc6,29 Krat Dbm Dbj Mkd, *сложишж* И **ВЪ ГРОБѢ** Krp; *положишж* И **ВЪ ГРОБѢ** ἔθηκαν εἰς μνημείον A13,29 Kapr, *положиша* И **ВЪ ГРОБѢ** Str Vran, (...) *въ гробѢ* Verk; ГЛАГОЛЕТЪ РЕУЕ ЕГДА **ВЪ ГРОБѢ** *положенъ* ΒΙΣΤЪ ΧРИСТОСЪ ЯКО ΜΡЪТВИ ѠΤЪ ВѢКА ΛΕЖЖИИ ἐν τῷ μνήματι ἐτέθη comPs142,3 Bon Pog; *в новѢмъ гробѢ* ИΩСИФЪ *положивъ* ΤΑ ΚΑΙΝῶ ΜΗΜΕΙῶ Ἰωσήφ σε κατέθετο 232a19Orb; ЯКОЖЕ *положенъ в гробѢ* И БЫСЪТЪ ΖΑΠΕΥΑΤΛѢНЪ ἐν τάφῳ ἐτέθη 6v16Bit 39r14Zag 12v12Šaf 42c23Orb; ЕГДА ОУМРѢТЬ ВЪ **ГРОБѢ** *положи се* ЯКО ΜΡЪТΒЕ ΕΙΣ Τὸν τάφον κατέτεθη 83v4Krn ♦ v. etiam *въложити, положити, сзложити*

Nota: pro ὀπισθότονος: гробъ неисзцѣленъ ὀπισθότονος ἀνίατος Dt32,24/Ct Bon Pog Rdm Dĉn v. ГРЪЗЪ

KSM

ГГ/КТ

ГРОБЪНЪЗ, -ЗИИ adj.

Jov tropOhr comPsalt Zag Šaf trOrb trHlud typVtš Stan *гробен, надгробен; могильный, надгробный; sepulchral, grave-; – тоу мнѢмѢиоу, тоу тафου, ἐντάφιος, тоу мнѢмѢиоу*; И ВЪЗВАЛИ

КАМЕНЬ ВЕЛИКЪ НАДЪ ДВѢРИ **ГРОБЪНЪ** тоῦ μνημείου Mt27,60 Jov] ГРОВА Dbm Krat Mkd, ГРОВОУ Dbj Ktp; sim. къ ДВРЕМЪ **ГРОБЪНЫМЪ** тоῦ μνημείου 231d13Orb] ГРОВОУ 155r12Hlud; прѣ-благенѡа дѣво не плачи са прѣдѣ враты **ГРОБЪНИИ** 137r23Hlud; ложе **ГРѢНѢ** помзшлз страхомъ да исправитъ са тоῦ τάφου comPs4,5 Bon; сзмрзти тои во за нзи послѣжде приужсти са въ **ГРОБЪНЪ** врттопъ тоῦ τάφου comJon2,6/Ct Bon Pog; вогородица ГРОВОУ твоємъ прѣд-стоѡше Господи цѣливаж камень **ГРОБЪНЪ** глаголаше 76d5Orb; видите **ГРОБЪНЪ** пелени тыцѣте и мироу проповѣдите яко воста Господъ тὰ ἐντάφια σπάργανα 168v15Zag 210c5Orb 137v32Hlud; вратѣ смрътнаѡа христѣ ни **ГРОБЪНЪ** пецѣти ни верѣж вратныѡ теѣѣ противишъ са христѣ нъ въскрѣсе тоῦ τάφου 140v20Hlud 173v4Zag 135v8Šaf 214a8Orb; пецѣти **ГРОБЪНЪ** тоῦ μνήματος 176v19Zag 216d36Orb 143r1Hlud • *adj.-subst.* **ГРОБЪНАѡ** n. pl. *погребни покривки, саван; погребальные покрывала, саван; grave clothes, shroud*; – тὰ ἐντάφια: не шбрѣте са тѣло ѡа нъ тъкмо **ГРОБЪНАѡ** ѡдина и помколь са цѣсарѣ понѣ ражъ съ **ГРОБЪНЫИ** запечѣтлѣти ѡа посла тὰ ἐντάφια ... μετὰ τῶν ἐνταφίων 260v10.12Stan; да прѣприт въ (sic) понѣ камень сы и **ГРОБНАѡ** христоѡа πεισάτωσαν ὑμᾶς ... тὰ ἐντάφια Χριστοῦ 219d3Orb • *fig.* *мрѡов, покојник; умерший, покойник; dead, deceased*; – ὁ ἐν ᾄδῃ, νεκρός: благоѡствѡааше и **ГРОБЪНЫИ** вогѡ навлзша са плзтижъ καὶ τοῖς ἐν ᾄδῃ θεὸν φανερωθέντα ἐν σαρκί 99r6Ohr; и положи са волежъ въ гробѣ и **ГРОБЪНЪ** вса въскрѣси тоῦς νεκρούς 182v3Zag 140r18Šaf 147v28Hlud] мрътвыѡ 223b12Orb; **ГРОБЪНЪ** живо[т]+ дарѡва 145v3Vtš

KSM

ГГ/КТ

ГРОЗА, -ѡ f.

orDčn Šaf Les

гроза, ужас; ужас, трепет; horror, terror; – *κρίσις*: гласъ тръбныи глаголаше съ **ГРОЗОЖ** встанѣте спашен се принде женихъ 295v14Les; си ношъ страшна и **ГРОЗЫ**

исплзненѡ 132v23Šaf; въспоминажши вестоудна многа и **ГРОЗЫ** мѡхъчѣнниѡ еже възлюбвишъ блждни и неспѡснни κρίσις τῆς κολάσεως 121r18Šaf] **ГРОЗНА** мѡхъчѣннѣ 143v14Zag, многогрѣшнаго мѡхъчѣнниѡ 163d37Orb, многогрѣшнаѡ мѡхъчѣнниѡ 93v33Hlud — Cf. *страхъ, трепетъ* • *бездна (на адои); пропасть (ада); abyss (of Hades)*; – *τάρταρος*: страшное сѡдище рѣка шгньна прѣдѣ сѡдищемъ теѣетъ грѡмаши и скрежетъ зѡбомъ и **ГРОЗА** несъгрѣемаѡа и несѡѡтимаѡа тѣма 184v4Dčn; какоѡо ѡсѣтъ мѣсто идеже ѡсѣтъ плаѡъ и скрежетъ зѡбомъ и нарицаемаѡа **ГРОЗА** еже и самаѡа сотѡна трепещетъ ὁ καλούμενος τάρταρος 246r18Les; **ГРОЗА** трепетнаѡа мѣсто дроугѡе тάρταρος 307r22Les; что сътвориѡа **ГРОЗЪ** и бесконечнѣи мѡцѣ τὸν τάρταρον 35r19Les – EXH — Cf. *ГЛЪБИНА* sub 2

KSM

ГГ/КТ

ГРОЗДНЕ, -ниѡ n.

Dbm Stm Rad Krat Mkd Grig parOrb notVtš Stan Les

грозде; виноград; grapes; – *σταφυλαί, σταφυλή, βότρυες*: еда шбѡемлѣтъ ѡ тръниѣ **ГРОЗДНЕ** илѣ ѡ триволѣ смокви стафулас Mt7,16 Rad Stm Krat Mkd] **ГРОЗДЫ** Jov Ktp(bis); не отъ тръниѣ во ѡешѣтъ смокви ни отъ кѡпиниѣ ѡематъ **ГРОЗДНЕ** стафулѣν L6,44 Dbm, **ГРОЗЪѡ** Krat Mkd] **ГРОЗДА** Rad Ktp; зане пождахъ да створитъ **ГРОЗДНЕ** ѡнъ же створи трънниѡ стафулѣν Is5,4 Grig Orb] **ГРОЗДЪ** Lobk; **ГРОЗДЪ** же егда ѡъемлет са ѡ виноградѣ ѡ стафулѣ 14r12Les; паматъ же сѡвѡтѣго бывши в ѡиюнѣ мѡхъчѣннѣ **ГРОЗЪѡ** же сѡшѡу зрѣлоу τῶν βοτρύων 247v26Stan; розга виноградѣ животнагѡ шѣтъѡе биѡ сѡѡтѣннѣлю красно изнѡсе **ГРОЗЪѡ** дѡуѡхомъ повелѣнни прѣмѡдре каплюшеѡе въсѡгда спѡсное вино вѡжѡствѡнаго разѡма 225v11Vtš – EXH — Cf. *ГРОЗДЪ*

Nota: verisimiliter per err. pro *ГРОЗЪНЪ*: градѣте ѡво христѡѡкоѡеци **ГРОЗЪѡ** ѡсты же ѡсты же сѡдѣѡцы примѣмъ вѣрно вси зажелаемаѡа пасѡж 169d20Orb

SM

ГГ/КТ

ГРОЗДОВЪ

ГРОЗЪНЪ

ГРОЗДОВЪ adj.

Psalt Grig Lobk parOrb parHlud

ѡрозров, оу ѡрозје; виноградный, из винограда; grapy, from grapes; – τῆς σταφυλῆς: крзвз **ГРОЗДОВЪ** пняѡхъ вино σταφυλῆς Dt32,14/Ct Bon Pog Rdm Dĉn; и испереть виномъ ѡдеждаж свож и крѡвыѡж **ГРОЗДОВОЖ** ѡдѣяние свое аїмати σταφυλῆς Gn49,11 Orb Lobk Hlud, вз крзви **ГРОЗДОВѢ** Grig – EXH

SM

ГГ

ГРОЗДЪ, -А m.

Jov Rad Krp Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb parHlud

Triod Vtš Les

ѡрозр, ѡрозје; гроздь, виноградная кисть; bunch of grapes, grapes; – σταφυλή, βότρυς: и пождаѡз да створитъ **ГРОЗДЪ** створи же трзние σταφυλήν Is5,2 Grig Lobk II плодь Orb; ѣкоже ѡбращетъ са агода вз **ГРОЗДЪ** и рекѡтъ не погѡви є єν τῷ βότρυι Is65,8 Grig, вь **ГРОЗДѢ** Lobk Orb Hlud ● *fig.* вз свое во врѣма плодзствова крзсѡтъ наше спкасѣние сирѣѡз **ГРЪЗДЪ** жикотѡнзи τὸν βότρυν comPs1,3 Bon Pog; сын ѡсѡтъ вьдрѡженъ вь мѣсто льбоѡ (sic) и авїе прозѡве **ГРОЗЪ** жикотѡ нѡшкѣмѡ τὸν βότρυν 301v4Les; ραδѡѡн са колеснице слѡнѡца мыслѡнаго лѡзо истинѡнаѡ **ГРОЗДЪ** си зрѣльи вьздѣлаеше вино истаѡаж и дѡшѡж веселаѡа τὸν βότρυν 93v7Bit 115v4Zag 95v16Šaf 128b8Orb 57v10Hlud; **ГРОЗДЪ** винограда дѣвѡла егоже прозѡве на дрѣвѢ висима виѡаши τὸν βότρυν 96b42Orb, **ГРОЗДА** 78v10Zag 60v5Šaf 20v29Hlud — Cf. ГРОЗДИЕ

KSM

ГГ/КТ

ГРОЗДЪНЪ adj.

Stan

на ѡрозјѡо; винограда (gen.); of the grapes; – τῆς σταφυλῆς: вьземъ єдинъ рѡждъ насади и помѡли са дати ємоѡ дары ѡдѡвѡлаж живота гѡвзѡвание плодомъ **ГРОЗДЪНА** сладѡсть σταφθλῆς ἠδύτητα 247v24Stan – EXH

М

НА

ГРОЗЪНО adv.

Šaf trOrb

ѡрозно, сѡрашно; грозно, страшно; horribly, terribly; – : боголѡпнѡиѡ и бѡжѡскѡиѡ страсти творѡа землѢ и нево **ГРОЗНО** сдрзѡжаѡа са и трасѣста са 132v19Šaf; — данилз вз ровѢ зѡѣри оѡкрѡти вьдрзѡжаниемз **ГРОЗНО** и мзи всѡластимз страсти поста са єѡкратѡиѡс κημѡ 34v5Šaf 68a24Orb II **ГРОЗНИМЪ** сластиемъ постаѡе са 57r23Zag – EXH — Cf. СТРАШНО

М

КТ

ГРОЗЪНЪ, -ЪИ adj.

orDĉn Zag Šaf trOrb trHlud Les

ѡрозен, сѡрашен; грозный, страшный; horrible, terrible; – φρικτός: вьзнесѡи са на крѡѡсть волеж спкасѣ и раздрѡѡшивз зѡаго наѡѡлника власти и мирѡдрзѡжа **ГРОЗНА** 64r23Šaf 82r27Zag 25r11Hlud, **ГРОЗНАГО** 100b20Orb; вьспѡминаѡе вѡстоѡдиѡ многа **ГРОЗНА** мѡѡѡениѢ иже вьзлѡѡбишѡ блѡдъ и несѡкасѣние крїсѡн τῆς κολάσεως 143v14Zag II **ГРОЗЪИ** мѡѡѡѡениѡ 121r18Šaf, многогрѡшнаго мѡѡѡѡениѡ 163d37Orb, многогрѡшнаѡ мѡѡѡѡениѡ 93v33Hlud; **ГРОЗНА** ма тѡраѡи вьсѣгда всѣмъ врагомъ моимъ видимымъ и невидимымъ 65r7Dĉn; потѡщим са о дрѡѡзи изѡѡѡжати поношенїѡ и **ГРОЗЪИИ** стоѡдъ срѣѡаѡиѡи тогда грѡшники вьса τῆν φρικτῆν 297r7Les; тѢмже оѡѡо братѡна моѡ **ГРОЗЕНЪ** ѡсѡтъ подѡвигъ вьсѣмъ хрїстѡлюбѡемъ φρικτός 289v24Les; ѡ **ГРОЗЕНЪ** пѡтъ и притранѡнъ ѡасѡ вь тѡи дѡнѡ бѡдетъ 194v14Dĉn; — даниль в ровѢ зѡѡѡри оѡкрѡти вьдрзѡжаниемъ **ГРОЗНИМЪ** сластиемъ постаѡе са єѡкратѡиѡс κημѡ 57r23Zag II **ГРОЗНО** 68a24Orb 34v5Šaf ● *spec. кој ѡредѡзѡиѡѡа сѡрахоѡѡѡѡиѡ; вѡуѡаѡѡѡѡиѡ благоговѡение; arousing awe; – φρικτός:* подѡвигнѢм са оѡѡо братїѡ вьзлюблѡннаѡ ... станѡти непѡроѡнїи и непѡвиннии тогда прѣдѡѡ **ГРОЗНИМЪ** и страшнымъ сѡдиѡемъ тоѡ φρικτοѡ 297v1Les; о притранѡнѡи ѡасѡ и **ГРОЗЪИ** дѡнѡ ѡгда ѡѡѡеши сѡдити вьсѣмъ тѡгда поѡѡди мене грѡшнаѡаго 192r8Dĉn; сѣ во постиѡе ны дѡнѡ

ГРОЗЪНЪЗ

ГРОЗЪНЪИ въ нже омурауаеть са свѣтъ слѣдѣнѣуѣнѣныи ѱ ημερα εκείνη 296r23Les – ЕХН — Cf. ВЪСЕСТРАШЪНЪЗ, ГРЪДЪЗ sub 2, ПРИТРА(НЪ)НЪЗ, СТРАШЪНЪЗ

KSM

ГГ/КТ

ГРОМОВЪЗ adj. poss.

Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd Šaf trOrb trHlud Vtš prolVtš

на зромойи; грома (gen.); **of thunder; – тѣс βροντѣс:** и нареуе има имена воаниргесе еже есть сына **громова** βροντѣс Mc3,17 Rad Dbm Dbj Krp Krat Mkd; **яко сьднъ громовъ** нареуе^нъ г^осподемъ βροντѣс 154b23Vtš; **взпиаше пѣнми ишанъ сьднъ громовъ** 151r12Šaf 241a35Orb 164v1Hlud; **сьднъ громова** ... възлюбленнаго ѱwna 16d20Vtš; **сьднъ громовъ** възлюбленне бл^аговѣстиль есы его вожство 20b11Vtš – ЕХН

KSM

ГГ/КТ

ГРОМОГЛАСЪНЪЗ, -зиn adj.

Vtš

зромозласен; громкоголосный; thunderous; – : громоглаинимъ ты езикомъ из[а]вѣщае вожие прѣмъдросты 16d10Vtš – ЕХН — Cf. ВЕЛЕГЛАСЪНЪЗ

M

КТ

ГРОМОПЛАМЕНЪНЪЗ, -зиn adj.

Bit Šaf trOrb trHlud

раззорен, расйламйен; разоженный; fired up; – βροντῶν: аггеломъ ѿрокзи спкасз и **громопламенънъж** пещъ прѣложи на хладъ в^лагословенъз вогъ штъѣцъ τὴν βροντῶσαν κάμινον 43v3Šaf, **громопламенож** 44v6Bit] горькомъ пламене 65r15Zag, крьмаще (sic) пещъ 79c36Orb, горащъж пещъ 7v22Hlud; хвалословесники в пещерѣ спкасзшаго дѣти и **громопламенънъж** пещъ прѣложыше на хладъ хр^иста вогъа поите τὴν βροντῶσαν κάμινον 22v11Šaf, **громопламенны** 54a28Orb] и громъ огньни пламень 46v25Zag; sim. **громопламенънъж** 34r7Bit et 100r19Bit, **громопламенъно** 42r15Šaf, **громопламенны** 77b39Orb, **громопламенъна** 5r19Hlud] **громомъ** 64r5Zag – ЕХН

M

КТ

ГРОХОТАТИ СА

ГРОМЪЗ, -а m.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Psalt comPsalt orDĉn Zag Šaf trOrb trHlud Vtš Stan Les Krn

Formae: dat. sg. ГРОМОВИ in Vtš; gen. pl. ГРОМОВЪЗ in Orb

зром; гром; thunder; – βροντѣ: прѣмъдростиж вожнеж створени възшъ вѣтри и млзниж и **громи** βρονται comPs134,7 Bon Pog; оуслышѣть ч^ловѣци **громъ** въ полънощи с^ке^ве^сь град^ащъ 182v13Dĉn; **выс^ть мльниа и громъ и гласъ** с^ке^ве^сь зовѣщъ юноша (σεισμοῦ καὶ ἀστραλῶν) 267r16Stan; **вънезаапъ сь к^ев^ес^е шъмъ великъ и гласи и громи** страшнii мльниж и трепети βρονται 135r12Les; **авіе по словесы царевѣ облакъ великъ выс^ть и громъ и млзнiа велiа** βρονταιс 182v15Krn; **вз д^енъ петъдес^етны идеже вѣхоу** в^се мншъство сьзрани праздника ради **грѣ** велен выс^ть βρονтѣ 129r5Krn; **те громови** сьднъа г^осподъ нареуе^нъ гръмѣты д^оухомъ спод^оеи и 19d9Vtš; **гласъ грома** твоего въз колеси тѣс βροντѣс Ps76,19 Bon Pog Rdm Dĉn; **громъ** разъмѣи еч^аггелзскъа проповѣдз βροντѣν comPs76,19 Bon Pog; **рад^оучи** са **яко громомъ** врагы побиваеши βρονтѣ 95v3Šaf 127d25Orb 57r4Hlud, **громъ** врагомъ южась 114v8Zag

KSM

ГГ/КТ

ГРОМЪНЪЗ, -зиn adj.

Stan

зромовийи, зромовен; громовой; thunderous; – тѣс βροντѣс βιαiас: по семь выс^ть **громнын** гласъ и шблака нашествине βροντѣс βιαiас ἦχος 302r21Stan – ЕХН

KSM

КТ

ГРОХОТАТИ СА, -щъ са, -щѣтъ са ipf.

Les

зромко се смее; громко смеяться; to laugh loudly; – γέλωτα προῖεσθαι: на плауъ позванъ еси и на рыданіе а ты **грохощеши сж** и смѣеши са γέλωτα προῖεμενος 132r24Les – ЕХН

M

КТ

ГРОХОТЪ

ГРЪДОГОУБИТЕЛЬ

ГРОХОТЪ, -а m.

Krn

кикоῦι; хохот; giggle; – (ή γοργή): ΓΔΕ ΕΖΥΚЬ И *ΓΡΟΧΩΤЬ* ΟΥΒΥ ΞΜΛΖΚΝΟΥ ΟΥΠΡΑΖΝΗ СЕ ἡ γλῶσσα ἡ γοργή 203r25Krn – EXH

M

KT

ГРОУБЪ per err. 110r28Šaf v. ГРОБЪ

ГРОУДЪНЪ, -а m.

kalOhr

ноември; ноябрь; November; – : МѢСАЦЪ НОЖЕРЪ РЕКОМЪ *ГРОУДЕНЪ* ИМАТЪ ДЪВЪНЕН ᾠ. 83v1Ohr – EXH — Cf. НОВАБРЬ, НОВАБРИ

SM

ГГ

ГРЪБАВЪ, -зи adj.

Zag Šaf

ѣрбав; горбатый; humpbacked; – συγκύπτων: КРЪВОТОУИЕЗИЖ ИЦѢЛИЕВЪ ВЪСКРИЛИ КОСНѢШЖ СЯ ГКОСПОДИ И ПРОКАЖЕНЫЖ ШУИСТИ СЛѢПЗИЖ ПРОСВѢТИ И ХРОМЗИЖ ИСПРАВИ ГЛОУХЗИЖ И НѢМЗИЖ *ГРЪБАВЗИЖ* И СЛЖКАВЗИЖ ИСПРАВЕЛѢЖ ИЦѢЛѢШЕ СЛОВОМЪ ТΗΝ ΣΥΓΚΥΠΤΟΥΣΑΝ χαμαί 85r7Šaf 102r11ZagII ГЛЪХЫЖ И НѢМЫЖ ПРОСВѢТИВЪ ИСПРАВИ И ПРѢКЛОНЪШЖ СЯ ДОЛЪ ИЦѢЛИ 84v9Vit, ГЛОУХЫЖ И НѢМЫЖ И СЛАКЫЖ ИСЦѢЛИ 117d15Orb, ГЛОУХЫЖ НѢМЫЖ СЛОУХ ИЦАЛИ 45r26Hlud; *ГРЪБАВѢ* БЗИЕВШИ ОУПОДОБИ СЯ Ш ДКОУШЕ ПРИСТЖПИ И ПРИПАДИ КЪ НОГАМА ИСКОУРОВОМА ДА ТА ИСПРАВИТЪ ТΗΝ χαμαί συγκύπτουσαν 80v2Šaf 96r4ZagII ДОЛЪ ПОГРЕБЕНЫЖ ПОДРАЖАИ 114a1Orb, ДОЛОУ ПОГРЕБЕНАА ПОДРАЖАИ 40v18Hlud – EXH — Cf. ПОГРЪБЕНЪ, СЪЛЖКАВЪ, СЪЛЖКЪ

M

KT

ГРЪБЪ, -а m.

Psalt

’рбей, ѣрб; спина, горб; spine, back; – ὀπισθότονος: ТАЖЩЕ ГЛАДЕМЪ И ЮДЕНИЕМЪ ПТИЦЪ И *ГРОБЪ* НЕНСЦѢЛЕНЪ ὀπισθότονος ἀνίατος Dt32,24/Ct Bon Pog Rdm Dĉn – EXH

SM

ГГ

ГРЪДИТИ, ГРЪЖДЖ, ГРЪДИТЪ ipf.

Ohr Slep Str Karp Verk comPsalt Lobk parHlud parVtš trOrb Les Krn

возѣорюва; делать гордым, делать заносчивым; to make proud, to make conceited; – φυσιοῦν: ΡΑΖΟΥΜЪ *ГРЪДИТЪ* А ЛΟΥЕБИ СЪЗИДАЕТЪ φυσιοῦ 1C8,1 Slep

refl. ГРЪДИТИ СЯ НА КОГО, (О) КОМЪ, УИМЪ се возѣорюва, сѣанува вообразен, наомен, се ѣрави важен; гордиться, становиться высокомерным, надменным, важничать; to grow proud, to become conceited, arrogant; – υπερηφανεύεσθαι, ὑπερηφανεύεσθαι, ἀλαζονεύεσθαι, γαυροῦσθαι, μεγαλαυχεῖν: ЛЮБОВЪ НЕ ЗАВИДИТЪ НЕ ШПЛАΖΟΥЕТЪ НЕ *ГРЪДИТЪ СЯ* οὐ φυσιοῦται 1C13,4 Ohr Slep(bis) Str Karp Verk; аЩЕ ВО ШНИ *ГРЪЖДААХЖ СЯ* НЪ АЗЪ ЗАΚΟΝΟΥ ΒΟЖНЮ ВЪНИМААХЪ ἠλαζονεύοντο comPs118,51 Bon Pog; ВИДЮТЕ ВЕЛИКОЕ ТАИИСТВО СЪМРЪТЪ ... И НЕ *ГРЪДИТЕ СЕ* μὴν ὑπερηφανεύεσθε 202r10Krn; ТАТИЕ И ΡΑΖΒΟИИЦИ ХЫЩНИЦИ И КЛЕВЕТНИЦИ ПРѢДЪ БОГОМЪ СТОЖЩЕ *ГРЪДАТ СЯ* 16d22Orb; аЩЕ ЛИ ЖЕ ПРОГНѢВАЕШИ БЛИЖНѢГО СИ УТО *ГРЪДИШИ СЯ* И ВЕЛИУАЕШИ СЯ ὑπερηφανεύη 133v12Les; ИМѢЖИ ЛЮБОВЬ НЕ РАЗДРАЖАЕТ СЯ НЕ *ГРЪДИТ СЯ* НЕ ВЪЗНОСИТЬ СЕБЕ НА ГНѢВЪ οὐ φυσιοῦται 159v10Les; ИЖЕ ЛИ ХВАЛИТ СЯ ВЪ ПРѢСПѢНИ ИЛИ *ГРЪДИТ СЯ* СИЦЕВЫИ ПАДЕТ СЯ μεγαλαυχεῖ 179v25Les; ДА НЕ ЕДИНЬ ПО ЕДИНОМОУ *ГРЪДИТЪ СЯ* НА ДРОУГЫ ἵνα μὴ ... φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου 1C4,6 Karp, *ГРЪДИТЕ (СЯ)* Slep; И ВНОУШИТЕ ДРЪЖЩЕЕ НАРОДЫ ИВО И *ГРЪДАЩЕН СЯ* Ш НАРОДѢХЪ СТРАНЬСКИХЪ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἔθνων Sap6,2 Lobk Vtš, *ГРЪДАЩЕН СЯ* НАРОДѢХЪ ЖЪИЦЪСТѢХЪ Hlud173v30, *ГРЪДАЩЕН (sic) СЯ* НАРОДѢХЪ ЖЪИЦЪУНЫХЪ Hlud187v31; ШБРАЗОМЪ *ГРЪДИМ СЯ* И ЕДИНЬ НА ЕДИНОГО ВЪЗНОСИМ СЯ ἀλαζονεύομεθα 90r1Les — Cf. ВЪЗНАШАТИ СЯ sub 1, ВЪЗНОСИТИ sub 2

SM

ГГ/КТ

ГРЪДОГОУБИТЕЛЬ Pr21,24 Hlud per err.

v. ГРЪДЪ et ГОУБИТЕЛЬ

ГРЪДОСТЬ, -и f.

Ohr Slep Str Karp Verk Bon Pog Dĉn orPsalt Grig
Lobk parOrb Bit Zag trOrb Les Krn

ζορδελивοσῖι, вообразенοσῖι, наομενοσῖι; горделивость, заносчивость, надменность; conceit, arrogance, haughtiness; – ὑπερηφανία, τὸ ὑπερηφανεύεσθαι, (ὄγκος); ὑπερηφάνεια, (γογγυσμός) (Krn): вЗ *ГРЪДОСТИ* неУЗСТИВААГО вЗЗГАРАЕТЪ СА НИШТИН *ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι* Ps9,23 Bon Pog Dĉn; *ВИДИШИ* ли колико тА шБЛЕЖТЬ зЛО вЪ *ГРЪДО* 168r3Rdm; *БОУЕСТЬ* и *ГРЪДОСТЬ* соУЕТНИЖ МОЖ ЮНОСТИ *ᾧ* МОЮГО ЯМА ПОТРЪБИ 65r18Dĉn; вЗСПРАНИ вЪНИИ ДА НЕ КАКО ПОСТАЩИ СА ДЪШЕ СЫТОСТИЖ *ГРЪДОСТИ* НАПЛЬНИШЖ СА НА БЛИЖНЪГО НЕСМЫСЛЬНО 17r23Bit; како не шПАЛИ ЕГО СВЪТЬ НЕПРИКОСНОВЕННЫ ХРИСТЪ НЖ СТРАДАШЕ ТРЪПА ЯКО РОДОМЪ ТРЪПЪЛИВЪ *ГРЪДОСТЬ* *ᾧ*ГОНА *ᾧ* НАСЪ 183b5Orb] *РАЗГРЪДЪНИИ* 132r2Šaf; *ᾧ*РИЦАЖ СА СЛОВОМЪ *ᾧ* ВЪСЪКОЖ ЗЛЫЖ ВЕЩИ ... ПІАНЬСТВА ПОУСТЫХЪ ВЕСЪДЪ *ГРЪДОСТИ* *ὑπερηφανίαν* 306r2Les; БОЛЪШИ СЖТЪ МАЛІЕ ДОБРОДЪТЕЛИ СЪ СЪКРОУШЕНЫМЪ СРЪДЦЕМЪ ДА СЖТЪ ОУГОДНЫ И БОГЪ ПАУЕ НЕЖЕЛИ МНШГЫЕ СЪ *ГРЪДОСТІЮ* еже иХЪ БОГЪ НЕ ПРІЕМЛЕТЪ МЕ *ὑπερηφάνειαν* 198r20Krn; *sim.* сЗ *ГРЪДОСТІЮ* МЕ *γογγυσμόν* 122v17Krn; *ΩНИ* СМЪРЪАХЖ СЪ АЗ ЖЕ *ГРЪДОСТИЖ* вЪЗВЫШААХ СА *ἐγὼ δὲ ὑπερηφανεύομην* 229r15Les — Cf. ВЕЛИУАНИЕ, ВЪЗВЪИШЕНИЕ, ВЪЗНЕСЕНИЕ sub 2, ВЪЗНОШЕНИЕ sub 3, ВЪСОТА sub 4, ВЪШЕНИЕ, ГРЪДЪНИИ, ГРЪДЪНИЕ, ПРЪЗОРЬСТВО, РАЗГРЪДЪНИЕ

Nota: per egr. pro ГРЪСТЪ, дрѣѣ; иБО ВСЕ ОДРЪЖИ И ВЪ *ГРЪДОСТИ* (*sic*, pro *ГРЪСТИ*) НА СЕ БО ПРИДЕ *καὶ γὰρ ὁ ἅπαντα περιέχων δρακί ἐν τούτῳ βέβηκεν* 49r8Šaf] *КРЪСТОМЪ* (*sic*) 70r15Zag, вЪ ПРЪСТИ 85a17Orb, *ГОРЕСТИ* (*sic*) 10v30Hlud

KSM

ГГ/КТ

ГРЪДЪ, -ин adj.

Dbm Dbj Krat Mkd Slep Karp Psalt comPsalt Parim Bit
Zag Šaf trOrb Vtš Les Krn

1. *ζορδελив, наομεν, вообразен; горделивый, высокомерный, заносчивый; conceited,*

arrogant, haughty; – ὑπερήφανος, ἀλαζών, ὑπέρογκος: ЗАПРЪТИЛЪ ЕСИ *ГРЪДЪИМЪ* *ὑπερηφάνους* Ps118,21 Bon Pog Dĉn; вЖДЖТЪ БО УЛОВЪЦИ САМОЛЮБЦИ СРЕБРОЛЮБЦИ *ГРЪДИ* ВЕЛИУЪВИ ХОУЛНИЦИ РОДИТЕЛЕМЪ ПРОТИВНИ *ἀλαζόνες* 2Т3,2 Slep; вКОГЪ *ГРЪДЪИМЪ* ПРОТИВИТ СА *ὑπερηφάνους* 1P5,5 Slep] *ПРОЗОРИВЫМЪ* (*sic*, pro *ПРЪЗОРИВЫМЪ*) *Καρπ;* *ГРЪДИИ* И ШБИДЛИВИИ ВЪ СВОИХЪ СВЪТЪХЪ ПАДАЖТ ВКОГЪ БО *ГРЪДЪИИИ* ПРОТИВИТЪ СА *οἱ γὰρ ὑπερήφανοι ... ὑπερηφάνους* comPs9,23 Bon Pog; ЯКО ТЪИ ЛЮДИ СЪМЪРИНИЖ СПАСЕШИ И ШУИ *ГРЪДЪИХЪ* СЪМЪРИШИ *ὑπερηφάνων* Ps17,28 Bon Pog; ТОГДА БО ОУБЪДАТЬ *ГРЪДИИ* ХЪЛНИЦИ ЧТО СЖТЬ НЕ ПРЪСТАЖТ БО НІКОЛІЖЕ ВЛАСВИМИСААЩЕ *οἱ ὑπερήφανοι* comPs73,23 Bon Pog; ДЪШЪ БО ГКОСПОДИ САВАШТОВА ПРІХОДИТЪ НА ВЪСАКОГО ДОСАДИТЕЛЪ *ГРЪДАГО* НА ВЪСЪКОГО ВЪСОКА И ВЪЗНОСЛІВА И СМАРАТЪ СА *ὑπερήφανον* Is2,12 Grig Lobk Orb; ДРЪЗЪ И ШПАЗИВЪ И *ГРЪДЪ* ГОУВИТЕЛЪ НАРИЦАЕТЪ СА *ἀλαζών λοιμός* Pr21,24 Grig Lobk Orb, *ГРЪДО*ГОУВИТЕЛЪ (*sic*, pro *ГРЪДЪ* ГОУВИТЕЛЪ) Hlud; вЪРОЖ ЯКО ДЪВЪИДЪ И МЪИ СЪМЪРЕНОЖ МЖДОСТИЖ ВЪШРЪЖИВЪШЕ СА ЯКО ИНО-ГО-ЛИАДА *ГРЪДАГО* ОУМА НИЗЛОЖИВЪШЕ СПРЪСЪКАЖЩИ ТЪМЪИ СТРАСТЕИ *ὑπερήφανον* 33r24Šaf 56v3Zag] *ГОРКА* 67b41Orb; НИЗЛОЖИ ОУМЪ ВЕЗАКОННИ ГКОСПОДИ И *ГРЪДО* ДОСАДЕНІЕ СМЪРИВЪ 150d8Vtš; *ВЫ ГРЪДИ* ЕСТЕ И НЕУЪСТИВІИ И ВЪ ПРЪЛЬСТЬ ВЪВЕЛИ СА ЕСТЕ *ὑπερήφανοι* 61r13Les; вЪ ЕДИНЬ УАСЪ ВЪКЛАЕТЪ СМЪРЕНЬ ВЕЛИКЫИ И *ГРЪДИ* *ὑπερήφανος* 202r15Krn; НЕ ПОДОБАЕТЪ БО *ГРЪДЪИХЪ* ВЕСЪДОВАТИ СЖТЪ ЖЕ ЕЛЛИНИ И ЕРЕТИЦИ *ὑπέρογκα* com1Rg2,3/Ct Bon Pog — Cf. ВЕЛИУАВЪ, ВЕЛИУИВЪ, ВЪЗНЕСЕНЪ sub 2, ВЪЗНОСИМЪ sub 2, ВЪЗНОСЪЛИВЪ, ГРЪДЪИНИВЪ, ГРЪДЪЛИВЪ, ПОНОСЪЛИВЪ, ПРЪЗОРИВЪ

2. *ζροзен, сῖтрашен; грозный, страшный; horrible, terrible; – χαλεπός:* ПАДЖА НЫ ВЪЗДВИГНИ ПОХОТМИ В РОВЪ ВЪПАД СА И ВЪ ГРЪХЪ *ГРЪДИИ* ВЪ ПРОПАСТЬ *χαλεπαῖς* 53d32Orb 46v13Zag 22r25Šaf; *ГРЪДИ* ГРЪХЪ ПОГРЪЖАЕТЪ МА И СРЪДЪЦЕ МОЕ СМЖЩАЕТ МА *χαλεπῆς* 43r17Zag 48b6Orb] *ЛЮТЫИ* 18r11Šaf, *lac.* 15v1Bit ● *spec. кой иредизвикува сῖтрахойочий; внушающий*

благоговение; arousing awe; – φοβερός, φρικτός, φρικώδης, (ἀπαρалоγίστος), (ἀποτόμως): ГРЪДА во љсѣтъ повѣсѣтъ христоловѣци фрикτόν 305v7Les; ѱто рекѣ ѱ *ГРЪДЪН* тои страшнѣи годинѣ тѣс фриктѣс 308r12Les; слышасте ли ѱ *ГРЪДЪМЪ* дѣнни и ѱ ѱасѣ непрѣазнинѣнѣ тѣс φοβεράс 309v12Les; ѱ лютѣ дѣоуше страшень сѣдз есть и сѣдзѣ *ГРЪДЗИН* ѱвѣтъ каи тоу критоу ѣ фрикώδης ἀπόφασις 23r24ŠafII сѣды грады ѱвѣтъ 54c13Orb; не прѣзри правѣди-ваго и *ГРЪДААГО* сѣднѣ ἀπαρалоγίστου 209r6Les; прѣдъ дверми днесз сѣднѣ сѣднѣ *ГРЪДЗИ* комоуждо ѱдаж достоннаа по дѣломз ихз ѡ κρίνων ἀποτόμως καθέζεται 18v13ŠafII сѣднѣ сѣднѣ гради 43v10Zag, сѣднѣ градеѣтъ сѣднѣи 48c29Orb — Cf. ВЪСЕСТРАШЪНЪЗ, ГРОЗЪНЪЗ, ПРИТРА(НЪ)НЪЗ, СТРАШЪНЪЗ

KSM

ГГ/КТ

ГРЪДЗИНИ, -НА f.

Dbm Dbj Krp tropOhr Slep tropStr Karp Psalt comPsalt Grig Lobk parHlud parVtš Triod Vtš Stan Les Krn

Forma: nom. sg. ГРЪДЗИНѣ in Krn

ѡρρηλιвосѣи, вообразеносѣи, наоменосѣи; горделивость, заносчивость, надменность; conceit, arrogance, haughtiness; – ὑπερηφανία, ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία, ἀγαυρία, φυσίωσις, θρασύτης, ἔπαρσις, (ὑπόκρισις): и сѣкрѣшоу досажденѣи *ГРЪНИИ* вашии тѣс ὑπερηφανίας Lv26,19 Vtš; и *ГРЪДЗИНИ* житниѣ нѣстз ѱ ѡтъѣца ἀλαζονεία 1J2,16 SlepII величѣнне Karp; еже естз радостиѣ и веселиемз трепетати страха вѣожна а не сз *ГРЪДЗИНЕЖ* ѣз ὑπερηφανίας comPs2,11 Bon Pog; оуста ихз глѣголаашѣ *ГРЪДЗИНА* ὑπερηφανίαν Ps16,10 Bon Pog Dĉn; не живѣаше посрѣдѣ домоу моего творѣи *ГРЪДЗИНА* ὑπερηφανίαν Ps100,7 Bon Pog Rdm Dĉn; ти бо бѣсове вставѣишѣ законз *ГРЪДЗИНЕЖ* ѣз ἀλαζονείας comPs118,53 Bon Pog; нѣсѣтъ во вамъ подѣвель аще исправѣиши и створиши *ГРЪДЗИНЪ* на зѣми ἀγαυρία Is62,7 Hlud Grig Lobk; вражиѣ *ГРЪДЗИНА* покори влѣдѣзѣко тѣн τῶν ἐθνῶν θρασύτητα 16r11Šaf 13r27Bit 42v9Zag 46c27Orb; вѣожѣ ѱѣѣсти ма грѣшника и ѱ

φάρисεωѣж *ГРЪНИА* иЗВАВИ МА ὑποκρίσεως 69v15Zag 46v16ŠafII лицѣмѣриѣ 83c35Orb 9v13Hlud; *ГРЪДЗИНЪ* дѣоушетлѣнаго крѣвѣстомз оталь еси 123r11Hlud 165r17Zag 195b33Orb; ѣко оуво лиѣвоу низложи *ГРЪНИЮ* и на соудѣиши оукрѣпии нестора τὴν ἔπαρσιν 31b4Vtš, 82v6Ohr 70v9Str 111v31Karp, 48v3Stan; Гѣсподѣ въздасть излиха творѣимъ *ГРЪДЗИНА* ὑπερηφανίαν 17r1Les; ии же паки ѱ брашень въздръжал са љсѣтъ нѣ величѣемъ и *ГРЪДЗИНЕЖ* потоплень љсѣтъ тѣ ἀλαζονεία 88r2Les; да не дѣнѣкъсь въздръжанѣи и кротость а оуτρο пианство и *ГРЪДЗИНѣ* ὑπερηφανία 12r15Les; вѣогатѣство не имамы и *ГРЪДЗИНА* не вставлѣем са ὑπερηφανίας 88r14Les; мы же бѣхѣмо аггѣлы и ради *ГРЪДЗИНЮ* нашѣ выхмо дѣволы διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν μας 189v7Krn; гдѣ юношѣство и лѣпота ѱлѣ *ГРЪДЗИНА* ѱлѣ сзтрѣ се ὑπερηφάνεια 203r25Krn — Cf. ВЕЛИЧАННЕ, ВЪЗЪВЪШЕННЕ, ВЪЗЪНЕСЕННЕ sub 2, ВЪЗЪНОШЕННЕ sub 3, ВЪСОТА sub 4, ВЪШЕННЕ, ГРЪДОСТЬ, ГРЪДѣННЕ, ПРѣЗОРѣСТВО, РАЗГРЪДѣННЕ ♦ *ГРЪДЗИНЪ ТВОРИТИ – ἀλαζονεύεσθαι:* иже ѱѣрѣишѣ са ѱѣразоу и се оуѣ *ГРЪДЗИНА* творѣтъ ἀλαζονεύονται 88r25Les

KSM

ГГ/КТ

ГРЪДЗИНЪНИКЪ, -А m.

Les

ѡρρηливец; гордец; haughty man; – ὑπερήφανος: которыи ли хищникъ и *ГРЪДЗИНѣНИКЪ* видѣвъ ихъ ѱнѣстѣе житѣиѣ и не прѣложи себе ὑπερήφανος 122v25Les – ЕХН — Cf. ГРЪДЪНИКЪ

М

КТ

ГРЪДЗИНЪНЪЗ, -ЗИ adj.

comPsalt Les

ѡρρηлив, наомен, вообразен; горделивый, высокомерный, заносчивый; conceited, arrogant, haughty; – ὑπερήφανος, тѣс ὑπερηφανίας, тѣс ὑπερηφάνειας: си ѣко старѣишинѣ колѣноу висока отъ дрълѣнниѣ *ГРЪДЗИНЪНО* еѣро помышльша и не вѣровѣвша вѣгоу ὑπερήφανόν τι comPs105,17 Pog Bon; да не выпадѣтъ въ дѣоуѣхѣ *ГРЪДЗИНЪНИ* и непокорѣвыи и отѣѣтит

СА САМЪ ТΗΣ ὑπερηφανείας 10r14Les; НИУТОЖЕ ПОЛЗОУЕТЪ НАСЪ ВЪ ОГАТСТВО **ГРЪДЫННОЕ** И МНОЖСТВО ИМѢНІА НЕ ПОМОЖЕТЪ ИМАЩИМЪ Е 75v16Les; СВЕСѢДНИКЪ РЪГАТЕЛЕМЪ СВѢТНИКЪ ЗАВИДАЩИМЪ ИСПРАВИТЕЛЬ **ГРЪДЫННАГО** СЪСЖДА ЕСЪТЪ ТΗΣ ὑπερηφανείας 160r22Les – ЕХН — Cf. ВЕЛИУАВЪ, ВЕЛИУИВЪ, ВЪЗНЕСЕНЪ sub 2, ВЪЗНОСИМЪ sub 2, ВЪЗНОСЬЛИВЪ, ГРЪДЪ sub 1, ГРЪДѢЛИВЪ, ПОНОСЬЛИВЪ, ПРѢЗОРНЕВЪ

М

ГГ/КТ

ГРЪДЪНИКЪ, -А m.

comPsalt

горделивец; гордец; haughty man; – *ὑπερήφανος*: жидовъсти ѿроци яко хѣлзници и *ГРЪДЪНИЦИ* злзими дѣлзи прогнѣважше вогъа да не въззнесътъ са въ себѣ ὑπερήφανοι comPs65,7 Bon Pog – ЕХН — Cf. ГРЪДЗИНЬНИКЪ

Ø

ГГ

ГРЪДѢЛИВЪ, -ЗИИ adj.

Krn

горделив, наомен, вообразен; горделивый, высокомерный, заносчивый; conceited, arrogant, haughty; – *ὑπερήφανος, κενόδοξος, τῆς ὑπερηφανείας*: да не являем се къ члкъвѣжкѣмъ смѣрены и блазы и ѿ възноуѣтъ да есмы възсаузскы *ГРЪДЕЛИВЫ* ὑπερήφανοι 221v23Krn; яко не гредѣтъ величїи и *ГРЪДЕЛИВЫ* нь смѣрень и кроткъ κενόδοξος 75v9Krn; никогда добро іероуѣсаклїкѣмъ не видѣ възси *ГРЪДѢЛИВИ* вѣхъ ὑπερήφανοι 75v17Krn; гдѣ насилникъ и *ГРЪДЕЛИВЪ* ὑπερήφανος 199v4Krn; сз прѣсным же хлѣвомъ да сзнестѣ его яко да не имами никое дѣло *ГРЪДѢЛИВО* на себѣ ὑπερηφανείας 109r25Krn – ЕХН — Cf. ВЕЛИУАВЪ, ВЕЛИУИВЪ, ВЪЗНЕСЕНЪ sub 2, ВЪЗНОСИМЪ sub 2, ВЪЗНОСЬЛИВЪ, ГРЪДЪ sub 1, ГРЪДЗИНЬНЪ, ПОНОСЬЛИВЪ, ПРѢЗОРНЕВЪ

М

КТ

ГРЪДѢНИЕ, -ИИ n.

Krat

горделивостї, вообразеностї, наоменостї; горделивость, заносчивость, надменность;

conceit, arrogance, haughtiness; – *ὑπερηφανία*: изъ вьнѣтръ бо ждоу ѿ срѣдѣца члкъвѣускаа помышленїа злаа исходаѣтъ ... власфимїж *ГРЪДѢНИЕ* и безоумїе ὑπερηφανία Mc7,22 Krat] ГРЪДЫНИ Dbm Dbj Krp, прѣзорство Rad, прѣзорства Mkd – ЕХН — Cf. ВЕЛИУАНИЕ, ВЪЗВЪШЕНИЕ, ВЪЗНЕСЕНИЕ sub 2, ВЪЗНОШЕНИЕ sub 3, ВЪСОТА sub 4, ВЪШЕНИЕ, ГРЪДОСТЬ, ГРЪДЗИНИ, ПРѢЗОРСТВО, РАЗГРЪДѢНИЕ

М

ГГ

ГРЪЗДИТИ СА, -ЖДЖ СА, -ЗДИТЪ СА ipf.

Les

се зорвува, се вкочанува (оо сїуо); каменеть, коченеть (от холода); to stiffen, to become numb (from cold); – *στυφέσθαι*: поустыинник ли еси помѣни пастыра швѣаѣж како вѣды трѣпаткъ въ поустыини и въ горахъ иже зимѣ *ГРЪЗДАТ СА* ѿ стоудени лѣтѣ же жегоми сѣтъ баромъ слѣвнѣчнѣмъ στυφέμενοι 204v3Les – ЕХН

М(ГРЪЗДИТИ СА)

КТ

ГРЪКЪНИ, -А f.

Stan

Гркинка; гречанка; Greek woman; – : ѿ нихъ же вѣ *ГРЪКЪНИ* єдина а дроугаа бльгарка ѿ неѣже вѣста снї свѣаѣтаа романъ и дѣвѣвѣдъ а иже ѿ *ГРЪКЪНИА* безаконныи сѣаѣтоплькъ иже възъдвиже оубїнство на братїа по ѿчѣвѣ сьморѣти вѣ бо *ГРЪКЪНѢ* была урѣница брата владимирѣ жена ємоуѣже има яроплькъ 283v14.16.19Stan – ЕХН

М

КТ

ГРЪЛИЦА, -А f.

Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb parHlud Bit Zag Šaf Vtš Krn

ѣрлица; горлица; turtledove; – *τρούων*: прими юницѣ тризѣ и козѣ тризѣ и швєнь тризѣ и *ГРЪЛИЦѢ* и голжбѣ τρούονα Gn15,9 Orb Hlud, (...)лицѣ Grig, *ГРЪЛИЦА* Lobk; и потомъ принесетѣ вогъоу агньца ... и голжбыициѣ или *ГРЪЛИЦА* τρούονα Lv12,6 Lobk; и бо птица

шбрѣте себѣ храниж и *грзлица* гнѣздо себѣ идеже положи птенциѣ сѣвож тρυγών Ps83,4 Bon Pog Rdm Dĉn; *грзлица* црѣкви шбрѣте тѣло христово гнѣздо нетлѣнно и в немз положи ѱжда своа тρυγών comPs83,4 Bon Pog; сїа в истинѣ подѣбна и поустыиннои *грзлицы* дѣвы тρυγόνα 44v15Krn; *грзлице* поустыинельюбнаа гласз збзнаши въпиаше тρυγών 84v23Šaf 84r16Bit 101v22ZagII голжице 117c23Orb; *грзлице* пѣстинельюбнаа 179b27Vtš; поуста ѱрѣва *грзлица* приде ююже вогосаждѣнна доубрава 179a7Vtš; вогоносни людине сѣвѣтѣи *грзлицы* христовѣ оуподѣби се и медотоуно въспонте 179a11Vtš – ЕХН

KSM

ГГ/КТ

ГРЗЛИУИЩЬ, -а м.

Dbm Dbj Krp Krat Mkd Lobk Vtš Stan Krn

ѱиле на ѱрлица; птенец горлицы; young turtledove; – тρυγών; тρυγόνι(ον) (Krn): дати жрѣтѣж по нарѣченному въ законѣ господни два *грзлиуища* или два птѣнѣца голжбинѣ ζευγος тρυγόνων L2,24 Krat Dbm Dbj Krp Mkd, sim. 40v10Krn; да принесѣтъ два *грзлиуища* или два голѣва тρυγόνια 48r5Krn; принесешы прѣдѣ господа два голжбиуища или два *грзлиуища* (sic) δύο тρυγόνας Lv12,8 Lobk; сѣ двѣма *грзлиуищема* или сѣ двѣма птенцема голжбиннома μετά δύο тρυγόνων 132r8Stan; древнимѣ но[но]ворожденномѣ *грзлиуищюу* соупроугоу врьстоу же птенцѣ иже вожствени старцѣ и цѣломоудрѣна анна прорѣчица ѿ дѣви рождшомоу се сыноу рожденноу штъѣю въ црѣкви приносимоу слоужеще величаемъ 132c20Vtš – ЕХН

KSM

ГГ/КТ

ГРЗЛО, -а н.

Krn

ѱрло; горло; throat; – λαιμός: гдѣ *грзло* идеже възвишаше сѣ ѿ кичѣнемъ тѣлеснымѣ шлѣ истлѣ ѱ λαιμός 203r23Krn – ЕХН

М

КТ

ГРЗМЪ, -а м.

Grig Lobk parOrb parHlud

ѱрмушка; кустарник; bush; – φυτόν: и възрѣавз аврамз шчима своїма видѣ и се шбенз единз дрзжимз въ *грзмоу* сабекова роума ἐν φυτῶ Gn22,13 Grig Lobk Orb Hlud – ЕХН
К(сабековз) SM ГГ

ГРЗМѢТИ, -млж, -митз ipf.

orDĉn (trOrb) Vtš

ѱрми; греметь; to thunder; – βροντᾶν: страшное сѣдище рѣка шгньна прѣдѣ сѣдищемъ теѣеть *грмаши* 184v2Dĉn; те громови сѣрна господѣ нареѣе *грмѣты* доуѣхомѣ сподѣби и 19d10Vtš; аггеломъ ѿроки изъ шгнѣ спѣсѣ и *крмаще* (sic) пещь прѣложивъ на хладѣ τὴν βροντῶσαν κάμινον 79c36OrbII громопламенож 44v6Bit, горькомъ пламене 65r15Zag, громопламензжж пещз 43v3Šaf, горащжж пещь 7v22Hlud – ЕХН

KSM

ГГ/КТ

ГРЗНИЛО, -а н.

parHlud proIVtš

Forma: loc. sg. Грзнилѣ in Lobk v. sub Грзнилз

ѱечка за ѱоїеѣе; плавильная печь, горнило; smelting furnace; – χωνευτήριον, pro μέταλλον: ᾰ̄ сребрзникз ... вложж въ *грзнило* и смотри аще искѣшено естз ... и прижсз ᾰ̄ сребрзникз вложж ж въ храмз господзвнз въ *грзнило* εἰς τὸ χωνευτήριον ... εἰς τὸ χωνευτήριον Zch11,13 HludII въ грзнилз ... въ грзнилз Grig Lobk, om. ... въ грзнилъ Orb; кыриа изиде ѿ земльнихѣ бокоу яко и злато ѿ *грзнила* ἐκ μετάλλων 161b3Vtš – ЕХН — Cf. Грзнилъ

М

ГГ/НА

ГРЗНИЛЗ v. ГРЗНИЛЬ

ГРЗНИЛЬ, -лѣ, ГРЗНИЛЬ, -и,
ГРЗНИЛЗ, -а м.

Parim Zag Vtš

ѱечка за ѱоїеѣе; плавильная печь, горнило; smelting furnace; – χωνευτήριον:

вложи є въ **ГРЗНИЛЪ** и сзмотрї аще искоушено естз ... и приахз ·л· среврзникз и вложихз а въ храмз г·оспо·д·з·нз и въ **ГРЗНИЛЪ** εις τὸ χωνευτήριον ... εις τὸ χωνευτήριον Zch11,13 Grig Lobk, om. ... въ **ГРЬНИЛЬ** Orb] въ ГРЗНИЛО ... въ ГРЗНИЛО Hlud; ꙗко злато въ **ГРЗНИЛИ** искѣсилз а естз ἐν χωνευτηρίῳ Sap3,6 Grig Hlud, въ **ГРЬНИЛѢ** Lobk, въ **ГРЬНИЛИ** Vtš; въсѣмь въсина ꙗко злато въсина въ **ГРЬНИЛЫ** 56d19Vtš; въ пещерѣ дѣти издранилеви ꙗкоже въ **ГРЬНИЛИ** доверотож бл·а·говѣриѣ Ѹ·и·ста злат·а· въщахж са 34r26Zag – EXH — Cf. ГРЗНИЛО SM ГГ/КТ

ГРЗНИЛЬ v. ГРЗНИЛЬ

ГРЗСТЬ, -и f.

Parim Bit Zag Šaf Vtš Ktn

ἔρσι; **горсть;** **handful;** – **δράξ;** **ἀπλόχερον** (Ktn): ● мерка за количество: аще есть впрѣснокъ Ѹ мене нѣ елико **ГРЬСТЬ** мѣкы въ водоносѣ ... створа сеѣѣ и Ѹадомь моимь и изѣмь дра́ξ 3Rg17,12 Orb Grig Lobk Hlud Vtš; sim. нь тзѸію єдина **ГРЬСТЬ** брашна имамь ἀπλόχερον 105v11Ktn; в·ла·го·с·ло·ви· са **ГРЬСТЬ** мѣкынаа 82v7Šaf 80v2Bit 99v5Zag; напиталь єси вдовниѣ масломкы и мѣкою малюю **ГРЬСТІЮ** 197c25Vtš ● **рака;** **шеѸа;** **кусть;** **hand;** – **δράξ:** како же та примжть адова ца·р·кы·сте·ни·а всѣѸьскаа **ГРЬСТИЖ** съдрьжѣщаго 156v4Zag] ржкож 177d22Orb; Ѹже вса съдрьжен **ГРЬСТІЮ** и пеленами повивкы се г·ос·по·д·и· сла·в·а· те·ѣ·ѣ 102a31Vtš; како же крышъ носещаго **ГРЬСТІЮ** тварь 109c1Vtš; оузроу ꙗко мл·а·д·к·е·н·ца повита и **ГРЬСТІЮ** съдрьжеща тварь 91b1Vtš; **ГРЬСТІЮ** съдрьже все земле конце 93d19Vtš; д·к·н·к·с·ь· раждаєт се Ѡ д·ѣ·ви· Ѹже **ГРЬСТІЮ** всѸ тва[рь] ими 94c12Vtš; ибо все одръжжи и въ **ГРЗДОЖТИ** на се во приде καὶ γὰρ ὁ ἅπαντα περιέχων δρακὶ ἐν τούτῳ βέβηκεν 49r8Šaf] кр·к·с·то·м·з· (sic) 70r15Zag, въ прзсти 85a17Orb, горести (sic) 10v30Hlud – EXH — Cf. ДЛАНЬ KSM ГГ/КТ

ГРЗТАНЪ v. ГРЗТАНЬ

ГРЗТАНЬ, -и m., ГРЗТАНЪ, -а m.

Slep Karp Psalt compSalt Grig Lobk parOrb parVtš Triod Vtš Stan Les

Formae: gen. sg. ГРЗТАНА in Vtš Les; dat. sg. ГРЗТАНОУ in Dĉn, etiam ГРЗТАНОЮ in Dĉn Les; instr. sg. ГРЗТАНОМЪ in Dĉn

ἔρλο; **ἔρκлан;** **горло;** **гортань;** **throat;** – **λάρυγξ;** **φάρυγξ:** въ **ГРЬТАНЬ** ємоу смолѣ брашъ вълиашъ κατὰ τοῦ λάρυγγος 177r14Stan; срдце Ѹ·и·сто имашни и **ГРЬТАНЬ** сладокъ и свѣтель лицемь ларуγξ 54r8Les; о дивволѣ прор·о·ж·з· г·л·а·го·л·е·т·з· ꙗкоже взиѣ **ГРЗТАНЪ** єго плзнь естз клатзвзи и лзсти ὁ ларуγξ comPs9,28 Bon Pog; колз сладзка **ГРЗТАНИ** моємоу словеса твоѸ τῷ λάρυγγί μου Ps118,103 Bon Pog, **ГРЬТАНОУ** Dĉn; ꙗко истинѣ проу·ч·а·є·т· се **ГРЬТАНЬ** мои мрѣзки же прѣд·к· м·но·ю оустни лъжибы ὁ ф·а·р·у·γ·ξ· μου Pr8,7 Vtš(bis) Grig Lobk(bis) Orb; да не слазним са видѣниємь и да не насладимь **ГРЬТАНЬ** нашихъ ἡμῶν ὁ ф·а·р·у·γ·ξ· 3r14Bit 39d22Orb, **ГРЗТАНЫ** 37r1Zag 1v3Hlud; изъ **ГРЗТАНИ** зминна истрзгнѣлз нзи єси щедре μέσον φάρυγγος 55v28Šaf 91b41Orb; **ГРЬТАНЬ** мои єгоже наслаждахъ пѣнниа св·а·т·а 24b8Orb 26r9Zag 4r1Šaf; горевъ ѡтзврзстз **ГРЗТАНЪ** ихз ꙗззикзи своими лзщаахж са ὁ ларуγξ αὐτῶν Ps5,10 Bon Pog, sim. comPs87,12 Bon Pog, sim. R3,13 Slep Karp; д·о·у·ш·а·мь· сп·к·а·с·е·н·і·є· исхишає сїє из **ГРЬТАНА** сьмрътопоснаго 57c1Vtš; и брашно посрѣдѣ **ГРЬТАНА** єго истрже єк μέσου ὀδόντων 115r26Les; оумльєє **ГРЬТАНЬ** мои и нѣс·т·ь· помагажи мнѣ ἠτόνησε καὶ ἡ φωνή 257v16Les

KSM

ГГ/КТ

ГРЗЦИ, ГРЗКЪ m. pl.

Dbm Stan

Грци; **греки;** **Greeks;** – **οἱ Ῥωμαῖοι:** и пришетъше **ГРЬЦИ** возъмжть и мѣсто и аззыкъ οἱ Ῥωμαῖοι J11,48 Dbm] римлѣне Dbj Jov Rad Kp Krat; при никифорѣ ца·ри Ѡ·к·ци· старокишевѣ въ деватое лѣто ца·р·с·т·в·а· є·го· сь·к·л·о·у·чи· са· р·а·т·и· бы·т·и· **ГРЬКОМЬ** сь болгары Ῥωμαῖοις 282v12Stan – EXH — Cf. ЄЛИНЪ

K S(ГРЬУИНЪ) M(ГРЗКЪ, ГРЗУИНЪ)

ГГ/КТ

ГРЪУЬСКЪ, -зи adj.

kalOhr trOrb Stan Les Krn

ѣрчки; греческий; Greek; – τὸν Ῥωμαίων, Ῥωμαϊκός, Ῥωμαῖος: вѣ тоиждѣ дѣвнѣ поучи блажензи шѣтѣцѣ нашѣ мѣфодие архиепкископѣ моравескѣ оучителѣ словѣнзскоу жѣзикоу иже прѣложи вѣскресзна ставлѣ шати ѿ *греуьска* вѣ словѣнескѣ жѣзикѣ 107r3Ohr; книги свѣтаго ефрема глаголемыж *грѣуьскымь* азыкомь паренесись 1r2Les; поткомь канонь творение козма мниха имѣа по *грѣуьскоу* вѣставѣ 167c3Orb; дѣоклитѣань *грѣуьскын* царь τὸν Ῥωμαίων 179r22Krn; скончавшихъ се при василии цѣсарѣ *грѣуьсцѣмь* Ῥωμαίων 23r27Stan; на дѣло привести *грѣуьскааго* цѣсарѣ маврикия Ῥωμαίων 109v23Stan; епкископъ же нѣкын выскѣтъ посланъ ѿ свѣорнааго епкископа на *грѣуьскым* чѣсти вѣзати мощи свѣтааго ἐπι τὰ Ῥωμαϊκὰ μέρη 123v8Stan; и написа же персѣнинь къ *грѣуьскому* (sc. царю) πρὸς τὸν Ῥωμαίων 109v24Stan; вѣ тоже вѣрѣма посланоу бывшоу князюу изъ рима съ граматами *грѣуьскыми* вѣ странѣ италиискѣ на оубиение христіань μετὰ γραμμάτων βασιλικῶν 217r24Stan — Cf. елиньскѣ

KSM

ГГ/КТ

ГРЪУЬСКЪИ adv.

Dbm Dbj Krp evOrb evHlud Stan

ѣрчки; по-гречески; in Greek; – Ἑλληνιστί: и вѣ писано еврейскы *грѣуьски* и латиньски Ἑλληνιστί J19,20 Dbm Dbj Krp(ter) Orb, *урѣуьскѣ* (sic) Hlud om. Jov; и не могы глаголати *грѣуьскы* ἀνθρωπίνως φθέγασθαι μὴ δυνάμενος 215r14Stan; сътвори юго глаголати *грѣуьскы* λαλεῖν αὐτὸν παρεσκεύασεν 215r17Stan – EHN

KSM

ГГ/КТ

ГРЪИЗАТИ, -зѣж, -зѣетѣ ipf.

Slep

ѣризе, каса; грызть, кусать; to nibble, to bite; – δάκνειν: аще ли себе *грѣизаете* и сзнѣдаете блюдѣте са да не дроугѣ дроуга

сзнѣдени вѣдетѣ δάκνετε G5,15 Slep ѣпетѣ Карп – EHN — Cf. грѣисти, ѣпати

SM

ГГ

ГРЪИЗЕНИЕ, -ниѣ n.

Vtš

ѣризење, каснување; грызение, кусание; nibbling, biting; – : вѣзѣвиже моуци на стльпѣ исцѣленіе тлетвореніа изѣабленіа и юдови-томоу *грѣизенію* и дрѣво шѣразно крѣвста вѣ земли прѣсмикаема змѣа привезавѣ вѣпрѣки лоукавнимъ ѿ семь шѣличи вѣрѣдѣ 13b6Vtš – EHN — Cf. оугрѣизение

SM

КТ

ГРЪИСТИ, ГРЪИЗѢ, ГРЪИЗЕТѢ ipf.

Krn

ѣризе, каса; грызть, кусать; to nibble, to bite; – τρώω: ѣкоже во змѣе *грѣизотѣ* чрѣво матери своеи τρώουσι 83r12Krn; какова свѣтъ шна чрѣвѣа не оусипаема мѣчнѣа идеже никогда не поучиваютъ *грѣизѣе* грѣшники τρώοντα 203v23Krn – EHN — Cf. грѣизати, ѣпати

KSM

КТ

ГРЪХОВАТИ, -хоуѣж, -хоуѣтѣ ipf.

trOrb

ѣрави ѣрев, ѣреши; совершатъ грѣх, грѣшитъ; to commit a sin, to sin; – : дѣоуше покаание прѣжде исхода ти сѣдѣ нежмытни *грѣхѣжнимь* ѣскѣтъ ... вѣзпи къ гѣсподоу покааниемъ ѿ сръдѣца сѣгрѣших ти вѣ свѣсти и в не свѣдѣни влѣдѣко мѣолиствѣми крѣсцитѣлѣ си шѣдри и спѣси ма 70ab/margOrb – EHN — Cf. грѣшити

M

КТ

ГРЪХОВЪПАДЕНИЕ, -ниѣ n.

Vtš

ѣаѣње во ѣрев; впадение в грѣх; falling into sin; – : пѣленами (sic) твоими рѣшиши пленѣнице *грѣхѣпаени* много же нищетоу все шѣкогаѣаши мѣдрѣ 84d31Vtš – EHN — Cf.

БЕЗАКОНІЕ, ГРѢХОПАДАНИЕ, ЗАКОНОПРѢ-
СТѢПЛЕНИЕ, ПОГРѢШЕНИЕ, ПРѢГРѢШЕНИЕ,
ПРѢСТѢПЛЕНИЕ, СЗГРѢШЕНИЕ

Ø

КТ

ГРѢХОВЪНЪ, -ЪИ adj.

Ohr Slep Str Karp Verk comPsalt orPsalt Triod Vtš Les Km
на зревои, зрешен, зревоен; греха (gen.),
грешный, греховный; of sin, sinful; – тїс
ἀμαρτίας, τῶν ἀμαρτιῶν, τῶν ἀμαρτημάτων, τῶν
πταισμάτων: ДА НЕ ШЖЕСТИТЪ СА ЕТЕРЪ ѿ ВАСЪ
лестнѣ *ГРѢХОВНОЖ* ἀπάτη τїс ἀμαρτίας Hb3,13 Ohr
Slep Karp(bis), *ГРѢХОВНОЮ* Verk om. Str; ТѢМЪЖЕ
ОУВО САМЪ АЗЪ РАБОТАЖ ОУМОМЪ ЗАКОНОВИ
БѢЖНОУ А ПЛЪТИЖ ЗАКОНОВИ *ГРѢХОВНОМОУ*
νόμῳ ἀμαρτίας R7,25 Slep Karp; МНОГЪИ БО ШЕДРОТЪИ
ТРѢБѢ СЖТЪ ПРОТИВѢ ИЗВѢ *ГРѢХОВНѢИ* ВЕЛНІА
БО И ТАЖКА ВЪСТЪ Тїс ἀμαρτίας comPs50,3 Bon
Pog; НЕ ПОПѢСТИ МИ РЕУКЕ УЛОВѢКЪ ПРИТИ В
СМРЪТЪ *ГРѢХОВНЖ* тїс ἀμαρτίας comPs70,9 Bon Pog;
ГРѢХОВНИИ потоци еже естѣ теуениа наводнишѣ
СА СИРѢУЪ ШИСТИШѢ СА Тїс ἀμαρτίας comPs77,20
Bon Pog; РѢКЪИ *ГРѢХОВНЫИ* И ПОТОКЪИ БЕУЪСТІА
ИСКЪУ ШПОУСТИ Тїс ἀμαρτίας comPs106,33 Pog om.
ПОХОТЪНЪИЖ Bon; И ПОКРЫ МА ТМѢ ТАШКЪА
ГРѢХОВНАЖ 123r19Rdm; СМѢРЕНИ ПРИПАДѢМЪ
ПОКЛАНѢЩЕ СА ВЪПИЩЕ ИЗ ГЛѢБИНЫ *ГРѢХОВНИЖ*
19v21Dčn; И ВЪ ГЛѢБИНѢ ЛЪСТЪНѢЖ И ВЪ БРЕНИЕ
ГРѢХОВНОЕ ВЪРИНѢШѢ МА БѢСИ Тїс ἀμαρτίας
comPs68,3 Bon, *ГРѢВНОЕ* (sic) Pog; И БЕЗДА
ПОСЛѢДНАА *ГРѢХОВНАА* ШЕНДЕ МА ἄβυσσος
ἐσχάτη ἀμαρτιῶν 147r10Zag, *ГРѢХОВНА* 123r26Šaf
168c21Orb om. 98v12Hlud; БОЛѢЗНЬНО РАНАМИ
ИЗНЕМОЖЕ ДѢША МИ ХРИСТѢ *ГРѢХОВНАМИ* τῶν
πταισμάτων 68v26Bit 100a17Orb, ДѢША МИ
ХРИСТѢ *ГРѢХОВНАѢ* 82r1Zag, *ГРѢХОВНИИ*
63v32Šaf om. ГРѢХМИ 24v30Hlud; ТМА БЫСКЪТЪ МИ И
ГЛѢВОКАА МЪГЛА И НОЩЬ *ГРѢХОВНАА* тїс ἀμαρτίας
113b34Orb 95r14Zag 79v21Šaf 40r7Hlud; САМЪ СА
ВЪВРЪГОХЪ ВЪ ГЛѢБИНѢ *ГРѢХОВНЖ* τῶν ἀμαρτιῶν
42v5Šaf, *ГРѢХОВНЖ* 64r19Zag 77c36Orb; ПРОРОКЪА
СПАКСЪЗ ЕСИ ѿ КИТА МКИЛКОУСЪДЕ И МЕНЕ ИЗ
ГЛѢБИНЪИ *ГРѢХОВНЪИЖ* ВЪЗВЕДИ МОЛА ТИ СА
78v3Hlud 132r5Zag 149d33Orb; БЛАГОУСЛОВЕННАА

ПРѢУКЪСТАА ДКОУШЕ МОЕ СТЪПИИ И *ГРѢХОВНІЕ*
ИЗВИ ОЦѢСТИ 51b15Vtš; МОЛИ СА ЕМОУ
ѿВРЪГНЪТИ ѿ ТЕБЕ *ГРѢХОВНЖ* ТЖГОТЪ 185v20Les;
ШНЫ ПОИДОШЕ ВЪ ПѢСТЫНЮ МИРЪСКЪ И МЫ ВЪ
ПѢСТИНЮ *ГРѢХОВНЪ* τῶν ἀμαρτιῶν 7v21Krn, sim.
ГРѢХОВНОЮ 101v21Krn et 108r23Krn; ИЦѢЛИ МЕНЕ
ОУИАЗЕНАГО ОУМОМЪ И РАНАМИ *ГРѢХОВНИИ*
таїс ἀμαρτίας ἐν таїс μάστιγι 63r27Šaf 81r23Zag
99c32Orb, *ГРѢХОВНАМИ* 68r15Bit 24r32Hlud — Cf.
ГРѢШЪНЪ • *adj.-subst. n. зрев; грех; sin; – ἀμαρτία*:
НАПЛЪНЕНИ *ГРѢХОВНЫХЪ* ВСЕГДА ВЪЗБРАНѢЖТЪ ИМЪ
СПАКСОВАТИ СА ТАС ἀμαρτίας 1Th2,16 Karp — Cf. ГРѢХЪ

Nota: lect. err.: ДА НЕ НАСЛАДАТЪ СА СЛАДОСТИЖ
ГРѢХОВНОЖ (sic) comPs104,33 Bon om. ЗАКОННОЖ
тоῦ νόμου Pog

KSM

ГГ/КТ

ГРѢХОЛЮБИВЪ, -ЪИ adj.

Šaf trOrb trHlud Vtš

зревольубив, склон кон зрев; грехолю-
бивый, склонный к греху; slave to sin, prone to
sin; – φιλαμαρτήμων: ТЫ *ГРѢХОЛЮБИВА* СЖЩИ
ШКААНЪНАА ДКОУШЕ УТО СТВОРИ ФИЛАМАРТѢМОН
оὔσα 78v25Šaf 112c17Orb 38v37Hlud om. ГРѢХО-
ЛЮБИЦА 94r10Zag; ЕДОМЪ ИСАВЪ НАРЕУЕ СА
КОНЕУНАГО РАДИ ТИНОЛЮБНАГО СМѢРЕНИЯ
НЕВЪЗДРЪЖАННЕМ БО ПРИСНО РАЗГАРѢТ СА И
СЛАСТЪМИ ПРИСНО УСКВРЪНѢТ СА ЕДОМЪ
НАСЛѢДОВА СА РОЖДЕНИЕ ЕЖЕ ЕСТЬ ДКОУШЕ
ГРѢХОЛЮБИВА ψυχῆς φιλαμαρτήμονος 112b31Orb,
ГРѢХОЛЮБИВАА 38v26Hlud om. ГРѢХОЛЮБИЦЕ
93v25Zag, ГРѢХОЛЮБИЕ 78v9Šaf; *ГРѢХОЛЮБЪ* (sic) СИ
МОЛЮ ТЕ 160b25Vtš – ЕХН — Cf. ГРѢХОЛЮБЪНЪ

М

КТ

ГРѢХОЛЮБИЕ, -ИА n.

Šaf trOrb trHlud

зревольубие, склоносї кон зрев; грехолю-
бие, склонность к греху; slavery to sin,
propensity to sin; – (φιλαμαρτήμων): ИДОМЪ
ИСАВЪ НАРЕУЕ СА МНОГЪИМЪ БЛѢДОМЪ СЗГРѢЖИВЪ
СА НЕ ВЪЗДРЪЖАВЪ СА РАЗГАРАЕТЪ БО СА
СЛАСТЪМИ ВЪИЖ РАЗГАРАЕТЪ СА ИДОМЪ НАРЕУЕ
СА ГОРѢНИЮ ЕЖЕ ЕСТЬ ДКОУШЕ *ГРѢХОЛЮБИЕ*

ψυχῆς φιλαμαρτήμονος 78v9Šaf|| грѣхолоубице 93v25Zag, грѣхолоубнива 112b31Orb, грѣхолоубниваа 38v26Hlud; безгрѣшнаго богатства еже ми дастъ растуцихъ **грѣхолоубиень** и хотѣниень филиамартѣmoni проарѣσει 76c38Orb|| грѣхолоубнож волеж 41r17Bit, грѣхолоубно волеж 63r24Zag; прими мколитвж мож прими дарь ѡкоже авелогъ вѣрнаго си рава и петрови слзы скверныж ма напасти исхытивъ еже древле всѣхъ **грѣхолоубни** сѣщи 178v8Hlud – ЕХН

М

КТ

ГРѢХОЛЮБИЦА, -а f.

Zag

*ѣревольуйка, која е склона кон ѣрев; грехолюбница, склонная к греху; she, who is slave to sin, who is prone to sin; – филиамартѣμων: едемь исавь нареуе» са в женьствѣмь неистовствѣ примѣшы са лакомьствомъ бо бѣ присно раждигаж са едомь иманова са еже гл҃аголетъ са топлота ω доу»ше **грѣхолоубице** ψυχῆς φιλαμαρτήμονος 93v25Zag|| грѣхолоубице 78v9Šaf, грѣхолоубнива 112b31Orb, грѣхолоубниваа 38v26Hlud; ти же **грѣхолоубница** сѣщи ωкаѣньна доу»ше моѣ ҃то створишк» филиамартѣμων оѣса 94r10Zag|| грѣхолоубнива 78v25Šaf 112c17Orb 38v37Hlud – ЕХН*

∅

КТ

ГРѢХОЛЮБНО adv.

Zag

*ѣревольубно; грехолюбно; slavishly to sin; – (филиамартѣμων): не҃у҃тено вог҃атство еже ми дастъ растуцихъ **грѣхолоубно** волеж филиамартѣmoni проарѣσει 63r24Zag|| грѣхолоубнож волеж 41r17Bit, грѣхолоубиень и хотѣниень 76c38Orb – ЕХН*

∅

КТ

ГРѢХОЛЮБНЫЪ, -зи adj.

Bit

*ѣревольубив, склон кон ѣрев; грехолюбивый, склонный к греху; slave to sin, prone to sin; – филиамартѣμων: непрѣгрѣшениа вог҃атство еже ми дастъ растуцихъ **грѣхолоубнож** волеж*

филиамартѣmoni проарѣσει 41r17Bit|| грѣхолоубно волеж 63r24Zag, грѣхолоубиень и хотѣниень 76c38Orb – ЕХН — Cf. грѣхолоубивъ

М

КТ

ГРѢХОЛЮБЬЦЬ, -а m.

Grig Lobk parOrb parHlud Zag trOrb

*ѣревольубец, кој е склон кон ѣрев; грехолюб, склонный к греху; who is slave to sin, who is prone to sin; – филиамартѣμων: **грѣхолоубецъ** радѣет са сварωmъ филиамартѣμων Pr17,19 Grig Lobk Orb Hlud; по҃у҃то вог҃жие вог҃атство ωставывѣше ωстѣпихомъ ω него и творимъ злаа **грѣхолоубци** 18v22Zag 17d3Orb – ЕХН*

SM

ГГ/КТ

ГРѢХОПАДАНИЕ, -иѣ,

ГРѢХЪПАДАНИЕ, -иѣ n.

Bon Pog comPog Vtš

*ѡаѣанье во ѣрев; впадение в грех; falling into sin; – парѡптωма: **грѣхопадание** кто разоумѣетъ парѡптωmata Ps18,13 Pog, **грѣхъпаданиа** Bon; далее҃е ωтз спасениа моего словеса **грѣхопаданиа** моихъ τὼν παραπτωμάτων μου Ps21,2 Bon Pog; понеже велико бѣаше **грѣхопадание** жидовско τὸ παράπτωμα comDt32,1/Ct Pog|| великъ бѣаше грѣхъ ωпадание жидовско Bon; понте ца»р» пеленамы повитаго рѣшите бо плѣннице моихъ» **грѣхопаданы** 90b27Vtš – ЕХН — Cf. безаконие, грѣховъпадение, законопрѣстѣпление, погрѣшение, прѣгрѣшение, прѣстѣпление, сзгрѣшение*

KSM

ГГ/КТ

ГРѢХЪ, -а m.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost (incl. apOrb apHlud apVtš)

Psalt comPsalt orRdm Parim Triod Vtš Stan proVtš Les Krn
Formae: etiam dat. sg. грѣхови in Ohr Slep Str Karp Verk Bit Les; gen. pl. грѣховъ in Jov Rad Krp Krat Mkd Ohr Slep Str Karp Verk Bon Pog Rdm Bit Zag Šaf Orb Hlud Vtš Stan Les Krn; instr. pl. грѣхъми in Bon Bit Zag Šaf Orb Hlud Vtš Krn

ѣрев; грех; sin; – ἀμαρτία, ἀμαρτημα, πταισμα, παράπτωμα, πλημμέλημα, πλημμέλεια,

ἀνομία, τὸ κακόν, ἔγκλημα, ἀσέβεια, ἀκαθαρσία, ἀτόπημα, πτώμα, ἀμέλεια, ἀμαρτωλός, (πάθος), (δαίμων): ВСѢКЪ ТВОРАИ **ГРѢХЪ** РОБЬ **ГРѢХЪ** ЕСТЬ τὴν ἀμαρτίαν ... τῆς ἀμαρτίας J8,34 Rad Dbm Dbj Kp Krat; РѢХЪ ОУБО ВАМЪ ЯКО ОУМЪРЕТЕ ВЪ **ГРѢСѢ** ВАШЕМЪ АЩЕ БО ВѢРЫ НЕ ИМЕТЕ ЯКО АЗЪ ЕСМЪ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν J8,24 Rad, ВЪ **ГРѢСѢХЪ** ВАШИХЪ Dbm Dbj Kp Krat; УСТАВИ НАМЪ **ГРѢХЫ** НАША ИБО И САМИ УСТАВЛѢЕМЪ ВСѢКОМУ ДЛЪЖНІКОУ НАШЕМОУ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν L11,4 Rad Dbm Dbj Kp Mkd ДЛЪГЫ Krat; **ГРѢХЪ** БО ВАМЪ НЕ ОУДЕЛѢЕТЪ НѢСТЕ БО ПОДЪ ЗАКОНОМЪ НЪ ПОДЪ БЛАГОДѢТНЪ ἀμαρτία R6,14 Ohr Slep Str Karp Verk; АЩЕ И **ГРѢХЫ** БѢДЕТЪ СТВОРИЛЪ ѠДАДАТЪ СА ЕМОУ ἀμαρτίας Ja5,15 Ohr, **ГРѢХЪ** Str Karp Verk; О НЕМЖЕ ИМАМЪ ИЗБАВЕНІЕ КРѢВНЪ ЯГО УСТАВЛЕНІЕ **ГРѢХОМЪ** ПО МНОЗѢ БЛАГОДАТИ ЕГО τῶν παραπτωμάτων E1,7 Karp58r8 прѢГРѢШЕНІЕМЪ Slep(bis) Karp58r10; еже естъ свободилъ ма еси **ГРѢХОВЪ** τῆς ἀμαρτίας comPs4,2 Bon Pog; милостъ бо и избавленіе **ГРѢХОВЪ** Ѡ вогъа единого естъ ἀμαρτημάτων comPs129,7 Bon Pog; вѣсесъжагаемъиъ и ѡ **ГРѢСѢ** не вѣзъиска пері ἀμαρτίας Ps39,7 Bon Pog Dĉn, ѡ **ГРѢСѢХЪ** Rdm; запрѣщаеть намъ **ГРѢХЫ** оуѣенна каѣшего ἀμαρτήματα Sap2,12 Lobk сьгрѣшеніа Vtš; разоумѣжи дѣла ѸЛОВѢУЗСКАА ВОЛНА И НЕВОЛНАА **ГРѢХОВЪ** пращѣа птаісма 29r3Šaf 63a7Orb, **ГРѢХЫ** 27r27Bit 52r27Zag; и мнѣ грѣшномѸ мнѣлѣостивъ бѣди всѣхъ сѣди прѣзра **ГРѢХЫ** можъ τὰ ἐγκλήματα 27r30Hud 85r9Zag 67r8Šaf 102c3Orb; ѡживи доушѣа можъ оумръшенѣа **ГРѢХИ** таіс парѣптѣомаσι 63r21Zag прѣГРѢШЕНІА 41r13Bit, въ прѣГРѢШЕНІ 76c32Orb; и пакы ѡскерънѣемъ се съ **ГРѢХИ** мѣ ἀμαρτίας 26v22Krn; ѡ вѣзмльвѣе зрьцѣло **ГРѢХОМЪ** показоужъ ѸЛОВѢЖОМЪ **ГРѢХЪ** ЕГО τῶν ἀμαρτημάτων ... τὰ πλημμελήματα αὐτοῦ 251v10.10Les; горе въ **ГРѢХЪ** сѣшомоу и покааніа врѣмене не имашоу ἐν πλημμελείαις 221v22Les; овлькъ се въ раби зракъ прѣдгрѣдѣши крѣстити се христъѣ Ѡ раба въ іωрданьскихъ строуѣахъ и избавлаѣ Ѡ работи вѣтхаго **ГРѢХА** и ѡсвѣщаѣ и просвѣщаѣ нас 110b7Vtš; и за оумноженіе **ГРѢХА** исьсакнеть

любъи многыхъ τὴν ἀνομίαν Mt24,12 Kp Krat вѣзакони Dbj, вѣзаконіа Jov(bis) Rad155c22 Krat Mkd, вѣзаконіе Rad73a21; устави можъ хоудость мѡла са твоѣи влѣагостыни яко да плаѸа сѣа своѣго **ГРѢХА** τὰ ἐμαυτοῦ κακά 102r20Les; ВСѢКОГО **ГРѢХА** испльнишѣа сѣа пѣсѣс ἀκαθαρσίας πεπληρωμένοι 306v11Les; тѡ обраѣеши пѣт и не въпадѣши въ **ГРѢ** дивныи καὶ οὐ μὴ πέσης πτώμα ἐξαίσιον 50v22Les; напонтъ води живи раслабленаго **ГРѢХИ** зѣло τὴν φλεγομένην ἐν τοῖς ἀτοπήμασι δεινῶς 186v9Zag 151v10Hud сьгарѣшѣа въ сьблазнѣмъ злѣ 228a4Orb; людиѣ сѣдошѣа якоже пишетьѣа ѣсти и пити и въставѣше **ГРѢХЪ** слоужахѣа истоукапннмъ вѣельфѣгорѣ паізеи 58r3Zag игранію 36v24Šaf 70d1Orb; могѣшомоу вы сьхранити Ѡ **ГРѢХА** и поставити прѣдъ собожъ непороуны сь вѣселнемъ фулазѣа ὑμᾶς ἀπταίστους Ju1,24 Karp ● *pro κρίμα:* противлѣшши же са сѣбѣ **ГРѢХЪ** приемлатъ κρίμα R13,2 Ohr Slep Str Karp Verk; АЩЕ ЛИ КТО алѸеть въ домоу да ѣсть да не въ **ГРѢСѢХЪ** сьходите са еіс κρίμα 1C11,34 Karp, въ **ГРѢХЪ** Slep; наоуыиль та есьмъ ѸЛОВѢУЕ ѸТО ѣ добро и ѸТО вогъ проситъ Ѡ тебе нь не твориты **ГРѢХА** κρίμα Mi6,8 Lobk; мене же недостоинаго застѣпи и не вѣмѣни ми сего **ГРѢХА** κρίμα 105r19Les; нѣ Ѡвратите са ихъ и **ГРѢХОМЪ** вашимъ приближи са доуша ваѣа τοῖς κρίμασίν μου Lv26,15 Lobk соудѣа монхъ Vtš; — люти бо сѣтѣ врази **ГРѢСІ** ѸЛОВѢЖОУ τὰ πάθη comPs6,8 Bon; потоплени быша **ГРѢСИ** и неѸьстие οἱ δαίμονες comPs77,16 Pog бѣси Bon

◆ **БЕЗЪ ГРѢХА, КРОМѢ ГРѢХА безърешен, невин; безгрешный, невинный; sinless, innocent; – ἀναμάρτητος, ἀνέγκλητος, ἀθῶος:** иже вѣсь **БЕЗЪ ГРѢХА** есть прѣжде врьзи камень на нѣа ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν J8,7 Dbm Dbj Kp Krat; краткзи животъ нашъ **БЕЗЪ ГРѢХА** сьхрани спѣсе нашъ ἀναμάρτητον 15v13Grig 21r10Lobk 31b16Orb; сѣа тыи неѣснныи влѣадыжа **БЕЗЪ ГРѢХА** сы ниѸтоже во сьгрѣши прѣданъ бысѣтъ ἀναμάρτητος ѡн 95v5Les; сего ради похваляемъ мала отроѸета яко Ѹмреше **БЕЗЪ ГРѢХА** ἀναμάρτητα 204v13Krn; поѸто христоѸ иже есѣтъ **КРОМѢ ГРѢХА**

крѣсти се ἀναμάρτητος 30r14Krn; τω βλαῆγο ти ѳсѣтъ и *без грѣха* еси ἀνέγκλητος εἶ 37v18Les; се же *без грѣха* есмы ἀθῶοί ἐσμεν 259r16Les; дълготръпѣливыи во всегда *кромѣ* ѳсѣтъ *грѣха* всего тръпить ἐκτὸς ὀργῆς ἐστι 160v11Les; жльѣ въкоу си χρισѣтѣ ѿ похоти си *без грѣха* адамка ти избави τὴν ἐξ ἡδονῆς ὑπάρξασαν ἐκπτῶσιν 64r23Zag 42v9Šaf 77c42Orb; вожже вышнїи едине *без грѣха* ἀθάνατος 122r12Les

♦ **ОТЪДАТИ/ОТЪПОУСТИТИ/ОТЪПОУЩАТИ ГРѢХЪ** – *συγχωρεῖν*: любите другъ друга и *ѿдадите* другъ другоу *грѣхы* συγχωρεῖτε 307v12Les; *ѿпоустимъ грѣхы* сами себѣ ѿ всего срѣдѣца συγχωρήσωμέν τε ἀλλήλοις 151v15Les; колькраты *ѿпоуста грѣхы* братоу моемоу συγχωρῆσαι χρῆ τῷ ἀδελφῷ 151v21Les; зде *ѿпоушаеть* намъ *грѣхы* мѡлашим са намъ емоу συγχωρεῖ ἡμᾶς 118v24Les

♦ **ОТЪПОУЩЕНИЕ ГРѢХОВЪ** – *συγχώρησις*: напрасно придетъ повелѣнїе г҃сподне и вѣрачетъ та сьгрѣшивша и не имаща покаанїю врѣмене ни же бждеткъ покаанїю врѣма *ѿпоущенїе грѣховъ* μηδὲ συγχωρήσεως 72r1Les — Cf. беззаконїе, вина sub 2, грѣховпадение, грѣхопадание, законопрѣстѣпление, погрѣшение, прѣгрѣшение, прѣстѣпление, сзгрѣшение

KSM

ГГ/КТ

ГРѢХЪПАДАНИЕ v. ГРѢХОПАДАНИЕ

ГРѢШИТИ, -шж, -шитъ ipf.

Slep

ἔρῃσι; грешить; to sin; – *ἀμαρτάνειν*: конмз же негодова *·м·* лѣткъ не *грѣшшмз* ли нхзже омове (sic) падошж в з пѣстзїни οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν Hb3,17 SlepII не сьгрѣшившимъ ли Karp – EHN — Cf. сзгрѣшати, сзгрѣшити

SM

ГГ

ГРѢШЬНИКЪ, -а m.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd Ohr Slep Str Karp Verk apHlud Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan Les Krn

ἔρῃшик; грешник; sinner; – *ἀμαρτωλός, ὁ ἀμαρτήσας*: вожже милостивъ бжди мнѣ

грѣшникому τῷ ἀμαρτωλῷ L18,13 Rad Dbm KrpII *грѣшникому* Dbj Jov Krat Mkd; се приближи са ѣаскъ и сынъ ѣлѡвѣѣуьскыи прѣдаеть са въ рѣцѣ *грѣшьникомъ* ἀμαρτωλῶν Mt26,45 Rad Jov Krat, *грѣшникъ* KrpII *грѣшныихъ* Mkd; sim. *грѣшьникомъ* τῶν ἀμαρτωλῶν Mc14,41 Dbm Krp Krat Mkd; мы родомъ иудеи а не ѿ жзыкы *грѣшници* ἀμαρτωλοῖ G2,15 Karp Slep; в з с з де во кзникы *грѣшника* дивабола наричѣтъ ἀμαρτωλόν comPs9,24 Bon Pog; не привлѣци мене сз *грѣшшникы* μετὰ ἀμαρτωλῶν Ps27,3 Bon Pog Rdm Dčn; из ржкы *грѣшшникъ* избавите и ек хейрѡс ἀμαρτωλοῦ Ps81,4 BonII *грѣшныъ* Pog, *грѣшныа* Rdm Dčn; аще праведникъ едѣа спѣсетъ са нечестивн же *грѣшникы* гдѣ ябат са ἀμαρτωλός Pr11,31 HludII *грѣшны* Lobk Orb; sim. *грѣшникъ* ὁ ἀμαρτωλός 1P4,18 Slep Karp; въшомить же ѣдолз всѣка плачевнаа страшна скрежетаниѣ видаши *грѣшникы* въ вѣуниж мжкы τοὺς ἀμαρτήσαντας 13r18Zag; вогородице чистаа ... *едина грѣшникомъ* помощница и неповѣдимаа стѣна ἀμαρτωλῶν 7v22Šaf 30v22Zag 30c21Orb; влѣдѣуѣице вогородице ... *грѣшникъ* во ти ѡцѣщенїе и ѡчищенїе спѣсительнѡ 152c13Vtš; г҃сподъ градетъ *грѣшникы* мжйти а праведникы спѣсати ἀμαρτωλούς 12v22Zag; всн *грѣшници* и нечестивїи свазани бждѣтъ ἀμαρτωλοῖ 296r3Les; покаи се *грѣшны*е дръзи и възри на нечреуѣенное и неислѣдимое ѣлѡвѣѡлюбїе χρισѣтово ἀμαρτωλέ 224v17Les; *грѣшникы* ѡсоуждаеть в з ѡгнь вѣу҃ныи τοὺς μὲν ἀμαρτωλούς 28r10Krn; рѣка ѡна огньна хошеткъ разделити праведныкы ѿ *грѣшникы* ἀπὸ τοὺς ἀμαρτωλούς 177v19Krn; егда *грѣшныци* плачють се и праведны радѡѣют са οἱ ἀμαρτωλοῖ 204r3Krn; и пакы в з *грѣшницѣхъ* в з с е г д а мѣка εἰς τοὺς ἀμαρτωλούς 61r16Krn; ѡгнь во страшень потечеть прѣдкъ нимъ поадаж земля и потрѣблѣж *грѣшникы* ѡсквернившаж земля τῶν ἀνομιῶν τῶν μιανάντων αὐτὴν 135v6Les ● човек од понизок општествен слој: и се мнози *грѣшници* ї мытарѣ пришедыше възлажахъ сь исѡсомъ и оуѣеникы єго ἀμαρτωλοῖ Mt9,10 Rad Krp Mkd,

sim. Mc2,15 Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd; поуѣто с мытарѣи и **грѣшьники** ѣсте и пиете сμαρτωλῶν L5,30 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat Mkd; христъз словомъз хромъзѣи ѣцѣлѣше с мзитарѣими ѣдѣше и съ **грѣшники** бесѣдоваше сμαρτωλοῖς 85r10Šaf 117d22Orb 45r30Hlud, **грѣшникъ** 102r16Zag; **грѣшникъ**^м и митаромъ за множество мнѣлоусти твоѣ ѣвиль се ѣси спѣсе нѣашь 117a6Vtš — Cf. **грѣшьнъ** (*adj.-subst.*), **законпрѣстѣпникъ**

KSM

ГГ/КТ

Грѣшьница, -а f.

Dbm Jov Rad Krp Krat Mkd orRdm Zag Šaf trOrb trHlud Les Krm

зрешница; грешница; woman, who is a sinner; – ἡ ἁμαρτωλός; ἁμαρτωλή (Krm): и се жена въ градѣ ѣже бѣ **грѣшница** сμαρτωλός L7,37 Rad Dbm Jov Krat MkdГ грѣш(н)а Krp; днесъ христъз градеть въ домъ фарисеовъ и се жена **грѣшница** припадъши къ ногамъ прѣклонъши са възпяше ... спѣси ма γυνή ἁμαρτωλός 122r10Šaf 164d23Orb 96r12HludГ грѣшна 145r25Zag; егда **грѣшница** принесе миро тзгда и оуѣеникъ свѣтъ творѣше сз безаконънъими ἡ ἁμαρτωλός 120v14Šaf 142v8Zag 163b7Orb; слъзы ми даждь боже ѣкоже древле женѣ **грѣшницѣ** 155r17Rdm; глагола имь дѣвѣца едина **грѣшница** ѣкоже менѣ что добро творити сμαρτωλή 247v26Krm; помнѣлоуи ма не помѣни злѣбы житѣа моего ѣко **грѣшницѣ** и мытарѣ ѡс тѣ ἁμαρτωλῶ 201r1Les — Cf. **блждъница**, **любовѣца**, **прѣлюбѣца** • за бајачка: и глаголеши пакы ѣко **грѣшница** еси разоумѣи ѣко бѣсовско дѣло твориши сμαρτωλή 45v10Krm

KSM

ГГ/КТ

Грѣшьничь adj. poss.

psOhr psVerk Psalt comPsalt psGrig trOrb Les

на зрешникоу; грешника (gen.); *sinner's*; – *τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τῶν ἁμαρτωλῶν*: ржка **грѣшничья** да не подвижитъ мене хѣир сμαρτωλῶν (var. ἁμαρτωλοῦ) Ps35,12 Bon,

грѣшничья DčnГ ржка грѣшника Pog, ржкж грѣшникъ Rdm; ѣко оуста **грѣшничья** и оуста лзстивааго на ма ѡтврзъошъ са стѣма сμαρτωλοῦ Ps108,2 Bon Pog, **грѣшничья** Rdm, **грѣшничья** Dčn, sim. **грѣшничья** 57r23Grig; **грѣшничья** днѣволѣ тои во грѣшникъ по истинѣ сμαρτωλοῦ τοῦ διαβόλου comPs108,2 Bon, **грѣшничья** Pog; доколѣ сѣдите неправѣ и лицъ **грѣшничья** ѡбнѣете са прѣсопа сμαρτωλῶν Ps81,2 Bon Pog DčnГ лица грѣшникъ Rdm; sim. **грѣшничья** 69r20Ohr, **грѣшничья** 63r11Verk, **грѣшничья** 94v18Grig 205d4OrbГ лице грѣшничья 135v19Hlud; смрѣти же и распатю да свободниши доушъ **грѣшничья** ѡ лютихъ безаконѣи ѡпер тоῦ ἁμαρτωλοῦ ἐμοῦ 99r10Les — Cf. **грѣшьнъ**

KSM

ГГ/КТ

Грѣшьнъ, -зи adj.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd Ohr Slep psStr Karp Psalt comPsalt Grig Lobk Triod Vtš Stan Les Krm

зрешен; грешный; sinful; – ἁμαρτωλός, τῆς ἁμαρτίας, (ἄθλιος), (ἐλεεινός): ѡтиди ѡ мене ѣко мѣжъ **грѣшень** есьмь гѣсподѣи ἄνѣр ἁμαρτωλός εἰμι L5,8 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat Mkd; горе мнѣ **грѣшному** и неключимому равоу оѣмои тѣ ἁμαρτωλῶ 13v3Les; аз же како да ѡсежъ сѣвѣтѣи твои врзхъ сз **грѣшнѣма** рѣкама метѣ ἁμαρτωλῶ хѣриа 28v13Krm; въ врѣмена ноѣва бѣхъ възси ѡловѣцы **грѣшны** и недоврии ἄτυχοι καὶ ἁμαρτωλοῖ 35r24Krm; ѡловѣцы иже живехоу тамо бѣхоу **грѣшны** мѣжеложѣи ἁμαρτωλοῖ καὶ ἄρσενικοῖται 149r15Krm; на единѣи влзхѣовалѣници **грѣшнѣи** женѣ ἁμαρτωλῆν γυναικα 233r21Krm; ѡловѣкъ **грѣшень** сѣрнѣ пагоубы о ἄνѣρωπος τῆς ἁμαρτίας 2Th2,3 KarpГ ѡловѣкъ безаконѣи о ἄнѣρωπος τῆς ἀνομίας Slep; ѡзсти сподобихъ са азъ **грѣшны** ѡ тебе влѣдѣрѣко въз едемѣ лютѣ ми како прѣвѣлазнихъ са ἐγὼ ὁ ἄθλιος 3r17Šaf 25r15Zag 23c22Orb; и что сътвори **грѣшнѣи** азъ ѣко книги разгнѣт са и сѣдатъ вѣсьмь тѣ поуѣσωμεν οἱ ἐλεεινοῖ 305r13Les; христѣ ѡцѣсти ма нѣстъ во пауѣ мене **грѣшнѣиша** οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐξ Ἀδάμ ὡς ἐγὼ ἡμαρτέ σοι 75v30Šaf — Cf. **безаконънъ**,

ГРѢШЬНИЧЪ • *adj.-subst.* ГРѢШЬНЪЗИН *зрешник;* *зрешник;* *sinner;* – *ὁ ἁμαρτωλός, ὁ ἄδικος:* не приходь призывати праведники ны ГРѢШНИХЪ въ покаяние ἁμαρτωλούς L5,32 Rad Dbj, ГРѢШНИЖ Krp Mkd] ГРѢШЬНИКЪ Dbm, ГРѢШНИКЫ Jov Krat; *sim.* ГРѢШНИХЪ Mc2,17 Rad, ГРѢШНИА Mkd] ГРѢШЬНИКЫ Dbm Dbj Jov Krp Krat; вѣмъ же яко ГРѢШЬНЬИ̃ вогъ не послоушають ἁμαρτωλῶν J9,31 Rad Krat] ГРѢШЬНИКЪ Dbm Krp, ГРѢШНИКИ Dbj Jov; такъ намъ подѡбааше архиереи ... Ὡλῆγενз Ὡ ГРѢШНИХЪ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν Hb7,26 Ohr] отъ ГРѢШНИКЪ Slep Karp Verk, Ὡ ГРѢШНЬКЪ (sic) Str; блаженъ мѡжъ иже не иде на сзвѣтъ нечъстивихъ и на пѣти ГРѢШНИХЪ не ста ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν Ps1,1 Bon Pog Dĉn, *sim.* 88r9Str; да сконзѡаетъ са ззлова ГРѢШНИХЪ πονηρία ἁμαρτωλῶν Ps7,10 Bon Pog Dĉn; не вѣрнзи и ГРѢШНИ НИКОГДАЖЕ не полагаетъ вогъа прѣдъ вѣма сѡнима ὁ ἁμαρτωλός comPs9,25 Bon Pog; въ ярости во гнѣвз ГРѢШНИМЪ а в воли животъ праведнзимъ ὀργή τοῖς ἁμαρτωλοῖς comPs29,6 Bon] ГРѢШНИКОМЪ Pog; тьмныи вгнѣ идеже ГРѢШНИИ мѡжѡуть са οἱ ἁμαρτωλοῖ 206r12Stan; ГРѢШНИЕ да вэсплачѣмъ тоуз ἁμαρτωλούς 110v4Krn; ГРѢШНИХЪ же дѡвѡша съ страхомъ и съ трепетомъ вдръжими сѣтъ въ часъ онъ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀδίκων 220v12Les — Cf. ГРѢШНИКЪ, ЗАКОНОПРѢСТѢПНИКЪ

KSM

ГГ/КТ

ГРѢЯТИ, ГРѢЯТИ СЯ, ГРѢЖ (СА),
ГРѢЕТЪ (СА) ipf.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd Slep Str Karp trOrb trHlud Stan Krn

1. *ἔρεε; зреть; to warm up;* – *θάλλειν:* якоже долица ГРѢЕТЪ чѡда своѣ θάλλη 1Th2,7 Karp; — слънъчѣ вѡ ГРѢЕТЪ ѡ десно а мѣсѣчѣ Ὡ лѣво потѡмъ сзсретают се ѡбон ἔρχεται 12r21Krn

2. *refl. ce ἔρεε; зреться; to warm oneself;* – *θερμαίνεσθαι, θάλλεσθαι:* стѡяжъ же раби и слоугы ѡгънъ сътворише яко зима вѣ и ГРѢЯХЪ СЯ ἑθερμαίνοντο J18,18 Rad Dbm Jov Krp] om. Dbj; вѣ же с ними петръ стоа и ГРѢ

СЯ θερμαίνόμενος J18,18 Rad Dbm Dbj Jov] om. Krp; *sim.* ГРѢ СЕ J18,25 Dbm Dbj Jov Rad Krp; и вѣ сѣде съ слоугами ГРѢЖИ СЯ при свѣщи θερμαίνόμενος Mc14,54 Krat, ГРѢЖ СЯ Dbm Krp Mkd; видѣши петра ГРѢЯЩА СЯ θερμαίνόμενον Mc14,67 Mkd Dbm Rad Krp, ГРѢЯЩАА СЯ Krat; идѣта с миромъ и ГРѢЯТА СЯ и насыщанта са θερμαίνεσθε Ja2,16 Karp Slep; сзи сзтвори топлотѣ ради да ГРѢЕМ СЕ διὰ τὰ θερμαίνόμεσθεν 46v23Krn; нинѣ вэ градѣхъ и вэ надрѣхъ вѣрзи аврамли ГРѢЖ СЯ твоѣж крзвнж вѡгрѣничѡ θαλόμενον 67v3Hlud 139b14Orb] вэселаще са 126v3Zag 105v27Šaf; тѣмъ и въ юдинои ризѣ зимѡя Ὡагѡаема аще и вѡже-ствьнымъ дѡвѡхомъ ГРѢЯШЕ СЯ 200r23Stan

3. *refl. гобува восѡаление; получать воспаление; to get inflammation;* – *πίμπρασθαι:* уни же чѡдѣхъ его хотѡща ГРѢЯТИ СЯ или паста са вѣнезѡѣпа мрѡтѣа πίμπρασθαι A28,6 Str] вѣзгорѣти се Verk, om. Karp — Cf. вѣзгорѣти sub 3

EXH

KSM

ГГ/НА

ГРАСТИ, ГРАДЖ, ГРАДЕТЪ ipf.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost (incl. apLobk apHlud apVtš) Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan proIVtš Les Krn

Formae: ptc. praes. act. ГРАДЗИ(И) vel ГРАДА(И)

иде, гѡаѣа, оги; иди, приходить, ходить; to come, to go; – *ἔρχεσθαι, ἀπέρχεσθαι, ἐπέρχεσθαι, μετέρχεσθαι, παρέρχεσθαι, προσέρχεσθαι, ὑπέρχεσθαι, πορεύεσθαι, ἐπιπορεύεσθαι, προσπορεύεσθαι, συμπορεύεσθαι, ὑπάγειν, ὀδεύειν, περιπατεῖν, ἦκειν, ὀρμᾶν, χωρεῖν, imper. pro δεῦρο, δεῦτε; ἔλα, ἐλάτε imper. (Krn):* тон во ГРАДЕТЬ сѡдити живзимъ и мрѣвзимъ ἔρχεται comPs71,1 Bon Pog; гѡсподъ ГРАДЕТЬ ГРѢШНИКЫ мѡжити а праведники спѡсти ἔρχεται 12v22Zag; тзи ГРАДЕШИ сз копиемъ и ѡрѡжиемъ азъ же именемъ гѡсподънемъ ἔρχη comPs143,2 Bon Pog; яко вѣмъ Ὡкѡдоу приходь и камо ГРЕДЖ ВЪ же не вѣсте Ὡкѡдоу ГРЕДЖ и камо идѡ тоῦ ὑπάγω ... πόθεν ἔρχομαι J8,14 Rad Dbm, ГРАДЖ ... придь Krp, ГРѢ ... есмь Krat] идѡ ... идѡ Dbj;

аще изгониши его ѿ едина врата ѿ другоу
грѣть ἔρχεται 70v8Krn; **градъть** вси сѣнове
 твои издадеуе ἤκασιν Is60,4 Hlud Grig Lobk Orb;
 не бои са юноше на великѣ бо ѹсть **градѣши**
 въ егѹпетъ ἀλέρχη 260r8Les; гади же и птицѣ
 пернатѣи и никомѣже ихъ гонащюу **градѣхѣ**
 окръѣсть кѹвота въдварѣемы ἐρχόμενα
 126r25Les; агница та и мѣти дѣѣла на
 страсти **градѣща** та зраши ὀρμώντά σε
 157c31Orb 138v19Zag, **градѣши** та 85r25Hlud;
 ꙗко свѣщѣ свѣтлѣ имѣши своѣ доушѣ
 женихоу **градѣщюу** на нетлѣнни бракъ даже
 не творать дври видѣмъ свѣтло τῷ νομίῳ
 χωροῦντι 144v12Zag 164c21Orb; гдѣ **градѣши**
 сѣноу поῦ пореуѣ 143r30Hlud 137v10Šaf
 идеши 177r18Zag 217d35Orb; иде къ нимъ **гради**
 по морю περιπατῶν Mt14,25 Krat Mkd
 Dbj, хода Jov Rad Krp; ꙗко азъ къ окъщюу
 моемоу **градѣ** пореуομαι J14,12 Rad(bis) Dbm
 Jov(bis) Krp(bis) идеъ Dbj; **градѣи** къ мнѣ не
 иматъ възалкати са ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμέ J6,35
 Rad Dbm Dbj, **градѣи** Krp, **грѣи** Krat; видѣвъ
 йоуде **грѣоушею** къ йωаннѣ кръстѣтелю τοῦς
 Ἰουδαίους προσερχομένους 122b23Vtš
 июдене къ иѡаноу идѣща 106v11Stan; видѣв же
 сѣѣтын зѣрѣ **градѣща** на нь и науать
 молити са ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν 103v16Stan; нѣ
градеть година и нѣиѣ есть егда истинѣни
 поклонници поклонѣт са доухоумъ и истиноу
 ἔρχεται ὦρα J4,23 Dbj Dbm Jov Rad Krp; се бо
 дѣнь гдѣ **градеть** нецѣленкъ ꙗрость
 гнѣвель ἔρχεται Is13,9 Lobk Grig
 идетъ Orb, придетъ Hlud; авне глаголете ѣко тѣѣ
грѣдетъ ἔρχεται L12,54 Dbm Rad Krp Mkd, **грѣ**
 Dbj
 прїидетъ Krat; ихъ же ради **градеть**
 гнѣвѣ вѣжеи на сѣѣни противѣнѣи ἔρχεται
 C3,6 Ohr Slep Str Verk
 приходитъ Karp; sim. **грѣдетъ** ἔρχεται E5,6 Ohr Slep Str Verk
 приходитъ Karp; зане всакаа злаа ѿ оуима
грѣдетъ и соутъ оуи ꙗкоже дверь тѣлоу
 ἔρχονται 207v2Krn; **грѣи** доуше ногама лекама
 деуро 31r6Zag 8r9Šaf 30d20Orb; **гради** оубо и
 изыди ѿсѣдоу деуро 33r18Les; **грѣте** вси
 вѣрни прѣподѣвнихъ ѿѣцъ ликъ да

всѣхвалимъ деуте 19v15Zag
 придѣте 18d7Orb;
 адаме ... встави горѣааго ада и **грѣи** въ
 сладуаншааго раѣ ѣла 90r2Krn; **грѣте** пакы
 да поидемъ въ юудене ѣлате 54v8Krn ● се
 отдава на нешто, се посветува: **градѣщюу** же ти
 въ мнишѣскы ѹни да не въстрѣбоуеши ни
 златѣ ни сребра ἐρχόμενου δέ σου εἰς τὸν
 μοναχόν 10r6Les ● *pro ἐξάπτεσθαι*: дѣволь на
 прогнѣванїе на неистовство **градѣ** и
 разлѣны сѣти крѣтъ на ны εἰς μανίαν
 ἐξάπτεται 142v20Les

ptc.-adj. ὑρεῖσσιοςен, следен, иден; пред-
стоящий, следующий, будущий; coming, next,
future; – μέλλον, ἐρχόμενος, ἐπερχόμενος, ἐπιόν:
 въ **градѣши** же сѣботѣ мала не весь градъ
 васъ събра послѣшати словесе вѣжнѣ τῷ δὲ
 ἐρχομένῳ σαββάτῳ A13,44 Vran; си всѣ да
 примѣтъ на **градѣше** лѣто εἰς τὸν ἐπιόντα
 χρόνον Dt32,29/Ct Bon Pog Rdm Dčn; да покаждѣ
 въ сїю ношъ и въ **грѣдѣщюу** ταύτην τὴν νύκτα καὶ
 τὴν ἐπερχομένην 216v23Krn; въ **градѣшею** вѣме
 посѣуеши ꙗ εἰς τὸ μέλλον L13,9 Rad Dbm Krat, въ
градѣшею посѣуеши ꙗ Krp Mkd
 въ придѣшею вѣма Dbj; христоу съ пришедѣ архиереи
градѣшимъ благомъ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν
 Hb9,11 Karp Ohr Str Verk; ѡ прѣпѣтаѣ дѣво
 мѣти ... ѿ всѣхъ напастей избеви ни и
градѣщи избеви мѣки τῆς μελλούσης λύτρωσαι
 κολάσεως 115r7Zag 57r32Hlud
 настоѣши мѣкыи избеви 93r23Bit, вѣдѣши
 свооди мѣкъ 94v33Šaf, вѣдѣши свооди мѣкы 128a29Orb;
 наказанїе къ непокоривымъ и ѡ оустроени и ѡ
 страѣ вѣжнѣ и ѡ сѣдѣ **градѣшимъ** тоῦ
 κρίματος τοῦ μελλόντος 58r3Les ● *ptc.-subst.*
градѣшею n. sg., **градѣща(ѣ)** n. pl.,
градѣшаа f. pl. *иоги насѣани, иогина;*
будущие события, будущее; future; – τὸ μέλλον,
τὰ μέλλοντα, τὰ ἐρχόμενα, τὰ ἐπερχόμενα: ꙗко
 ни смрѣтъ ни животъ ... ни настоѣщаа ни
градѣшаа ... не възможетъ насъ разлѣйти ѿ
 любве вѣжнѣ μέλλοντα R8,38 Ohr, **градаща** Slep
 Karp, **грѣеши** Verk
 om. Str; ѣже сѣтъ сѣнѣ
градѣшимъ тѣла же христоу τῶν μελλόντων
 C2,17 Karp Slep; събирашимъ себѣ ѡснование

добро въ **ГРАДЖЩЕ** eis tò μέλλον 1Т6,19 Karp Slep; створен **ГРАДЖЩАѢ** τὰ ἐπερχόμενα Is45,11 Grig Lobk, **ГРАДЖЩА** Orb Hlud ♦ **ГРАДЗИН ВѢКЪ** посмртен, задгробен живот, вечност: а иже реуеѣтъ на доуѣхъ свѣаѣты не ѡпоуеститъ са ѣмоу ни въ си **ВѢКЪ** ни въ **ГРАДЖЩИН** оуте ѣν τούτω τῷ αἰῶνι оуте ѣν τῷ μέλλοντι Mt12,32 Rad Jov Krp] ны въ сын **ВѢКЪ** ни бѣдѣщїи Mkd; ѡκζυζ **ГРАДЖЩОМЪ ВѢКОУ** τοῦ μέλλοντος αἰῶνος Is9,5 Grig31r23] ѡκζυζ бѣдѣщаго вѣка Grig4v15 Lobk Orb Hlud Vtš ♦ v. etiam **ВѢКЪ** ♦ **ГРАДЖЩЕ ЖИТИЕ** посмртен, задгробен живот, вечност: мѣуѣеници твои господи забивѣше житенская нерадивѣше ω мѣуѣенихъ за **ГРАДЖЩЕ ЖИТИЕ** διὰ τὴν μέλλουσαν ζωὴν 31v29Zag] бѣдѣщѣа ради жизни 32a22Orb; sim. за **ГРѢЩЕ ЖИТИЕ** 107r2Zag; sim. за **ГРАДЖЩЕ ЖИТИЕ** 124r22Zag] за бѣдѣщѣа ради жизни 137c42Orb ♦ v. etiam **ЖИТИЕ** — Cf. бѣдѣщїи sub 2, **НАСТОЯТИ** (настоаи), **НАСТАТИ** (настаези), **ПРИДЖЩИ**

ГРАСТИ ВЗСЛѢДЪ КОГО, ГРАСТИ ПО КОМЪ *следи некоѣо, иде ѡо некоѣо; следовать за кем-л., идти за кем-л.; to follow sb, to come after sb; – ἀκολουθεῖν τινι, ἐξακολουθεῖν, ἔρχεσθαι ὀπίσω τινός, ἔρχεσθαι μετὰ τина, δεῦτε ὀπίσω τινός; ἔρχεσθαι καταπόδι τινός* (Krn): да ... **ВЗСЛѢДЪ** мене **ГРАДЕТЪ** ἀκολουθεῖτω μοι Mt16,24 Rad(bis), **ВЗСЛѢДЪ** мене да **ГРѢТЬ** Krat, да **ВЗСЛѢДЪ** мене **ГРАДЕТЬ** Mkd, **ПО** мнѣ **ГРАДЕТЬ** Krp(bis)] **ВЗСЛѢДЪ** мене идеѣтъ Dbj; sim. **ПО** мнѣ **ГРѢДЕТ** ἀκολουθεῖτω μοι Mc8,34 Dbm Krp92r19, **ГРАДЕТЬ ПО** мнѣ Dbj, **ПО** (мнѣ) **ГРАДЕТЪ** Jov, **ВЗСЛѢДЪ** мене **ГРАДЕТЬ** Rad149b9, **ПО** мнѣ да **ГРѢДЕТЬ** Krp112r23 Krat] **ПО** мнѣ идеѣтъ Rad120b7 Krp145v25, да послѣдоуеѣт ми Mkd; и нинѣ **ВЗСЛѢДЪ** тебе **ГРАДЕМЪ** ἐξακολουθοῦμεν Dn3,41 Grig Lobk Orb Hlud, Dn3,41/Ct Dĉn] **ВЗСЛѢДЪ** тебе идемъ Bon Pog; и реуеѣ има **ГРАДЕТА** **ПО** мнѣ деуѣте ὀπίσω μου Mt4,19 Rad Mkd, **ГРѢДЕТЕ** **ПО** мнѣ Stm, **ГРАДЕТА** **ВЗСЛѢДЪ** мене Krp; sim. **ГРАДЕТА** **ВЗСЛѢДЪ** мене деуѣте ὀπίσω μου Mc1,17 Rad Krat] **ИДЕТА** **ВЗСЛѢДЪ** мене Dbj, **ПРИДЕТА** **ВЗСЛѢДЪ** мене Krp

Mkd; **ГРАДЕТЕ** **ВЗСЛѢДЪ** мене деуѣте ὀπίσω μου 234r5Les; **ПО** мнѣ **ГРАДЕТЪ** мѣжъ ὀπίσω μου ἔρχεται J1,30 Dbj Dbm Krp; нѣ се **ГРАДЕТЬ** **ПО** мнѣ емѣже нѣсмъ достоенъ раздрѣшити ремень сапогъ ногъ его ἔρχεται μετ' ἐμέ A13,25 Vran Str Karp] **И**ас. Verk; **НИКОГОЖЕ** не поноуждаю нѣ кто хоуеѣтъ да **ГРѢТЬ** **ПО** мнѣ ἄς ἔλθῃ καταπόδι μου 111v24Km ♦ **ГРАСТИ ВЗСЛѢДЪ УЪСО –** *συνέχειν*: **И**ако азъ **ГРАДЖЩЕ** *ε*смъ **ВЗСЛѢДЪ** вола вражиѣ и свѣзанъ есмъ азъ ами аже самъ приносит ми συνέχομαι θελήμασι τοῦ ἐχθροῦ μου 239r13Les — Cf. **ВЗСЛѢДОВАТИ**, **ВЗСЛѢДЬСТВОВАТИ**, **ВЗСЛѢЖДАТИ**, **ПОСЛѢДОВАТИ**, **ПОСЛѢДЬСТВОВАТИ**

ГРАСТИ МИМО *ѡминува; проходить; to pass by; – διέρχεσθαι*: **ГРАДЗИ** во **МИМО** и сѣзирѣхъ тѣлеса богуъ вашихъ διερχόμενος A17,23 Slep] **МИМОХОДЪ** Ohr(bis) Karp18r11 Verk12v14, **ХОЖДА** Str, **МИМОХОДАЩИ** Karp110v1, **МИМОХО**(..) Verk69r22 — Cf. **МИМОГРАСТИ**, **МИМОТИ**, **МИМОХОДИТИ**

ГРАСТИ СЪ ЦѢМЪ *оои заедно со некоѣо; иди вместе с кем-л.; to go along with sb; – συνοδεύειν*: а мѣже **ГРАДЖЩЕ** съ нимъ стоуахъ ѣюдаще са οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ A9,7 Vran Ohr, **ГРАДЖЩЕН** сѣ нимъ Slep, **ГРѢДЖЩЕ** (sine сѣ нимъ) Str, **ГРЕДЕЩЕ** к (sic) нимъ Verk] **ИДЖЩИ** с нимъ Karp

Cf. **ИТИ**, **ПРИХОДИТИ**, **ХОДИТИ**

KSM

ГГ/НА

ГРЖБО adv.

notBit

НЕВЕШЬО; НЕУКУСНО; unskillfully; – : (прост)ите ма братѣе помного си како патисахъ ношиѣ пишѣше аще и **ГРЖБО** не клѣнѣте 28r/margBit – ЕХН

М

НА

ГРЖБЪ, -ЗИ adj.

Karp Les

НЕВЕШЬ, НЕУК, НЕОБРАЗОВАН, ѡпросї; неукосный, несведущий, необразованный, невежественный; unskilled, ignorant,

uneducated, uncultivated; – *ιδιώτης, άπειρος*:
 аще во и **ГРЖБЪ** СЛОВОМЪ НѢ НЕ РАЗΟΥМОМЪ
 ιδιώτης τῷ λόγῳ 2С11,6 Karp50v28] **НЕВѢЖДЕ** Ohr,
НЕВѢЖДѢ Slep50v7, **НЕВѢЖДЬ** Str, **НЕВѢЖДА**
 Karp72v3 Verk, lac. Slep72r1; ГЛАГОЛАТИ ЖЕ
 ХОЩѢ НЕМѢДРАА СЛОВЕСА АЗ ВО УЛКОВѢЖКЪ ЕСМЪ
ГРЖБЪ и ГРѢШЕНЬ ιδιώτης бv5Les; и **КЫИНѢ** НЕ
 ѠВРАТИ СА Ѡ МЕНЕ **ГРЖБАГО** и НЕРАЗΟΥМНАГО НЪ
 СЪТВОРИ МА СЪСЖДА ИСПЛЪНЕНА РАЗΟΥМА И
 ПРѢМѢДРОСТИ ιδιώτην 155r18Les ● *adj.-subst.* ЯКО
 ХИТРЫИ КРЪМЪНИ ПРѢЖДЕ РЕЧЕННАГО ТИ ЖИТІА
 ѠВРАЗЪ БѢДИ ЮННЫМЪ и **ГРЖБИМЪ** τοῖς νέοις καὶ
 άπειροῖς 57r26Les; и аще ВИДИТЬ ПОСЕЛѢННА
 РЕКШЕ **ГРЖБА** ТЪЩИТ СА ОУЧА СИЦЕ ЕГО НА
 ЛЮБОВЬ ВЕДѢЩЕ и НА ПОЛЗѢ БЕ-ЗАВИСТИ ιδιώτην
 168r5Les — Cf. **НЕВѢЖДЬ**, **НЕИНСКОУШЕНЪ**, **НЕ-**
РАЗΟΥМИВЪ, **НЕРАЗΟΥМИВЪНЪ**, **НЕРАЗΟΥМЪНЪ**,
ПРОСТЪ

KSM

ГГ/НА

ГРЖЖАТИ, -жаж, -жаЕТЪ ipf.

Dbj Šaf

ἰοῦῖοῦα; погружать; to submerge;
 – *βασανίζειν*: КОРАВЬ ЖЕ ВѢШЕ ПОСРѢДѢ МОРѢ
ГРЖЖАЕМЪ ВЪЛНАМИ *βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν*
κυμάτων Mt14,24 Dbj] **ВЛАЖ** СА Јов Кр, **МЪЧА**
 СА Rad, **БАЛѢЖ** СА Kpat, **ВЛААЩИ** СА Mkd ● *fig.*
 ЗВѢРЪ ГРѢХОВНЫ МА В ГЛѢВИНѢ МА **ГРЖЖАЕТЪ**
 ПРѢЛЪЩЕНИЕМЪ ЗЛОМЪ 3v18Šaf – ЕХН — Cf.
ГРЖЗИТИ

M

ГГ/НА

ГРЖЗИТИ, -жж, -зитЪ ipf.

Šaf

ἰοῦῖοῦα; погружать; to submerge;
 – *βυθίζειν*: МОРЕ ѠГѢСТѢВАЖ **ГРЖЖЪ** СЪ
 ѠРЖЖИЕМЪ ГРѢДААГО ФАРАОНА и ЛЮДИ СПКАСЪ
 ИЗ РАБОТЫ и ВЪВЕДЕ Ж ВЪ ГОРЖ СВАТѢЖЪ *βυθίσας*
σὺν ἄρμασι 141v11Šaf] **ПОГРЖЗИ** В НЕМЪ СЪ
 ѠРЖЖИЕМЪ 183v13Zag 224b15Orb 148v24Hlud
 – ЕХН — Cf. **ГРЖЖАТИ**, **ПОГРЖЗИТИ**

M

НА

ГОУБИМЪ per err. 87r7Hlud v. **БОУИ**

ГОУБИТЕЛЬ, -лѢ m.

Slep Bon Pog Dĉn Grig Lobk parOrb parHlud Zag
 trOrb trHlud Vtš Stan Les Km

ἰοῦῖοῦник, ἰσῦρεβιῖηελ; губитель, истре-
битель; exterminator, destroyer; – λοιμός,
ὀλοθρευτής, φθορεύς, φονευτής, δεινός, γόης,
(λοιμεύεσθαι), (ἀπολλύναι), (ἐξολλύναι); φονεύς
 (Km): **ВЛАЖЕНЪ** МѢЖЪ ИЖЕ ... НА СѢДАЛИЩИ
ГОУБИТЕЛЪ НЕ СѢДЕ *λοιμῶν* Ps1,1 Bon Pog Dĉn; *sim.*
ГОУБИТЕЛЬ 58v6Les; **ГОУБИТЕЛЮ** *раны* *приемлащюу*
безоумни *мѣдри* *быважтъ* *λοιμοῦ* *μαστιγουμένου*
 Pr19,25 Hlud Grig Lobk Orb; **НЕ** РЪПЪЩИТЕ ТѢКОЖЕ
 ЕТЕРИ ИХЪ РЪПТАШЪ и ПОГЪИВЪ ОТЪ **ГОУБИТЕЛѢ** ὑπὸ
 τοῦ ὀλοθρευτοῦ 1С10,10 Slep; **ѠВРАЗОМЪ** СЪИ ОУЧЕНИКЪ
 ДѢЛОМ ЖЕ СЪИ **ГОУБИТЕЛЪ** *φονευτής* 101v21Hlud
 170b35Orb; **ВИДѢНИЕМЪ** СМѢРЕННИ **ѠВРАЗОМ** ЖЕ
ГОУБИТЕЛЕ *λοιμοί* 89r24Les; **ВИДѢНИЕМЪ** *полезени* и
ѠВРАЗОМЪ **ГОУБИТЕЛЕ** *δεινοί* 89v10Les; **ЗЛЫ** ПРѢДА-
 ТЕЛЪ и **ГОУБИТЕЛЬ** *ГКОСПОДА* *нашего* *КСОУХРИСТА*
φονεύς 147v1Km; **ЗЛОМЪНЪ** МѢЖЪ МНОГО ѠТЪЩЕТИТ
 СА аще ли **ГОУБИТЕЛЬ** *есть* и *досушж* *своя*
приложитѣу *λοιμεύηται* Pr19,19 Lobk Grig Orb Hlud;
 ГНѢВО (sic, pro ГНѢВЪ) **ГЪБИТЕЛЬ** *мѣдриа* *ор҃гѣ*
ἀπόλλυσιν *καὶ* *φρονίμους* Pr15,1 Orb] **ГОУБИТЪ** Grig
 Lobk Hlud; **ГЪБИТЕЛЬ** *мытоемець* *ἐξόλλυσιν* Pr15,27
 Orb] **ГОУБИТЪ** *себе* Grig Lobk Hlud; **РАДКОУКЪ** СА
ГОУБИТЕЛѢ *смысломъ* *образнивши* *ἢ* *τὸν* *φθορέα*
τῶν *φρενῶν* *καταργοῦσα* 56v23Hlud, **ГОБИТЕЛА** (sic)
 114r19Zag] **ТЛѢННИМЪ** ѠВРЪЗЪШИА **РАЗОУМЪ**
 94r26Šaf, **ТЛѢННЫМЪ** **РАЗЪМЪ** ѠВРЪГШИ 127c38Orb;
НѢ **ЗНАМЕНАЕМ** СА **КРЪВИЖ** ИЖЕ НАС РАДИ ВЕДОМАГО
 НА СМРѢТЬ и ѠСТРАНИТ СА **КАШЪ** **ГЪБИТЕЛЬ** *καὶ*
οὐ *μὴ* *θήγη* *ἡμῶν* *ὁ* *ὀλοθρευτής* 39d31Orb] и **НЕ**
 ѠСТѢПИТЬ НАСЪ *всекрѣмитель* 3r19Bit, и **НЕ**
 ѠСТѢПИ Ѡ НАСЪ *всекрѣмителъи* 37r5Zag; *sim.* и
НЕ **ѠСТАТИ** СЖ **ИМАТЬ** **НАШЪ** **ГОУБИТЕЛЬ** 1v7Hlud;
ГОУБИТЕЛѢ **ВРАГА** **МОРЕ** **ПОТОПИ** **ИЗДРАИЛЪ**
НЕМОКРЪНО **ШЕСТВОУЖ** **ПРОИДЕ** 130a9Orb] **ЛЮТАГО**
ВРАГА 117r17Zag 97v10Šaf 58v37Hlud; **ЯКО** **ВО**
ГОУБИТЕЛѢ **ВѢЖАШЕ** **ВРАГА** **ЖИДОВЕ** **ДРЕВЛЕ**
 123b26Vtš; **ЯКО** **ГОУБИТЕЛѢ** **ѠБЕЛГАВЪ** и **ОУСѢКНОУ**
γόητα 55r18Stan; **ДѢВОЛЬ** **ГЪБИТЕЛЬ** *УЛКОВѢЖКОМЪ*
есть *φονεύς* 220v26Km — Cf. **ВЪСЕГОУБИТЕЛЬ**

KSM

ГГ/НА

ГОУБИТЕЛЬНОРОДЪНЪ adj.

Vtš

*ἰοῦζυβεν; губительный; disastrous; – : смѣхоу прѣлежитъ хрѣстоѡвомь мѡуѣуѣнникомь потоплень древле гнезден се въ водахъ» змиѣ **ГОУБИТЕЛНОРОДЪНЪ** крѣпость ѣмоу ѡѣта бысктъ» 138b33Vtš – ЕХН — Cf. ВСЕГОУБИТЕЛЬНЪ, ВСЕГЗИБѢЛЬНЪ, ВСЕПАГОУБЪНЪ, ГОУБИТЕЛЬНЪ, ПАГОУБЪНЪ, ПОГЗИБѢЛИВЪ, ПОГЗИБѢЛЬНЪ*

Ø

КТ

ГОУБИТЕЛЬНЪ, -ДИИ adj.

psSlep Vtš

*ἰοῦζυβεν, унишѣувачки; губительный, истребительный; disastrous, destructive; – τῶν λοιμῶν: (на сѣдали)ши **ГОУБИТЕЛЪНЪ** не сѣде лоимѡν 102v1Slep (cf. Ps1,1); тѣмже **ГОУБИТЕЛНЪ** стрѣхътеи врѣдъ потрѣбывше 68d30Vtš; тѣмже и **ГОУБИТЕЛЪНЪ** недоугъ» ѡгнавши вѣрнѣе исцѣляеши дѣствомъ» дѡуѣха 72d10Vtš; оставилъ ѣси авѣе хоудожество земльное яко мръско яко некрѣпко яко **ГОУБИТЕЛЬНО** 203a21Vtš – ЕХН — Cf. ВСЕГОУБИТЕЛЬНЪ, ВСЕГЗИБѢЛЬНЪ, ВСЕПАГОУБЪНЪ, ГОУБИТЕЛЬНОРОДЪНЪ, ПАГОУБЪНЪ, ПОГЗИБѢЛИВЪ, ПОГЗИБѢЛЬНЪ*

KSM

ГГ/НА

ГОУБИТЕЛЬСТВО, -А n.

Vtš Les

*ζιβελ, ἰοῦζιβел; гибель, погубель; perdition, doom; – λῦμη, λοιμότης: побѣди зьмиж аже **ГЪБИТЕЛЬСТВО** съвѣси тѣς λύμης 237r1Les; яко да поѣ мѡлкнѣтвами погоуби дѡуѣшетлѣннѣе избавльшише (sic) сѣ» и **ГОУБИТЕЛЬТВА** троса и падежа житѣе въ смирены прѣводимъ» 71b11Vtš ● погубно однесувае: ѡплазньство же и **ГОУБИТЕЛСТВО** зависть гръдыни и подобнаа симъ да не въдварѣет са въ надрѣхъ твоихъ λοιμότης 63r11Les – ЕХН — Cf. ГОУБЛЕНИЕ, ГЗИБѢЛЬ sub 1, ГЗИБѢЛЬСТВО, ПАГОУБА, ПОГЗИБѢЛЬ sub 1*

KSM

КТ

ГОУБИТИ, ГОУБЛЪ, ГОУБИТЪ ipf.

comBon Parim Šaf Stan

*унишѣува, исѣребува, соѣура; уничтожать, истреблять; to destroy, to exterminate; – ὀλλύναι, ἀπολλύναι, ἐξολλύναι, ἀποκτείνειν, λυμαίνεσθαι, ἀμαυροῦν: тѣмъ змиѣ младецьѣ ихъ» и скоты ихъ **ГОУБЛѢХЪ** и избеви ѣа 281r1Stan; **ГОУБАТЪ** во ихъ плодѣ λυμαίνεται comPs77,46 Bon; ГНѢВЪ **ГЪБИТЬ** мѣдрыѣ ὀργή ἀπόλλυσιν καὶ φρονίμους Pr15,1 Hlud Grig LobkГ ГНѢВО (sic, pro ГНѢВЪ) ГЪБИТЕЛЬ мѣдрыѣ Orb; **ГЪБИТЬ** сеѣе мытонмець ἐξόλλυσιν Pr15,27 Lobk Grig HludГ ГЪБИТЕЛЬ Orb; похоти лѣнневаго **ГЪБИТЬ** и ἀποκτείνουσιν Pr21,25 OrbГ ѡбиваатъ Grig Lobk Hlud; рауенѣе во злобноѣ **ГОУБИТЬ** добраа ἀμαυροῖ Sap4,12 Vtš(4x) Grig Lobk Hlud; избевиелъ приде на ждрѣбати коньсѣ дрззостъ вражнѣ **ГОУБИТИ** ὀλέσων 116v8ŠafГ погѡубити» 135r4Zag 154d16Orb – ЕХН — Cf. ПОГОУБИТИ, ПОГОУБЛѢТИ, ОУБИВАТИ*

*Nota: per err. pro μωρός боуи: оуподѡбим са **ГОУБИМЪ** (sic) 87r7HludГ боуимъ μωραῖς 140r4Zag 119v1Šaf 159b1Orb*

KSM

ГГ/НА

ГОУБЛЕНИЕ, -ИЯ n.

Les

*ζιβел, ἰοῦζιβел; гибель, погубель; perdition, doom; – : ѡрицаж са смѣха и гжденѣа пѣсни вѣсовьскыѣ приглашенѣе дѣтеи и **ГЪБЛЕНѣА** кобенѣа хищенѣа идоложрѣнѣа 273v22Les – ЕХН — Cf. ГОУБИТЕЛЬСТВО, ГЗИБѢЛЬ sub 1, ГЗИБѢЛЬСТВО, ПАГОУБА, ПОГЗИБѢЛЬ sub 1*

М

КТ

ГОУЛЕОНЪ, -А m., nom. progr.

Krn

*Гулеон; Гулеонь; Gouleon; – Γουλέων: личност во Словото за св. архангели Михаил и Гаврил: ѣловѣжъ некы **ГЪЛЕОНЪ** имѣнемъ понде ѡ герѣмѣа въ константинъ градъ» видѣти волѣщаго стевѣда Γουλέων 240v14Krn – ЕХН*

Ø

КТ

ГОУМЬНО, -А n.

Dbm Stm Dbj Krp Krat Mkd comPsalt Parim Zag Vtš Stan Les Krm

1. *ѡмно; гумно, ток; threshingfloor*; – *ἄλων, ἀμνητός; ἄλωνιον* (Krm): емоу же лопата въ рѣцѣ его и потрѣбитъ *ГОУМНО* свое и събереть пшаницѣ въ житницы своѣ *τὴν ἄλωνα* Mt3,12 Krat Stm Mkd, sim. L3,17 Dbm Dbj Krp Krat Mkd; sim. 28r7Krm; стьблнѣ бо на *ГОУМНѣ* лежа расыпает са ѿ вѣтрѣ *ἐν ἀμνητῷ* comPs82,14 Pog, на *ГОМНѣхъ* (sic) Вон; и више яко прахъ ѿ *ГОУМНА* жетьвнаго *ἀπὸ ἄλωνος* Dn2,35 Vtš Grig Lobk Hlud; иногда же на *ГОУМНѣ* своемъ шрѣтѣ *·Е̅·* мѣжи испльнивша врѣтища пшеницѣ 296v18Stan; понде авіе даѡвѣрды и кѣпи *ГОУМНО* *ωνο* и пшеницѣ иже врзшеше [о]рна *τὸ ἄλωνιον* 232v15Krm; едина мравіа мала да есктъ въ срѣдѣ *ГОУМНА* *ωνα* ѿκочѣдоу да речѣши яко есктъ ѡ дѣсноу есктъ *ГОУМНА* или ѿ лѣвою не можеша рещи деснаа или лѣва понеже въ всѣхъ странахъ есктъ и овзмѣнїе тоу *ἄλωνίου* ... тоу *ἄλωνίου* 116r22.23Krm • *fig.* срьпомъ пожнѣхъ класъ лѣностиѣ и ржкоѣ събравъ дѣль моихъ въ стогы ѡже и насадихъ не на *ГОУМНѣ* покажнїѣ *οὐχ ἄλωνι τῆς μετανοίας* 3v1Zag; шчищенїа же лопатѣ роукою приѣмкъ всемирноу *ГОУМНО* прѣмоудро разлоуае неплодїе пале благоплодникъ вѣуни животь дароуе 121c27Vtš

2. pro nom. propr. loci *Алон(и), Халона; Алон(и), Халона; Halone*; – *Ἀλώνη* (прочитано како *ἄλων*, dat. sg. *ἄλωνι*): остров во јужниот дел на Мраморното Море (денешен Пашалиман): страсть свѣтоу ю мочѣу *ἐκκλιζοу* васыи иже на *ГОУМНѣ* шстровѣ *ἐν Ἀλώνη τῆ νήσῳ* 21v12Stan; по ѡсмомъ дѣни ѡвель са на *ГОУМНѣ* штровьнѣмъ елесподна 309r24Stan – ЕХН

♦ ГОУМЬНО АТАТОВО v. АТАТОВЪ ♦

KSM

ГГ/НА

ГОУМЬНЬНЪ, -ЪИ adj.

Vtš

на *ѡмноѡо; гумна* (gen.); *of threshing-floor*; – : стогъ *ГОУМЕННИ* твою урѣво всене-пороунаа вогородице бысктъ 89c25Vtš – ЕХН

М

КТ

ГОУРГЕВЪ adj. poss.

Vtš

Георѡев, Гурѡов; Георгиев; George's; – : (v. георгии sub 1) ♦ *ГОУРГЕВЪ ДЬНЬ Гурѡовен; День святого Георгия; Saint George's Day*; – : • *term. liturg.* црковен празник, 23.Apr.: иши на *ГОУРГЕВЪ ДЬНЬ* ѿ прѣмѡдрости соломоне *Υ̅Т̅(Є)̅Н̅К̅И̅* 202b9Vtš; иши попрѣво и на *ГОУРГЕВЪ ДЬНЬ* на стѣхковѣно 202c8Vtš – ЕХН — Cf. георгиевъ sub 1

Ø

КТ

ГОУРНИ, -ИЯ, ГОУРНИА, -ИЯ m., nom. propr.

kalJov kalKrp kalApost (exc.Vran) Stan

Гуриј; Гурий; Gurias; – *Γουρίας*:

1. св. мчк, †306 во околната на г. Едеса, при имп. Максимијан, 15.Nov.: мѣсѣца (то)го (Nov.) *·Е̅·* паматъ *сѣвѣтѣмоу* исповѣдникоу *ГОУРНИ* самоноу и авивоу *Γουρία* 126v9Jov, *сѣвѣтѣхъ* исповѣдѣник *гѡрна* 146v18Krp, 111v18Slep, 63v10Stan, *ГОУРНИ* 87r12Ohr 72v22Str 114r20Karp, *ГОУРНИ* (sic) 74r20Verk; *ГОУРНИ* и самоны ... не покориши се пожрѣти идоломъ повѣшена выста ѡба *Γουρίας* 63v14Stan; положишъ и съ *сѣвѣтѣма* исповѣдникама съ *ГОУРНИЕМЪ* и само[номо]номъ *Γουρία* 78r9Stan

2. св. мчк, еден од седумте браќа Макавеи, † по 180 a.Ch.r., при царот Антиох Епифан, 1.Aug.: мѣсѣца *авгоустѣ* *·А̅·* денъ *сѣвѣтѣхъ* макавеи *ѡлеазара* и *·З̅·* ѡрокъ авива и андонина и ѡвсѣвонъ и самоны маркела *ГОУРНИ* и мѣтѣре ихъ солонида *Γουρία* 291r4Stan, *сѣвѣтѣхъ* макавеи *кѡрна* (sic) и самона и авива 83v3Str

ЕХН

KS

ГГ/КТ

ГОУРНИА v. ГОУРНИ

ГОУТА, -ЪИ f.

Krm

ѡухѡ, ѡодаѡра; подаѡра; gout, podagra; – *δῦκωσις*: • *term. med.* вода же *ωна* ... бываше не добра и болѣсти многые подаваше

калогерωμκς и пауе же ноговолие твораше и
ГОУТЕ вз колєнωμκς пожным⁷ калогерωμκς
ὀγκώσεις 244v14Krn – EXH

∅

HA

ГЗБЕЖЬ, -а m.

Stan

набор; складка; fold; – : и простаѡ вода
прѣложи са на вапненоѡ прѣложєниѡ и
ГЗБЕЗА (sic) и съставы на плащаници
оустронвь (βαφικὰ λέμματα) 304r2Stan – EXH

M

KT

ГЗБЕЗЪ 304r2Stan v. ГЗБЕЖЬ**ГЗНАТИ, женж, женетъ ipf.**

Jov Rad Krp Mkd Slep Psalt Grig parVtš trOrb Stan Les

1. ѡера; знать; to drive; – ἐλαύνειν: и
привезань бысѣтъ къ дивнємоу коню вери-
гами желѣзными **ЖЕНОМОУ** же ноуждею
многюу ἐλαυνομένω βία πολλῇ 59v26Stan; и пакы
пригвождєнь бысѣтъ рѣцѣ и нозѣ и главѣ
ѡго и ·л· пыприщѣ **ГНАНЬ БЫСѣТЬ** ἐλαύνεται
75v23Stan; иво водоноснаго ѡсла на пастѣж
ЖЕНЫ 156r10Stan; тѡгда братїѡ повеждѣт са ѡ
аггѣль лютыхъ **ЖЕНОМИ** и бїѡми ἐλαυνομένοι
308v15Les ● **ѡони, брка; знать, прєследовать;**
to pursue, to chase; – διώκειν, ἐπιδιώκειν: изби
а и **ГНА** до ховала ἐδίωξεν αὐτοὺς Gn14,15 Grig] **ГНИ**
Lobk Hlud Vtš; реуе врагъ **ГЗНАВЪ**
постигнжнъ διώξας καταλήμφομαι Ex15,9/Ct Bon
Pog Rdm Dčn; sim. 109b17Orb; изѣгнши же ѡи
воини же цѣсарєви **ГНАШЕ** и постыгоше ѡѡ
ἐπιδιώξαντες 27v9Stan; ѡкоже прахъ **ЖЕНОМЪ**
БЫВАЕТЪ вѣтромъ великомъ зѣлѡ тако и
сьперникъ нѡшъ **ЖЕНОМЪ БЫВАЕТЪ** гласомъ
славословащихъ вѡгѡа διώκεται ... διώκεται
152v12.14Les ● **слєди некоѡо, ѡрѣгнува ѡо**
некоѡо; последовать кому-л., за кем-л., иди
следом; to follow sb; – καταδιώκειν: и **ГНА**
слѣдѣ и хѣ до дана катеδιώξεν ὀπίσω αὐτῶν
Gn14,14 Vtš] **ПОГНА** вѣслѣдъ и хѣ Grig Lobk
Hlud; и **ГНАШЕ** ѡгүптѣне и вѣнидоше вѣслѣдѣ
и хѣ катеδιώξαν Ex14,23 Vtš] **ПОГНАШЪ** Grig(bis)

Lobk(ter), ПОГНАХЪ Hlud(bis); и **ГНАШЕ** и симонь и
иже вѣхѡу с нимъ катеδιώξεν αὐτόν Mc1,36 Rad,
ГНАШЪ Jov Krp, **ГНАШЪ** вѣслѣдъ єго сїмонъ и
сѣщи сѣ нимъ Mkd] иде Dbj, глаголаше (sic)
Krat — Cf. ПОГАНѢТИ, ПОГЗНАТИ, ПРОГАНѢТИ

2. се сїреми кон нешїо, бара нешїо;
стремиться к чему-л., искать чего-л.; to
strive for sth, to seek (for) sth; – διώκειν: ѣко
жзѣци не **ЖЕНЖИЕН** прѣвдѣи ѣже отъ вѣрѣи ἔθνη
τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην R9,30 Slep] **ГОНАЩЕ**
Karp — Cf. ТѢРѢТИ

EXH

Cf. ГОНИТИ

KS M(ГНАТИ)

ГГ/HA

ГЗНЖТИ, ГЗНЖ, ГЗНЕТЪ pf.

Dbm

ѡмесїи, ѡморне, заниша; подвинуть,
сдвинуть, поколебать; to move, to stir, to
shake; – σαλεύειν: подовєнь єсть ѡловѣкоу
зиждѣщѣ храмннѣ иже ископа и оуглѣби и
положи основание на неи наводию же бывѣшоу
и не може **ГЗНЖТИ** єа основана во бѣ на
камєни οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτήν L6,48 Dbm] **ДВИГНЖТИ**
Rad Krp Krat, ПОКОЛѢБАТИ Mkd – EXH
— Cf. ДВИГНЖТИ, ПОКОЛѢБАТИ

M

ГГ

ГЗІВАТИ, ГЗІВАТИ СА,**-БЛЖ (СА), -БЛЕТЪ (СА) ipf.**

Dbm Rad Krp Mkd Ohr Karp Verk apHlud comPsalt
parHlud Bit Šaf trOrb (trHlud) Vtš Stan

1. жине; гибнуть; to perish; – ἀπόλλυσθαι,
διαφθείρεσθαι: азъ же гладомъ **ГЫБЛЖ** ἀπόλλυμαι
L15,17 Mkd Dbm Rad Krp] **ГЫБНЖ** Dbj Krat;
колзкратъи во врагъи дрзжимнн **ГЫБЛѢАХЪ** нъ и
тако не вѣзвращаахъ са διαφείροντο comPs105,42
Bon Pog; десница хрїстоѡва приѡмъши
ГЫБЛАШТААГО ѡловѣка тоῦ ἀπολλυμένου
ἀνθρώπου comPs62,9 Bon Pog; вѡжнє во дѣло вѣ
їстиннѣ и сѣдѣ и истинєнь и їстина нєльжна єже
спѡсти **ГЫБЛАЩААГО** ѡловѣка τὸν ἀπολλυμένον
ἀνθρώπον comPs110,7 Pog Bon; слово же
крѣстьное **ГЫБЛАЩИМЪ** воуиство єсть τοῖς μὲν

ἀπολλυμένοις 1C1,18 Karp(bis) Ohr25v6 Verk31v2] ГЪБНЖИМЪ Ohr66v5 Str62v15, ИЗГЪБАЖИМЪ Slep(bis) Str40v9 Verk61r10; НЕРАЗЖУЕНЬ СЫ ѿ ѡТЪЦА И ДОУГЪА СВѢТЪАГО НЕ ПРЪЗРЪ **ГЪБЛЕМА** ЕСТЪСЪТВО ЗЕМНАГО ИЖЕ СТВОРИ РЖКАМА СИ 234a12Orb, НЕ ПРЪЗРИ **ГЪБЛЕМАГО** 152v2Šaf, **НЕПРЪГЪБЛЕМА** (sic, pro НЕ ПРЪЗРЪ **ГЪБЛЕМА**) 157r31Hlud; sim. ВИДЪВЪ ЗЫЖДИТЕЛЬ **ГЪБЛЕМА** УЛОУВЪКА РОЖКАМА ИГОЖЕ СЪТВОРИ 98a12Vtš; СЪВЕРЕТЪ **ГЪБЛАЩЖ** ИЗДРАИЛЕВИ ТОУС ΑΠΟΛΟΜΕΝΟΥС Is11,12 Hlud] ГЪБНЖИЖА Grig Lobk, ГЪБНЖИЩА Orb; ИСК[Р]ШЕНИЕ ВЪРЪ ВАШЕИ МНОЖИШИ ПАУЕ ЗЛАТА **ГЪБЛЕМАГО** ТОУ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΟΥ 1P1,7 Hlud] ГЪБНЖИЩАГО Grig Lobk Vtš • се расипува: ДЪЛАНТЕ НЕ БРАШНО **ГЪБЛЖЩЕ** НЪ БРАШНО ПРЪБЫВАЖЩЕ ВЪ ЖИВОТЪ ВЪУНЪМЪ МΗ ΤΗΝ ΒΡΩСΙΝ ΤΗΝ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΗΝ J6,27 Dbm Rad(bis) Krp8r10, **ГЪБЛАЩЕ** Krp9r13] ГЪБНЖИЩЕ Dbj Krat — Cf. ГЪБНЖТИ, ИЗГЪБАТИ, ПОГЪБАТИ

2. refl. се мрѡа, се овижи, шава; шевелитъся, двигаться; to move, to stir; – κινεῖν: ЦЪЛОМЖДРА АННА МОУЛАШИ СА ЖСТНЪ ТОКМО **ГЪБАЩЕ СА** НА ХВАЛЖ ГЛАСЪ ЖЕ ЕЖ НЕ СЛЫШАШЕ СА τὰ χεῖλη μὲν ἐκίνει πρὸς αἴνεσιν 79r21Bit] ПОДВИЗАШЖ СЪА НА ХВАЛЖ 97v29Zag, ѿВРЪЗЪШИ НА МОУЛЖИТВЖ 81v27Šaf, ПОДВИЗАШЕ НА МОУЛЕЖ 115a30Orb — Cf. ДЪВЖАТИ sub 1

Notae: per err. pro ἀκούειν: ПРЪПИРАТИ СА НИ ВЪ УТОЖЕ КЛЮЧИМО НА РАЗОРЕНИЕ **ГЪБЛЕЩИМЪ** (sic) 2T2,14 Verk] СЛЪИЖИМЪ τῶν ἀκούόντων Ohr Slep Str Karp; — per err. pro ζεῖσθαι: НЕПРЪСТАНЫЪ ВЪ ТРОУСЪ **ГЪБЛЕЩИ** (sic, pro **ЗЪБЛЕЩИ**) ВСЪИ ЗЕМЛИ СЕИΟΜΕΝΗΣ δι' ὅλου τῆς γῆς 24r1Stan

ЕХН

KSM

ГГ/НА

ГЪБНЖТИ, -БНЖ, -БНЕТЪ ipf.

Dbj Krat Ohr Slep Str Karp apGrig apLobk apVtš comBon (comPog) Grig Lobk parOrb parHlud Triod

ζυνη; *гибнуть*; to perish; – ἀπόλλυσθαι, ὀλλοσθαι: АЗЪ ЖЕ ЗДЕ ГЛАДЕМЪ **ГЪБНЖ** ἀπόλλυμαι L15,17 Krat Dbj] ГЪБЛЖ Dbm Rad Krp

Mkd; ΔΟΥШЖ ЖЕ ΖΑΚΟΝΟΠΡЪСТЖПНИКЪ **ГЪБНЖТЬ** ВЕЗ ГОДА ὀλοῦνται Pr13,2 Hlud Grig] ПОГЪБНЖТЪ Lobk Orb; ѡН ЖЕ НЕ ВЪСТЪ ИАКО ΖΕΜΝΥ ѿ НЕЖ **ГЪБНЖТЬ** ὀλλυνται Pr9,18 Orb Lobk; СЛОВО КРЪСЪТНОЕ **ГЪБНЖИМЪ** ОУВО БОУИСТВО ЕСТЪ ТОΙΣ ΜΕΝ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΟΥС 1C1,18 Ohr66v5 Str62v15] ГЪБЛАЩИМЪ Ohr25v6 Karp(bis) Verk31v2, ИЗГЪБАЖИМЪ Slep(bis) Str40v9 Verk61r10; И ВЪСЪКОН ЛЪСТИ НЕПРАВДЪ **ГЪБНЖИМЪ** ТОΙΣ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΟΥС 2Th2,10 Slep] ВЪ ПАГОУБЛАЩИХЪ Karp; ВЪ **ГЪБНЖИХЪ** ЕСТЪ ПОКРЪВЕНО ἔν τοῖς ἀπολλυμένοις 2C4,3 Slep; СЪВЕРЕТЪ **ГЪБНЖИЩА** ИЗДРАИЛЕВИ ТОУС ΑΠΟΛΟΜΕΝΟΥС Is11,12 Orb, **ГЪБНЖИЩА** Grig Lobk] ГЪБЛАЩЖ Hlud; СПЪАСИ МА ДЪВЪВО **ГЪБНЖИЩА** ἀπολλύμενον 35v26Zag, ѡМРАУЕНЖЖ МИ ДОУГЪА ГКОСПОЖДАЕ СПЪАСИ **ГЪБНЖИЩЖ** ДЪВЪВО 11r27Šaf] ПОГЪБАЖЖ 39a13Orb; НЕ ПРЪЗРИ **ГЪБНЖИЩА** 85v26Zag, НЕ ПРЪЗРИ НАСЪ **ГЪБНЖИЩИ** 67v29Šaf, sim. НЕ ПРЪЗРИНИ МЕНЕ **ГЪБНЖИЩА** 72v22Bit, sim. 129c2Orb; НЕ ѿВРЪЗЫ МЕНЕ ВЪ АДЪ **ГЪБНЖИЩА** 35v12Hlud] ВЪ КАЛЬ ЛЮТИ 90v11Zag, ВЪ АДЪ ТЪЩИЩА СА 74v19Šaf, ВЪ АДЪ ТЪЩА κενόν 109c9Orb; ДА ИСКОУШЕНИЕ ВЪРЪ ВАШЕИ ДРАЖАЕ ЗЛАТЪА **ГЪБНЖИЩАГО** ТОУ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΟΥ 1P1,7 Karp, **ГЪБНЖИЩАГО** Grig Lobk Vtš] ГЪБЛЕМАГО Hlud • се расипува: ДЪЛАНТЕ НЕ **ГЪБНЖИЩЕ** БРАШНО НЖ БРАШНО ПРЪБЫВАЖЩЕ ВЪ ЖИВОТЪ ВЪУНЪМЪ ΜΗ ΤΗΝ ΒΡΩСΙΝ ΤΗΝ ΑΠΟΛΛΥΜΕΝΗΝ J6,27 Dbj Krat] ГЪБЛЖЩЕ Dbm Rad(bis) Krp8r10, ГЪБЛАЩЕ Krp9r13 ♦ **ОУДОБЪ** **ГЪБНЪИ** – εὐάλωτος: ОУДОБЪ **ГЪБНЖИЩАА** И ГНЖСНАА ЖИВОТЪНАА εὐάλωτα comPs104,31 Bon, ОУДОБЪ **СЫГНЖИЩАА** (sic) Pog – ЕХН — Cf. ГЪБАТИ sub 1, ИЗГЪБАТИ, ПОГЪБАТИ ♦ v. etiam НЕГЪБНЪИ

KSM

ГГ/НА

ГЪБЪЛЪ, -и f.

Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd evHlud Karp

1. *зубел, ѿзубел; гибель, погубель; perdition, doom*; – ἀπόλεια: И НЕ ПЛАШЖИИ СА НИ ѡ ЕДИНОМ ЖЕ ѿ ПРОТИВНИХЪ ЕЖЕ ТЪМЪ ОУВО ЕСТЬ ВЪЛЕНИЕМ(Ъ Ж)Е **ГЪБЪЛИ** А ВАМ ЖЕ СПЪАСЕНИЕ И СЕ ЖЕ ѿ ВЮГА ἔνδειξις ἀπολείας

Ph1,28 Karp] погзѣбли Slep — Cf. ГОУБИ-
ТЕЛЬСТВО, ГОУБЛЕНИЕ, ГЗІБѢЛЬСТВО, ПАГОУБА,
ПОГЗІБѢЛЬ sub 1

2. *zažuba, rasjuraňe; потеря; waste;*
— *ἀπόλεια*: вѣхъ бо дроузни негодующе въ
себе и глаголюще поучто **ГЗІБѢЛЬ** си
ПОМАЗАННА ВИСѢТЬ ѡ *ἀπόλεια* Mc14,4 Rad(bis)
Dbj Krp144r32 Krat Hlud] погыбѣль Dbm
Krp100v18 Mkd; sim. Уесо ради **ГЗІБѢЛЬ** си
ВИСѢТЬ ѡ *ἀπόλεια* Mt26,8 Rad(bis) Dbj Jov Krp Krat
Mkd — Cf. ПОГЗІБѢЛЬ sub 2

Nota: pro ПОГЗІБѢЛЬ: (...)ГЗІБѢЛЪ *ἀπόλεια*
1Т6,9 Slep] пагоубѣ Karp (cf. SJS I: 448, SJS V:
313)

ЕХН

КСМ

ГГ/НА

ГЗІБѢЛЬНО adv.

comPsalt

иоубно; губительно; perniciously; — *ὀλέ-*
θριον: вогрѡу бо противить са дрззостьно
залазьно и **ГЗІБѢЛНО** ὀλέθριον comPs75,8 Bon
Pog – ЕХН

∅

ГГ

ГЗІБѢЛЬНЪ, -зи adj.

Slep

кој зине, иредоореден за иоубел; гибнуций,
предназначеный к погубели; perishing, destined
to perdition; — *ἀπολλόμενος*: вко христѡу блѡго-
жхани-е-сзмъ вогоуби въ спѡсѡнѡхъ и въ
ГЗІБѢЛНЪИХЪ ἐν τοῖς ἀπολλομένοις 2С2,15 Slep] погыбашихъ Karp – ЕХН

SM

ГГ

ГЗІБѢЛЬСТВО, -а n.

Grig Lobk parOrb parHlud

зѣбел, иоубел, унишѣуване; гибель, раз-
рушение; perdition, doom; — *ὀλεθρος*: все
ГЗІБѢЛЬСТВО на неучѡстѣиѣхъ встранат са не
хотать бо творити праведнаа ὀлеθрос Pr21,7
Orb Grig Lobk Hlud – ЕХН — Cf. ГЗІБѢЛЬ sub 1,
ПАГОУБА, ПОГЗІБѢЛЬ sub 1

S

ГГ

ГЖБА, -зи f.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd evOrb evHlud Bit Šaf
trOrb trHlud Vtš Km

сунѣер; губка; sponge; — *σπόγγος*: и принемъ
ГЖБЖ испланивъ же ѡцѣта и възньзъ въ трѣсть
напаѣшъ и спόγγον Mt27,48 Jov(bis) Dbj Rad
Krp(ter) Krat Mkd Orb Hlud; sim. **ГЖБЖ** спόγγον
Mc15,36 Dbm Dbj Krp Krat, **ГЖБЪ** Rad, **ГЖБА** Orb] спѣгъ Mkd; sim. **ГЖБЖ** спόγγον J19,29 Dbm Dbj
Krp] om. Jov; христѣ крѡстьѣ ти и вѣнѣцѣ и
ризѣ же и копию **ГЖБЪ** же и гвоздиемъ
покланѣѣ са имиже спѡсѡнъ вѣдѣ 20r12Bit
54a5Orb; хвала копие твое и въспѣваѣ
гвозди твоеѣ и **ГЖБЖ** и крѡстьѣ сѣ трзстиѣхъ
имже ма спѡсѡсе исоуѡсе вожѣ мои τὸν спόγγον
71v16Šaf 107b35Orb 32v38Hlud; гвоздьми
пригваждаемъ и в ребра провадаемъ и **ГЖБОЖ**
напаѣемъ истѡчѣны маппѣ καὶ τῷ спόγγῳ
προσπαύεται 184b8Orb, **ГЖБЖ** напоимъ 111v7Hlud] сѣгѣво (sic) прикасает са 160v2Zag; васѡ
ради распет се спѡсѡсь васѡ ради грѡвь
васѡ ради копѣе и **ГЖБЪ** 82r17Krn; яко во **ГОУБА**
ѡ тоу води поурѣпе 22c10Vtš; тогда много-
свѣтлоу лоуѣ въсприемъ есы якоже **ГОУБА**
води ѡ бездни просвѣщеніе напѣ се 85d19Vtš
● *fig.* **ГОУБОУ** всезлатоую мокрѡтоу лютоую
невѣдѣнїа въземлющъ ... ἰωαννα по до-
стоѡнїю златословеснаго поучемъ 53b21Vtš
● *term. zool.* животнаа сздовїа глаголют се
якоже **ГЖБЪ** сыреѣ въ свангарѣ иже имѣше
ѣувѣствїе проѣе не ходѣше сами ѡ сѣбе ѡ
мѣста на мѣсто тзѣю море ихъ вѣставляеть
92r20Krn – ЕХН — Cf. СВАНГАРЪ, СПѢГА

КСМ

ГГ/НА

ГЖБИНА 138r29Šaf v. **ГЛЖБИНА**

ГЖГЗНИВЪ, -зи adj.

Dbj Krp synMkd Grig parHlud parVtš Šaf trOrb

занѡлив, иеѣкав; гнусавый, косноязычный;
speech-impaired, stuttering; — *μογιάλος, μογγι-*
λάλος: приведошъ к немѡу глоуѣа и **ГЖГНИВА**
κωφὸν καὶ μογιάλον Mc7,32 Dbj, глаѣа нѣма
ГЖГНИВА Krp] глоуѣа нѣма Dbm Mkd, глоуѣа

и нѣма Jov Rad Krat; и ѡсень бждеть жзыкь **ГЖГНИВЫХЪ** μογγιλάλων Is35,6 Hlud Vtš, **ГЖГНИВЗИМЪ** Grig; **ГЖГНИВѢМЪ** и глѡсѣ тоѹ μογγιλάλου καὶ κωφοῦ 57r4Mkd; ѡши ѡврьзы хрѣсѣтѣ дѡуши моеи ѡгльхнѡвши и жзыкь мои ѡасни ѡкоже древле **ГЖГНИВЪ** и нѣмѡ и глѡхоч μογγιλάλου καὶ κωφοῦ 104c28Orb, **ГЖГНИВО** (sic) 69r14Šaf – EХН

KS M(ГЖГНИВЗ)

ГГ/НА

ГЖДЕНИЕ, -ниа п.

Slep Les

ἔρδειе, свиреѣе на цийѣра, на зусла; игра на зуслях; playing a zither, a harp; – τὸ κιθαρῖζόμενον, κιθαρῖσμός: обаѹе бездоушзнаѣ гласз даѡша аще ли пишали аще ли гжсли аще разнзствиѣ писканиемз не дадатз како разоумѣетз са пискание или **ГЖДЕНИЕ** τὸ κιθαρῖζόμενον IC14,7 Slep] **ГЖДОМЪ** Karp; єдинѣмъ оубо ѡрицаѡ са словомъ ѡ всѣкоѡ злыѡ вещи непрѣазнинныѡ любодѣанѣа неѹхнстоты зависти ... смѣха **ГЖДЕНѣА** свиренѣа пласанѣа κιθαρῖσμούς 306r3Les; ѡрицаѡ са смѣха и **ГЖДЕНѣА** 273v20Les – EХН — Cf. ГЖДЗ

SM

ГГ/НА

ГЖДЗ, -а м.

Karp

ἔρδειе, свиреѣе на цийѣра, на зусла; игра на зуслях; playing a zither, a harp; – τὸ κιθαρῖζόμενον: (пи)сканиемъ не дасте како разоумѣеть са пискание или **ГЖДОМЪ** τὸ κιθαρῖζόμενον IC14,7 Karp] **ГЖДЕНИЕ** Slep – EХН — Cf. ГЖДЕНИЕ

∅

ГГ

ГЖСЛИ, -ни f. pl.

prokOhr Slep prokVerk Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb parHlud Bit Vtš Les Krn

Forma Гжсль, -и f. sg. in Vtš

цийѣра, зусла, лира, жичен инсийруменѣи; зусли, лира, струнный инструмент; zither, harp, lyre, stringed instrument; – κιθάρα,

κινύρα; (αὐλός) (Krn): исповѣданте са госпудеви вѣ **ГЖСЗЛЗХЪ** ἐν κιθάρα Ps32,2 Bon, в **ГЖСЛЕХЪ** Pog Rdm Dčn, sim. 56v5Ohr; еже естз ѡ срѣдѣа теорити исповѣдание **ГЖСЛИ** во дѡуши срѣдѣе естз раждаѡ мждростѣ ѡко и **ГЖСЛИ** звацанѣа κιθάρα ... ἡ κιθάρα comPs32,2 Pog Bon; хвалите єго вѣ ψ[с]алтыри и вѣ **ГЖСЛЕХЪ** ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρα Ps150,3 Rdm Bon Pog Dčn; ψαλзтирз естз оумз и **ГЖСЛИ** жззѣкз тѣма во ѹлоѡѣкз славитз бѡгѡа κιθάра comPs150,3 Bon Pog; ѡ влѡдѣрко не оумлькнѡтъ **ГЖСЛИ** мѡж поѡще пѣсни дѡухоѡныѡ киθάра μου 74v24Les; има братоѹ єго иоѡвалз сѣ бѣ сказавы прѣгждница и **ГЖСЛИ** κιθάραν Gn4,21 Lobk Grig Orb; обаѹе бездоушзнаѣ гласз даѡша аще ли пишали аще ли **ГЖСЛИ** киθάра IC14,7 Slep; и да вѣ **ГЖСЛИ** мѡж бракнеть гласомъ испльненомъ покаанѣа и веселѣа εἰς τὴν κινύραν μου 150r15Les; а дѣволь зѡветѣ сѣ **ГЖСЛЬМИ** и пласанѣми и пѣснѣми не-прѣазниннами διὰ κιθαρῶν 189v26Les; не на пишали же ни на **ГЖСЛИ** слоѡха κἀσθεго ѡврьзѣмъ κιθάραιз 300v17Les; ѡ горѣ пѣющѣимъ вино сѣ **ГЖСЗМЫ** и тымпаны μετὰ αὐλῶν 197r15Krn ● *fig.* за Јован Богослов: бѡгѡдви-жимѡа **ГОУСЛЬ** не[є]вѣснихъ пѣны таинописць сы бѡгѡсказаннаѡ ѡста пѣнѣе пѣсноѹ поѡмъ красно оустнѣ во двиѡѡ ѡко строѡны ѡко врецаломъ єзыкомъ двиѡе и мѡоли се спѡсти се намкѡ 16d3Vtš

БИТИ ВЪ ГЖСЛИ *свири на цийѣра, на зусла; играть на зуслях; to play a zither, a harp; – :* да радѡуѣет се дѡвѣдѣ **БИЕ ВЪ ГОУСЛЫ** 62a22Vtš – EХН ♦ v. etiam бити sub 1 — Cf. ГЖСТИ

KS M(Гжсль)

ГГ/НА

ГЖСТИ, Гждж, Гждетз ipf.

comPsalt Les

зуди, свири на цийѣра, на зусла; играть на зуслях; to play a zither, a harp; – κροδεῖν: истинноѡ бо и всеѡ дѡушеѡ поѡ ѹлоѡѣкз не прѣстаѣтъ **ГЖДЗИ** гжслзми дѡухоѡвнзими имиѡе **ГЖДОШЖ** проѡроѡци и апѡстоѡли κρούων

τὴν κιθάραν τοῦ πνεύματος, ἦν ἔκρουσαν comPs70,22
Bon Pog — Cf. БИТИ sub 1 (~ ВЗ ГЖСЛИ), ГЖСЛИ
(БИТИ ВЗ ГЖСЛИ) ● *ptc.-subst.* ὁ καθαρίζων: кое
же сѡаѡтоє писаніє вѡаѡжитъ *ГЖДЖЩЕЕ* ли и
свирѡѡщєє и смѡѡщих са τοὺς ... καθαρίζοντας
231r22Les – EXH

SM

ГГ/НА

ГЖСТЪ, -ЪИ adj.

evHlud Vtš Stan Les

1. *ξυσίι; густой; dense; – βαθύς, дао̀-
терос:* цєѡти сѡдинамы дрьзь власи скоѡды
ГОУСТИ но не длъзы а ськръшени и не велмы
ωгроѡжено лице вѡжде помжарєны и брада
ѡрьна *ГОУСТА* deest ... πάγων βαθύς 151b21.24Vtš;
или еже имѡти просты главы или паки *ГЖСТЫ*
власы ἢ τὸ πάλιν τρίχας φιλοκαλεῖν 92r26Les
● обраснат со шума, шумовит: не прѡставльше са
ѡ житиѡ на *ГЖСТЖИ* горы възвѡгъше изьбышѡ
даоустєρων ὀρέων 282v23Stan — Cf. УАСТЪ sub 2

2. *ῥοπι; полный; full; – μεστός:* тако же
изъвєноѡ ѡвлѡете са ѡковѡкомѡ правдиви
изъжтри же *ГЖСЪТИ* есте лицємѡриѡ и
вєзакониѡ мєстоί Mt23,28 HludП пльни Dbm
Rad(bis) Krp(bis) Krat Mkd — Cf. ПЛЗНЪ

EXH

SM

ГГ/КТ

ГЖСТЪИНИ, -НА f.

Grig Lobk parHlud

*ξυσίινα, цєрєѡа маса; густота, твердая
масса; density, solid mass; – πῆγμα:* и стаѡѡ
воды сьхѡдащѡ сь горзы и стаѡѡ вь *ГЖСТИИИ*
єдинѡ єстѡ πῆγμα ἐν Jos3,16 Hlud Grig LobkП вь
сьньмь єдинь Vtš – EXH

SM

ГГ/НА

ГЖСЬ, -И f.

Stan

ξυска; гусь; goose; – χήν: трифѡнь ... малъ
же сѡи възрастомь пасѡше *ГЖСЫ* нѡ ѡбаѡє
оѡво *ГЬСЖ* и пасѡ добродѡтѡбли прилежашє
χήνας ... τὰς χῆνας 131r8.8Stan – EXH

SM

КТ

ГЖСѢНИЦА, -А f.

Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb parHlud

žасеница; гусеница; caterpillar; – κάμπη,
про *βροῦχος:* и въздамь вамь за лѡта ѡже
поѡше прѡжи и хрѡстѡвє сѡриє и *ГЖСѢНИЦЖ* ἢ
κάμπη J12,25 Lobk(ter) Grig Hlud, *ГЖСѢНИЦЖ* Orb;
рєѡє приндѡ прѡжи и *ГЖСѢНИЦЖ* имѡже не вѡ
ѡисла βροῦχος Ps104,34 Dčn Bon Pog, *ГЖСѢНИЦИ*
Rdm; ѡзыкы мѡнить вѡрѡбавшѡм ѡко прѡжи
ѡ покрьша всѡ зємла и ѡко *ГЖСѢНИЦА* поѡса
вьсь жидѡвьскыи рѡдь βροῦχος comPs104,34 Pog
Bon – EXH

KSM

ГГ

Д

—
Д num. nota

titDbm titStm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd Ohr Slep Str
titVran Karp Verk titPsalt Parim Triod Vtš Stan prolVtš Les Km

1. num. card. *четири; четыре; four;*
– *τέσσαρες:* ѡбрѡте и *Д* дѡньни имѡща вь
гровѡ тєссараѡ ἦδη ἡμέρας J11,17 RadП ѡєтыри
дѡни Dbm Dbj Krp, ѡєтврѡдѡнєвѡ Krat;
примѡте ми *Д* водѡносѡи водзы тєссараѡ
3Rg18,34 Grig Vtš198a3П ѡєтиры Lobk Hlud, двѡ
(sic) Vtš118a10; приѡть кь хрѡистѡвѡ вѡрѡ жєны
нѡкоє *Д* а̀нѡѡ и єлисаѡѡѡѡ ѡєѡдѡѡтиѡ и
гликєриє тєссараѡ 45v12Stan; и по *Д-ХБ*
лѡтѡѡхь изъвєдшє и понѡднѡж и и оѡсѡкнѡшѡж
и мєтѡ тєссара єтѡ 129v21Stan; иже ѡ *Д-ХБ*
стрѡнѡ и ѡ кѡнєць гѡспѡдѡи 7v10Zag; сь
прѡрѡжы *Д-МИ* исѡиємь и єрємиємь єзєкиломь
и дѡниломь 178r32Hlud — Cf. ѡєтѡрє

2. num. ord. *четири(и); четвертый; fourth;*
– *τέταρτος, δ':* и вѡисѡтѡ оѡтѡро дѡнѡ *Д*
ἡμέρα τέταρτη Gn1,19 Grig OrbП ѡєтврѡты Lobk;
прѡкѡимєнѡ глѡсѡ *Д* ἦχος δ' 67v3Verk
109r2Karp; имѡмы и *Д* вѡзыскѡныє тєтѡртѡн
9r2Krn; *Д-ТО* дѡвиєнѡє ѡбращѡют сє нѡ
вьстѡкь 15c32Vtš — Cf. ѡєтврѡтѡ

3. *Д 4000, четири илѡи; четыре
тысячи; four thousand; – τετρακισχίλιοι:*

ИДЪШИХЪ ЖЕ БЪШЕ **Д** тетρακισχίλιοι Mc8,9 Rad, **Д** ТЫСАЦА Dbj, **Д** ТИСАЩЬ Krp, **Д** и ТЫСЦА Mkd] УЕТЫРИ ТЫСАЦА Dbm Kpat; ВЪХЖ ЖЕ СКОТИ ЕГО ОВЕЦЪ ТЪМА и **Д** μύρια τετρακισχίλια Job42,12 Grig, ТМА и **Д** ТЫСАЩЬ Lobk, ТМА **Д** ТИСАЩЬ Orb Hlud — Cf. ТЪИСЦИ

In num. compos. card. et ord.: **Д** 14, **Д** 24, **Д** 34, **Д** 104, **Д** 134 etc.: ВЪХЖ ЖЕ РОДОВЪ ѿ АВРААМА ДО ДАВЫДА РОДОВЪ **Д** γενεαὶ δεκατέσσαρες Mt1,17 Kpat Jov Krp Mkd] УЕТЪИРИ НА ДЕСАТЕ Stm; ВЪКОЖ ДОБРОДѢТѢЛНЫ ОУКРАСИВЪ СА ЛѢТЪ **Д** τριάκοντα τέσσαρας 259r13Stan; ИЖДИВЪ ЖЕ ЛѢТЪ СВОИХЪ **Д** и къ ГОСПОДОУ ОТИДЕ ἑκατὸν τέσσαρα 82v5Stan; ДНЕСЬ ДЪНЬ **Д** УАЮЩЕ НЕ ИДЪЩЕ НИУТО ПРИЕМЛЮЩЕ τέσσαρεςκαὶδεκάτην A27,33 Verk Karp] УЕТЪЕРЪТЫ НА ДЕСАТЕ ДЪНЬ St; МЪСАЦА ТОГО **Д** ПАМКАТЬ СВАТКАГО ПРОКОРОКА ЮЛИСЕА id' 245r16Stan 172d8Vtš; МЪСЦЕЦА ТОГО **Д** СТРАСТЬ СВЕТЫНЕ ПРЪВОМОУЧЕНИЦЕ ФЕКЛЫ kδ' 23r28Stan

In abbr.: **Д** ши, **Д** ш v. УЕТЪИРИШИ
KSM

НА

ДА conj., part.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost (incl. apOrb apHlud) Psalt compSalt orPsalt Parim Triod Vtš Stan prolVtš Les Krn
Forma ДѢ in Karp

I. Conjunctio:

1. conj. fin.

a) cum ind. ga, за ga; чтобы; to, (so) that; — **ѿна, ѿπως, тоѿ c. inf., еѿс то c. inf., ѿсте; на** (Krn): ВЪЗАША ЖЕ КАМЕННІЕ ЖИДОВЕ **ДА** и ОУБИТЬ ѿна λιθάσωσιν αὐτόν J10,31 Rad Dbm Dbj Jov Krp Kpat; ТОГДА ѿВЕРЪЗЕ ИМЪ ОУМЪ **ДА** РАЗОУМѢЖТЬ КНИГЫ ДІΗΝΟΙΞΕΝ αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς L24,45 Rad Dbm Dbj Jov Krp Kpat] ѿВЕРЪЗѢ ИМЪ ОУМЪ РАЗОУМѢТИ ПИСАНІА Mkd; КТО ОУБО ЕСТЬ ВѢРНЫ РАБЪ и МЖДРЪ ЕГОЖЕ ПОСТАВИТЬ ГОСПОДИНЬ НАДЪ ДОМОМЪ СВОИМЪ **ДА** ДАСТЬ ИМЪ ВЪ ВРѢМА ПИЩЖ НХЪ ТОУ ДОУНАИ αὐτοῖς τὴν τροφήν Mt24,45 Rad(bis) Dbj Jov Krp117v19] **ѿ**КОЖЕ ДАТИ ИМЪ Krp49r16, ДААТИ Krp143r27, и ДАСТЬ ИМЪ Kpat, ДАТИ ИМЪ Mkd;

ΑΖЪ ЗАКОНОВИ ЗАΚΟΝΟΜΖ ΟΥΜΡѢХЪ **ДА** ΒΟΓΟΒИ ЖИВЪ ВЪДЖ ѿна θεῶ ζήσω G2,19 Ohr Slep Str Karp Verk; УТО МИ ПОДОВАЕТЪ СТВОРИТИ **ДА** СПАС[С]Ж СЖ ѿна σωθῶ A16,30 Ohr Slep Str Verk] и СПАСЖ СА Karp; ВЪЗДВИГНИ СИЛЖ ТВОЖ и ПРИДИ **ДА** NZI СПАСЕШИ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς Ps79,3 Bon Pog Rdm Dčn; и ПРИНЕСИ МІ **ДА** ИМЪ **ДА** БЛАГОСЛОВИТЕЪ ТА ДАУША МОѢ ПРѢЖДЕ ДАЖЕ НЕ ОУМРЖ ѿна φάγω, ὅπως εὐλογήσῃ σε Gn27,4 Grig Hlud, **ДА** ИМЪ **ДА** БЛАГОСЛОВИ-Т-А Lobk Orb; ДХХЪ ЖЕ ПРѢДАЛЪ ЕСИ **ДА** МА ПРИВЕДЕШИ ХРИСТЪ КЪ РОДИТЕЛЮ СИ ѿна ἐμὲ προσάξῃς 112c32Orb 94r20Zag 39r8Hlud, **ДА** БИ ТЫ САМЪ ПРИВЕЛ МА 79r1šaf; ПОКАИМ СА НЫНѢ БРАТНІА МОА ВЪЗЛЮБЛЕННАА **ДА** ΒΟΓА ΜΗΛΟCΤИΒА СЪТВОРИМЪ ѿ ГРѢСѢХЪ ΚΑШИХЪ ѿна τὸν θεὸν ἰλεωποισόμεθα 124r24Les; ВЪСТАНИ ЦАРЪ **ДА** СЛЫШИШИ УТО ГЛАГОЛЕТЪ ΒΟΓЪ НА ἀκούσῃς τί λέγει ὁ θεός 19r24Krn; ЗАКОНЪ ПОЛОЖИ АДАМЪ ΒΟΓЪ **ДА** ЗНАЕТЪ КАКО ИМАТЬ ВЪШЕ СЕВѢ ГОСПОДИНА ΒΟΓА АДАМЪ НА ἡξέρη 13r17Krn — Cf. **ѿ**КО, **ѿ**КОЖЕ ● in correlatione c. СЕГО РАДИ, ТОГО РАДИ, НА ТО: **еѿс тоῦτο** — **ѿна, διὰ тоῦτο** — **ѿна, еѿс αὐτό** — **то c. inf.; διὰ тоῦτο** — **на** (Krn): **Ѣ**КО ИСПРѢВА СОТОНА СЪГРѢШАЕТЪ **СЕГО РАДИ** ИВИ СА СЫНЬ ΒΟЖЕИ **ДА** РАСЫПѢТЬ ДѢЛА СОТОНИНА **еѿс тоῦτο** ἐφανερώθη ... ѿна λύση 1J3,8 Karp Slep; **СЕГО** БО **РАДИ** ИВИ СА ΒΟΓЪ НА ΖΕΜЛИ **ДА** СПАСЕТЬ ΥΛΟΒѢКА **διὰ тоῦτο** γὰρ ὤφθη ... ѿна σῶση τὸν ἄνθρωπον compS67,21 Bon Pog; **СЕГО РАДИ** ПОСИЛАЕТ СЕ ΑΡΧΙCΤΡΑΤИГЪ **ДА** ПОСЛѢЖИТЬ ТАИНЪСТЕЖ и ТАКОВОЕ УЮДЪ **διὰ тоῦτο** στέλλεται ... **на** ὑπηρετήση μυστήριον 5v3Krn; **ѿ**КО ПО ПРИВИДѢНИЮ РОДИ СА **ТОГО РАДИ** ВѢЖА ВЪ ЮГИПЪТЪ **ДА** и ТОУ СЖЩЖА ИДОЛЫ СЪКРОУШИТЬ **διὰ тоῦτο** φεύγει ... ѿна καὶ τὰ ἐκεῖσε συντρίψῃ εἰδῶλα 97v6Stan; **ТОГО РАДИ** и ДѢВЫ ПРЪВѢ БЛАГОВѢСТИ СЕ **ДА** ПОЗНАЕТЪ КОГО ХОЩЕТЪ РОДИТИ **διὰ тоῦτο** ἡ παρθένος καὶ πρῶτον εὐαγγελίζεται **на** ἡξέρη 4v19Krn; и СЪДЕ **НА ТО** ПРИДЕ **ДА** СЕЖΖΑΝΖИ ВЕДЕТЪ Ж КЪ ΑΡΧΙΕΡΕΩΜΚЪ **еѿс тоῦτο** ἐληλύθει ѿна δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγη A9,21 Ohr Slep Str Karp Vran; **НА ТО** БО ОУЧИНИ СА **ДА** СПАСЕТЪ **ѿ**КОЖЕ ДЕСНИЦА ТВОРИТЪ ΒΟЖИΝА **еѿс тоῦτο** γὰρ тоῦτο

τέτακται τὸ σώζειν comPs118,173 Bon Pog ♦ **И ДА, НЖ ДА**: СЛАВЕНЪИ ѠБО ПОХВАЛА СѦА ВЪ НЕМОЩИ МОЕИ **И ДА** ВСЕЛИТ СѦ ВЪ МА СИЛА ХРИСТОУВА ѱνα ἐπισκηνώσει 2C12,9 Str, **ДА** ВСЕЛИТЪ СѦ Ohr Slep Verk, **НЖ ДА** ВСЕЛИТЬ СѦ Karp

ДА НЕ *ga ne, za ga ne; чтобы не; should not, not to*; – *ѱна мѱ, мѱ, тоѱ мѱ c. inf., мѱποτε, ѱπως ѱн мѱ, ѱсте мѱ, прѱс тоѱ мѱ c. inf., тоѱ мѱкѱти c. inf.*; *нѱ мѱ* (Krn): оуи же ею оудрѱжаста сѦ **ДА** его **НЕ** ПОЗНАЕТА тоѱ мѱ ἐπιγνѱναι L24,16 Krat Dbm Dbj Krp(bis) Mkd; **НЕ** ДАДИТЕ СѦВѦТѦГО ПСОМЪ НИ ПОМѱЩЕТЕ ВИСЕРЬ ВАШИХЪ ПРѢДЪ СВИННИАМИ **ДА НЕ** ПОПЕРѢТЬ ИХЪ НОГАМИ СВОИМИ мѱποτε καταπατήσουσιν Mt7,6 Rad Stm Jov Krp, **ДА НЕ** КОГДА ПОПЕРѢТЬ Mkd] lac. Krat; ГЛАГОЛААХЪ же **НЖ НЕ** ВЪ ПРАЗНИКЪ **ДА НЕ** МЛЗВА БѢДЕТЪ ВЪ ЛЮДЕХЪ мѱ ѱн тѱ ѱортѱ мѱποτε ѱσται θѱруβος тоѱ лаоѱ Mc14,2 Mkd] еДА КАКО Dbm Dbj Rad(bis) Krat, еДА [ка]ко Krp; вѱогѱоу лоуѱе ѱто ѱ насѱ» проздрѢвѱшю **ДА НЕ** ВЪЗ НАСѱ» СВРЪШЕНИ БѢДЖТѢ» ѱна мѱ χωρѱс ѱμѱѱ τελειωθѱσιν Hb11,40 Ohr(ter) Slep(bis) Str Karp(bis) Verk; ВЪ СРЪДЪЦИ МОЕМЪ СКРЪИХЪ СЛОВЕСА ТВОѦ **ДА НЕ** СЪГРѢШАЖ ТЕБѢ ѱπως ѱн мѱ ѱмѱρτω σοι Ps118,11 Bon Pog Dĉn; БЖДИ СРЪДЪЦЕ МОЕ НЕПОРОУНО ВЪ ѱПРАВДАНИИХЪ ТВОИХЪ **ДА** СѦ **НЕ** ПОСТЪИЖДЖ ѱπως ѱн мѱ ѱισχυнѱѱ Ps118,80 Bon Pog Dĉn; ПОТОПИ ВО ВѢСЪИ ВЪ КРЪЩЕНИИ И ЖЪЗЪИХЪ ИМЪ ОУРѢЗА **ДА** К ТОМЪ **НЕ** ЛАЖТЪ НА ѱΛΟΒѢКА И НА ЦРЪКЪВЕ тоѱ мѱкѱти λυσσѱн comPs54,10 Bon Pog; СЪМѢЖИШЪ ВО ѱУИ **ДА НЕ** ВИДАТЪ ТАИНИИ ВѢРНИХЪ ЛЮДЕИ ѱсте мѱ ѱδεѱν τѱ μυστηѱια comPs80,12 Bon Pog; ѱДИНО ОУХЪ ПОЛОЖИТЪ НА ЗЕМЛИ ѱ ДРЪГОЕ ЗѢТКНЕТЪ ХѱВТОМЪ СѦВОИМ **ДА НЕ** ОУСЛЪИШИТЪ ЗѱВѢЩАГО прѱс тоѱ мѱ ѱπακοѱσαι τѱ κѱλοѱντι comPs57,5 Bon Pog; **НЕ** ѱБЛИУѢИ НЕѱЗСТИВЪИХЪ **ДА НЕ** ВЪЗНЕНАВИДИТЪ ТЕБЕ ѱна мѱ μισѱσѱν σε Pt9,8 Grig Lobk(bis) Orb Vtĉ; И ВЪПИНАШЕ ѱВРЪСТИ КЕЛИИ И ВЪВЕСТИ И **ДА НЕ** СНѢДЕНА БѢДЕТЪ ѱ ЗѢВРЕН ѱна мѱ βρωθѱ ѱпѱ θηѱριѱѱ 141r18Stan; ѱЗСО РАДИ же ѱБИШЕ СѦ» РАДИ **ДА** ОУТѢШИТЬ ѱΠΚОСТОУЛЫ **ДА НЕ** СКРЪБЕТЪ ВЪ РАЗЛОУѱЕНѱЕ ХРИСТОУВО нѱ мѱ λυποѱνται 122r5Krn; — ѱЩЕ ѱВРѢЗАНИЕ ПРИЕМЛЕТЪ

ѱΛΟΒѢКЪ ВЪ СЖБОТЪ **ДА НЕ** РАЗОРИТЬ СѦ ЗАКОНЪ МОУСЕѱВЪ НА МА ЛИ ГНѢВАЕТЕ СѦ ѱΚΟ ВЪСЕГО ѱΛΟΒѢКА ЗДРАВА СЪТВОРИХЪ ВЪ СЖБОТЪ еѱ περιτομѱн λαμβѱνει ... ѱна мѱ λυθѱ J7,23 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat ♦ **ДА НЕ/НЕ ДА – НЪ – оѱх ѱна, ѱна мѱ, оѱкѱти – ѱлѱлѱ**: СЕ же КЪ ПОЛЪИ ВАМЪ СѦМѢМЪ ГЛАГОЛУВ **НЕ ДА** ОБРЪЖЪНИЦЪ ВАМЪ ВЪЗЛОЖЪ **НЪ** ВЛАГОУОБРАЗОУ НЕѱСТѢПЪНО ВѱГОУБИ ВЪЗМЛЗВНО оѱх ѱна βрѱχѱѱ ѱμѱн ѱπιβѱλω, ѱлѱлѱ прѱс тоѱ еѱσχημѱѱ 1C7,35 Slep(bis); ХРИСТОСЪ ВО ИЗБРА ТА СЕБѢ НЕВѢСТЪ **ДА** ЮЖЕ **НЕ** ПОКЛОНИШИ СѦ ИНОМОУ **НЪ** ТОМЪ ЕДИНОМОУ оѱкѱти оѱн προσκυνѱσεις ѱтѱρѱ ѱлѱлѱ ѱ ѱтѱѱ μѱѱѱ comPs44,12 Bon, **ДА** ѱЖЕ **НЕ** ... **НЖ** Pog; ОТИДѢТЕ ПРОКЛАТИ **ДА НЕ** СЛЫШЪ ГѱСПѱДИ **НЖ** СѦВѦТѢГО ТИ ГЛАСѦ» МѱНΛΟ»СТИВНО ЗѱВѢЩѱ 186v16Dĉn

ДА НЕ КАКО, ДА НЕ ЕДА КАКО, ДА НЕ КОГДА *ga ne; чтобы не; lest*; – *мѱποτε, мѱ πως, ѱсте мѱ, ѱна мѱ, ѱπως ѱн мѱ*: ѱΠΨΣΤИТИ ИХЪ **НЕ** ХѱЩЪ **НЕ** ИДШЕ **ДА НЕ** КАКО ОСЛАБѢВШЪ НА ПЖТИ мѱποτε ѱκλυθѱσιν Mt15,32 Jov Dbj Krp] еДА КАКО Rad Krat Mkd; **НЖ** ѱТВРЪЖДАЖ ТѢЛО СВОЕ И ПОРАБОЩАЖ Е **ДА НЕ** ЕДА КАКО ИНѢМЪ ПРОПОВѢДАА СѦМЪ НЕТРѢВЪ БѢДЖ мѱ πως ѱлѱλοις κηρѱѱας 1C9,27 Karp, **ДА КАКО** Str] еДА КАКО Ohr Verk, lac. Slep; И ОУИ СВОИ СМАЖИШЪ **ДА НЕ** КОГДА ѱЗРАТЬ И ѱВРАТАТ СѦ И ИСЦѢЛЪ ИХЪ» мѱποτε ѱδѱσιν Mt13,15 Mkd] ѱГДА КОГДА Dbj, еДА КЪГДА Rad Krp; И СЛЫШѢЩЕ СЛЫШѢТЬ И **НЕ** РАЗОУМѢАТЪ **ДА НЕ** КОГДА РАЗѢМѢАТЪ И ѱΠΟУСѢАТ СѦ ИМЪ ГРѢСИ мѱποτε ѱπιστѱρѱѱσιν Mc4,12 Mkd] еДА КОДЪГА Dbm, еДА КОГДА Dbj Krp Krat, еГДА КОГДА Rad; ПРОСВЕТИ ОУИ МОИ **ДА НЕ** КОГДА ОУСНЪ ВЪ СМРТЬ мѱποτε ѱπνѱσѱ 223r13Les — Cf. еДА (~ како, ~ когда)

ЗАНЕ ДА, РАДИ ДА (Krn) *ga, za ga; чтобы; to*; – *диѱ нѱ* (Krn): **НЪ** СѱА же ИМѢННА И СВѢДѢТЕЛЪСТВА ПО ИМѢНѱХЪ» ИЗРЕКОУХЪ» ЛЮБИМЪИЦЫ **ЗАНЕ ДА** ОУСЛЫШИТЕ И **ДА** НАВИКНЕТЕ ѱΚΟ ѱ ΜΝѱЖЪСТВА ѱИСТОТА еѱ И СВѢТОСТИ еѱ ... ПОДѱѱВНА есѱТЪ» И ДОС[С]ΤΟИΗΝΝΑ διѱ нѱ ѱκѱουσετε нѱ мѱθετε 161r17Krn; **НЪ** ПОКААΝѱА ХѱЩЕТЪ СЪГРѢШАЮЩИМЪ» **ЗАНЕ ДА** ИСПРАВИТ СЕ διѱ нѱ διορθѱθѱ 3v18Krn; И ПРИШЪ»ДЪ НА ЗЕМЛЮ И

ΠΟΝΕΣΚΕ ΠΛΖТЪЪ РАДИ ДА СПКАСЕТЪ АДАМА διὰ
 vā sōση 224r23Krn; ΓΛΑΓΟΛΑШЕ ΩНѢМЪ ДА ЕГО
 КРЕНѢТЬ РАДИ ДА ВИДѢТЬ САМИ ИСТИНѢ διὰ vā
 idoῦν 64v16Krn; РАДИ ДА ВИДѢТЕ ИСТИНѢ
 СЛЫШИТЕ ДЪНЪКСЪ ЕΥΑΓΓΕΛΙЕ ΙΑΚΟ И
 ΥΛΟΒѢΥСТВО ΓКОСПΟДНІЕ НАСЪ ОΥΥИТЬ И
 ΒΟЖЬСТВО ЕГО διὰ vā idēте 52v5Krn; ТЗИ НАСЪ
 СЗБРА РАДИ ДА ВИДѢМЪ ЖЕ ТАИНСТЕВО И ΥЮДКО
 ΒΟЖІЕ διὰ vā idoῦμεν 52v17Krn; И ПАКЫ АЩЕ
 ΜΟΛИШΙ СЕ РАДИ ДА ТЕ ΥΖСТѢТЬ ΥΛΟΒѢΥЦИ
 ΜΨΥΕΝІЕ ПАΥЕ ИΜΑШΙ διὰ vā сὲ τιμήσουν 78r25Krn
 ● in correlatione c. СЕГО РАДИ: διὰ τοῦτο – διὰ vā
 (Krn): ΝΕΜΟΨНО БО БѢ ВИДѢТИ ΒΟΓГА ΥΛΟΒѢΥЦИ
 ... СЕГО РАДИ ΠΟΝΕΣΕ ΠΛΖТЪЪ И ΙΒΕИ СЕ ΙΑΚΟЖЕ И
 ΜΥ ΥΛΟΒѢΥΚЪ ΖΑΝЕ ДА НАСЪ НАОΥΥИТЬ διὰ
 τοῦτο ἐφόρεσε σάρκα ... διὰ vā μᾶς διδάξη
 170r22Krn; СЕГО РАДИ ВЗЛОЖИ ВЗ ОΥМѢ ΖΑΧΑΡΙИ
 ДА Ю ВЕРѢΥИТЬ СЪ ΜΨЖЕМЪ ΖΑΝЕ ДА НЕ ПЕУЕТ
 СЕ ΔΙΑΒΟΛЪ Ω ДѢВКИЦИ ΜΑΡΙИ διὰ τοῦτο ἔνευθεν
 εἰς τὸν νοῦν ... διὰ vā ἀπομεριμνήση 8v24Krn; СЕГО
 РАДИ ДАЖДЪ НАМЪ ВЛАСТЬ ДА ΖΑΠΕΥΑΤΙΜЪ
 ΓΡΩБЪ РАДИ ДА НЕ ΠΟΙДАТЬ ОΥΥΕΝИЦИ ЕГО И
 ΟΥΚΡΑДОУТЬ ЕГО διὰ τοῦτο δός μας ἐξουσίαν ... διὰ
 vā μὴν ὑπάγωσιν οἱ μαθηταὶ του 97r18Krn; НЪ РАДИ
 ΜΝΩЖЬСТВО ИЖЕ ПРѢДСТОЮТЬ ΖΔЕ СЕГО РАДИ
 РѢХЪ РАДИ ДА ВѢРѢЮТЬ ΙΑΚΟ ТЫ ΜΕ ΠΟΣЛА διὰ
 τοῦτο τὸ εἶπα διὰ vā πιστεύουσιν 65r24Krn; И РАДИ
 ДА НЕ ΖΑΒѢДЕТ СА ΤΑΚΟΒΟЕ ΥЮДКО СЕГО РАДИ
 ИСПИСА ЕГО ΙΩΑΝΝЪ ΕΥΑΓΓΕΛΙСТЪ ВЪ ΕΥΑΓΓΕΛΙЕ
 ЕГО διὰ vā μὴν ἀστοχηθῆ ... διὰ τοῦτο τὸ ἔγραψεν
 67v21Krn — Cf. ΖΑΝЕ, РАДИ

c. notione exceptiva: ТЪКМО ДА (НЕ), НЪ ДА
 само (за) га (не), освен (за) га (не); только
 чтобы, разве что; only (not) to, except that,
 but (for) to; – εἰ μὴ (ἴνα), μόνον ἴνα μὴ:
 НИУЪМОУ ЖЕ БѢДЕТЪ К ТОМОУ ТЪКМО ДА
 ИСПАНА БѢДЕТЪ ВЪНЪ И ΠΟΠΙΡΑΕΜΑ ΥΛΟΒѢΥΚЫ
 εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ βληθὲν ἔξω Mt5,13 Krat Stm
 Rad Krp] нъ тѣкмо ИСПАНА БЫТИ ВЪНѢ Mkd;
 ЕЛИКО ХОТАТЪ БЛАГОЛИУИТИ СА ВЪ ПЛЗТИ СИ
 БѢДАТЪ ВЪИ ВЕРѢЗАТИ СА ТОКМО ДА НЕ
 КРЪЗСТОМЪ ИСОУХРИСТОВОМЪ ГОНАТЪ СА μόνον
 ἴνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ μὴ διώκονται
 G6,12 Ohr Str Karp Verk Orb Hlud; тѣи же ИНОГО

НИУЕСОЖЕ НЕ ПРОСИ ТЪКМО ДА ВЪЗМЕТЪ МОЩИ
 ΜΚΑΥΕΝΙΚЪ ИЖЕ СЖТЬ ВЪ ПЕРСѢХЪ εἰ μὴ λαβεῖν
 144r26Stan; ТАТЬ НЕ ПРИХОДИТЬ НЪ ДА ОУБИЕТЪ И
 ΟΥΚΡΑДЕТЬ И ΠΟΓΟΥБИТЬ εἰ μὴ ἴνα κλέψη J10,10
 Dbm Dbj Krp Krat

ΙΑΚΟ ДА, ΙΑΚΟ ДА ΝΕ c. ind. et cond. га (не),
 за га (не); чтобы (не); (not) to; – ὅπως, ὅπως
 ἄν, ὥστε, ἴνα, ὅπως μὴ; vā, ὅτι vā μὴ (Krn):
 ТАКО ДА ПРОСВѢТИТ СА СЕБѢТЬ ВАШЪ ПРѢ[ДЪ]
 ΥΛΟΒѢΥΚЫ ΙΑΚΟ ДА ОУЗРАТЬ ВАША ДΟΒΡΑА
 ΔѢΛΑ ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ κατὰ ἔργα Mt5,16 Mkd
 Krat, ДА Krp] lac. Stm; И ВИДѢ БО СНѢ МЖЖА
 ИΜΕΝΕΜЪ ΑΝΑΝΙЖ ВЪШЕДЪША И ВЪΖЛОЖЪША НА ΝΖ
 ΡЖКЪ ΙΑΚΟ ДА ΠΡΟΖΡΙТЪ ὅπως ἀναβλέψη A9,12 Ohr
 Slep Vran Karp Verk, ДА Str; ΜΟΛИΤΑ СА ВЪИ ΖА
 ΜΑ КЪ ΒΟΓΟΥ Ω ΜНѢ ΙΑΚΟ ДА НИУТОЖЕ ПРИДЕТЬ
 НА ΜΑ ИХЖЕ ΓΛΑΓΟΛΑСТА ὅπως μηδὲν ἐπέλθη
 A8,24 Karp Slep Str Vran; ΠΟΛΟЖИТЕ СРЪДЪЦА
 ВАША ВЪ СИЛЖ ЕГО И ΡΑΖДѢЛИТЕ ΔΟΜЪ ЕГО ΙΑΚΟ
 ДА ΠΟВѢСТЕ ВЪ ΡΟДѢ ИΝΟМЪ ὅπως ἄν διηγήσησθε
 Ps47,14 Bon Pog Rdm, ДА Dcn; СΖΝΖΜИЩЕ ДРЪЖИМО
 ΜΟΛИТЪ СА ΒΟΓΟΥ ΙΑΚΟ ДА ОУСТАВИТЪ ΒΟΓЪ
 ΓНѢВЪ ὥστε παῦσαι τὴν ὀργὴν comPs78,5 Bon;
 СΤΕΝΑΝΙЕ Ω СРЪДЦА ВЪСПΟΥШАЕМЪ И СЛЪЗЫ
 ΠΡΟΛΙΒΑЕМЪ ΙΑΚΟ ДА ΜΚИΛΟСТИВА ВЛАДЪКЪ
 ВЕРѢЩЕМЪ ΧРИСΤΑ 34d17Vtš; СВѢТОМЪ ΒΟЖИЕМЪ
 НАСТАВИ ΜΑ НА СЕБѢТЬ ЕЖЕ СВАТА ΒΟГОРО-
 ДИЦА РОЖДЪШИ ДΟΥШИ МОЕИ ΜΡΑΚЪ ΡΑЖДЕНИ
 ΙΑΚΟ ДА ВЛАЖЖТЬ ТА ὅπως се μακαρίζω 62v16Zag
 41v4Šaf] ΙΑΚΟ ТА ВЛАЖЖТЬ 75a23Orb; НЕ СКРИВАН
 ΒΟЖИИА СЛОВЕСА ИСПОВѢДАН ΥЮДЕСА ЕГО ΙΑΚΟ
 ДА ИСПЛНИШИ ВЛАГОДАТИ И ВНИДЕШИ В
 ΡΑΔΟΣѢТЪ ΓКОСПΟДА СВОЕГО ἴνα πλεονάζουσα τὸ
 χάρισμα 140r20Zag 119v8Šaf 159b27Orb, ДА
 87r19Hlud; ΥΤΟ СЪТВОРИМЪ ΙΑΚΟ ДА СПКАСЕМ СЕ
 τί vā κάμωμεν vā σωθοῦμεν 28r13Krn; СЖДИ ΠΑΒΛЪ
 ΜΙΜΟИТИ ВЪ ΕΦЕСЪ ΙΑΚΟ ДА НЕ БѢДЕТЪ ΕΜΟΥ
 ΖΑΜΟΥДѢТИ СА ВЪ АСИИ ὅπως μὴ γένηται A20,16
 Ohr Slep Str Verk] ΙΑΚΟ НЕ ΖΑΚЪСНѢТИ ΕΜΟΥ Karp;
 ΠΡΙΒѢГОХЪ КЪ ТЕВѢ ΙΑΚΟ ДА НЕ СЪΖЫЖДЕШИ ВЪ
 ΜНѢ ΠΟΚΑΑНИЕ 131v19Rdm; ВЪ ΥΕЛѢХЪ НАСЪ
 ΜΑЖѢТЪ РАДИ ДА НЕ ΜΟЖЕТЪ НАСЪ ΔΙΑΒΟΛЪ
 ΠΟВѢДИТИ ... ВЪ ΡѢЦѢ ЖЕ ΙΑΚΟ ДА НЕ ΜΟЖЕТЪ
 ΔΙΑΒΟΛЪ НАСЪ ΠΟВѢДИТИ СЪ ΓΡΑΒΛΕΝІЕМЪ ὅτι vā

μη δύναται 37v26Krn; ПЛАУИ СЕБЕ ДЪНЬ И ПОЩЬ МКОЛАШИ БОГЪА ДА ДОСТОИИЬ ВЪРАЩЕШИ СА ВЪ ДЪНЬ ПРИШЬСТВИА ЕГО ЯКО ДА БИХЪ ТОГО НЕ ОУСЛЫШАЛЪ СТРАШНАГО ѠВѢТА ВЛАДЪИЦѢ ὅπως μη ἀκούσω 122r9Les; и НАУАТЬ ЕПІСКОПЪ Ѡ ВЪСИ УНОИ ГЛАГОЛАТИ КЪ НЕМОУ И МОЛИШЪ ЕГО ЯКО ДА БИ ИШЕЛЪ ТАМО ὅπως ἀπέλθῃ ἐκεῖ 102r11Les • *in correlatione* с. сЕГО РАДИ: сЕГО РАДИ ѠВРЪЗЕТЕ ДЪШЕВНІЕ И ТѢЛЕСНІЕ ОУИ ЯКО ДА ПРІИМТЕ ИЗВѢСТНѢ ЕЖЕ ХОЩЪ РЕШИ ДІА ТΟΥТО ... ἵνα καταλάβετε 223v25Krn — Cf. ЯКО

б) *cum cond. за да; чтобы; to; – ἵνα, ὅστε с. inf., ὅπως, εἰς τό с. inf., inf.; νά* (Krn): и послаша къ немоу кьнигыѣи отъ фарисеи и иродианъ ДА и БИША ОБЛЪСТИЛИ СЛОВОМЪ ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ Mc12,13 Dbm Dbj, ДА БИША И Rad Krp62v14, ДА БЖ Krp97r29, ДА БЫША Krat, ЯКЫ ДА ОБЛЪСТАТЬ ЕГО Mkd; се же рѣшъ искоушаѣше и ДА БЖ ИМѢЛИ УЪТО НА НЪ ГЛАГОЛАТИ ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ J8,6 Dbm Krp, ДА БИШЪ ИМѢЛИ Dbj Krat; людие жидовъстии не дашъ богуоу славѣ ДА ИХЪ БИ ИЗБАВИЛЪ Ѡ БЕЗАКОННІА ИХЪ ἐξιλάσασθαι αὐτούς comPs48,8 Bon Pog; жѣдааше бо цркъкви богуа полаши жрѣтвами идолъскама не бѣ бо в неи ѣво водзи крѣщениа ДА БИ УМНОЖАЛО ТѢЛО ЦРКЪКВЪЗНОЕ ὅστε πληθύνεσθαι comPs62,2 Bon Pog; ни зраше же сѣвора бесловеснаго живота не покаашъ сж ДА БИШЪ СПАСЕНИ БЫЛИ εἰς τὸ σωθῆναι 126v5Les; хошъ да есмь разделень Ѡ христѣа тѣѣю ДА БЫХЪ ХОТѢЛЪ СПАСТИ ВРАТА МОЕГО хрѣстѣанина μόνον νὰ ἦθειαν σωθῆ 210r22Krn ♦ ДА БИ НЕ, ДА НЕ БИ да не, за да не; чтобы не; should not; – тоѣ мѣ с. inf., ἵνα мѣ; и дръжахъ его ДА БИ НЕ ѠШЕЛЪ Ѡ НИХЪ ТΟΥ МΗ ПОРЕУЕΘΑΙ ἀπ' αὐτῶν L4,42 Rad Dbm Dbj Krat Mkd, ДА НЕ БИ Krp; кназь же бѣ тѣсть него и мколтѣше и Ѡврьши са хрѣстѣа ДА НЕ БИ ОУМРѢЛЪ ἵνα μη ἀποθάνῃ 108v10Stan

2. conj. complet. et declar. (saepe enuntiationes rogativas obliquas inducens)

а) *cum ind. да, нека; что, чтобы, как бы; that; – ἵνα, ὅπως ἄν, ὅπως, тоѣ с. inf., ὅτι, ἕάν, ὅστε; νά* (Krn): • *enuntiationes objectivae:* рѣци

ДА КАМЕНІЕ СЕ ХЛѢБИ БЖДЖЪТЬ εἴτε ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται Mt4,3 Krat Krp, рѣци каменнѣ семоу ДА ХЛѢБИ БЖДЖЪТЪ Stm Mkd; рѣци оубо еи ДА МИ ПОМОЖЕТЬ εἰπὸν οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται L10,40 Krat Dbm Dbj Krp Mkd; ГЛАГОЛЪ ВЪ ГРѢДЖАГО ПО НЕМЪ ДА ВѢРОУЖЪТЪ СИРѢУЪ ВЪ ХРИСТѣА ИСКОУСА ἵνα πιστεύσωσιν A19,4 Ohr Slep Str Karp Verk; оубоваемъ же о васъ на господа ДА еже заповѣдаемъ творите и створите ὅτι ἃ παραγγέλλομεν ποιεῖτε καὶ ποιήσετε 2Th3,4 Slep] Якоже заповѣдаѣ вамъ Karp; ВЪПИЖЪТЪ ИЖЪЦИ ДА ИЗБАВАТЪ СА ИДОЛЪСКААГО НЕИСТОВЪСТЪВА ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν τῆς εἰδωλικῆς ματίας comPs59,13 Bon Pog; ПРИЗОВѢТЕ ОУБО ДА БѢТЪ ХЛѢВЪ КАЛѢСАТЕ οὖν αὐτόν, ὅπως φάγῃ ἄρτον Ex2,20 Grig Lobk Orb Hlud; и створа ДА ВЪ ПРАВДАХЪ МОИХЪ ХОДИТЕ ἵνα ἐν τοῖς δικαίωμασίν μου πορεύσθε Ez36,27 Grig Lobk Hlud; ѠНЕЛИЖЕ ВЪСКРѢСЫ ХРИСТОУС ЛАЗАРА СЪГЛАСИШЕ СЕ ОУГДЕИ ДА ОУБЫЮТЪ ЕГО νὰ τὸν φονεύσουν 71r16Krn; УТО ПОВЕЛѢАЕШИ ДА СЪТВОРИМЪ ОТРОУЕТЪ ЕГДА РОДИТ СЕ ТІ ОΡΙΖΕΙΣ νὰ κάμω 231v6Krn; НА ТЕБѢ НАДѢЮТ СЕ ДА ИЗЪБАВЕТ СЕ Ѡ РѢКЫ ДІАВОЛИЕ νὰ λυτρωθοῦν 175v13Krn; ДАСЪТЪ БОГУЪ АДАМЪ ДА ВЪЖДЕЛѢТЬ ДОВОРОЕ И ДА ЛЮБИТЬ БЛАГОЕ νὰ ὀρέγεται τὸ καλόν· νὰ ἀγαπᾷ τὸ ἀγαθόν 12v10.10Krn • *enuntiationes subjectivae:* ОУНЕ БО ТИ КЕСТЪ ДА ПОГЫБНЕТЬ КДИНЪ ОУДЪ ТВОИХ А НЕ ВСЕ ТѢЛО ТВОЕ ИДЕТЬ ВЪ ГЕОИЬ СМФѢРЕИ ГАР СОИ ἵνα ἀπόληται Mt5,30 Rad Stm Krat Mkd; ДОБРО ИМЪ ЕСТЪ ДА ПРѢВЪИВАЖЪТЪ БКОЖЕ И АЗЪ καλόν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς καγὼ 1C7,8 Slep] аше прѣбжджътъ Karp; ПАУЕ ПОДОВАЕЪТЪ ДА ПРИИДЕТЬ ЦАРЪ ЗДЕ И ПРИНЕСЕТЬ ЗЛАТЫИ И СРЕБРЪНЫИ БОГЪИ μᾶλλον πρέπει ἵνα ἔλθῃ ὃδε 137v12Stan; ИНАКОЖЕ НѢСЪТЪ МОШЪНО ДА ѠСВѢТИТ СЕ ВОДА δὲν ἦτο βολετόν νὰ ἀγιασθῆ τὸ ὕδωρ 30v23Krn; ЯКО СЪВЫШЕ Ѡ НАУЕЛА ЕСЪТЪ БЗАКОНЕНО ДА ИМАМЫ ПОКОРЕНІЕ ЦАРЕМЪ НАШИМЪ εἶναι νομοθετημένον νὰ ἔχωμεν ὑποταγὴν 15v23Krn • *enuntiationes attributivae:* ЯКО ХОТѢННЕ МОЕ ЕСТЪ НА НЪ ДА СХРАНА ЗАПОВѢДИ ТВОЖ ТΟΥ ΦΥΛΑΞΑΙ ΤΑΣ ἔντολάς σου comPs118,35 Bon Pog; СИА ЗАПОВѢДЪ ИМАМЪ

ѿ него **ДА** любан вогъа любитъ братъа своего тὴν ἐντολήν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ 1J4,21 Slep Karp Hlud Vtš, ꙗко любан вогъа **ДА** любить и брата своего Lobk; дасть имь власть на доу҃сѣхъ нечистыхъ **ДА** изгонати а ὅστε ἐκβάλλειν αὐτά Mt10,1 Rad Jov Krp143v29 et Krp145v9, ꙗко **ДА** изгонати ж Krp31r16] дасть имь власть на доу҃хы нечистыа изгонити ихъ) Mkd; видите ли какоѣ любовь даль есть вамъ штыць **ДА** ѹада вожиа призовемъ са ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν 1J3,1 Karp Slep; и силъ намъ даль есть **ДА** в неи съдѣваемъ правдъ 207r20Stan; приде година **ДА** прославить са съишь ҃лковѣ҃҃ьскыи ἵνα δοξασθῆ 1J2,23 Dbm Dbj Jov Rad Krp(bis) Krat; приоврѣтеніе дѣволско есѣтъ **ДА** прѣлзшаютъ) доу҃ше ҃лковѣ҃҃ьскыиє vа планѣ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων 45r12Krn

ДА НЕ *ga ne; чтобы не; should not; – ἵνα μή, μή, ὅστε μή c. inf.; vа μήν* (Krn): и молѣхъ и **ДА НЕ** повелить имь въ безднѣ ити парекάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς L8,31 Krat Dbm Jov Krp Mkd; оу҃ченици же слзшавше ꙗко петръ есѣтъ в неи послашъ два мѣжа к нему мколаща **ДА НЕ** лѣнит са прити до нихъ παρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσης διελθεῖν A9,38 Ohr Str Vran Karp, ꙗко **ДА НЕ** облѣнитъ се Verk] молаше и не облѣнити са прити Slep; влюдѣте са **ДА НЕ** поговимь иже дѣлахомъ βλέπετε ἑαυτοῦς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν 2J1,8 Karp Slep; боѣхъ бо са людие **ДА НЕ** камениемъ побиатъ ихъ мѣ лиθασθῶσιν A5,26 Karp Str Vran] Iac. Slep; влюди са доу҃ше моѣ оубогаи **ДА ТА НЕ** прѣльститъ несита змиа мѣ се ἀπατήσῃ 45r23Zag 20v15Šaf; оубоавши са свѣтаи **ДА НЕ** ꙗко и жена оу҃страшитъ са идоста и оукрѣписта ѹа ἵνα мѣ ὡς γυνὴ δευλιάσῃ 130r12Stan; въ тарсьстѣмъ градѣ водима бѣше нага помкольши же се **ДА НЕ** видима боудеть идолослоужители εὐξαμένη δέ, ὅστε μὴ ὀρᾶσθαι γυμνὴ 53r6Stan; поу҃то ради заповѣда имь **ДА НЕ** рекоу҃тъ) ниу҃то vа мѣν εἰποῦν 144v7Krn; — запрѣти коу҃съ оу҃ченикомъ своимъ **ДА НИКОМѢ** рекътъ ꙗко ть есть коу҃съ христуḥ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν Mt16,20 Rad,

ДА НИКОМОУЖЕ НЕ рекътъ Dbj, **ДА НЕ** рекътъ **НИКОМОУЖЕ** Krp, **ДА НИКОМОУЖЕ** повѣдатъ) Krat, **ДА НИКОМОУЖЕ НЕ** повѣдетъ Mkd; запрѣти имь **ДА НИУ҃СОЖЕ** възмѣтъ на пѣтъ нь тъкмо жезль єдинь ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν Mc6,8 Rad Dbj Krp Krat, **ДА НИУ҃СОЖЕ НЕ** възмѣтъ Dbm, **ДА НИУ҃ТОЖЕ** възмѣтъ) Mkd; смотрите **ДА НИКТОЖЕ** зла въ зло въздасть ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τιμὴ ἀποδοῖ 1Th5,15 Karp] еда кто комоу зло за зло въздаетъ Ohr Slep Str Verk — Cf. еда

b) cum cond. ga; что, чтобы; that; – ὅπως, τοῦ c. inf., διὰ τό c. inf., inf., ἵνα, ἄν; vа (Krn): и видѣвше молша и **ДА БИ** прѣшелъ ѿ прѣдѣль ихъ парекάλεσαν ὅπως μεταβῆ Mt8,34 Rad Jov Krp, **ДА** прѣидѣтъ Mkd; симоне симоне се сотона просить васъ **ДА БИ** сѣаль ꙗко пшеницъ тоῦ σινιάσαι L22,31 Dbm Dbj Rad164d13 Krp(bis) Krat Mkd Hlud] просить сѣяти Rad142b23; молѣше же са емоу мѣжъ из негоже изыдоша бѣсы **ДА БИ** съ нимъ былъ ἐδεῖτο ... εἶναι σὺν αὐτῷ L8,38 Krat Dbm Dbj Jov Krp Mkd; прошахъ мира **ДА БИШЖ** питѣли са страннихъ ѿ цѣарьствиа его ἠτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι A12,20 Vran; и глаголахъ доу҃гъ къ доу҃гю **ДА БИША** ҃што сътворили ἱсоу҃сови τί ἄν ποιῆσαιεν τῷ Ἰησοῦ L6,11 Dbm] ҃што выша сътворили Krat Mkd; и вшедь въ црѣкю҃вь мкольше са съ слъзми **ДА БИШЖ** сѣ) спѣсли ἵνα σωθῶσι 103r12Les; ишедь же нѣкогда на брань мколи ѹа **ДА БИ** помколила са за нь 264v15Stan; кыиѣ глаголетъ) **ДА БИ** хотѣль быти разлѣченъ ѿ христуа ради да спѣсѣтъ се ины vа ἠθελα εἶμαι χωρισμένος 210r26Krn

♦ **ДА БИ НЕ** – *μή c. inf., ἵνα μή*: вѣрзи ҃лковѣ҃҃жъ молитъ вогъа **ДА БИ НЕ** попоу҃стилъ лѣкавоумѣ запинати емоу мѣ συχωρεῖν comPs118,29 Bon Pog; и шкъдь къ пророкоу҃ и мколи се емоу **ДА БИ НЕ** съгорѣль и не съгорѣ ἐδεήθη αὐτοῦ ἵνα μὴ κατακαῆ 66v16Stan

ꙗко ДА *c. ind. et cond. ga; что(бы); that; – ὅπως, ὅστε c. inf.; vа, ὅτι vа* (Krn): се же глаголаше да оувѣсть гдѣ єсть **ꙗко ДА** пославъ оубиѣтъ и ὅπως ἀποστείλῃ 97r2Stan;

ЗАПОВѢДА ИМЪ ХРИСТОСЪ **И**КО **ДА** НИКОМОУЖЕ ПОВѢДЕТЬ ЕЖЕ ВИДѢШЕ ὅτι εἰς κανένα νὰ μὴ διηγηθοῦν 144v5Krn; РАЗГНѢВАВ СЕ ЖЕ МАЖИМИАНЪ ДАКСТЪ ὡСОУЖДЕНИЕ ИНО **И**КО **ДА** ОУМРЕТЬ МЪУЕМЪ ὥστε διὰ ξίφους ἀποθανεῖν 59r12Stan; ЕДИНО СЛОВО ИЗВЕСТИ СЕ ВЗСЕМЪ **И**КО **ДА** СЪТВОРЕТЬ СЪЛИНАРИ ВЕЛИКЫЕ И **ДА** РАСКОПАЮТЬ ЗЕМЛЮ ГЛЗВОКО ὅτι νὰ κάμουσι ... νὰ σκάψωσι 244v21.22Krn; И МОУЛИШЖ ЕГО **И**КО **ДА** БИ ИШЕЛЪ ТАМО ὅπως ἀπέλθη 102r11Les ● *oratio recta inducens*: ДРЪЖИМЫ СОУТЬ ДѢВЫИЕ РЕКОШЕ ИМЕНИ РАДКЪ ХРИСТОУВА **И**КО **ДА** ТОГО РАДКЪ МОУЧИМЫ БОУДЕМЪ И СПАДСЕМ СЕ ὅπως ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτυρήσωμεν 23r1Stan; И РЕУКЕ МИ **И**КО **ДА** ПОНДЕМЪ ВЪ МИРЕ ЛІКІА εἶπε νὰ ὑπάγωμεν 274v16Krn — Cf. **И**КО

3. conj. consec.: (*ἡακα*) *ἡἰο*, *ἡα ga*, *ἡа ga*; (*так*) *что(бы)*; (*so*) *that*; – *ἴνα*: КТО СЪГРѢШИ СИ ЛИ ИЛИ РОДИТЕЛѢ ЕГО **ДА** СЛѢПЪ РОДИ СА ἴνα τυφλὸς γεννηθῆ 19,2 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat; **В**ВЕЩА ОНЪ И РЕУЕ КТО ЕСТЬ ГКОСПОДЪИ **ДА** ВѢРЖ ИМЖ ВЪ НЕГО ἴνα πιστεύσω εἰς αὐτόν 19,36 Rad Dbm Dbj Krp, **ДА** ВѢРЖ ВЪ НЪ Jov Krat; ВСЕГДА МРЗТВОСТЪ **В** ГКОСПОДА ИСОУСА ВЪ ТѢЛѢ НОСАЩЕ **ДА** И ЖИВОТЪ ИСОУСКОУ ВЪ ТѢЛѢ НАШЕМЪ **И**ВТИ СА ἴνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ... φανερωθῆ 2C4,10 Ohr Slep Karp Verk] om. Str; **В**СТРАШАЖТЪ ВО СА ЖЗЪЦИ **ДА** ТАКО ВЪЗВРАТАТЪ СА ἴνα οὕτως ἐπιστρέψουσιν comHab3,7/Ct Bon Pog ● *c. notione comparativa*: БОЛЕ СЕА ЛЮБЕ НИКТОЖЕ НЕ ИМАТЬ **ДА** КТО ДОУШЖ СВОЖ ПОЛОЖИТЬ ЗА ДРОУГЫ СВОА ἴνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ 115,13 Dbm Dbj Jov Rad Krp, sim. 53v10Les; ОУНЕ ЮМОУ БИ БЫЛО АЩЕ БИ КАМЕНЬ ЖРЬНОВНЫ НАВАЗАНЪ НА ВИЖ НЕГО И ВЪВРЪЖЕНЪ ВЪ МОРЕ НЕЖЕ **ДА** СЪБЛАЗНИТЬ МАЛИХЪ СИХЪ ЕДИНОГО ἢ ἴνα σκανδαλίση 117,2 Rad Dbm Dbj Krp Krat Mkd

4. conj. adjunct.: *u*, *a*; *u*, *же*; *and*, *so*; – *καί*, *δέ*, *οὖν*: **ДА** ПОВЕЛИ ОУТВЕРДИТИ ГРОВЪ ДО ТРЕТНАГО ДЪНЕ κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον Mt27,64 Dbj] ПОВЕЛИ ОУВО ОУТВЕРДИТИ ГРОВЪ Jov(bis) Krp Mkd, И ПОВЕЛИ ОУВО ОУТВЕРДИТИ ГРОВЪ Krat; **ДА** СЪРНЪ НЕ ИМАТЪ

КАМО ПОДЪКЛОНИТИ ГЛАВЫ ὁ δὲ υἱὸς οὐκ ἔχει comPs38,13 Pog] А СЪРНЪ НЕ ИМАТЪ Bon; **ДА** ЕЖЕ ПРОСИМЪ ПРИИМЕМЪ **В** НЕГО **И**КО ЗАПОВѢДЫ ЕГО СЪБЛЮДАЕМЪ καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν 113,22 Lobk] ЕГОЖЕ АЩЕ ПРОСИМЪ Slep(bis) Karp96v18 Hlud Vtš, И (ЕГО)ЖЕ ПРОСИМЪ Karp96v14 ● *oratio recta inducens*: **И**КО РЕУЕ **ДА** И ПОТОМЪ БЖДЖИМИМЪ ПОВѢСТЕ УЮДЕСА ВЪЖИНА ὅπως, φησί, καὶ τοῖς μετέπειτα διηγήσεσθε comPs47,14 Bon Pog — Cf. **А**, **И**, **ОУВО** ● *periodum hypotacticam adjungit*: **ДА** АЩЕ ДАВЪИДЪ ДОУХОМЪ НАРИЦАЕТЪ ГКОСПОДА ТО КАКО МОУ ЕСТЬ СЪРНЪ εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον Mt22,45 Dbj] АЩЕ ОУВО Dbm Jov Rad157d10 Krp Krat Mkd, АЩЕ ВО Rad73c7; **ДА** АЩЕ **В**ВѢЩАЕТ СА ВРАТ **В**ЛЖУИТИ СА МѢСТА ТО НЕНАВИДИТЬ ЕГО ВРАГЪ καὶ ἐὰν συγκατατιθῆται ὁ ἀδελφός 42v7Les; **ДА** **И**КОЖЕ ЕСТЪ ΨАНО ХВАЛЛИ СА ὡ ГКОСПОДѢ **ДА** ХВАЛИТЪ СА ἴνα καθὼς γέγραπται 1C1,31 Ohr(bis) Str Verk] **И**КОЖЕ ЕСТЬ ПИСАНО Karp; **ДА** **И**КОЖЕ И САМЪ МНОГЫХЪ РАДИ ЩЕДРОТЬ ПОСЛѢДИ ЖЕ НА КРЪСТѢ РАСПАТ СА ἴνα ὥσπερ αὐτὸς διὰ πολλῶν παθῶν 40v18Les; **ДА** ЕГДА БЖДЕТЪ ВѢРЖ ИМѢТЕ **И**КО АЗЪ РѢХЪ ВАМЪ ἴνα ὅταν γένηται πιστεύσητε 114,29 Rad(bis) Dbm Dbj Jov(bis) Krp(bis); ПРѢВЫВАЕТЕ В НЕМЪ **ДА** ЕГДА **И**ВТИ СА ИМАМЪ ДРЪЗНОЕНИЕ[МЪ] И НЕ ПОСРАМИМЪ СА **В** НЕГО ВЪ ПРИШЕСТВИЕ НЕГО ἴνα ὅταν φανερωθῆ σχῶμεν παρρησίαν 112,28 Karp Slep; **Н**Ъ СЛЫШАХЪ ГЛАСЪ СЛОВЕСА ЕГО **ДА** ЕГДА **В**СЛЫШАХЪ Выхъ **И**КО РАЗВРЪСТО ЛИЦЕ ИМЫИ НА ЗЕМЛИ καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαί με αὐτοῦ ἤμην κατανευγμένος Dn10,9 Lobk; И ПОИМЖ ВЫ КЪ СЕБѢ **ДА** ИДЕЖЕ **И**СМЪ АЗЪ И ВЫ БЖДЕТЕ ἴνα ὅπου εἶμι ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε 114,3 Rad(bis) Dbm Dbj Jov(bis) Krp(bis) ● *c. notione causativa*: **ДА** АЩЕ ВЪ СЪИРѢ ДРѢВѢ СТВОРИТЬ СЪИИ ВЪ СЪСѢ УТО БЖДЕТЬ ὅτι εἰ ἐν ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν L23,31 Krp136v14 Hlud] **З**АНЕ АЩЕ Dbm Krat Mkd Orb, ПОНЕЖЕ ВО Dbj, **З**АНЕ Rad, lac. Krp109r20 — Cf. **З**АНЕ

II. Particula:

1. part. imp. sive opt.:

cum ind. *ga*, *нека*; *пусть, чтобы; that, let*; – *imp., conjunct., opt., ἴνα, ὅπως; ἄς, νά* (Krn): ● *c. 1. pers.*: ОНЪ ЖЕ РЕУЕ ГКОСПОДЪИ **ДА** ПРОЗРА

ἵνα ἀναβλέσω L18,41 Rad Dbm Dbj Krp Krat Mkd, **ДА** /Jon; сирѣуз **ДА** вѣсоцѣ поживѣ посрѣдѣ людем пришелизствиа житенскааго ὅπως ὑψηλὰ πολιτεύσομαι comHab3,16/Ct Bon Pog; нз дѡушеѣ скроушеноѣ и дѡуχοуз смѣреноуз **ДА** прижити бѣдемз просдеχθείμεν Dn3,39/Ct Bon Pog Dĉn; **ДА** славим та надѣяние каше и всего мира 131r4Rdm; елика соуць вѡжѣа и спкасна **ДА** проуцаем се **ДА** потзщимкѣ се **ДА** поспешимкѣ да исправим се да насѣ сподѡвѣткѣ исоу-христоу вѣуное его цауствѣе ἄς ἐπιμεληθῶμεν ἄς σπουδάσωμεν ἄς ἀγωνισθῶμεν νὰ κατορθῶσωμεν 155v2.2.3Krn ● *in correlatione c. сего ради: сего ради* и мы благагоуслобены хриустиани **ДА** празднѣем дѣнкѣсз **ДА** трзжѣствѣим дѣнкѣсз **ДА** поузтемь дѣнѣ благадѣуныи диὰ τοῦτο ... ἄς πανηγυρίσωμεν ... ἄς τιμήσωμεν 24r17.17.18Krn; *сего ради* и мы понеже хриутоу крѣщает се **ДА** крѣстим се и мы сз нимь диὰ τοῦτο ... ἄς βαπτισθοῦμεν 26v6Krn ● *c. 2. pers.: и рече* шо **ДА** идеши к немоу καὶ εἶπεν τί ὅτι σὺ πορεύῃ πρὸς αὐτόν 4Rg4,23 Hlud] что ѣко тзи идеши Grig, что ѣко идеши Lobk, что ты идеши Orb; апѡкстоуломкѣ ѣдиноубразнь вѣ пѣснехѣ **ДА** възвеселите златѡусты 53c2Vtš; и мѣсо **ДА** испеуετε и **ДА** го ѣдете сз рѣснымкѣ хлѣбомь τὸ κρέας νὰ τὸ ἐψηῶσι καὶ νὰ τὸ φάγωσι 108v13.13Krn ● *c. 3. pers.: имѣаи оуши слышати* **ДА** слышити ἀκούετω Mt11,15 Rad Dbj Krp Krat Mkd; подажи же сѣма сѣжшоумоу и хлѣвз в з снѣдз **ДА** подастз χορηγήσει 2C9,10 Ohr Slep Karp, **ДА** ѣастъ Verk] хлѣвѣ в з снѣдъ подастъ Str; **ДА** бѣдетз рѣснотивенз вѡгуз гинѣсѡ дѣ ὁ θεὸς ἀληθῆς R3,4 Slep] нѣ бѣдетъ Karp; мѣжани са и **ДА** крѣпит са срздыѣе твое καὶ κραταίουσѡ Ps26,14 Bon Pog Dĉn; **ДА** подвижитз са земнаѣа жижнз страхомз саλευθѣτω ἡ γῆνῃ πολιτεία τῷ φόβῳ comPs98,1 Bon Pog; и рече вѡгуз **ДА** бѣдетз свѣтз и вѣсѣтз свѣтз γενηθήτω φῶς Gn1,3 Grig Lobk Orb Vtš; **ДА** веселитз са ѡзѣцз твої и мати твоѣа ѡ теѣа и **ДА** радуѣетз са рождзшиѣа та ѣуфраиѣсѡ ... καὶ χαίρετω Pr23,25 Grig Lobk Orb Hlud; **ДА** приложить вамкѣ ѣко тысащьми и множиѣа

и **ДА** благагоуслобит вы ѣкоже глагола вамь προσθείη ... καὶ εὐλογήσαι ὑμᾶς Dt1,11 Lobk Hlud Vtš; **ДА** се исправитъ мѡлкѣтва моѣа ѣко кадило рѣдѣ тобою каτευθυνθήτω ἡ προσευχή μου 20v9Krn; подѡвѣны имь **ДА** боудѡуць творещен ѣ и вси оупѣаѣше на не ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιτο 35r24Stan; **ДА** въззрадоуѣтз са и възвеселѣт са хотаѣе правздѣ моѣи ἀγαλλιάσαιτο καὶ ѣуφρανθείσαν Ps34,27 Bon Pog Rdm Dĉn

ДА НЕ *da ne; чтобы не; let not; – мѣ, ὅπως ἂν мѣ, ἵνα мѣ; νὰ мѣ(v), ἄς мѣ* (Krn): ● *c. 1. pers.: въззпѣхѣ кз вѡгуу и рѣшѣ никакоже* **ДА НЕ** погзбнемз дѡушѣ ради улоуѣѣка сего мѣ ἀπολώμεѡ Jon1,14 Grig Lobk, никакоже гѡсподѣи **ДА** погыбнемз Hlud] om. Orb; **ДА НЕ** дѣнкѣсз въздрѣжанѣе покажемь а оутрѣ старѣшиннамь пакость твораѣе благадѣа тѣж похотѣнѣа урѣвоу мѣ оὔν σῆμειον ἐγκράτειαν 46r6Les; въз прзси же **ДА НЕ** възспоминаемь лоукавые помысли νὰ μὴν ἐνθυμούμεσѡθεν 38r2Krn; **ДА НЕ** въз тажде възпадѣ и азз зла рече на вѡжѣж житии ἵνα мѣ тоῖς αὐτοῖς περιπέσω κάγω какоῖς comPs118,119 Bon Pog; сего ради и мы **ДА НЕ** ѣвим се неблагодарны **ДА НЕ** поузстымкѣ свѣтѣаго и уѣстнааго праздника въз пѣанствѣ и въз блѣдѣ диὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς мѣ фаноῦμεν ἀχάριστοι μὴν ἀτιμάσωμεν 10v19.20Krn, sim. 176v5.6Krn; мы же иже вѣрѣемь вѡгуа истиннаго **ДА НЕ** оуклоним се въз такоѣе вѣщи ἄς мѣ мᾶς μέλη 176v17Krn ● *c. 2. pers.: ѣѣдо мое оуаре* **ДА НЕ** ѡставиши дѣло твое потрзпи дондеже напишеши възсе мое мѣуѣнѣе τέκνον μου Оѡаре νὰ μὴν ἀφήσης τὴν δουλειαν σου 219r9Krn; **ДА НЕ** лѣни са о сеѣѣ мѣ оὔν ἀμελήσης σεαυτοῦ 20r17Les; и кости **ДА НЕ** сзкрѣшите и оукрѣхѣ **ДА НЕ** ѡставите до заѡуѣтра κόκκαλον νὰ мѣ συντρίψωσι καὶ κομμάτι νὰ мѣν ἀφήσωσι 108v14.15Krn ● *c. 3. pers.: глагола* ѣи **ДА** николиже ѡ тебе плода **ДА НЕ** бѣдетъ вѣѣкы оὔ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται Mt21,19 Rad53a6 et Rad54a12 Krp(ter) Mkd, **ДА НЕ** бѣдетъ плода Dbj, **ДА** николиже бѣдетъ плода Rad153d25, николиже ѡ тебе плода **ДА НЕ** бѣдеткѣ Krat; ѣеже вѡгуз сѣуѣталь ѣсть уловѣкѣ **ДА НЕ** разлоуѣаѣтъ

ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω Mc10,9 Rad Dbm Dbj Krp Krat Mkd; ΔΑ ΝΕ ВЪЗГЛАГОЛАТЬ ОУСТА МОЯ ДѢЛЬ ΥΛΟΒΕΤΥΒΣΚΥΧЬ ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου Ps16,4 Dĕn Bon Pog; ΔΑ ΝΕ ΠΑΚΣΙ ВЪ СВѢТЪ ДИЬВОЛА ВЪПАДЕТЪ ΥΛΟΒΕΚЪ ВЛЖДА ἵνα μὴ πάλιν εἰς τὴν παγίδα τοῦ διαβόλου ἐπιπίπτῃ comPs24,15 Bon Pog; ΔΑ ΔΕΛΑЕТЪ ЗЕМΛЮ И ΔΑ ΝΕ ПОДАСЪТЪ ΕΜΟΥ ΔΑ ΝΕ МОЖЕТЪ НИКТО ОУВЫТИ ЕГО νὰ ἐργάζεται τὴν γῆν καὶ νὰ μὴ ἀναδίδη, νὰ μὴ τολμᾷ κανεῖς νὰ τὸν φονεύσῃ 127v7.8Krn; — προϋεε же трогдз ΔΑ НИКТОЖЕ ДАЕТЪ МИ КΟΠΟΥΣ ΜΟΙ ΜΗΔΕΙΣ ΠΑΡΕΧΕΤΩ G6,17 Ohr Str Karp Verk Hlud, трѡ-ΔΑ НИКТО ДАЕТЪ МИ Orb

ΔΑ ΝΕ – ΝΖ – ΜΗ – ἈΛΛΑ, ΔΑ ΝΕ – ΝΗ ΔΑ/ΝΗЖЕ/И ΔΑ ΝΕ – ΜΗ – ΜΗΔΕ, ΝΕ (ΒΟ) ΔΑ – ΝΖ – Οὐ γὰρ ἵνα – Ἀλλά: законъ ли ѡво разарѣемы вѣрож ΔΑ ΝΕ вѣдете нж законъ съставляемъ μὴ γένοιτο ἀλλὰ νόμον ἰσχύονем R3,31 Str Slep Karp, ΔΑ ΝΕ ... нь Verk, ΔΑ ΝΕ ... (sine nз) Ohr; НИКТОЖЕ СВОЕГО ΔΑ ΝΕ ИЩЕТЪ НЖ ДРЪЖНѢГО ΜΗΔΕΙΣ τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου 1C10,24 Str Karp, НИКЪТОЖЕ ... ΔΑ ИЩЕТЪ НЗ Ohr, НИКТОЖЕ ... ΔΑ ИЩЕТЪ НЖ Slep, НИКТОЖЕ ... ΔΑ ΝΕ ИЩЕТЪ НЬ Verk; и иже въ кровѣхъ ΔΑ ΝΕ СЪЛАЗАТЬ ВЪ ДОМЫ НИ ΔΑ ВЪНИДЕТЬ ВЪЗАТИ ΥΕΣΟ Ѱ ДОМОУ СВОЕГО ΜΗ ΚΑΤΑΒΑΤΩ εἰς τὴν οἰκίαν μὴδὲ εἰσελθάτω Mc13,15 Rad Krat Mkd, ΔΑ ΝΕ ... НИЖЕ Dbm, ΔΑ ΝΕ ... И ΔΑ ΝΕ Krp; НЕ ДѢ [ИНѢ]ИНѢМЪ ЛЕКО ВѢДЕТЬ А ВАМЪ ПЕУѢЛНО НЖ ИЗЪ РЪВЕННѢ (sic) οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἀνεσις ὅμιν δὲ θλίψις ἀλλ' ἐξ ἰσότητος 2C8,13 Karp, НЕ БО ΔΑ ... НЖ Slep ♦ **ΔΑ ΝΕ ТЪУНЖ – ΝΖ ΔΑ И:** ΔΑ ΝΕ ТЪУНЖ ВБЛЕЖИТЪ ΕЖ НЗ ΔΑ И СВАЗАЕМЪ ВѢДЕТЪ ΚΛΑТВОЖ ἵνα μὴ μόνον περίκειται αὐτήν, ἀλλὰ ἵνα καὶ σφίγγηται ὑπὸ τῆς κατάρας comPs108,19 Bon Pog

2. part. exhortat.:

a) enuntiationes interrogativa inducit: *значи, ѡа, ѡак, зарем, ѡа;* *значит, ну, же, неужели, утак; but, then;* – *καί, μή, ѱ, (δέ):* НЕ ДЕСЕТ ЛИ ΟΥΝΙΣΤΙША СА ΔΑ ДΕВАТЬ КАКО НЕ ΟΒРѢТОША СЕ οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; οὐχ εὐρέθησαν L17,17 Rad, ΔΑ ·̄ϕ· ГДЕ Mkd] А ДЕВАТЬ КЪДЕ Dbm Krp, ТО ДЕВАТЪ ПОУТО Dbj, А ·̄ϕ· ГДЕ ЈОВ, А ДЕВАТЬ КАКО Krat; и РЕКОША ΕΜΟΥ ΔΑ И ΜΥ СЛѢПЫ ЕСМИ ΜΗ ΚΑΙ ἡμεῖς

τυφλοί ἐσμεν J9,40 Rad, ΔΑ ΜΥ ЈОВ] ЄДА И ΜΥ Dbm Dbj Krat, ЄДА ΜΥ Krp; ΔΑ ΚΑΚΟ ΜΙ СЛИШАХОМЪ ЄЖИКОМЪ СВОИМЪ ВЪ НЬЖЕ РОДИХОМЪ СЕ καὶ πὼς ἡμεῖς ἀκούομεν A2,8 Verk] ТО ΚΑΚΟ Ohr Str Vran Karp; ΟΝЬ ЖЕ РЕУЕ КЪ ДЬЩЕРЕМЪ СВОИМЪ ΔΑ ГДЕ ЄСТЬ καὶ ποῦ ἐστι Ex2,20 Orb] ГДЕ ЄСТЪ Grig Lobk Hlud; ΔΑ ΚΤΟ СТРЪПИТЬ ЯРОСТИ ТВОЖ 111r21Dĕn 113v7Rdm; и РЕУЕ ΔΑ УТО ГКОСПОДИ АЩЕ ВЪЗЪГЛАГОЛА И ΕЩЕ ΜΗ ΤΙ ΚΥРІЕ ΕΑΝ ΛΑΛΗΣΩ Gn18,32 Grig] ЄДА УТО Lobk Orb Hlud — Cf. А, ЄДА, ТО

b) in enuntiatione nominali: ΤΥΝΙΑ ΔΑ ΝΕ СВОБОДА ВАША ВЪНЖ ВЪ ПЛЪТИ НЖ ЛЮБОВИЯ СЛОУЖИТЕ ДРОУГЪ ДРОУГОУ ΜΟΝΟΝ ΜΗ ΤΗΝ ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί G5,13 Karp Slep

c) in apodosi: **АЩЕ (ЛИ) – ΔΑ:** АЩЕ ХОЩЕШИ ΔΑ СЪТВОРИМЪ ТРЪИ КРОВИ εἰ θέλεις, ποιήσω Mt17,4 Krat Dbj Krp163r22] АЩЕ ХОЩЕШИ СЪТВОРИМЪ Mkd, om. Krp163v9; АЩЕ СЪДНЪ ВЪОЖНИ ЄСТЪ ΔΑ СПАСЪЕТЪ СЕБЕ εἰ υἱός ἐστι τοῦ θεοῦ, σωσάτω ἑαυτόν comPs41,4 Bon Pog; ВѢРОЕ СЛОВО АЩЕ С НИМЪ УМРѢХОМЪ С НИМЪ ΔΑ ΟЖИВЕМЪ εἰ γὰρ συναπεθάνομεν καὶ συζήσομεν 2T2,11 Str] И С НИМЪ ΟЖИВЕМЪ Ohr Slep Karp Verk; АЩЕ ЛИ ЖЕ И ѱ ЦРЪКВИ НЕ ПОСЛОУШАЕТЪ ΔΑ ВѢДЕТЬ ТИ ЯКО ЖЪЗЫЪННИКЪ И ΜΥТАРЬ ΕΑΝ ΔΕ ... ΠΑΡΑΚΟΥΣΗ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης Mt18,17 Rad, АЩЕ И ѱ ЦРЪКВИ НЕВРѢЩИ ΝΑУНЕТЬ ΔΑ ВѢДЕТЬ ТИ Dbj Krp Krat] АЩЕ ЛИ ЖЕ И ЦРЪКВИ ПРѢСЛОУШАЕТЪ ВЪДЫ ТЕВѢ Mkd; АЩЕ ЛИ НЕ ВѢДЕТЬ ГЛАГОЛЪ ГЛАГОЛЪНИКА ΔΑ ΜΛΥАТЬ ВЪ ЦРЪКВИ ΕΑΝ ΔΕ ΜΗ ἦ ДΙΕΡΜΗΝΕΥΤΗΣ, σιγάτω 1C14,28 Karp Slep; АЩЕ КОМЪ ΟСТАВЕТЕ ГРѢХЫ ΔΑ СΟΥТЪ РАЗДРЕШЕННЫ И АЩЕ КОГО СВѢЖЕТЕ ΔΑ ЕСЪТЪ СВѢЗАНЪ ἂν τινων ἀμαρτίαις λύσετε, νὰ ἦναι λυμέναις, καὶ ἂν τινων δήσετε νὰ ἦναι δεμέναις 131r12.13Krn

KSM

ΑΓ

ΔΑΒΑΝΗΕ, -ИЯ П.

parHlud

ѡогарок, гар; подарок, дар; gift, present; – *δόσις:* ΔΑΒΑΝΗΕ ТАИНО ѰВРАЩАЕТЪ ГНѢВЪ ΔΟСΙΣ Pr21,14 Hlud] ΔΑΒΑΝІЕ Grig Lobk, ДѢВАНІЕ (sic)

Orb – EХН — Cf. ДАННЕ, ДАРОВАНИЕ, ДАРЪ, ДАЯНИЕ, ПОДАНИЕ

Ø

НА

ДАВАТИ, -ВАЖ, -ВАЕТЪ ipf.

Dbj Jov Rad Krat introdRdm parHlud notBit PilOrb Vtš Stan Krn

1. *gava; davati; to give; – didónai, meta-didónai; dído, díno* (Krn): ДОСТОИТЬ ЛИ НАМЪ ДАНЬ **ДАВАТИ** КЕСАРЕВИ ИЛИ НИ δοῦναι L20,22 RadII ДАТЬИ Dbm, ДАТИ Dbj Kp Krat; ПОМИНАИТЕ БРАТЪИЕ ИВАНА ЕМНОСТИНА ЗАТЪ УТИ МІ **ДАВАШЕ** ПРѢСОЛЬ И МЛѢУИЦЕ 78v/margBit; ПШЕНИЦЪ КОУПОУНА И ХЛѢБЫ ТВОРА И **ДАВАШЕ** ТРѢБОУЮЩИМЪ ХРѢСТИАНОМЪ μετεδίδου 226r11Stan; ИЖЕ **ДАВАЕТЪ** МКИΛΚΟCТИНЮ ΩΝῙ ЕСЪТЬ ЗАЕМНИКЪ ХРИСТОУВЪ δώσει 178v2Krn; НИ ЖЕ ПРИДОВОИТЬ **ДАВАХОУ** ТАМО ЦААРЮ ἔδιδαν 164r23Krn; ПОНЕЖЕ ТЪ ЕСЪТЬ ДАВЦЪ БЛАГОУДЪТЫИ ПОНЕЖЕ ТЪ **ДАВА**̄ (sic) ИНЫИМЪ ПРОШЕНИЕ διδει 65v2Krn; ТОУНЕ ПРИЕСТА ТОУНЕ **ДАВАЮ**̄ НЕДОУГОУЮЩИМЪ ИСЦѢЛЕНІА 37b25Vtš; **ДАВАЕ**̄ ВО ПРОСВЕЩЕНІЕ И ВСАКО ѠГАНАЕЪТЪ ΩΜΡΑΥΕΝІЕ 34c16Vtš • *ὑπερᾶνα; передавати; to hand over; – didónai*: ВСѢ ЕЛИКО ЕГО СЖТЪ **ДАВАЖ** ВЪ РЖКЪ ТВОЖ διδομι Job1,12 HludII ДАМЪ Grig, ДАА Lobk Orb; СЕ ИЕСЪТЬ ТѢЛО МОЕ **ДАВАЕМОЕ** ЗА ВЪ τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον L22,19 KratII ДАЕМОЕ Dbm Rad141d23 Kp(bis) Mkd, ЛОМИМОЕ Dbj Hlud, ДАЕМО Rad164b14 ♦ **ВЪ ЗАИМЪ ДАВАТИ gava на заем, ѱοζαј-мува; давать взаймы, одалживати; to lend; – давеїζειν**: ИВО И ГРѢШНИЦЫ ГРѢШНЫКОМЪ **ВЪ ЗАЕМЪ ДАВАЖТЬ** δαवेїζουσιν L6,34 JovII ВЪ ЗАЕМЪ ДАЖТЬ Dbm Rad Krat Mkd, ЗАЕМЪ ДАЖТЬ Kp ♦ v. etiam ЗАИМЪ — Cf. ЗАИМАТИ, ЗАИМОВАТИ, ЗАИМЪСТВОВАТИ ♦ **ОТЪПОУCТЪ ДАВАТИ**: ТАЖДЪ СЛАВОСЛОВІЕ ВЕЛІИКО І̄ ѠПХЪСЪТЪ **ДАВАЕ**̄ ПРАЗНИКЪ 11a15Vtš ♦ v. etiam ОТЪПОУCТЪ ♦ **ПЛЕЩИ ДАВАТИ οἰκσїαιυα, се ѱовлекува; отступати; to retreat; –** : ПЛАМЕННОЕ ОРЪЖІЕ ПЛЕЩИ **ДАВАЕ**̄ МИ 88b3Vtš, sim. 94c31Vtš ♦ v. etiam ПЛЕЩЕ — Cf. ДАЯТИ sub 1

2. *розволува, роуушїа; позволять, до-пускати; to allow, to permit; – εἰδν*: • *cum inf.* и

ЗАПРѢЩАЖ ИМЪ НЕ **ДАВАШЕ** ΓΛΑΓΟΛΑΤИ οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν L4,41 DbjII ДАДЪШЕ Dbm Mkd, ДАДЪШЕ Rad Kp, om. Krat; ТИ ЖЕ СТРАУСТЕИ ΩΜΡΑΥΕΝІЕ ΡΑΖΑΡΑЕ ЯКО ВЪЖЪСТЕНА ИСПЛНЕНЪ СВѢТА ЯКО ВЪ ДЪНЕ **ДАВАЕ** ХОДИТЫ БЛАГОУ-ΩΒΡΑΖНО ВЪЖИ ЖЕ ВИДЪТЫ СВѢТЪ НЕПРИCТΟΥПНЫ 36d2Vtš – EХН — Cf. ДАЯТИ sub 2

М

НА

ДАВИД - v. ДАВЗІД -

ДАВИТИ, -ВЛЖ, -ВИТЪ ipf.

Dbj Jov Rad Kp Mkd comPsalt Stan

gavi; душитъ; to strangle; – πνίγειν, ἀποπνίγειν: ΩВРѢТЕ ЈЕДИНОГО Ѡ КЛЕВРѢТЬ СВОИХЪ ИЖЕ БѢ ДЛЪЖЕНЪ ЈЕМОУ **Д**̄-МЪ ПѢНАЗЪ И ИМЪ **ДАВЛѢШЕ** И ἔπνιγεν Mt18,28 Rad Dbj Jov Kp Mkd; ХРИCТЪА РАДИ ПОCЛОУШЪCТВОВАВЪ СЪ ЗВѢРМИ БРА СА Ѡ ЛЬВОВЪ **ДАВЛЕНЪ** ἀποπνιγείς 128r12Stan • *fig. мачи; мучить; to torment; – πνίγειν*: ИСПРЪВА БО ПЕУААХЪ СА УΛΟΒЪКОМЪ ЯКО ГРѢХОМЪ **ДАВИМЪ БѢ** И НЕ БѢ ПОМАГАЖИ ἔπνιγετο comPs37,19 Pog Bon – EХН — Cf. ПОДАВЛѢТИ

KSM

НА

ДАВКЪТЪ, -А м., nom. progr.

Stan

Давкїѱ; Давкт; Dauktos; – Даѱктос: мчк, †202 во г. Магнезија во Мала Азија, при имп. Септимиј Север, 10.Feb.: мѢCЪСАЦА ТОГЪ (Feb.) **Д**̄- СТРАУСТЪ CBAТЪХЪ МѢУЧЕИНИКЪ ХАРАЛАПИИ И ПОРХИРИИ И **ДАВКА**̄ ИНЫ **Д**̄- ЖЕНЫ Даѱκτου 139r6Stan; ТЪГДА ВИДѢСТА ПОРФРИЕ И **ЛАВКЪТЪ** (sic) CЛОУГА ѠВЕРЪГОСТА СА ИДОЛЬ И ВѢРОВАСТА ХРИCТЪОВИ Даѱκτος 139r17Stan – EХН

Notae: про Аѱκτος: св. мчк Авкт, † во Амфипол (Македонија), 7.Nov.: ВЪ ТЪЖДЕ ДЪНЪ (7.Nov.) СТРАУСТЪ CBEТЪХЪ МОУЧЕИНИКЪ **ДАВКЪА** (sic) И ТАВРИΩНА ФЕСАЛОНИКИЕ Аѱκτου 58r2Stan; **Д**̄- МОУЖА ХРИCТИАНИНА И БЛАГОГОВѢННА **ДАВКЪФЪ** (sic) И ТАВРИΩНЪ НАРИЦАЈЕМАА Аѱκτος 58r12Stan

Ø

НА

ДАВОУДА**ДАВЗИДСКЪ****ДАВОУДА**, -zi f., nom. propr. loci

Stan

Давуоа, Давуоа; Дабуда, Давуда; Dabuda, Davuda; – *Δαβουδή*: родното село на св. Димитриј Давудски, во близина на г. Амапас во Тракија, или во околината на Амис (денешен Самсун, Турција) во Понт: ВЪ ТЪЖДЕ» ДЪНЬ СВЕТАГО МКОУЧЕННИКА ДИМИТРИА ВЪ **ДБДЪ** МОУЧЕНАГО ѓν Δαβουδή 63v26Stan; МКОУЧЕННИКЪ ДИМИТРИЕ ВЪШЕ ПРИ МАЖИМИАНЪ ЦЪСАРИ ѿ СЕЛА НАРИЦАЕМАГО **ДБДА** Δαβουδή 63v28Stan – ЕХН

0

НА

ДАВЗИДОВЪ adj. poss.

Evang Apost Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan Les Krm

Scr. etiam ДАВИДОВЪ, ДАВУДОВЪ, ДАУИДОВЪ

Abbr. ДДВЪ, ДБДВЪ, ДБДЪ, ДБЪ, ДБЪ, ДБДЪ, ДДОВЪ, ДБДОВЪ etc.

Давиоов; Давидов; David's; – *τοῦ Δαβίδ, τοῦ Δαβίδ*: (v. ДАВЗИДЪ sub 1): сынъ єсть сынъ **ДАВЫДОВЪ** ὁ υἱὸς Δαβίδ Mt12,23 Rad, **ДБДВЪ** Krp Mkd; отъ сѣмене **ДБДВА** ... придетъ Христоꙗъ ѓк тоῦ σπέρματος Δαβίδ J7,42 Dbm Jov Krp Krat, **ДБА** Dbj, **ДДВА** Rad; сынъ ѱалмъ **ДДВЪ** свои єсть тоῦ Δαβίδ comPs27,tit BonД ДАВЫДОУ Pog; по семь шрѣщъ и съзиждъ кровь **ДБДВЪ** τὴν σκηνὴν Δαβίδ A15,16 Vran; слъшите оубо домѣ **ДБДВЪ** οἶκος Δαβίδ Is7,13 Grig(bis), **ДБЪ** Lobk6r14 Vtš, **ДБДОВЪ** Lobk45r9 Hlud, **ДДВЪ** Orb; ѿ соломонѣ прорицаѡ ѿ цѣсарѣ сынѣ **ДБОВЪ** тоῦ υἱοῦ Δαβίδ 108v21Stan; ѸТО ДЪНЬСЪ БЫСТЪ ВЪ СИОНЪ ВЪ ГРАДѢ **ДБДОВЪ** ѓν Σιὼν πόλει Δαβίδ 97r4Les; ѡСАННА СЪДНОУ **ДАУИДОВЪ** ѡσαννὰ τῷ θεῷ 107r31ŠafД СЪДНОУ БОЖЕИ 128r21Zag, СЪДНОУ БОЖИЮ 142a38Orb — Cf. ДАВЗИДСКЪ

KSM

НА

ДАВЗИДЪ, -a m., nom. propr.

Evang (incl. evHlud) Apost Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan Les Krm

Scr. etiam ДАВИДЪ, ДАВУДЪ, ДАУИДЪ

Abbr. ДДЪ, ДБДЪ, ДБЪ, ДАБДЪ etc.

Давио; Давид; David; – *Δαβίδ, Δαβίδ*:

1. пророк, пишувач на псалми, вториот цар на Јудеја, помен во неделата по Христовото раѓање:

иєсеи же роди **ДДА** царѣ **ДДЪ** же царѣ роди СОЛОМОНА ѿ оуринна τὸν Δαβίδ ... Δαβίδ Mt1,6 Stm, **ДБДА** ... **ДБДЪ** Jov Krp, **ДБДА** ... **ДДЪ** Mkd; НЕДЪЛЪ» ПО РОЖДЪСТЕ» ПАМАТЪ» **ДБОВЪ** ΠΡΟΦΗΤΟΥ ИΩΣΗΦΟΥ ΙΒΚΟΒΟΥ Δαβίδ τοῦ προφήτου 119r7Karp, **ДДОВЪ** 94v16Ohr, **ДБДОВЪ** 118r1Slep, **ДБДА** 77v1Str; и ТЕОРА МИЛОСТЪ ХРИСТОУ СВОЕМОУ **ДАВЗИДОВИ** и сѣмени єго до вѣка τῷ Δαβίδ Ps17,51 Bon, **ДБДОВЪ** Pog; пророкуьскама оуима зра **ДБДЪ** ΓΛΑΓΟΛΑШЕ НЕ ПО МНОСТЪ ПРІДЕТЪ ХРИСТОС и ПОГИБЕТЕТЪ ДИАБОЛЬ ὁ Δαβίδ comPs36,10 Pog, **ДДЪ** Bon; ПРИЧА СОЛОМОНА СЪДНА **ДБДА** υἱοῦ Δαβίδ Pr1,1 LobkД ДАВЪЗДА»ВА Grig Orb; **ДДЪ** ПЪВЪЦЪ ПОДНОЖІЮ ТВОЕМЪ ВЪПІНЕ КЛАНЯТИ СЕ 12c25Vtš; пръвое же ДАРОВАНІЕ ПРЪМЪДРОСТЪ ВТОРОЕ КРОТОСТЪ ... ПРЪВОЕ ДАРОВАНІЕ ИМЪ СОЛОМОНЪ» ВТОРОЕ **ДБДЪ** ὁ Δαβίδ 7v1Krm, sim. 101v3Krm; **ДБДЪ** пророкъ и царѣ Δαβίδ 175r16Krm; СЪБЛЖИХЪ ІАКО **ДАУИДЪ** НЕУИСТЪ ѡς ὁ Δαβίδ 75v27Šaf, **ДДЪ** 110b29Orb, **ДБДЪ** 36v5Hlud

2. преп. Давид Солунски, † ок. 548, при царот Јустинијан и царицата Теодора, 26.Iun.: «КЪ» (Iun.) ПРЪПОДЪ»ВНАГО **ДБДА** СОЛЪНСКААГО Δαβίδ тоῦ ѓν Θεσσαλονίκη 161r20Krp, sim. Δαβίδ тоῦ ѓν Θεσσαλονίκη 255v20Stan; **ДБДЪ** БЛАЖЕННИИ ѿ ВЪСТОКА ИМЪ» РОДЪ 255v21Stan; **ДБДЪ** СОЛЪНСКЫ ЧЕСТЪ и ПОХВАЛА БОГУ» ПРИЖТНА ДАНИЛЬ ДА ПОХВАЛЕНЪ БЖДЕТЪ Δαβίδ Θεσσαλονίκης 19d31Orb – ЕХН

3. крстено име на св. мчк Глеб, син на великиот киевски кнез Владимир, † 1015, 24.Iul.: ВЪ ТЪЖДЕ» ДЕНЬ» (24.Iul.) СВАТЮ МЪЧУЧЕННИКОУ БОРЫСА и ХЛЪБА РОУШЬСКОЮ и ВЪ КРЪЩЕНИ РОМАНЪ и **ДАВЪ** 283v7Stan; ѿ НЕМЪ» ВЪСТА СИИ СВАТАИ РОМАНЪ и **ДБДЪ** 283v16Stan – ЕХН — Cf. ГЛЪВЪ

KSM

НА

ДАВЗИДСКЪ, -zin adj.

orPsalt trOrb Vtš

Давиоов, Давиоовски; Давидов, давидский; David's, Davidic; – : (v. ДАВЗИДЪ sub 1): **ДАВНДЪКОУЮ** ПЪСЕНЪ» ДЪНЬСЪ ВЪСПОИМЪ ЛЮДІЕ ХРИСТУ» БОГУ» 217b2Vtš; **ДБЪСКОЕ** ПЪНІЕ 188a24Vtš; ДЪНЬСЪ» ХРИСТУ»ВО ВЪСКРЪ»СЕНІЕ

вѣнавлѣает се и конціи земли радѣють се въ кѹмвалѣхъ **ДѢДЬКИХЪ** пѣси ти приносеще 16a24Vtš; иже видѣшж прѣорѣци вѣгородицѣ въсхвалимъ яко царскаа сѣнь яко скифтръ **ДѢСКИ** царѣ всѣхъ 46a28Orb; кыиѣ зовж и выпиж ти **ДѢДЬСКИМЪ** гласкомъ помѣлоуи ма вѣожѣ помѣлоуи ма 177v10Dčn 133r8Rdm – ЕХН — Cf. ДАВЗІДОВЪ

М

НА

ДАВЗІДЬСКЪІ adv.

Zag trOrb trHlud Vtš

давидски, како Давид; давидский, как Давид; Davidicly, like David; – Davitkōs, (Davitkōs): на хероувимѣ ѡзда и хвалимъ ѿ серафимъ вѣсѣде на жрѣба **ДѢДЗСКЪІ** блаже Давиткōс 83r3Hlud, **ДѢСКИ** 155b31Orb] ѹловѣѹьскы 117r10Šaf; **ДѢДЬСКИ** поемъ тебе горж вѣожиж дѣвѣицѣ нарицажще Давиткōн мелѣдоѹмѣн σοι ᾄσμα 8v11Zag; **ДѢСКИ** выпиж ти спѣсе мои 118d27Orb; **ДѢДСКИ** дѣнкѣсь вѣрни пророка гѣсподѣна дѣнкѣсь поутѣмъ ілію тезвѣтѣнна 201b28Vtš ● *како шїѡ вели Давид; как говорит Давид; as David says; – :* вѣкоренив се ѡкоже дрѣво **ДѢСКИ** славне прѣи-схѣдѣшихъ вѣдъ великъ вѣздалъ ѣсы мѣоѹѹѣнїа плодъ 32c26Vtš

М

НА

ДАВЬНИЦА, -а f.

Zag

преводница, учийелка; предводительница, учительница; leader, teacher; – ἡ ὀδηγός: ● за Богородица: радѣѹѣи се персомъ (sic) **ДАВНИЦЕ** цѣломѣдриа πιστῶν ὀδηγέ σωφροσύνης 112v29Zag] наставнице 126a16Orb 54v20Hlud – ЕХН — Cf. НАСТАВЬНИЦА

Ø

НА

ДАВЬНЪ v. ИЗДАВЬНА**ДАВЬЦЬ**, -а m.

orDčn Šaf trOrb Les Ktn

давайел, дарийел; даритель; giver, donor; – δότηρ, ταμίας: мирны **ДАВЕЦЬ** хрѣстосъ

ХОТА ВѢСѢМЪ ѹловѣѹкомъ спѣсѣнїе 192r13Dčn; градѣте истини постници мѣзѣ примѣте яко вѣогать естѣ испрѣва **ДАВЕЦЬ** мѣлѣкѣстивь ὁ δότηρ καὶ ἐλεήμων 101a29Orb] живодавецъ 83v6Zag, подателъ 65r28Šaf 25v35Hlud; дароуи ми хрѣстѣ мѣлѣкѣтѣж мѣж яко ты единъ **ДАВЕЦЬ** жизни еси ὁ μόνος δότηρ τῆς ζωῆς 155v22Les; животны **ДАВУЕ** царѣ вѣсмерзтнзи жже избра рабы свож в надежди и вѣвѣрѣ вѣѹнѣи жизни спѣдѣви ὁ τῆς ζωῆς ταμίας 43v12Šaf] жзнѣдавѣе 44v16Bit, живѣдавѣе 65r20Zag 79d9Orb; **ДАВЕЦЬ** вѣсѣхъ бла҃гыхъ истоѹникъ ицѣленїа скровище щѣдротамъ ты единъ бла҃гын вѣожѣ мѣлѣкѣсрдын δότηρ πάντων ἀγαθῶν 173r22Les; тѣ естѣ **ДАВЦЬ** бла҃гѣдѣѣтын понѣже тѣ даватѣ иныимъ прошенїе δότηρ τῶν χαρισμάτων 65v2Ktn; нж гѣспѣда ісѣохрѣста призвавше **ДАВЦА** и вѣмѣстителѣ словеси δότηρα 7v12Les – ЕХН — Cf. ДАРОВИТЬЦЬ, ДАТЕЛЬ, ПОДАТЕЛЬ

KSM

НА

ДАВУД - v. ДАВЗІД -**ДАДА**, -зи m., nom. progr.

Stan

Дага; Дада; Dadas; – Δάδας:

1. св. мчк, † 286 со Максим и Квинтилиан, во Доростол, при имп. Диоклециан и Максимиан, 28.Apr., 28.Iul. et 2.Aug. (пронаѣгае на моштите): вѣ тѣжѣде дѣнкъ (28.Apr.) сѣвѣтѣхъ максима и **ДАДА** и кинтилиана Δάδα 203r10Stan; привѣденъ бысѣтѣ съ **ДАДОМ** и кинтилианомъ на испытаниѣ метѣ Δάδα 203r21Stan; вѣ тѣжѣде дѣнкъ (28.Iul.) вѣспоминаниѣ сѣвѣщенїю вѣгородицѣ вѣ дѣаконисии и стрѣастѣ сѣвѣтѣхъ кинтиана и **ДАДЫ** максима и калиника Δάδα 288v19Stan; вѣ тѣжѣде дѣнкъ (2.Aug.) обрѣтѣнїе ѹсѣтѣныхъ мощеи максима и **ДАДЫ** и коѹнтилианы Δάδα 292v20Stan

2. св. мчк, роднина на имп. Сапор II (309–379), † ок. средината на IV век при имп. Сапор II, 29.Sept.: вѣ тѣжѣде дѣнкъ (29.Sept.) стрѣастѣ сѣвѣтѣхъ мѣоѹѹѣнїкѣ **ДАДЫ** геведела

КАЗДОУ СНИ СВЕЪТЫИ МОУУЪКНИЖЬ **ДАДЪ** (sic)
БЪШЕ ОУЖИКА САВОРИНА ЦЪСЪАЪРЪ ПЕРСКАГО
Δάδα ... Δάδας 26v10.11Stan

ЕХН

Ø

НА

ДАДЕЮ 175r7Hlud per err. v. **ТАДЕН**

ДАЖДА, -а f.

Slep Karp

раздавање, давање; раздача, давание;
contribution, giving; – διακονία: БЫСЪТЪ
РЪПТАНИЕ ЮЛИНСКОЕ КЪ ЕВРЕШЬ ЯКО ПРЪЗРИМЫ
БЫХЪ БДОБИЦА ИХЪ ПОВСАДНЕВНЫА **ДАЖДА** ἐν τῇ
διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ Аб,1 Karp, **ДАЖ(..)** Slep
нжждеж Vran, om. Str – ЕХН

SM

НА

ДАЖЕ conj., part.

Evang (incl. evHlud) Slep Str Vran Karp Psalt comPsalt
Parim Triod Vtš Stan proIVtš Les Krn

Forma ДАЖИ in Dbm (semel)

I. Coniunctio:

1. conj. temp.

a) cum negatione: **ДАЖЕ НЕ** *прео да, прео да*
не, дури не; прежде чем, пока, пока не;
before, until; – πρίν, πρίν ἢ, πρὸ τοῦ с. inf.:
ОБРАТИ СА И ВЪЗДИХНИ ОКАЯНЫА ДЪУШЕ **ДАЖЕ**
ТИ КОНЪИНА *не* ПРИДЕТЪ **ДАЖЕ** ДВРИ *не*
ЗАТВОРАТ СА πρίν ἢ τοῦ βίου πέρας λάβῃ ... πρίν τὴν
θύραν κλείσῃ 11r2.3Zag; нж **ДАЖЕ НЕ** ПРИДЕТЬ
КОНЫИНА ПОТЬЩИ СА ВЪПИЖШЕ ДЪУШЕ ВЪОЖЕ
ОБРАТИ МА И СПЪСИ МА πρὸ τοῦ φθάσαι τὸ τέλος
9v21Zag; прїндеѣмъ оубо и мы хрїстолюбѣцї
ДАЖЕ ТРЪГЪ *не* РАСЫПЕТ СА **ДАЖЕ** ГЪСПОДЪ *не*
ПРИДЕТЬ 283r17.17Les; скоро ѡбонте са **ДАЖЕ**
не ЗАТВОРАТ СА ДВРИ (ὄξυποδήσατε, ἵνα μὴ
ἀποκλεισθῆτε) 223r24Les

cum adv.: **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ, ДРЪВЛЕ**
ДАЖЕ НЕ, ПРЪВЪЕ ДАЖЕ НЕ *прео да, прео да*
не, дури не; прежде чем, перед тем как,
пока, пока не; before, until; – πρίν с. inf., πρὸ
тоῦ с. inf., πρίν ἢ с. inf., πρίν ἢ ἄν, πρίν ἄν:
ПРАВО ГЛАГОЛЪ ВАМЪ **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ** БЫСЪТЪ

АВРАМЪ А АЗЪ БЪХЪ πρίν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί
J8,58 Rad Dbm Dbj Jov Kp Krat; **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ**
КОУРЪ *не* ВЪЗГЛАСИ ТРИ КРАТИ ѠВРЪЖЕШИ СА
МЕНЕ πρίν ἀλέκτορα φωνῆσαι Mt26,75 Rad177c20
Dbj Jov(bis) Kp(bis) Krat Mkd
ПРЪЖДЕ КОУРЪ
не ВЪЗГЛАСИТЬ Rad169b13; ХОТЪНИЕМЪ СЕ
ВЪСХОТЪХЪ СИЖ ПАСКЪ БЪСТИ С ВАМИ **ПРЪЖДЕ**
ДАЖЕ НЕ ПРИМЪ МЪКЫ πρὸ τοῦ με παθεῖν L22,15
Rad(bis) Dbm Dbj Kp(bis) Krat Mkd Hlud; **ПРЪЖДЕ**
ДАЖЕ НЕ ВЪЗГЛАСИ ТЕБЕ ФИЛИПЪ СЪЩА ПОДЪ
СМОКОВНИЦЕЖ ВИДЪХ ТА πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι J1,48 Rad Dbm Dbj Kp3r10
om. Kp11r23; и БЪ ЕМОУ ОБЪЩАНО ДЪУХЪОМЪ
СБАЪТИМЪ НЕ ВИДЪТИ СЪМРЪТИ **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ**
не ВИДЪТИ ХРІСТА ГЪСПОДЪНЪ πρίν ἢ ἄν ἴδῃ
τὸν Χριστόν L2,26 Krat Kp Mkd, **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ**
ВИДИТЬ (sine *не*) Dbm
ПРЪЖДЕ нж югда
ХРІСТА ГЪСПОДЪНЪ ВИДИТЬ Dbj; **ПРЪЖДЕ** ВО
ДАЖЕ НЕ ПРИДОШЪ НЪЦИ Ѡ ИЪКОВА СЪ СТРАНИКЫ
ИДЪШЕ πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν G2,12 Karp, **ДРЕВЕ** ВО
ДАЖЕ НЕ Slep; БОГЪ СЛАВЫ ЯВИ СА ОЪТЪЦОУ
НАШЕМОУ АВРААМОУ СЪЩОУ МЕЖДОУ РЪКАМА
ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ ВСЕЛИТИ СА ЮМОУ ВЪ ХАРАОНЪ
πρίν ἢ κατοικῆσαι αὐτόν A7,2 Karp Slep Vran
ПРЪЖДЕ ЛИ ВСЕЛИТИ СА ЕМЪ Str; **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ**
не РАЗОУМЪЕТЕ ТРЪЗНИА ВАШЕГО РАМЪНА ЯКО
ЖИВЪИ ЯКО ВЪ ГНЪВЪ ПОЖЪРЕТЬ ВЪИ πρὸ τοῦ
συνείναι Ps57,10 Bon Pog Rdm Dcn; СИРЪУЪ *не*
ПРЪКРАТИ ДНЕИ МОИХЪ **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ**
ИСПРАВЛА ДОБЪИ ДЪТЪЛИ πρίν ἄν κατορθώσω τὴν
ἀρετὴν comPs101,25 Bon Pog; МАСЛО И МЕДЪ
ИМАТЪ БЪСТИ **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ** РАЗОУМЪЕТЕ ЕМЪ
ИЛИ ІЗВОЛИТИ ЗЛА І ИЗВЕРЕТЪ ДОБРОЕ πρίν ἢ
γνώναι αὐτόν Is7,15 Grig Lobk Hlud Vtš; ПРОСИ ЧТО
СЪТВОРЪ ТЕБЪ **ПРЪЖЕ** (sic) **ДАЖЕ НЕ** ВЪЗЕТЪ
БОУДЪОУ Ѡ ТЕБЪ πρίν ἢ ἀναλημφθῆναι με ἀπὸ σοῦ
4Rg2,9 Vtš198c24 Grig Lobk Hlud
om. Vtš116c13;
sim. **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ** ВЪЗЕТЪ БОУДЪОУ Ѡ ТЕБЪ
πρίν ἀναληφθῶ 33r14Krn; СЛЪНЦЕ ПРЪЛОЖИТ СА
ВЪ ТЪМЪ И ЛЪНА ВЪ КРЪБЪ **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ**
ПРИДЕТЬ ДЪНЪ ГЪСПОДЪНЪ πρίν ἐλθεῖν A2,20
Vran Karp, **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ** Str (sine *не*), sim.
ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ ПРИИТИ πρίν ἢ ἐλθεῖν 129r23Krn,
sim. **ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ** ПРИДЕТЬ πρίν вѧ ἐλθῃ

129v5Krn; *πρὸς τὴν ΔΑЖЕ ΝΕ* σὺμψρηχὺς σα ἀζυ πρῆγρῆσιχὺς πρὸ τοῦ με ταπεινωθῆναι Ps118,67 Bon Pog Dcn

b) *sine negatione*: *годека; пока; as long as*; – *ὡς; τῆμz οὐβο ΔΑЖЕ* βρῆμα имамz дῆлаемz благагоє кz вzсῆмz ὡς καιρὸν ἔχωμεν G6,10 Slep] *дондеже* Karp • *годека, гури (не); пока; until*; – *ἕως οὗ, ἕως ὅπου* (Krn): *пожди ме ΔΑЖЕ* да вzскрῶснз сz дрззновениемкῶ ἕως οὗ νὰ ἀναστηθῶ 104v20Krn; да стрзжштῶ тῆло cβετῶго ΔΑЖЕ ѡвити се емоу вzноутрзніе кости ἕως ὅπου νὰ φανοῦν τὰ ἐντόσθιά του 218r12Krn; нь ΔΑЖЕ прїити еи вz монастыри ѿ горести слнкῶуниє и ѿ прзсти землзніе вываше недобра ἕως ὅπου νὰ ἔлθη 244v11Krn — Cf. *дондеже, донелиже, дондеже*

cum adv.: *прѣжде ΔΑЖЕ* – *πρὶν ἢ ἄν, πρὶν* (v. *прѣжде* *даже* *не*): *прїидѣте* οὐβο χριστῶ-любиваа браткῶа прѣжде пришьствїа дῶне ωного ... *прѣжде ΔΑЖЕ* вогῶ ѡвѣ прїидеть и ωбращет ны неготовы 311r22Les

2. conj. cum notione finalis: *за га; чтобы; so that*; – *ὅπως; ΔΑЖЕ* придеть на взи вῆка крзвz праведнаа ὅπως ἔлθη ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἴμα δίκαιον Mt23,35 Hlud] да Dbm Rad(bis) Krat Mkd, ѡко Krp

II. Particula:

cum praep. *до, на, вz; гури го; влпоть до; until*; – *ἕως; ἕως καὶ εἰς, θ* (Krn): *ѣко* не имамῶ пити отъ плода лозьнааго *дажи* до того дне егда его пиж новое въ царьствени вожни ἕως тῆς ἡμέρας ἐκείνης Mc14,25 Dbm] до того дῶне Rad Krat Hlud, до дῶне того Krp, до дῶне ωного Mkd; ѿ наҫала сззданїю еже сззда вогῶз *даже* и до нῶнѣ ἕως тоῦ нῶн Mc13,19 Mkd] *дожи* до нынѣ Dbm, до нῶнѣ Rad Krp Krat; ѿ тогда бысῶтῶ шесть мῆсῶаць *даже* до благаговѣщенїа прῶукистые ἕως τὸν εὐαγγελισμόν тῆς παναγїας 8r16Krn; пондоше ὕловѣцы *даже* до иордана рѣцѣ еже сѣши дрῆвїе εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Ἰορδάνου 34r17Krn; сьравешε са вьси вькоупѣ живжшии вь вῆси тои ѿ мала *даже* и до велика ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου 103v26Les; гῶсподуоу ходѣшῶ на землю тῆлеснѣ понде *даже* и до страны кесарїнские фїлипповы ὑπῆγε καὶ ἕως

τὰ μέρη тῆς Καισαρείας τοῦ Φιλίππου 139r23Krn; *даже* и до врῆмене иже ю прїетῶ иωсифῶ тектонь да ю хранить ἕως καὶ εἰς τὸν καιрὸν 176r26Krn; и вzзиде *даже* на κεво ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν 212r19Krn; пондоше *даже* вz ωнкῶ монастырῶ плῆнитї его ὑπῆγαν ἕως καὶ εἰς ἐкеῖно τὸ μοναστήριον 242r20Krn; нь сзтвори и дрзгы мирь иже есῶтῶ ѿ κεвῶсы вz земли *даже* ἕως τὴν γῆν 136v5Krn; *даже* до зде есῶтῶ повѣсть еҫагῶгῶльскаа ἕως αὐτοῦ εἶναι ἡ διήγησις 75v24Krn; се азь ради тебе прїидωхῶ *даже* до зде ἦλθα ἕως ἐδῶ 90r10Krn — Cf. *дожи* KSM АГ

дажи Mc14,25 Dbm v. *даже*

дале adv.

evHlud

долго; долго; long; – *μακρά*: горе вамz книгоуиж и фарисеи ωпокрзити ѡко снѣдаете домзи вдовицы и [ви]нож *дале* мῶлнῶтвж твораще *макра* Mt23,13 Hlud] *далеуе* Dbm Dbj Rad(bis) Krp Krat Mkd – EXH — Cf. *далеуе* sub 2 KSM HA

далекз adj.

Bit

далечен; далекий; distant; – : иждихῶ богатство твое ѿῶуе блждно на странж *далокж* (sic) ωшедῶ вῆсомь рабῶтавь 31v28Bit – EXH — Cf. *далеуьнз, дальнии, дальнз* SM HA

далеуе adv., praep.

Evang Ohr Slep Str Karp Verk Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan Les Krn

1. adv. *далеку; далеко; far*; – *μακράν, πόρρω, πόρρωθεν, μακρόθεν, ἄποθεν; (ἀντίπερα)* (Krn): • на голема оддалеченост: еше *далеуе* емоу сжщоу молитеж пославь молитъ са о мирѣ πόρρω L14,32 Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd; вzскжж гῶсподи ωтз-стоа *далеуе* макрῶθεν Ps9,22 Bon Pog Dcn; вῆше же ѿ нихῶ *далеуе* стадо свинїи много пасомо при врῆсῶ макрῶν Mt8,30 Mkd Stm Rad Krp;

ВЪХОДАШЪ КСОУ>СОУ ВЪ КЕТЕЖ ВЪСЪ СРЪТОША И
 1. ПРОКАЖЕНЫХЪ МЖЪ ИЖЕ СТАША **ДАЛЕУЕ**
 πόρρωθεν L17,12 Rad 11 издалеуе Dbm Dbj Jov
 Krp Krat Mkd; ПЕТР ЖЕ ИДѢШЕ **ДАЛЕУЕ** ПО НЕМЪ
 ДО ДВОРА АРХИЕРЕШВА μακρόθεν Mt26,58 Dbj 11
 издалеуе Jov86r18 Rad(bis) Krp(bis) Krat, om.
 Jov102v17 Mkd; КЕСЪТЪ ЖЕ **ДАЛЕУЕ** ПЕЩЕРА
 πόρρωθεν 158r19Stan; Ѡ СВЕЪТЮ ГОРЪ **ДАЛЕУЕ**
 ЯКО ШЕСТЬДЕСЪЕТЪ ПЪПРИШЪ ЕСЪТЪ НИСІА ИЖЕ
 ИМѢНОУЕТ СЕ ЛΟΥГЪ» ἀντίπερα 242v22Krn; КЪЗНѢ
 ЖЕ Ѡ ХРИСТЪ» ИСОУ>СЪ ВЪИ СЪЩИ ИНОГДА
ДАЛЕУЕ ВЪИСТЕ БЛИЗЪ КРЪВИЖ ХРИСТО>ВОЖ
 μακράν E2,13 Ohr Slep Str Karp Verk; ОУНЫНИЕ
ДАЛЕУЕ ѠЛОЖИМЪ Ѡ НАСЪ И СВѢТЛАМИ СВѢЩАМИ
 ВЕСМЪРНА ЖЕНИХА ХРИСТЪА С ПѢСНИМИ СРАЩИМЪ
 ἀποθεν 120r9Šaf 141r7Zag 160d29Orb 88v26Hlud
 • **їонаїѡаму; далее; further; – поррѡтерон:** и
 ПРИБЛИЖИШЪ СА ВЪ ВЕСЪ В НЖЕ ИДѢСТА И ТОИ
 ТВОРѢШЕ СА **ДАЛЕУЕ** ИТИ поррѡтерон L24,28 Dbj
 Dbm Krp(bis) Krat Mkd • на големо временско
 растојание: не **ДАЛЕУЕ** БО НЪ БЛИЗЪ ВЪИСЪТЪ
 ВСКРЪ>СЕНІЕ ОУТЕ γάρ μακράν comPs21,20 Bon Pog
 ♦ **ЕЛЬ ДАЛЕУЕ – καθ' ὅσον:** **ЕЛЪ ДАЛЕУЕ**
 ѠСТОЖЪ ВЪСТОЦИ Ѡ ЗАПАДА ѠДАЛИЪ ЕСТЪ Ѡ
 НАСЪ БЕЗАКОННА НАША καθ' ὅσον Ps102,12 Bon
 Pog Rdm Dĉn ♦ v. etiam ель ♦ **ДАЛЕУЕ ВЪИТИ –**
μακρύνω (Krn): и ЗАНЕ ЕЩЕ НЕ **БЪШЕ ДАЛЕУЕ** καὶ
 διατὶ ἀκόμη δὲν ἐμάκρυναν 162v10Krn ♦ **ДАЛЕУЕ**
СТОЮТИ – ἀπέχειν: нь ЯКОЖЕ **ДАЛЕУЕ** **СТОИТЬ**
 КЕ>ВО Ѡ ЗЕМЛѢ ТАКО СТОИТЬ ПЖТЬ МОИ Ѡ ПЖТЬ
 ВАШИХЪ ἀπέχει Is55,9 Lobk 11 ЯКОЖЕ ѠСТОИТЬ НЕБО
 И ЗЕМЛЯ Vtš — Cf. **ОТЪСТОЮТИ ♦ ДАЛЕУЕ**
СЪТВОРИТИ/ТВОРИТИ *οὐδαλεчи, οὐδαλεчува;*
удалить, удалять; to move away; – μακράν
ποιεῖν, μακράν ἀποθεῖσθαι: ДАЛЕУЕ ТА
СЪТВОРИТИ Ѡ ПЖТІ ПРАВА ТОУ МАКРАЪН СЕ
 ποιῆσαι Pr2,16 Grig Lobk, **ДАЛЕУЕ** ТА Ѡ ПЖТИ
СЪТВОРИ ПРАВА Orb, sim. **ДАЛЕУЕ** ТА **СЪТВОРИШЪ**
 62v18Les; ѠБИДЛИВЫ ѠСТНЫ **ДАЛЕУЕ** Ѡ СЕБЕ
СЪТВОРИ μακράν ἀπὸ σοῦ ἀποσαι Pr4,24 Orb Grig Lobk;
ДАЛЕУЕ **СЪТВОРИ** Ѡ НЕЖ ТВОИ ПЖТЬ И НЕ
 ПРИБЛИЖАИ СА КЪ ДВРЕМЪ ДОМЪ ЕЖ
 МАКРАЪН ποιῆσον Pr5,8 Orb Lobk, **ДАЛЕУЕ**
ТВОРИ Grig; **ДАЛЕУЕ** **СЪТВОРИТЕ** Ѡ СЕБЕ
 ЗАВИСТЬ ДА НЕ СЪ ДІАВОЛОМЪ ѠСЖДЕНИ
 БЖДЕТЕ

μακράν ποιῆσατε 169r4Les — Cf. ОУДАЛИТИ,
 ОУДАЛѢТИ

2. adv. *долѡ; долго; long; – μακρά:* ГОРЕ
 ВАМЪ КНИГОУИА И ФАРИСЕЕ ЛИЦЪМЪРІИ ЯКО
 СНѢДАЕТЕ ДОМОВИ ВДОБИУА И ВИНОВА **ДАЛЕУЕ**
 ΜΟΛΛΑТ СΑ μακρά Mt23,13 Mkd Dbm Dbj Rad(bis)
 Krp Krat 11 ДАЛЕ Hlud; sim. **ДАЛЕУЕ** μακρά Mc12,40
 Dbm Dbj Rad Krp(bis) Krat Mkd, sim. L20,47 Dbm
 Dbj Rad Krp Krat Mkd – EXH — Cf. ДАЛЕ

3. praep. cum gen. *далеку оо; далеко от; far*
from; – μακράν, πόρρω, μακρόθεν: нъ СЛОВЕСА
 СМѢРЕНАА **ДАЛЕУЕ** ВЪАХЪ ЯВЕСЪТВЕНААГО
 ΒΟ>ЖЬ>СΤΒΑ μακράν ἦσαν τῆς περιφανεστάτης
 θεότητος comPs21,2 Pog Bon; и БЛИЖЪНИИ МОИ
ДАЛЕУЕ МЕНЕ СТАШЪ ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν
 Ps37,12 Bon, **ДАЛЕУЕ** (adv.) СТАША Pog, **ДАЛЕУЕ**
 (adv.) ѠСТАШЪ Rdm 11 издалеуе мене сташъ
 Dĉn; СИ ЛЮДИЕ ОУСТЪНАМИ МА УТЖТЬ А СРЪ>ДЦЕ
 ИХЪ **ДАЛЕУЕ** МЕНЕ КЕСТЪ πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ
 Mc7,6 Rad74b18, **ДАЛЕУЕ** (adv.) ѠСТОИТЪ Ѡ
 МЕНЕ Mkd 11 КРОМѢ ОТЬСТОИТЬ ОТЬ МЕНЕ
 Dbm Krp(bis) Krat, КРОМѢ МЕНЕ СТОИТЬ Rad74a19;
 ГРЪДИИ ЖЕ **ДАЛЕУЕ** ΡΑΖΟΥΜΑ ΒΟ>ЖИА СЖТЪ
 τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ μακράν εἰσιν comPs100,7 Bon,
 ΡΑΖΟΥΜΑ ΒΟ>ЖИА **ДАЛЕУЕ** СЖТЬ Pog;
 СЛОВЕСЫ КАЖ СА ВЪСЕГДА СЪ ТЪЩАНИЕМЪ
 А ДѢЛЕСЫ ЖЕ ѠСТОЖ **ДАЛЕУЕ** ΠΟΚΑΑΝІА
 τοῖς δὲ ἔργοις μῆκος πολὺ ἀπέχω τῆς
 μετανοίας 240v23Les

Cf. ИЗДАЛЕУЕ, ОТЪДАЛЕУЕ

KSM

НА

* **ДАЛЕУЪ** adj.

Stan

висок; високий; high; – μακρός: ВИДѢ
 ВЪ СНѢ ПРѢЖДЕ СЕБЕ БЫВШААГО ЈЕП<И>СК<О>ПА
 С<В>А>ШЕНОМ<Ж>У<Е>НИКА СЕМЕШНА СТОЮЩА НА
ДАЛЕУЕ (sic, pro **ДАЛЕУИ**) СТЕПЕНИ ЕІЪ
 μακράν σκάλαν 148r3Stan – EXH — Cf. ВЪСОКЪ sub 1

M

НА

ДАЛЕУЪНЪ, -ЪИИ adj.

Karp parHlud trOrb Vtš

далечен; далекий; distant; – ὁ μακράν, ὁ
πόρρωθεν: и БЛАГОВѢСТИТЬ МИРЬ ВАМЪ

ДАЛЕУЪНЪ и близьнимъ ὑμῖν τοῖς μακράν E2,17 Karp] ДАЛЪНИ МИРЪ Ohr, ДАЛЪНЪИМЪ Slep, om. Verk; распостерь на кръстѣ длани си христѣ и ꙗзыки вса **ДАЛЕУЪНЪ** к себѣ» призвавъ близъ поставити дръжавѣ си христѣ спасае τὰ ἔθνη πάντα τὰ μακράν 106d11Orb] ДЛАННЪ (sic, pro ДАЛННЪ) 70v12Šaf; гѣсподъ саваофъ заповѣда ꙗзыкоу ворѣжноу и борцоу ити ѿ земла **ДАЛЕУЪНЪ** ἐκ γῆς πόρρωθεν Is13,5 Hlud] ДАЛЪННЪ Lobk, ДАЛННЪ Orb, lac. Grig; гредѣте вси вѣгомодрѣи ѿ земле **ДАЛЕУЪНЪ** къ рацѣ прикосноувше се прѣподѣвнѣ 25d18Vtš – EХН

М

НА

ДАЛИДА, -зи f., nom. propr.

Šaf

Далида; Далида; Delilah; – Далида: според СЗ, Филистејка од долината на Сорек, жената што ја открила тајната на големата сила на Самсон и им го предала на Филистејците: ꙗко постомъ самшонъ възмогше придѣте ꙗко много зѣбри поперѣмъ людие ѹрѣвнаго бѣса **ДАЛИДА** стр[аст]ѣми прѣльщаѣши насъ καὶ οὐ μὴ γέλαση ἡ Δαλιδὰ τῶν παθῶν ἐξαπατῶσα ἡμᾶς 33r28Šaf – EХН

Ø

НА

ДАЛИПАТЪ 83v8Str v. **ДАЛМАТЪ**

ДАЛИТЕЛЬ Pr23,27 Hlud lect. err.

v. **ДЪЛЪИ** et **ЖТЪЛЪ**

ДАЛМАНТИН 20d8Orb v. **ДАЛМАТЪ**

ДАЛМАНТЪ 19d35Orb v. **ДАЛМАТЪ**

ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ, -зиn adj.

Dbj Rad Krp Krat Mkd

галмануѣски; далмануфский; of Dalmathia; – (тѣс) Далмануѣ: предели што се протегаат на западниот брег на Генисаретското Езеро (Галилејското Море): прѣнде въ страны **ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ** eis τὰ μέρη Далмануѣ Mc8,10

Mkd, **ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ** Dbj, **ДАЛМАНЪФАНЪСКЪ** Rad, **ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ** Krp, **ДАЛЪМАТЪСКЪ** Krat] МАГДАЛИНЪСКЪ Μαγδαλά Dbm – EХН

K(ДАЛЪМАНОУТАНЪСКЪ)

S(ДАЛЪМАНОУТАНЪСКЪ)

НА

ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ Mc8,10 Krp Mkd

v. **ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ**

ДАЛМАНЪФАНЪСКЪ Mc8,10 Rad

v. **ДАЛМАНОУТАНЪСКЪ**

ДАЛМАТА, -зи f., nom. propr.

kalKrp

Далмаѣа; Далмата; Dalmata; – τῶν Далмáτων: Далматски манастир, основан во 381/382 година во Константинопол од учениците на преп. Исакиј, наречен според вториот игумен – преп. Далмат: сѣвѣтаго прѣподѣвнаго исакиа иже въ **ДАЛМАТЪ** ἡγουμένου τῆς μονῆς τῶν Далмáτων 159r28Krp – EХН

Ø

НА

ДАЛМАТИА, -иа f., nom. propr. loci.

Slep

Далмација; Далматия; Dalmatia; – Далматѣа: римска провинција на источниот брег на Јадранското Море: дима ... иде въ тесалоникъ криспъ (sic, pro Κρήσκης) въ галатиѣ титъ въ **ДЕЛМАТИѣ** (sic) eis Далматѣан 2Т4,10 Slep – EХН

S(ДАЛЪМАТИА) M(ДАЛЪМАТИА)

НА

ДАЛМАТЪ, -а m., nom. propr.

kalKrp kalStr Zag trOrb Stan

Далмаѣ; Далмат; Dalmatus; – Дáлматос, Далмáтос: преп., игумен на Далматскиот манастир и архимандрит константинополски (406–438), †ок. 440 во Константинопол, при царот Теодосиј II, 3.Aug.: мѣсаѣца тогѣо •Г• (Aug.) памкаты сѣвѣтыхъ **ДАЛМАѣ** фавѣста исакиѣ Далмáтос 293r13Stan, sim. 162v23Krp, сѣвѣтѣаго ѡтѣѣца **ДАЛИПАТА** (sic) 83v8Str; **ДАЛМАТЪ** вѣжѣствъныи воинствѣоваше въ вторѣмъ ѹиноу при тѣвѣдѣсини цѣсѣри Далмáтос 293r14Stan;

прѣподѣбнаго **ДАЛЬМАТА** игоуменовъ мона-
стырѣ постави τὸν ὄσιον Δαλμάτων 293r23Stan;
прѣподѣбныи **ДАЛМАТЬ** въ пощени въсиавы
·М· днен алуень прѣбывѣ 293v2Stan; дионисъ
же и **ДАЛМАНТЬ** (sic) науалникъ ѿтверждение
вѣрѣ Δῖος τε καὶ Δάλματος 19d35Orb; повѣдает
са съ сима марзко зѣли съ **ДАЛЪМАТОМЪ**
мѣросинь монсин сὺν Δαλματῶη 21v9Zag, съ
ДАЛМАНТИЕМЪ (sic) 20d8Orb – ЕХН

S(ДАЛЬМАТЪ)

НА

ДАЛМАТЪСКЪ Mc8,10 Krat

v. ДАЛМАНΟΥТАНЪСКЪ

ДАЛЬНИИ adj.

Ohr Vran parOrb

**галечен; далекий; distant; – ὁ μακράν, ὁ εἰς
μακράν, ὁ πόρρωθεν:** гѣсподъ саваѡ заповѣда
жъзыкоу ѡржжнѡу и борцоу ити ѡ земл[а]
ДАЛНЖА ἐκ γῆς πόρρωθεν Is13,5 Orb] ДАЛНЫИЖ
Lobk, ДАЛЕУНЖ Hlud, lac. Grig; вам бо есть
ѡвѣтование и ѡдомъ вашимъ и всѣмъ **ДАЛНИИМЪ**
πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν A2,39 Vran] ДАЛНЫИМЪ Str
Karp; и приде благовѣсти миръ вамъ **ДАЛЗНИ**
миръ ближнимъ ὑμῖν τοῖς μακράν E2,17 Ohr] ДАЛЗНИИМЪ Slep,
ДАЛЕУНЫИМЪ Karp, om. Verk – ЕХН — Cf. ДАЛЕКЪ, ДАЛЕУНЪ, ДАЛЪНЪ

KS M(ДАЛЬНЪ)

НА

ДАЛЪНЪ, -ЪИИ adj.

Slep Str Karp Grig Lobk parOrb parHlud (Šaf) Vtš Stan Krm

**галечен; далекий; distant; – ὁ μακράν, ὁ εἰς
μακράν, ὁ πόρρω, ὁ πόρρωθεν:** и пришедъ блѣго-
вѣсти миръ вамъ **ДАЛЪНЪИИМЪ** и миръ ближнимъ
ὑμῖν τοῖς μακράν E2,17 Slep] ДАЛЪНИИ миръ Ohr,
ДАЛЕУНЫИМЪ Karp, om. Verk; вамъ бо есть
ѡвѣщано и ѡдомъ вашимъ и всѣмъ **ДАЛЪНЫИМЪ**
πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν A2,39 Karp Str] ДАЛЪНИИМЪ Vran;
гѣсподъ саваѡтъ заповѣда жъзыкѡ ѡржжнѡу и
борцоу ити ѡ землѣ **ДАЛЪНЫИЖ** ἐκ γῆς πόρρωθεν
Is13,5 Lobk] ДАЛНЖА Orb, ДАЛЕУНЖ Hlud, lac. Grig;
и ѡставла на нихъ знаменнѣ ... и въ островѣ
ДАЛЪНЪИИЖ εἰς τὰς νήσους τὰς πόρρω Is66,19 Hlud Grig
Lobk Orb; распростеръ на крстѣ длани твои

христѣ и жъзыкѡи вса **ДАЛННЖ** (sic, pro **ДАЛННЖ**)
ѡ теѣ близѣ призва дръжавѣ си поставити τὰ
ἔθνη πάντα τὰ μακράν 70v12Šaf] ДАЛЕУНЫИЖ 106d11Orb

● *adj.-subst. τὰ μακρά:* ѡ поста его раздрѣшае
сзнѣа и **ДАЛНА** ѣкоже ближнѣа видѣ τὰ μακρά
212r23Krm — Cf. ДАЛЕКЪ, ДАЛЕУНЪ, ДАЛЪНИИ
SM НА

ДАЛЪ, -А f.

Les

ВЪ ДАЛА на *οδοιγενεσί;* на *рас-*
стоянии; at a distance; – ἀπό, (ἀπέχων):
изыде изъ градѣа пѣприщѣ двою **ВЪ ДАЛЕ** и
ѡврѣте хлѣвинѣ малѣ ἀπό μιλίων δύο 100r26Les;
нѣкто нѣкогда хотѣше вѣнити въ градѣа
ѡстожщѣи **ВЪ ДАЛЕ** стадѣи ·Л· εἰς πόλιν ἀπέλθειν
ἀπέχουσαν στάδια τριάκοντα 211r11Les – ЕХН

KSM

НА

ДАМАРЪ, -И f., nom. progr.

(Ohr) Slep Karp Verk

Дамара; Дамарь; Damaris; – Δάμαρις:
жена што го прифатила христѣанството за време
на проповедите на ап. Павле во Атина: в нихъ же
и дионисѣ дрѣшпагитѣскы и жена именемъ
ДАМАРЪ и ини мнозы с нима Δάμαρις A17,34
Karp Slep, **ДАМАРЪ** Verk, **АФАМАРЪ** (sic) Ohr – ЕХН

S

НА

ДАМАСКИНОВЪ adj. poss.

Zag trOrb trHlud

Дамаскинов; Дамаскинов; of Damascene; – :
(v. ДАМАСКИНЪ sub 1): на стихѡвно ѡвскѣрьсно
·А· и ·Б· ѡ **ДАМАСКИНОВѣ** 24r8Hlud; sim. 64a5Orb;
sim. и ѡ **ДАМАСКИНОВѣ** ·А· ѡ ·К·Д· 80c39Orb, ·А· и
·Б· ѡ **ДАСКИНОВѣ** ѣже сѣтѣ ·К· и ·Д· 66r8Zag – ЕХН
Ø НА

ДАМАСКИНЪ, -А m., nom. progr.

kalKrp Vtš Stan Krm

Дамаскин; Дамаскин; Damascene; – Δα-
μασκηνός:

1. составен дел од името на преп. Јован
Дамаскин, 'од градот Дамаск', црковен отец,

учител и писател, † ок. 780/ок. 750 во манастирот Св. Сава во Палестина, 29.Nov. et 4.Dec. (v. ИОНЪ): В ТЪЖДЕ ДЕНЬ (4.Dec.) ПРѢПОДОБНАГО ѠТЬЦА НАШЕГО ИѠАНА **ДАМАСКИНА** Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ 147r19Krn, sim. Ἰωάνα **ДАМАСКИНА** 68d11Vtš; МѢСЦА ЦА ТОГО (Nov.) КѢ ПАМАТЪ ѠТЬЦА НАШЕГО **ДАМАСКИНА** Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ 75r17Stan; ΚΑΝΩΝЪ ПРѢСВЕТѢИ БОГОРОДИЦИ ТѢВРОЕНІЕ КΥΡΑ Ἰωάνα **ДАМАСКИНА** 176b11Vtš; нь и вожьственнъ иѠаннь **ДАМАСКІИ** ТѢХЪ СЛОВЕСА АПОСТОЛЬСКАА ТЛЗКОУЕТЬ ДЪНЬСЪ ЕЗ ЕДИНѠМЪ ТРОПАРЕ ШЕСТІЕ ПѢСНЫ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός 154v14Krn

2. Дамаскин Студит (прва четвртина на XVI век – 1577), митрополит навпактски и артски, црковен писател, учител и проповедник, автор на зборникот Θησαυρός: **ДАМАСКИНА** ΜΟΝΑΧΑ ἵΠΟΔΙΑΚΟΝΑ и СТЪДИТА СЛОВО Δαμασκηνοῦ 198v12Krn, sim. **ДАМАСКІИ** ΜΟΝΑΧῶ ἵΠΟΔΙΑΚΟΝΟΥ и СТОУДИТЪ ОУЧЕНІЕ Δαμασκηνοῦ 223v1Krn

SM

HA

ДАМАСКИНЬСКЪ, -ЪИ adj. poss.

Karp Stan

дамаски; дамасский; of Damascus; – τῶν Δαμασκηνῶν, τῆς Δαμασκού: (v. ДАМАСКЪ): ОУЧЕНИКЪ БЫВЪ СВЕТЪХЪ АПОСТОЛЬ ИМИЖЕ ОУЧИНЕНЪ БѢ КИПРИСКОПЪ **ДАМАСКИНСКИ** ἐπίσκοπος Δαμασκού 27v28Stan; КЕТЬ БЫСЪТЪ **ДАМАСКИНСКИИ** КОМИТОМЪ И МОУЧЕНЪ БЫСЪТЪ КРѢПКО парὰ τοῦ τῆς Δαμασκού κόμητος 29r17Stan ● *Δαμασκηνός:* за Јован Дамаскин (v. ДАМАСКИНЪ sub 1): ВЪ ТЪЖДЕ ДЕНЬ (4.Dec.) ПАМАТЪ ПРѢПОДОБНАГО ѠТЬЦА НАШЕГО **ДАМАСКИНЬСКАГО** ПРЕЗВИТЕРА И ИСПОВѢДНИКА И ТВОРЦА КАНОНОМЪ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ 79v10Stan — Cf. ДАМАСКОВЪ

ДАМАСКИНЬСКЪ ГРАДЪ Дамаск: ВЪ ДАМАСЦѢ СТ(АРѢ)ИШИНЪ АРЕТЫ ЦАРѢ СТРѢЖАШЕ **ГРАДЪ ДАМАСКИНЕСКЪ** ΑΤΗ ΜΑ ΧΟΤΑ τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν 2C11,32 Karp] **ГРАДЪ ДАМАСКЪ** Ohr Slep, **ГРАДЪ ДАМАСКИ** Str, **ГРАДЪ [Δ]ДАМАСКЪ** Verk; жителю соуши **ДАМАСКИНСКАГО** Γραδα τῆς Δαμασκού πόλεως 24v18Stan — Cf. ДАМАСКЪ

SM

HA

ДАМАСКОВЪ adj. poss.

Parim Vtš Krn

дамаски, на Дамаск; дамасский, Дамаска (gen.); *of Damascus; – τῆς Δαμασκού:* (v. ДАМАСКЪ): ГЛАВА АРАМОВА ДАМАСКЪ И ГЛАВА **ДАМАСКОВА** ΡΑΣΙΜЬ ἡ κεφαλή Δαμασκού Is7,8 Orb Grig Lobk; НЕ ДОБРѢИШИ ЛИ КСЪТЪ АРЪВАНКА И ФАРФА-РѢЦѢ **ДАМАСКОВѢ** НЕЖЕ ИѠРДАНА И ВСѢХЪ ВОДЪ ἸσραηλєвѢХЪ ПОТАМОΙ Δαμασκού 4Rg5,12 Vtš Hlud, **ДАМАСКОВА** Lobk, sim. ДВѢ РѢЦѢ **ДАМАСКОВѢ** τὰ δύο ποτάμια τῆς Δαμασκού 34r7Krn; и приметъ силъ **ДАМАСКОВЪ** δύναμιν Δαμασκού Is8,4 Hlud Grig Lobk Vtš; ВЪСІАЛЪ КСЫ СИЛЪ **ДАМАСКОВОУ** 98d4Vtš; и придеши ЕЗ ПѢТЪ ПОУСТЪИНА **ДАМАСКОВЪ** εἰς τὴν ὁδὸν ἐρήμου Δαμασκού 3Rg19,15 Grig Lobk, **ДАМАСКОВЪ** Hlud] **ДАМАСКОМ** Vtš – EXH — Cf. ДАМАСКИНЬСКЪ

KSM

HA

ДАМАСКЪ, -А m., nom. propr. loci

Apost Parim Vtš Stan proLVtš Les

Formae: gen. sg. ДАМАСКЪИ in Hlud (semel), acc. sg. ДАМАСКЪ in Ohr (semel) et ДАМАСКОУ in Verk (ter), acc. pl. ДАМАСКИ in Str (4x)

Дамаск; Дамаск; Damascus; – ἡ Δαμασκού: престолнина на Сирија: и за рѣкѣ емше ведошъ и въ **ДАМАСКЪ** εἰς Δαμασκόν A9,8 Karp Ohr Slep Vran, въ **ДАМАСКИ** Str, въ **ДАМАСКОУ** Verk; смжштааше иудеж живжштѣ въ **ДАМАСТѢ** ἐν Δαμασκῷ A9,22 Ohr, въ **ДАМАСЦѢ** Slep Vran Karp, въ **ДАМАСЦА** Str; и би ж и гони а до ховала еже естъ Ѡ лѣвѣа **ДАМАСКА** ἐν ἀριστερῇ Δαμασκού Gn14,15 Lobk Vtš, Ѡ шоуѣ **ДАМАСКЪ** Hlud] om. Grig; софроние въ сѣвѣтихъ Ѡтъѣць нашь бысѣтъ Ѡ страны финиуьскыа градъ же **ДАМАСКА** πόλεως Δαμασκού 163r9Stan — Cf. ДАМАСКИНЬСКЪ (~ градъ)

Nota: per. err. про ТАМАСЪ Ταμασσός: сѣвѣтии мѣхъчѣнкыкъ аристоклен сынъ бѣ родомъ кипрѣнинъ градъ **ДАМАСКА** (sic, про **ТАМАСА**) сѣворныа црѣкѣ презвитеръ πόλεως Ταμασσού 252r22Stan

KS

HA

*ДАМАСЪ, -а m., nom. propr.

kalOhr

Дамас; Дамас; Damasus; – : св., папа римски (366–384), 11.Dec. (cf. SJS I: 29–30): сѢВѢТѢМОУ МѢЮУЕНИКОУ ИТАИЛЮ АКЪСПИМѢ ТЕРЕНТИУ И СѢВѢТѢМОУ *АМАСОУ* (sic) 90v20Ohr – ЕХН

S(АМАСЪ et ДАМАСЪ)

НА

ДАМИНЪ, -оу, ДАМЪ, -а m.,

nom. propr. loci

parHlud parVtš

Арам; Адам; Adam; – : gr. Ἀδαμί, Δαμίν, Δαμίμ; град во долината на р. Јордан: и СТАХЪ ВОДЫ СЪХОДАШЪ СЪ ГОРЪИ И СТАХЪ ВЪ ГЪСТИНЪ ИДИНЪ ѿСТОЖШЪ ДАЛЕУЕ ЗАЛО ѿ *ДАМИНЪ* ГРАДОУ (sic, corrig. < ГРАДА) ДО ЧАСТИ ВАРНАТЫИАРИМА (sic) σφοδρῶς ἕως μέρους Καριαθιαρίμ Jos3,16 Hlud, ѿ *ДАМА* ГРАДА VtšII om. Grig Lobk – ЕХН

Ø

НА

ДАМИАНЪ, -а m., nom. propr.

kalJov kalKrp kalOhr kalSlep kalStr kalKarp kalVerk Vtš Stan proLVtš

Дамјан; Дамиан; Damian; – *Δαμιανός*:

1. св. врач Козма и Дамјан, т.н. бесребреници зашто лечеле бесплатно; чувствувањето е разделено на три традиции: 1) преп. св. бесребреници и чудотворци азиски, † во Фереман, на север од г. Кир (Северна Сирија), 1.Nov., in Ohr etiam 3.Dec.; 2) мчци римски, † 284 при имп. Карин, 1.Iul.; 3) мчци арабиски, † во Киликија, при имп. Диоклецијан (284–305), со Антим, Леонтиј и Евпрепиј, in kal. 17.Oct., in Karp etiam 26.Nov.: мѢСѢЦѢ ПѢЖЕРЫА ... ἄ. денъ памѢТѢ СѢВѢТѢИМА БЕЗМЕЗДНИКОМА КОЗМѢ И *ДАМИАНЪ* Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ 124v15Jov, сѢВѢТѢИХЪ БЕСРЕБРѢНИКЪ КОЗМЫ И *ДАМИАНА* 145v7Krp, sim. *ДАМИАНА* 83v4Ohr, *ДАМИѢНОУ* 109r3Slep 112r14Karp, *ДАМИѢНЪ* 70v20Str, *ДАМИАНОУ* 71v19Verk, sim. *ДАМИАНА* 37b20Vtš; ἄ. (Dec.) сѢВѢТѢИМА ЧЮДОТВОРЪЦЕМА КОСМѢ И *ДАМИАНОУ* 89v4Ohr; мѢСѢЦѢ ИЮЛѢ ἄ. сѢВѢТѢИХЪ КОЗМЫ И *ДАМИѢНА* Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ 161v7Krp, sim. *ДАМИАНОУ* 110r18Ohr, *ДАМИѢНА* 129v10Karp,

ДАМИАНА 93r3Verk, sim. *ДАМИАНА* 258v2Stan, *ДАМИАНОУ* 184b16Vtš et 186a15Vtš; КОЗМА И *ДАМИАНЪ* иже ѿ арабѣе постѢуени прѣ [ди]ω-клитѢИАНѢ 186b19Vtš; ἄ. (Nov.) ... сѢВѢТОУ МѢЮУЕНИКОУ КОЗМЫ И *ДАМИѢНА* Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ 115v14Karp

2. архиеп. кипарски, споменат во ж. на св. Софрониј (VI век): софронии ... по смърти *ДАМИАНА* прѢСѢВѢТѢААГО АРХИѢПѢСКОПА КИПРЪСКААГО БѢСѢМИ ЛЮДМИ И ИПѢСКОПЫ ПОСТАВЛЕНЪ БЫСѢТЪ АРХИѢПѢСКОПОМЪ ВЪ КИПРЪСТѢИ ЦРЪКВИ Δαμιανοῦ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου 82v15Stan – ЕХН

Nota: verisimiliter pro Μηνάς: *ДАМИАНОУ* 90v16Ohr v. SJS V: 319

KS

НА

ДАМЪ Jos3,16 Vtš v. ДАМИНЪ

ДАНАКТЪ, -а m., nom. propr.

Stan

Данакѣ; Данакт; Danax; – *Δάναξ*:

1. св. мчк Данакт чтец од Авлон, † во Илирија, во периодот на гонењето на христијаните во Римската Империја, 16.Ian.: ВЪ ТЪЖДЕ ДЕНЪ (16.Ian.) СТРАСТЬ СѢВѢТѢАГО МѢЮУЕНИКА *ДАНАКТА* ЧЕТЦА ТОУ АГІОУ МАРТУРОС ДАНАКТОС 116v1Stan; сѢВѢТѢИ МѢЮУЕНИКЪ *ДАНИКЪ* БѢШЕ ѿ СТРАНЫ ЛЕВГИСКИИ НАРИЦАЕМЫИ АВЛОНА Δάναξ 116v2Stan; сѢВѢТѢИ ЖЕ *ДАНИКЪ* ВЪЗЕМЪ СѢВѢЩЕННЫИ СЪСЪДЫ ЦРЪКОВНЫИ И СЪКРЫ ДАНАΞ 116v8Stan

2. св. мчк, † при имп. Диоклецијан (284–305), 6.Mai.: ВЪ ТЪЖДЕ ДЕНЪ (6.Mai.) ... СТРАСТЬ СѢВѢТѢИХЪ МѢЮУЕНИКЪ ДИМИТРИИ *ДАНАКТА* ΔΟΝΑΤΑ ΤΕΡΙΝΑ И ЮЖЕ С НИМЪ ἄθλησις τῶν ἁγίων μαρτύρων Δημητρίου, Δάνακτος, Δονάτου, Θερίνου 212v15Stan

ЕХН

S(ДЗНАКЪТЪ)

НА

ДАНАПРЪ, -а m., nom. propr. fluminis

Stan

Днейар; Днепр; Dnieper; – *Δάναπρις*: р. што извира во Русија, тече низ Белорусија и во Украина се влева во Црното Море: ВЪЗЪВРАЩАШЕ СѢ КЪ

ΒΟΓΑΤΉΣΤΕΨ ΒΟΓΟСЛОВΙΕ ЈАКО ΒΟΓΟΓУ И СПΑΛСΟΥ
 Д<ОУ>ШАМЪ П<А>ШИМЪ 101b7Vtš – ЕХН

Ø

НА

ДАЊЪНЪ v. ДАТИ

ДАРИЕ Krn v. ДАРИИ

ДАРИЕВЪ adj. poss.

Stan

Дариев, на Дариј; Дариев, Дария (gen.); *of Darius*; – *тоѡ Дареїѡу*: (v. ДАРИИ): ● Дариев кварт во Константинопол: ВЪ ТЪЖ<Д>Е ДЕНЪ ПАМКАТЪ ... С<В>АТЪХЪ НЕФИТА ГАНА (sic, pro ГАНА) и ГАНАНА (sic, pro ГАНАНА) ПОСТРАД<А>ВШИХЪ ВЪ *ДАРИЕВА* ЛѢТА (sic) τελεїται δὲ ἡ αὐτῶν σύναξις ἐν τῷ σεβασμίῳ ναφ τῶν ἀγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Κοσμᾶ καὶ Διαμανοῦ, τῷ ὄντι ἐν τοῖς Δαρείου 211v23Stan; М<Ѣ>САЦА ТОГ<О> ·Л· ПАМАТЪ ... МАМАНТА И ВАСИЛИСКА ИЖЕ ВЪ *ДАРИЕВЪ* ἐν τοῖς Δαρείου 289v2Stan – ЕХН

М

НА

ДАРИИ, ДАРИЕ, -ИЯ, ДАРИА¹, -ИЯ m.,
 nom. propr.

Krn

Дариј; Дариј; Darius; – *Дареїѡс*: персиски цар Дариј I Велики (522–486 a.Chr.n.): по сзмрзти же цара НАВЪХОДОНОСОРА ЦА<Р>ЪСТВОВА СЪИЪНЪ ЕГО ВАЛЪТАСАРЬ И ПО СЗМРЗТИ ШНОГОВЪМЪ ЦА<Р>ЪСТВОВА *ДАРИА* ЦА<Р>Ъ Дареїѡс 235r6Krn; ТОГДА ЦА<Р>Ъ *ДАРИЕ* ПОВЕЛѢ ПИСАТИ ТАКОВОЕ ПОВЕЛѢИЕ Дареїѡс 235v2Krn; ПОИДОШЕ ОУ ЦА<Р>А *ДАРИА* εἰς τὸν βασιλέα Δαρείον 235v8Krn; *ДАРИЕ* ЦА<Р>Ъ ЖИВИ ВЪ ВѢКЪ Дареїѡс 235r20Krn; по сзмрзти же ЦА<Р>А *ДАРИА* ЦА<Р>ЪСТВОВА ЦА<Р>Ъ КЪРЪ Дареїѡс 236r6Krn – ЕХН

Nota: per err.: *ДАРИА* (sic, pro *ДАСИА*) Δασιῶ 53r27Stan v. ДАСИИ sub 3

S

НА

ДАРИТИ, -РЖ, -РИТЪ ipf.

Karp

дарува; дарить; to give; – *φιλοτιμεїσθαι*: ИЗОБИЛОВАТИ ПАУЕ И *ДАРИТИ* БЕЗЪМЛЪВЪСТВО-

ВАТИ И ТВОРИТИ СВОЕ φιλοτιμεїσθαι 1Th4,11 Karp – ЕХН — Cf. ДАРОВАТИ sub 1, ДАРОНОСИТИ, ДАРЬСТВОВАТИ, ДАЯТИ, ПОДАЯТИ

KSM

КТ

ДАРИА¹ Krn v. ДАРИИ

ДАРИА², -ИЯ f., nom. propr.

kalKrp Stan

Дарија; Дария; Daria; – *Дареїа*: св. мчца, со св. Хрисант и друж., †283 во Рим, при имп. Нумеријан, 19.Mart. et 17.Oct.: ·Ф·І· (Mart.) С<В>АТЪХЪ М<Ж>У<Е>НИЖЪ ХРИСАНТА И *ДАРИА* (sic) Δαρείας 156v23Krp, sim. 170v17Stan; ВЪ ТЪЖ<Д>Е ДЪИЪНЪ (17.Oct.) С<В>ЕТ<А>ГО М<ОУ>У<Е>НИЖА (Χ)ΡΥΣΑΝΘΑ И *ДАРИЕ* ТА ВѢСТА ПРИ НΟΥМИРИАНѢ ЦѢ<С>А<Р>И Дареїας 41r24Stan; по семь оубѣди и поєти женоу и дас<Т>ь ѡмоу *ДАРИЮ* φιλοσοφικοу ᾧ ΛΘИИЪ Δαρείαν τὴν φιλόσοφον 41v2Stan – ЕХН

S

НА

ДАРИА 74v14Str v. ИЛАРИИ

ДАРОВАНИЕ, -ИЯ n.

Ohr Slep Str Karp Verk (Rdm) Triod Vtš Stan Les Krn

дарување, дар, ѡдарок; дарение, дар, подарок; giving (of a gift), gift offering, present; – *χάρισμα, δωρεά, δώρημα, τὰ χαρισθέντα; дѡрон, χάρις* (Krn): и не лѣни са ѡ своемъ дарѣ ДАИИѢАМЪТИ *ДАРОВАНИЕМЪ* ХРИСТОВЪМЪ ТЪ Дωρεᾶ τοῦ Χριστοῦ 249r14Les; ЈАКО ВАМЪ НЕ ЛИШИТИ СА НИЕДИНОГО ЖЕ *ДАРОВАНИѢ* ἐν μηδενὶ χαρίσματι 1C1,7 Karp Slep(bis) Verk, *ДАРОВАНИЕМЪ* Ohr] om. Str; еДА ВСИ *ДАРОВАНИА* ИМЖТЪ ИЦѢЛЕНЕМЪ χαρίσματα 1C12,30 Ohr Slep Verk, *ДАРОВАНИЕ* Karp] om. Str; НЕРАСКААНА БО *ДАРОВАНИА* ИЗБАВЕННЕ Β<О>ЖИЕ τὰ χαρίσματα R11,29 Slep Karp; МЫ ЖЕ НЕ Д<ОУ>ХОМЪ СЕГО МИРА ПРИАХОМЪ НЖ Д<ОУ>ХЪ ИЖЕ ЕСТЬ ᾧ Β<О>ΓА ДА ВИДИМЪ *ДАРОВАНИЕ* НАМЪ ᾧ Β<О>ΓА τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν 1C2,12 Karp] ДАРОВАНАА Slep; КЗИ ШВРАЗЪ ТА ИЮДО СПА<С>ОУ ПРѢДАТЕЛѢ СЪТВОРИ ... еДА *ДРОВАНИА* ИЦАЛЕННА ЛИШИ ТА ТОῦ χαρίματος 103v33Hud

153r13Zag 176a15Orb; тѣмже и **ДАРОВАНІЕ** възь-
мздине приель есы исцѣлѣ[н]ѣтїи недохнїе
2c31Vtš; приємь ѿ вогла и чюдєсь **ДАРОВАНІЕ**
θαυμάτων χάρισμα 146v18Stan; прзво еже **ДАРОВАНІЕ**
прѣмѣдрость χάρισμα 7r23Krn; влзсвы иже бѣхѸ
вз врѣме ωно ради да видеть истинѸ
взлаамовѸ вззеше **ДАРОВАНІА** и послѣдоваше
свѣзде да вврѣшѸть гдє родитѸ се царь
δωρα 20r14Krn; нѣ да ви подамь дари и
ДАРОВАНІА кз немѸ да емоу принесѸте
взскорѣ δωρήματα 281v6Krn — Cf. ДАВАНІЕ,
ДАНИЕ, ДАРЪ, ДАЯНИЕ, ПОДАНИЕ

Nota: pro РАДОВАНИЕ: бл҃г҃окореномь
ДАРОВАННЕМЪ (sic) въсеж зема εἶ ρίζων
ἀγαλλιάματι Ps47,3 Rdm] РАДОВАНИЕМЪ Bon Pog
Dčn

KSM

KT

ДАРОВАТИ, -роуѡ, -роуєтѡ pf./ipf.

Dbm Rad Krp Krat Mkd tropOhr Slep Str Karp Verk
comPsalt orPsalt Triod Vtš Stan Les Krn

Forma: -нѣн- ptc. perf. pass. in Vtš (semel) Krn
(semel)

1. *ѡдари, ѡдарува, дарува; подарить, дарить, даровать; to give (a gift), to offer (a gift); – χαρίζεσθαι, δωρεῖσθαι, δίδοναι, μεταδίδοναι, παρέχειν, θεραπεύειν, (ἀναδεικνύναι); χαρίζω* (Krn); и се **ДАРУЕТЪ** тебѣ вогъ вса плаващѡ с товоа κεχάρισται σοι A27,24 Karp] даст Str Verk; вратчѡ **ДАРОУИТЕ** ми мало масла χάρισασθέ μοι 140r19Les; имѣниемь многомь **ДАРОВА** παρέσχετε 279v23Stan; ризоу чѸстнѣю свою вогго-бл҃г҃оудѣтнаа вл҃адѣьчѣ **ДАРОВА** градѡу твоємѸ воггатыство неѡемлемо 188a5Vtš; за многоє милосрдие и великѡ милостѡ сєи дарз **ДАРОВА** чл҃ковѣжомѡ г҃осподѡз ѣхарисато comPs102,6 Bon Pog; слѣпцоу прозрѣниє **ДАРОВА** ѣхарисато 211v14Stan; и **ДАРОВА** емоу има еже надѣ всѣмь именемь ѣхарисато Ph2,9 Karp Str Verk] lac. Slep; и азѡ **ДАРОУЖ** имь животь вѣуни δωρήσομαι 155v5Zag 129r10Šaf 177b18Orb 108r21Hlud; воггъ свѣтын и праведнын и истиннын **ДАРОВА** имь свое царство ѣхарисато 120r26Les; и **ДАРОУИ** безаконемь

моимь прощение δώρησαί μοι 52r13Rdm] даждѡ 56r12Dčn; моли христѡ вогла **ДАРОВАТИ** доушамѡ клѡшимь велїю мклѡость 91c28Vtš; радостѡ **ДАРОУЖ** имь μεταδιδούς 181v6Zag 146v32Hlud] проповѣда 222b4Orb; не въсхотѣ разоумѣти **ДАРОВАШАГО** бл҃г҃оудѣть δωρησάμενον 50v24Les; бл҃г҃оудѣвєнь г҃осподѡ воггъ издранлєвз крзстомѡ си раздрѣши дрѣвнѡ клатѡ и сєго намь **ДАРОВАВЪЗ** дрзжавѡ и приѣжище δωρησάμενος 51r31Šaf 87c31Orb 13r31Hlud, **ДАРОВА** 72r10Zag; и аще рождѡ или мѡжьско или женско да тї є **ДАРОВАННО** сѡ вѡсакою радостїю моею να σε τὸ χάρισω 173v19Krn; се да естѡ **ДАРОВАНЪ** животѡ вашѡ ἄς ἦναι χαρισμένη 281v3Krn; **ДАРОВАНО** бысѣть ω христѡѣ ѣхарисθη Ph1,29 Karp, **ДАРОВА** сѡ Slep; паска свѣщенѡа намь **ДАРОВА** сѡ ἀναδέδεκται 139v11Hlud] показа сѡ 171r14Zag 211d31Orb, ѡвзствова сѡ 134r30Šaf; радѡуѡ сѡ рѡуко из неѡже маннѡ нє-вєснаа **ДАРОВА** сѡ всѣмь чл҃ковѣжомѡ ѣдѡθη 20d24Orb; вогжиє сєленїє прѣсѣтл҃го ради товоу намь **ДАРОВА** сѡ 10d20Vtš • *gagē, ūregagē; datt̃, otdatt̃; to give, to hand over; – δωρεῖσθαι:* и вѣдѣвз ѡ сѡтника **ДАРОВА** тѣло ἰωσίφοу ѣдωρήсато Mc15,45 Mkd] даст Dbm Dbj Jov Rad Krp(bis) Krat • *τὰ χαρισθέντα:* мзи же не доуѡхз сєго мира приѡхомѡ нѡ доуѡхз иже отѡ вогла да видимѡ **ДАРОВАНАА** намѡ отѡ вогла τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν 1C2,12 Slep] дарованїє Karp — Cf. ДАРИТИ, ДАРНОСИТИ, ДАРЬСТВОВАТИ, ДАТИ sub 1, ДАЯТИ, ПОДАТИ, ПОДАЯТИ

2. *ѡпросїи; простить; to forgive; – χαρίζεσθαι:* оживилз нзи естѡ с нимѡ **ДАРОВАВЪЗ** намѡ вѡсѣ прѣгрѣшєннаа χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα C2,13 Slep] простивѡ Karp; приємлаще дроуѡ дроуѡга и дающе сѡѣ аще кто кѡ єдиномоу иматѡ порєчѣннїє ѡкоже и христосѡ **ДАРОВА** вамѡ тако и ви ѣхарисато ὑμῖν C3,13 Verk Str Karp] прости Ohr, подастѡ Slep – ECH — Cf. ДАТИ sub 3, ОСТАВИТИ, ОТЪДАТИ, ОТЪПОУСТИТИ, ПОДАТИ, ПРОСТИТИ

KSM

KT

ДАРОВИТЬЦЬ**ДАРЪ****ДАРОВИТЬЦЬ**, -а m.

Les

дарийѣл, давайѣл; даритель, дарователь; giver, donor; — : ВЪСѢ НАМЪ ПОДАВАЕЪТЪ ВЕЛИКЫИ ДАРОВИТЕЦЬ и ВЪСѢХЪ ѿХОЩЕЪТЪ ИЦѢЛИТИ πάντα παρέχει καὶ πάντα οἰκονομεῖ ὑπερεκπερισσοῦ 131r11Les — EХН — Cf. ДАВЫЦЬ, ДАТЕЛЬ, ПОДАТЕЛЬ

M

KT

ДАРОВЬНОСИЛЬНЪ per err. comPs148,8 Pog v. **РАВЬНОСИЛЬНЪ****ДАРОЛЮБЬЦЬ**, -а m.

Šaf trOrb trHlud

ѣој шѣо раро дарува, дарезливец; любящій дарить, щедрый; one, who gives bountifully, one, who is generous; — ὁ φιλόδορος: ● за Христос: и тоу ДАРОЛЮБЬЦЪ ДАРЪИ РАЗДѢЛИ АПКОСЪТОЛОМЪ СВОИМЪ ὁ φιλόδορος 150v17Šaf 238b33Orb 161v15Hlud — EХН — Cf. ВЪСЕЩЕДРИТЕЛЬ, ПРѢЩЕДРИТЕЛЬ, ЩЕДРИТЕЛЬ

M

HA

ДАРОНОСЕНЕ, -иѡ n.

Krn

дарување, ѣпринесување дарови; дарование, принесение даров; gift offering; — про доруфорѣа: приспѣ и господъ въ адѣ сз славою многою сз аггелъскими пѣсньми сз архангелъскимъ ДАРОНОСИЕМЪ μετὰ ἀρχαγγέλων доруфорѣας 88r6Krn; ѡко царъьскыи праздници имѣтъ множанше ДАРОНОСИЕ доруфорѣας 158r12Krn — EХН

M

KT

ДАРОНОСИТИ, -ношж, -носитъ ipf.

Vtš

дарува; дарить; to give (a gift); — : съпрѣстольнъ штъѣцъ и доуѣхъови аггелъскими воиньстви ДАРОНОШОУ се на[дъ]+ малимъ врьтпомъ 109c5Vtš; иже животъ рожьши кз жизни прѣминѣла ѡсы уьстнимъ оуспеннемъ твоимъ вьсьмрьтнѣ и ДАРОНОСЕШЕЪ ТЕ АГГЕЛШМЪ кнеземъ и силамъ апкоштолшмъ

и проукожомъ и всеи тварѣи 221a24Vtš — EХН — Cf. ДАРИТИ, ДАРОВАТИ sub 1, ДАРЬСТВОВАТИ

SM

KT

ДАРОНОСИЦА, -а f. (про ДАРОНОСЬЦЪ)

Vtš

која носи дарови; носящая дары; one, who brings gifts; — : ѿ сѣвна къ себѣ ДАРОНОСИЦЕ же следъ вльхви и дѣти ДАВЬДАѡвѣ вкогпрѣтнѣи дщеры мѡлеще се 100b7Vtš — EХН

M

KT

ДАРОНОСЬНЪ, -зиn adj.

Vtš

кој носи дарови, кој содржи дарови; носящій дары, содержащій дары; gift-bringing, containing gifts; — : доуѣше праведнихъ готовет се ѡкоже ѡреуѣнна уьсть ДАРОНОНА вьмѣсто мира пѣснь приносеще спасенѣ доуѣвное и нетлѣннѣе приемлюще 89d27Vtš — EХН

Ø

KT

ДАРЪ, -а m.

Evang (incl. evHlud) Apost Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan prolVtš Les Krn

Formae: nom. pl. ДАРОВЕ in Bon Pog Šaf Les, gen. pl. ДАРОВЪ in Bon Pog Bit Zag Šaf Orb Hlud Vtš Stan Les, instr. pl. ДАРЪМИ in Bon Pog Dĉn Lobk Šaf Orb Hlud Vtš Stan Les Krn, loc. pl. ДАРѠХЪ in Les

дар, ѡдарок, жрѣва; дар, подарок, жертва; gift, offering, oblation; — дѡрон, дѡреѡ, дѡрѣма, хѡрисма, ѡвѣсѣа, семиѡдалис, (дохѣ), (пѡр), (дѡѣа): встави тоу ДАРЪ твои прѣдъ вльтаремъ τὸ δῶρόν σου Mt5,24 Rad Krp Krat Mkd; поклонишъ сѡ емоу и ѡврьзьше скровища своа принесошъ емоу ДАРИ злато и ливанъ и смурнѣ дѡра Mt2,11 Mkd Jov Krp, поклониша сѡ емоу съ ДАРИ Krat, sim. 96v17Stan; тамо влзсвы сз ДАРИ поклонише се ѡко вкогъ и царю ме τὰ δῶρά τους 26r20Krn; отъ црквѣ твоѣжъ въ керѡсалимъ тебѣ принесѣтъ царѣ ДАРЪИ дѡра Ps67,30 Bon Pog Rdm Dĉn; не с

мзѣтомъ ни съ **дарзи** μετὰ δῶρων Is45,13 Grig Orb Hlud, съ **дарми** Lobk; вѣсташе вѣзмѣте **дары** и брата вѣшего и идѣте вѣкѣпѣ дѣра 267v26Les; хошѣ ти вѣзвратити съ богатими **дарѣми** и даровани δωρήματα 218v9Krn; аще принесете ми **даръ** вѣсоуе темнианъ мрззостъ ми естъ σεμίδαλιν Is1,13 Grig Lobk] смидаль Orb; а на канна и на **дарзи** [ε]εго не внатъ ἐπὶ ταῖς θυσίαις Gn4,5 Grig Lobk, на **даръ** его Orb; и въ цркъвь принде слоужѣщомоу свѣтѣтомоу василию великомоу и **даръ** принесе дѣра 102v21Stan; проси шо **даръ** хошеши пріети χάρισμα 33r14Krn; да приноситъ **дарзи** же и жрзтвзи ω грѣсѣхъ дѣра Hb5,1 Ohr Slep Karp Verk, **дар** Str; и вѣздрасте штроуа и дои са и створи авраамъ **даръ** великъ боговы дохѣν Gn21,8 Lobk] ырѣждѣнїе Vtš; аронъ принесе **даръ** гѣсподѣви чистъ бес порока τὸ πῦρ 113d17Orb 95v13Zag 80r17Šaf 40v5Hlud; принеси емоу чѣстнѣишѣ **дары** злата и сребра вѣрж любовь и вѣздрѣжанїе ἕτερα ἤδη τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου τιμιώτερα 68r23Les; — цааръ врѣменемъ свѣтоноснз дѣнъ днесъ цааръскзи ѡви са **дарзи** носа красить доруфоруѣса τέρπει 135v5Šaf 214a3Orb, **дары** носатъ 173v1Zag 140v18Hlud • relig. милосѣи; милость; grace; — **чарїсма**, **чарїс**, **дарѣа**: оугаждаше вѣгоу и сего ради приѣ **даръ** исцѣленнз чарїсματα ἰαμάτων 131r10Stan; приеътъ чюдѣсѣмъ **даръ** и наречѣнъ бысѣтъ чюдѣотворецъ τὸ τῶν θαυματουργῶν χάρισμα 65r22Stan; емоу же быхъ слоуга по **дароу** благодати вѣожи κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ E3,7 Karp Slep; кождо ѡкоже естъ ѡлоучилъ **даръ** въ себѣ сами слоужѣше χάρισμα 1P4,10 Karp Slep; дѣоушевни **даръ** влѣдно растоуихъ тїс ψυχῆς τὰ χάρισματα 5v24Zag; видѣмкъ вѣоголѣпнѣ и **дарѣ** сѣвише лицемкъ свѣтль чарїс 165b9Vtš; травж глаголѣть книги и **дары** чрїсѣтоуѣвнз имже питаетъ са члѣвѣкъ на нивѣ крѣщениа цѣвѣташа τὰς δωρεὰς τοῦ πνεύματος comPs103,14 Pog Bon; вѣззвѣдѣна бо цркъвы вѣаше прѣжде приѣтнз **дарѣ** крѣщениа τὴν χάριν τοῦ βαπτίσματος 104,41 Pog Bon; ѡко въ

азыцѣхъ **даръ** свѣтаго дѣоуѣа пролина са ἡ δωρεὰ A10,45 Vran Ohr Slep Str Karp Verk • награда: шброци бо грѣхоу смрзтъ а **даръ** вѣожи жнзнъ вѣуна τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ R6,23 Ohr Slep Str Karp Verk ♦ pl. **свѣтнз дарн** — τὰ (ἄγια) δѣра: леб и вино како симбол на телото и крвта Исусова: клиркы потрѣвлѣшѣж **сѣвѣтнз дары** τὰ δѣра 194v6Les; видѣ дѣоуѣхъ свѣтнз вѣ шѣлацѣ (sic) голоуѣвннз лѣтаюшѣ надъ **сѣвѣтннз дарми** ἐπὶ τὰ ἄγια дѣра 30v18Stan — Cf. давание, даице, дарование, даице, подание

Notae: pro φύσις: да снхъ ради бѣдетѣ вѣожню **дароу** (sic) причастннз θείας κοινωνοὶ φύσεως 2P1,4 Slep] вѣши Karp91v16, родоу Karp133v18; — pro κίδαρїс: и вѣзложитѣ и **даръ** (sic, pro **кндаръ**) чѣстннз на главоу ѡго и аггѣль стоаше и свѣдѣтельствоваше κίδαριν Zch3,5 Vtš

KSM

KT

ДАРЪНЪ, -зи adj.

trOrb trHlud

sc. *живѣоогарен; дарующий жизнь; life-giving*; — ζωδῶρητος: прѣдстожѣ чиннз твои аггѣльсти трѣпещѣть дрѣво **дарное** на тебѣ во вѣсѣтннжъ крѣвь иззлннз ξύλον ζωδῶρητον 90c31Orb 15v31Hlud] живѣоогарное 54v7Šaf — EХН — Cf. живѣоавннз, живѣоогарннз, живѣоарннз, живѣоатѣлннз, жнзнѣоавннз, жнзнѣоатѣлннз

0

HA

ДАРЪСТВОВАТИ, -ствоуж, -ствоуетъ ipf.

Verk Grig

дарува; дарить; to give (a gift); — δωρεῖσθαι, χαρίζεσθαι: како оубо и с нимъ не вѣб намъ **дарствоуетѣ** χαρίζεται R8,32 Verk] подастъ Ohr Slep Str, прѣдастъ Karp; влѣгъ бо **дарствоуа** вѣмъ δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι Pr4,2 Grig] даж Lobk Orb — EХН — Cf. дарити, даровати sub 1, дароносити, даиати, подаиати, прѣдаиати

KSM

KT

ДАСНИ, -ниѧ m., nom. propr.

kalKrp kalStr Stan

Дасиј; Дасиѡ; Dasius; – Δάσιος:

1. св. мчк, † крај на III – поч. на IV век во г. Доростол, при имп. Диоклецијан и Максимијан (284–305), 20.Nov., in Krp 19.Nov.: ВЪ ТЪЖДЕЪ ДЪЪНЬ (20.Nov.) ... СВЕТЪДЪХЪ МКУУУЕЪНИКЪ **ДАСНИ** ѡже с нимъ въ доростолѣ Δασίου 67v11Stan; и на **ДАСНИ** воина ἐπὶ Δάσιον 67v21Stan; ⲉⲓⲛⲓ (Nov.) СВАТАГО МЖУУЕЪНИКА **ДАСНИ** и пророка на вѡна (sic) τοῦ ἁγίου μάρτυρος Δασίου 146v22Krp

2. еден од никомидиските мци, †303 при имп. Диоклецијан, 21.Oct.: ВЪ ТЪЖДЕЪ ДЪЪНЬ (21.Oct.) СТРАСТЪ СВЕТАГО МКУУУЕЪНИКА **ДАСНИ** ГАЗНА (sic) и зотика Δασίου, Γαῖου καὶ Ζωτικῶ 44v19Stan

3. св. мчк, со св. Кесариј и друж., † VII век во Дамаск, 1.Nov.: ВЪ ТЪЖДЕЪ ДЪЪНЬ (1.Nov.) СТРАСТЪ СВЕТЪДЪХЪ МКУУУЕЪНИКЪ ГЕРАСИѧ (sic, pro КЕСАРИѧ) и **ДАРИѧ** (sic, pro **ДАСНИ**) и САВИНИѧНА АГРИПИНА и АНДРИѧНА и ФОМЫ иже въ ДАМАСЦѣ ПОСТРАДАВШИИХЪ Δασίου 53r27Stan

4. св. мчк, 4.Nov.: ВЪ ТЪЖДЕЪ ДЪЪНЬ (4.Nov.) ... СТРАСТЪ СВЕТЪДЪХЪ МКУУУЕЪНИКЪ **ДАСНИ** и СТВЕРА АНДРОНА ФЕДОТѦ и ФЕДОТѦ Δασίου 55v14Stan

5. св. мчк, 19.Iul. (in kal. 18.Iul.): ⲉⲓⲛⲓ СВАТАГО МЖУУЕЪНИКА ЕЛМИѦНА и **ДАСИѦ** и ДИѦ Δασίου 82r4Str

ЕХН

KS

КТ

[Д]АСКОЛОУЪ, -ѧ m., nom. propr. loci

Stan

Аскалон; Аскалон; Ascalon; – Ἀσκάλων:

г. во југозападна Палестина, на брегот на Средоземното Море: ВЪ ТЪЖДЕЪ ДЕНЪ ВЪ **ДАСКОЛОУѦ** (sic) ГРАДѦ и ВЪ ГАЗѦ ИДОЛОСЛОУЖИТЕЛЕ ѡШЖ МНОЖЕСТВО ХРИСТИѧНЪ и ДЪВЪИЦЪ и ЖЕНЪ УРЪНОРИЗИЦЪ ἐν Ἀσκάλωνι τῆ πόλει 178v23Stan – ЕХН

KS(аскалоуѧ)

КТ

ДАСЪ, -ѧ m.

Krn

шума; лес; forest; – δάσος: ины повѣгоше и взиѡтръ въ **ДАСЪ** и избавише сѣ) εἰς τὸ δάσος 195r18Krn — Cf. ДЖБРАВА, ЛѢСЪ, ЛЖГЪ

0

КТ

ДАТАУЪ, **ДАФАУЪ**, -ѧ m., nom. propr.

Psalt Zag Šaf trOrb trHlud Krn

Датѡан; Дафан; Dathan; – Δαθάν: син на

Елијав, еден од организаторите на бунтот на Кореевците против Мојсеј (cf. Nu16): отзвръзе сѧ землѣ и пожрѣтъ **ДАФАНА** и покрзи въ сзвзмиши авирона Δαθάν Ps105,17 Bon Pog Rdm Dĉn; ѡпала еси доуше господа кога твоего ѡко **ДАТЪ** и авиронъ Δαθάν 96r24Zag, **ДАФАУЪ** 80v18Šaf 114a38Orb, **ДАФОНЪ** (sic) 40v36Hlud; да не раседет се земля и пожрет въ ѡкоже ѡнѣхъ **ДАФАНА** и авирона Δαθάν 172v26Krn – ЕХН

Nota: **ДАТЪ** (sic) Δάν Gn14,14 Lobk v. ДАНЪ²

KS

КТ

ДАТЕЛЬ, -лѣ m.

Ohr Karp Verk (trOrb) trHlud Vtš Les

дарѡиѡел, даваѡиѡел; дарователъ, даѡущий; giver, donor; – δότης, δοτήρ: тѡхѧ во **ДАТЕЛѦ** любитъ когъз дότην 2C9,7 Ohr Karp Verk] дѣлателѣ Slep Str; sim. тѡхѧ во **ДАТЕЛѦ** 29v10Les; тѣмъ тѡхо намъ **ДАТЕЛЕВН** христуу оугаждѡше възъпиемъ дотѣри Христуѡ 17r36Hlud, **ДѢТѢЛЕВН** (sic) 93a34Orb; хвалить всегда **ДАТЕЛѦ** благыхъ τὸν δοτήρα τῶν ἀγαθῶν 74v14Les; свѡты во **ДАТЕЛЬ** въснѧ улковѣкомз 172v19Hlud; даръ томоу же **ДАТЕЛЬ** ѡсѣтъ христус когъ да иматъ неповѣдимоу похвалоу 48c25Vtš; что рѡдаѡши твары на крѣстѣ видѡши и въ гробѣ жизни **ДАТЕЛѧ** 84d5Vtš; истинно въснѧ ѡко **ДАТЕЛЬ** пожшимъ слава) ѡс еѡерѣтѣс 170r31Hlud; кебѣснаѧ пища[лз] алѡуѡимз животз тзи самз **ДАТЕЛЪ** въсѣтъ христе улковѣкомз свое сзмотрѣние аѡтѡс ѡпѡрхѡν εἰστιάθηс Христе 93v22Hlud] ты намъ снѣденъ бысѣтъ 163d11Orb – ЕХН — Cf. БЛАГОДѢТЕЛЬ¹, ДАВЪЦЪ, ДАРОВИТЬЦЪ, ПОДАТЕЛЬ

ДАТЕЛЬ

Notae: pro ДѢТѢЛЬ: БЛАГОУГЫЖ **ДАТѢЛИ** (sic, pro **ДѢТѢЛИ**) СВРЗШАЩЕ ВЕСЕЛО 72r32Šaf¶ БЛАГОУДѢТИ 105r9Zag, om. 87v28Bit; — per err. pro κλέπτης: СЗ НЮДОМЗ ЯКО СЗ **ДАТЕЛЕМЗ** (sic, pro **ТАТЕМЗ**) и ПРѢДАТЕЛЕМЗ κλέπτη comPs49,18 Bon¶ СЗ ТАТЕМЗ Pog

KSM

КТ

ДАТЕЛЬНЪ, -зи adj.

Vtš

na gariimeloī; дарователя (gen.); *of the giver*; — : СВѢТ ВО **ДАТѢНН** ωζαραε поущене 214b19Vtš – EXH

M

КТ

ДАТИ, ДАМЪ, ДАСТЪ pf.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost (incl. apOrb apHlud apVtš) Psalt comPsalt Parim Triod Vtš Stan prolVtš Les Krn

Formae: imp. 2. pers. pl. etiam ДАДѢТЕ in Dbj; -ньн-ptic. perf. pass. in Krat Str Karp Verk Bit Zag Orb Vtš Les

1. *gare; дать; to give; – δίδοναι, δωρεῖσθαι, ἀποδίδοναι, τελεῖν, παρέχειν, παραδίδοναι, μεταδίδοναι, ἐπιδίδοναι, ἐκδίδοναι, διαδίδοναι, ποιεῖν, φέρειν, καταπιστεύειν, δανείζειν, ἐπιχορηγεῖν, χαρίζεσθαι, ἐκτίνειν, κυχῶν, (ἀποκείσθαι), (ἐτοιμάζειν):* ПРИДЕ ЖЕНА Ѡ САМАРѢНЪ ПОУРЪСТИ ВОДЫ РЕУЕ ИИ КСОУСЪ **ДАЖЪ** МИ ПИТИ ДОС МОИ J4,7 Rad Dbm Dbj Krp; ѠНИ ЖЕ **ДАША** ЕМОУ РЫБЫ ПЕУЕНИ УЕСТЬ ѠПЕДОКАВ L24,42 Rad Dbj Krp Krat Mkd ¶ РЕКОШЖ Dbm Jov; sim. **ДАШЕ** ѠДОКАВ 104r18Krn et 118r14Krn; НЕ ТРѢБОУЖТЬ ѠТИТИ **ДАДНТЕ** ВЫ ІМЪ ЯСТИ ДОТЕ Mt14,16 Rad Dbj Jov Krp Mkd; ПРОСИТЕ И **ДАСТЬ СЯ** ВАМЪ ДОΘΗΣΕΤΑΙ ὑμῖν Mt7,7 Rad Stm Jov Krp Krat Mkd, sim. 11v25Les; ПРИЗОВИ ДѢЛАТЕЛА И **ДАЖДЪ** ИМЪ МЪЗДЖ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν Mt20,8 Rad Dbj Krp Krat Mkd; АЗЪ ЖЕ **ДАМЪ** ТИ МЪЗДЖ ДОСШОИ Тὸν μισθόν Ex2,9 Lobk(bis) Orb Hlud(bis) Vtš; И **ДАШЖ** ЕМОУ КНЫГЫ ПОУИСТИ ИСАНИА ПРФРФКОЖА ѠПЕДОΘΗ L4,17 Jov¶ ВЪДАША Dbm Dbj Rad Krp Krat, ВЪЗДАШЖ Mkd; НЖ ЕЖЕ ИМАВѢ СЕ И **ДАВѢ** ΔΙΔΩΜΙ A3,6 Karp Vran, **ДАМЪ** Str; **ДААН** СѢМА СѢАЩОМЪ И ХЛѢБЪ ВЪ СНѢДЪ ПОДАСТЬ ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν 2C9,10 Str Slep Karp¶ ПОДАЖИ Ohr, ПОДАЖ Verk; АЩЕ БИ ВЪЗЪМОЖНО ТО

ωУЕСА ВАША ИЗЕМШЕ **ДААН** МИ **БИСТЕ** ἐδώκατέ μοι G4,15 Karp Slep; ЕДА И ХЛѢБЪ МОЖЕТЪ **ДАТИ** δοῦναι Ps77,20 Bon Pog Rdm Dcn; **ДААНМЪ** АЛЪУЩИМЪ ХЛѢБЪ ДОСШОМЪ 37r21Zag 3v3Bit 10v31Šaf¶ ПОДААНМЪ 40c2Orb; sim. **ДААНМЪ** 14r11Bit 17r4Šaf; НИЖЕ ВОДЪ ДА **ДАДЪТЬ** ЕМЪ НИ ХЛѢБА ДАЖЕ ДО ПЕТЪ ДЪНЫИ ΔΩΣΟΥΝ 218r20Krn; АЗЪ ОУМОРА ЕГО **ДАВШЕ** ЕМОУ ОТРАВЖ ДОУСА 262v2Les; **ДАВ** НИЩИМЪ ВСЕ БОГАТСТВО СВОЕ ДОУСА 34r27Stan; И СЕ **ДАСТЬ** ТИ БОГЪ ВСЕ ПЛАВАЮЩОУ С ТОБОЮ κεχάρισται σοι A27,24 Verk Str¶ ДАРЪЕТЪ Karp; И АЗЪ **ДАМЪ** ГКОСПОДОУ ВО ВСА ДЪНИ ЖИВОТА МОЕГО НА ПОМАЗАННЕ ГКОСПОДОУ κυχῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ 1Rg1,28 Hlud; СЕ АЗЪ И ДѢТИ ЖЖЕ МИ **ЕСТЪ ДАЛЪ** БОГЪ ѠДОКЕВ Hb2,13 Ohr Str Karp Verk Orb Hlud¶ Iac. Slep; ПРОСИ ѠТЪ МЕНЕ И **ДАМЪ** ТИ ЖЗИКЪ ДОСТОЯННЕ ТВОЕ ΔΩΣΩ σοι Ps2,8 Bon Pog; **ДАВЪ** БО БОГЪ ТОЛИКЪ ДАРЪ УЛОВѢКОУ НИУЕСОЖЕ НЕ ТРѢБОУЕТЪ ѠТЪ УЛОВѢКА χαρισάμενος comPs15,2 Bon Pog; СВѢТИ ВРАУЕВЕ И УЮДОТВОРЦИ СЛАВНЫ ПОСѢТИТЕ НАСЪ ВЪ НЕМОЩЕХЪ НКЪШИХЪ ТЪНЕ ПРИЕСТА ТОУНЕ ЖЕ И **ДАДНТА** 38a2Vtš; ВѢСТЕ БО КЫЖ ЗАПОВѢДИ **ДАХОМЪ** ВАМЪ Ѡ ГКОСПОДИ ИСКΟΥСѢ ѠДОКАМЪ 1Th4,2 Karp; **НѢСЪТЬ** ВО **ДАЛЪ** НАМЪ БОГЪ ДОУХА СТРАХА НЖ СИЛЖ ОΥ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν 2T1,7 Karp79r4, НЕ **ДАСТЪ** Ohr(bis) Slep Karp122v12 Verk; КТО ДА СИЛЖ И ВЪЗМОЖЕ КЪ СИЛѢ ПЛАМЕНЪНЪИ КОСНЖТИ СА 141r37Hlud, **ДА** 174v8Zag 214c34Orb, **ДАЛЪ** **ЕСТЪ** 136v3Šaf; СЕ **ДА** ВАМЪ ВЛАСТЬ НАСТЖПАТИ НА ЗМИЖ И СКОРПИЖ И НА ВСА СИЛЖ ВРАЖИЖ И НИУТОЖЕ НЕ ВРѢДИТЬ ВАСЪ ΔΙΔΩΜΙ 14v12Les; СТРАСТІЮ ИСЦѢЛЕНІА **ДАВЪ** 137b16Vtš; НИКТОЖЕ НЕ МОЖЕТЪ ПРИТИ КЪ МНѢ АЩЕ НЕ **БЖДЕТЬ ДАНО** КЕМОУ Ѡ ѠКЪЦА МОЕГО ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον J6,65 Rad Dbm Dbj Jov Krp Krat; И СЛАВКА ЛИВАНОВА **ДАНА** ВЗІСЪТЪ ЕИ ѠДОΘΗ Is35,2 Grig Hlud Vtš; ЯКО ЛЮБОВЪ БОЖИИ ИЗЛИИ СА ВЪ СВРЗДЪЦИХЪ ВАШИХЪ ДОУХОМЪ СВЪТЪИМЪ **ДАНЪИМЪ** НАМЪ ТОУ ДОΘΕΝΤΟΣ ἡμῖν R5,5 Ohr Slep Verk, **ДАНЪНЫ** Str, **ДАНЪНЫМЪ** Karp, **ДАНОМЪ** Hlud; ТѢМЖЕ **ДАСТЬ** МИ **СА** ВѢНЕЦЪ ПРАВЕДНЪ ἀπόκειται μοι 2T4,8 Str¶ ШЖДИТЪ МИ СА Ohr Verk, ШЖДИТЪ МИ (..) Slep,

ЩДИТЬ СЯ КАРП; — ПРИНИМАТЕ ПСАЛОМЪ И
ДАДИТЕ ТΥΜΒΑΝΖ ΔΟΤΕ Ps80,3 Bon Pog Rdm Dĉn;
 — ЕГДА БО ГРАДЕШИ СЪ СЖПЕРНИКОМЪ СВОИМЪ КЪ
 КНАЗОУ НА ПЖТИ **ДАЖЪ** ДѢЛАНІЕ ИЗБЫТИ Ѡ
 НЕГО ΔΟΣ L12,58 Rad Dbm Dbj Krp Krat Mkd
 • **gaze, ūregaŕe; дать, передать; to give, to**
hand over; — δωρεΐσθαι, ἀποδιδόναι, παραδιδόναι:
 И ОУВѢДѢВЪ Ѡ СЪТНИКА **ДАСТЬ** ТѢЛО ИОСИФОВИ
 ἔδωρήσατο Mc15,45 Rad Dbm Dbj Jov Krp(bis)
 Krat] ДАРОВА МКД; ТОГДА ПОВЕЛѢ ПИЛАТЪ **ДАТИ**
 ТѢЛО ΙΣΚΟΥΣΟΒΟ ἀποδοθῆναι Mt27,58 Krat Dbm Dbj
 Krp] ВЪДАТИ Jov, ѠДАТИ МКД; СТАРѢИШИНЪ
 ΙΗΡΟΥΣΑΚΑΖΙ **ДАШЪ** ТА МНѢ παρέδωκάν σε J18,35 Dbj]
 ПРѢДАШЪ Dbm Rad Krp Orb Hlud • **ūregaŕe,**
doveri *некому нешиѡо; поручить, доверить;*
to give, to entrust sb with sth; — βάλλειν, δίδοναι:
 ПОДАКОБАШЕ ТИ ОУВО **ДАТИ** МОЕ СРЕБРО ТРЪЖНИ-
 КОМЪ βαλεῖν Mt25,27 Rad77b1 Krp61v27 Mkd]
 ВЪДАТИ Dbj Jov(bis) Rad161c22 Krp118v5 Krat;
 ЯКОЖЕ ΥΛΟΨΕΨЪКЪ ОХОДА ОСТАВИТЬ ДОМЪ СВОИ
ДАВЪ РАБОМЪ СВОИМЪ ВЛАСТЬ ΔΟΥΣ Mc13,34 Dbm
 Krp(bis) Mkd] ВЪДАЕВЪ Dbj, om. Rad Krat • **враѡи;**
вернуть; to give back; — ἀποδιδόναι, ἀνταπο-
διδόναι: ДАЖЪ МИ ИМЖЕ МИ ЕСИ ΔΛΖЖЕНЪ ἀπόδος
 μοι Mt18,28 Jov Dbj] ВЪЗДАЖДЪ Rad Krp,
 ѠДАЖДЪ МКД; ВѢМЪ БО РЕКЪШАГО МНѢ ѠМЪЩЕНІЕ
 АЗЪ **ДАМЪ** ΓΛΑΓΟΛΕΤЪ ΓΟСПΟΔЪ ἀνταποδώσω
 Ηβ10,30 Karp, [Α]ζ+ **ДАМЪ** Str] ВЪЗДАМЪ Ohr Orb
 Hlud, lac. Slep • **gaze, gonese, rodi; дать,**
принести, родить; to give, to yield, to bear;
 — **δίδοναι:** ЗЕМЛѢ **ДАСТЬ** ПЛОДЪ СВОИ ΔΩΣΕΙ
 Lv26,4 Lobk Vtš; И ДРѢВА СЕЛНАА НЕ **ДАДЕТЬ**
 ПЛОДА СВОЮГО οὐ δώσει Lv26,20 Vtš; НЕВО НЕ **ДА**
 ЗЕМЛИ ДЪЖДА ЗЕМЛѢ ЖЕ НЕ **ДА** ЖИТА οὐ βούλεται
 δοῦναι ... οὐ δέδωκεν 293v24.24Les; ДРѢВО ... ЕЖЕ
 ПЛОДЪ СВОИ **ДАСТЪ** ВЪ ВРѢМА СВОЕ ΔΩΣΕΙ Ps1,3
 Bon Pog Dĉn • **ДАТИ СЯ — δίδοναι ἑαυτόν:**
ДАВЪШААГО СЯ ПО ΓΡΕΨΕΨЪЗ НАШИХЪ ЯКО ДА
 ИЗБАВИТЪ ΝΖΙ Ѡ ΝΑΣΤΟЖЩААГО ВѢКА ΑΖΚΑΒΑАГО
 τοῦ δόντος ἑαυτόν G1,4 Ohr Slep Str Karp(bis) Verk
 ♦ **ДАТИ ГЛАСЪ ѡυѡиѡи ѡлас; подать голос;**
to utter a voice; — δίδοναι φωνήν: ДАСТЪ ГЛАСЪ
 СВОИ ВЪИШЪНИИ И ПОТРАСЕ СЯ ЗЕМЛѢ ἔδωκεν
 φωνήν Ps45,7 Bon Pog Rdm Dĉn; **ДАСТЪ** БЕЗДНА

ГЛАСЪ СВОИ ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνήν Hab3,10/Ct
 Bon Pog Rdm Dĉn ♦ **ДАТИ ЖЕНЪ, ДАТИ НА**
БРАКЪ gaze за жена, омажи; выдать замуж;
to give in marriage; — ἐκδιδόναι γυναῖκα, δίδοναι
πρὸς γάμον: И **ДА** ДЪЩЕРЕ СВОА СЕПЪФОРЪ ΜΟΝΣΕΩΒΥ
 ЖЕНЪ ἔξεδото ... γυναῖκα Ex2,21 Lobk Orb] ВЪДАСТЪ
 ... ЖЕНѢ Grig, ВЪДАСТЪ ... ЖЕНЪ Hlud; ВЪ ТЪЖДЕ
 ДЪВЪНЪ ПАМЕТЪ ПРѢПКОДКОБНЫИЕ ИЕФРОСИНЫИ
 ... ДЪЩИ ПАФНОТИА ... ИЖЕ ВЪСХОТѢ **ДАТИ** Ю **НА**
БРАКЪ δοῦναι πρὸς γάμον 24v4Stan ♦ **ПРѢЖДЕ**
ДАТИ огнаѡрег gaze; наперед дать; to give
first; — προδιδόναι: ИЛИ КТО **ПРѢЖДЕ** **ДАСТЬ** ЈЕМОУ
 И НЕ ВЪЗДАСТЪ СЯ ЈЕМОУ προέδωκεν R11,35 Karp
 Slep — Cf. ВЪДАТИ, ВЪЗДАТИ, ДАРОВАТИ sub 1,
 ОТЪДАТИ, ПОДАТИ, ПРѢДАТИ

♦ ВЪ ЗАИМЪ ДАТИ v. ЗАИМЪ ♦ ДЕСАТИНЪ
 ДАТИ v. ДЕСАТИНА ♦ ЖРѢБИА ДАТИ v. ЖРѢБИИ ♦
 ЗАКОНЪ ДАТИ v. ЗАКОНЪ ♦ ОТЪВѢТЪ ДАТИ v.
 ОТЪВѢТЪ ♦ ПЛЕЩА ДАТИ v. ПЛЕЩЕ ♦ РАНЪ ДАТИ
 v. РАНА ♦ СЛОВО ДАТИ v. СЛОВО ♦ СЪВѢТЪ ДАТИ v.
 СЪВѢТЪ ♦ ОУПЪЗВАНІЕ ДАТИ v. ОУПЪЗВАНІЕ ♦

2. **гозволи, гоѡуѡиѡи; позволить, допус-**
титъ; to allow, to permit; — ἀφιέναι, δίδοναι, ἔαν,
συγχωρεῖν: ИКОУСЪ ЖЕ НЕ **ДАСТЬ** ЈЕМОУ НЪ ГЛА-
 ГОЛА ЈЕМОУ ИДИ ВЪ ДОМЪ ТВОИ КЪ ТВОИМЪ οὐκ
 ἀφῆκεν Mc5,19 Rad Dbj Krp Krat Mkd • **cum inf.**
 ПРИШЕДЪ ЖЕ ВЪ ДОМЪ НЕ **ДА** ΝΙΚΟМОУЖЕ ВЪНИТИ СЪ
 СОВОЖ Οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν L8,51Rad Dbj Jov, **ДАСТЬ**
 КРП КРАТ] ОСТАВИ Dbm Mkd; И ЗАПРѢЩАА НЕ **ДАДЕШЕ**
 ИМЪ ΓΛΑΓΟΛΑТИ οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν L4,41 Mkd
 Dbm] ДАВАШЕ Dbj, ДАѢШЕ Rad Krp, om. Krat; БДѢЛЪ
 ЯВО ВЪ И НЕ **БЫ** **ДАЛЪ** ХРАМА СВОЕГО ПОДКОПАТИ
 οὐκ ἂν εἶασεν διορυχθῆναι Mt24,43 Krat Dbj Rad76c4
 Krp143r23] БИ ВСТАВИЛЪ Rad59c1 et Rad160b2
 Jov(bis) Krp49r12 Krp61r22 et Krp117v15 Mkd; ЯКО
 НЕ ВСТАВИШИ ДОУШЪ МОЖ ВЪ АДѢ НИ **ДАСИ** ЖЕ
 ПРѢПОДОБНОМОУ СВОЕМЪ ВИДѢТИ ИСТЛѢНІА
 οὐδὲ δώσεις Ps15,10 Bon Pog Dĉn, sim. A2,27 Str
 Vran Karp; НАЛЕЖААХЪ БО ΥΛΟΨΕΨЪЦѢ ВѢСИ НЕ
ДАДАШЕ ЈЕМОУ ДВИГНЪТИ СЯ μὴ συγχωροῦντες αὐτόν
 ἐπαίρειν comPs37,5 Bon] НЕ ДАЖЩЕ Pog; СЕ БО
 НАПАСТИ И ГЛЪМЛЕНІА ЛЮТАА ПРИСНО ВЪСТАЖТЬ
 НА МА И НЕ **ДАДА** ѡΚΑΑΝНѢИ ΔΟΥΨИ МОЕИ СПΚΑΣТИ
 СЯ 173v7Les — Cf. ОСТАВИТИ, ПОУСТИТИ

3. *ἵпросιι; прости; to forgive; – χαρίζεσθαι: ДАДИТЕ* ми неправдѣ сѣх χαρίσασθέ μοι 2С12,13 Karp Slep – ЕХН — Cf. ДАРОВАТИ sub 2, ОСТАВИТИ, ОТЪДАТИ, ОТЪПОУСТИТИ, ПОДАТИ, ПРОСТИТИ

Nota: pro εὐεργετεῖν: ВЪЗОВѢ КЪ БОГЪОУ ВЫШНЕМОУ И БОГЪОУ ДАВШОМОУ (sic, pro БЛАГОДАВШОМОУ) ΜΝῆ τὸν εὐεργετήσαντά με Ps56,3 Rdm БЛАГОДАВШОМОУ Βοη, БЛАГОДѢВШОМОУ Ρογ, БЛАГОДАВШОМОУ Δῆπ

KSM

КТ

ДАФНИИЕ, -иѣ п.

Les

лавор; лавр; laurel; – : хрїстіаньскыи свѣтъѣхъ дѣлїи поубѣтѣмъ ψαλῳμїи и пѣсньмїи и пѣнїмїи свѣтѣхъ доуха глашенїемъ аггелскымъ вѣнчанїемъ двѣри не ДАФНИЕМЪ 301r2Les – ЕХН

M

КТ

ДАФНИ¹ indecl. f., nom. propr.

Stan

Дафне, Дафна; Дафна; Darhne; – Δάφνη: во старогрчката митологија – водна нимфа, ќерка на речниот бог Пеней или на Ладон: приведенъ бысѣтъ къ игемону максиму и неоптоленъ бывѣ пожрѣти идоломъ вїенъ бысѣтъ жезлиемъ сказае ω аполонѣ и ω **ДАФНИ** τὴν Δάφνην 247r10Stan ● Палата на Дафне во склоп на Големата палата во Константинопол: жена нѣкаїа ноулиїани нарицаемаїа вземши ракѣ и вложи в на моши и принесе въ царьскыи градѣ и положи въ глаголемѣи **ДАФНИ** (sic) 292r22Stan – ЕХН

Ø

КТ

ДАФНИ² indecl. f., **ДАФНИ**, -ѣ m. pl.,
nom. propr. loci

Vtš Stan Krn

1. *Тафнис (bibl.); Тафнис (bibl.); Таһранһес (bibl.); – Τάφναι:* г. во североисточен Египет во близина на езерото Манзала, југозападно од Пелусија: бывѣ же въ **ДАФНѢХЪ** въ градѣ ѳегипетѣсѣмъ ἐν δὲ Τάφναις τῆς Αἰγύπτου 208r9Stan

2. *Дафне; Дафне; Darhne; – Δάφνη:* предградие на Антиохија Сирииска: μαρθα μαῶτι βῆσε σῶετῶγο сїмѣнна иже на дивнѣи горѣ ... погрѣбена бысѣтъ въ **ДАФНѢХЪ** ἐν Δάφνη 161c5Vtš

3. *Дафни; Дафни; Dafni, Darhne; – Δάφνη:* мало место на Света Гора: тзи во е҃фѣимїе сззыда малїе цркъжѣ тамо вз свѣтѣхъ горѣ имѣнованою свѣтѣхъ николѣ и тамо постеше сѣ сз инемы инокы въ мѣсто глаголемое **ДЗФНИ** Δάφνην 242r19Krn

ЕХН

S(ДАФНЪ)

НА

ДАФНОУСИѦ, -иѣ f., nom. propr. loci

Stan

Дафнусија; Дафнусија; Darhnesia; – Дафноу-сіѦ: остров во Црното Море во близина на Константинопол: ѿ легатарїѦ въ **ДАФНОУСИѦ** изгнанъ бысѣтъ εἰς Δαφνουσίαν 75r14Stan – ЕХН

Ø

КТ

ДАФОНЪ 40v36Hlud v. **ДАТАНЪ**

ДАИМЪ Ex1,4 Grig v. **ДАНЪ**¹

ДАИНИЕ, -иѣ п.

Dbm Stm Dbj Rad Krp Krat Mkd Slep Karp Bon Pog (Rdm) comPsalt Grig Lobk Vtš Stan Les

дар, ѿдарок; дар, подарок; gift, offering; – δόμα, δόσις, ἐπιχορηγία: аще вы злы сѣще оумѣете **ДАИНИ** блага даати ѣдомъ вашимъ δόματα Mt7,11 Krat Stm Krp Mkd поданиѣ Rad; sim. **ДАНИѢ** L11,13 Dbm Dbj Rad Mkd, **ДАНИѢ** (sic) Krp данїа Krat; sim. **ДАНИѦ** 200v1Les; прижлз єси **ДАНИѢ** въ ѣловѣцѣхъ δόματα Ps67,19 Bon Pog, **ДАНИИ** (sic) Rdm данїи Dĕn; еже сказаетъ са **ДАИНИЕ** δόσις comPs50,tit Bon Pog; по **ДАИНИ** же єго взздастъ са емѣ κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ Pr19,17 Grig, по **ДАИНИЮ** Lobk по данїю Orb Hlud; еже ли ѿ дроуговь оутѣшаемъ или **ДАНИЕМЪ** богаѣства διὰ δόσεως χρημάτων 207v5Les; въ истинѣ ѣстнѣю рїзѣ твою все богаѣтѣшѣ дари божаѣственаго доуха и ѣюдѣсь многи **ДАИНИ** 188c1Vtš; и

СЛОУЖАШЕ САМОИЛЬ БЪ ВСА ДНИ ЖИВОТА СВОЕГО И **ДАИАННЕ** [нѣ]+ ПРИНАТЬ оук ѣлаβен δόματα 308v9Stan; ЗАПОВѢДА ДАТИ ЕМОУ **ДААНИА** МНОГА δόματα 17r23Les — Cf. ДАВАННЕ, ДАНИЕ, ДАРОВАННЕ, ДАРЪ, ПОДАНИЕ

Notae: pro дѣянне: и ЧТО ПРѢСПѢЩЕЕ ВЕЛИЧЕСТВЕНЕ СИЛЗИ ЕГО ВЪ НАСЪ ВѢРОУЩИХЪ ПО **ДАИАННЮ** (sic) ДРЪЖАВѢ КРѢПОСТИ ЕГО КАΤΑ τὴν ἐνέργειαν E1,19 Ohr Str] дѣяни Slep, дѣяноу Karp, ДАНИЮ (sic) Verk; аЩЕ ЛИ Д^оУ^хОМЪ **ДАѢНИѢ** (sic) ПЛѢТНА УМРЬЩЕВѢТЕ ТО УЖИВЕТЕ πράξεις R8,13 Karp] дѣяни Slep(bis); СТРАСТИ ОУМРЪЗТВИМЪ ВЪЗДРЪЖАННЕМЪ Д^оУ^хОМЪ УЖИВѢМЪ В^оЖИИ **ДААНИ** (sic) δι' ἐνθέων πράξεων 100r3Šaf] дѣяни 132a14Orb; ПОЖРИ Д^оУ^хЕ ЖРѢТВѢ ХВАЛѢ **ДАИАННЕ** (sic) ЯКО ЩЕДРЪ (sic) И ПРИНЕСИ ПРѢЖИΣ ὡς θυγατέρα προσάγαγε 115a7Orb] дѣло 79r3Bit, дѣяни 97v16Zag 81v17Šaf 42r4Hlud; ЖИВОНОСНИМИ ДѢИСТВИ ВЪСАУ^ьСКИМИ **ДАИНИ** (sic) СЪМРЪТНОСНІЕ СТРАСТИ У^лКОВѢЖОМЪ ИСЦѢЛѢЮТЕ 185b32Vtš

KSM

KT

ДАИАТИ, ДАЖ, ДАЕТЪ ipf.

Evang (incl. evOrb evHlud) Apost (incl. apOrb apHlud) Psalt compsalt Parim Triod Vtš Stan Les Krn

1. *gava; davaty; to give; – didónai, diadidónai, παρέχειν, τίθεναι, χορηγεῖν, χαρίζεσθαι, κηρᾶν, τελεῖν, δανείζειν, (ἀνοίγειν):* больше есть **ДАѢТИ** нежели ПРИЕМАТИ didónai A20,35 Karp Str Verk; **ДАИТЕ** ДАСТЬ СЯ ВАМЪ δίδοτε L6,38 Rad] ДАДИТЕ Dbm Krp Krat Mkd; БЛАГЪ МѢЖЪ МИЛОУЖ И **ДАЖ** κηρᾶν Ps111,5 Bon Pog Rdm Dčn; sim. **ДАЕТЪ** διδοῖ Ps36,21 Bon Pog Rdm Dčn; sim. **ДАА** 131b40Orb; и ПРѢЛОМИ ХЛѢВЫ И **ДАИШ** ОУЧЕНИКОМЪ СВОИМЪ ἐδίδου Mc6,41 Rad Dbm Dbj Krp Krat] ДАС^тЪ Мkd; аЩЕ ОУБО ВЪ ЛЖКАВНЫ СѢЩЕ ОУМѢЮТЕ ПОДАНИѢ БЛАГА **ДАИАТИ** УАДОМЪ ВАШИМЪ διδόναι Mt7,11 Rad Stm Krp Krat Mkd, sim. L11,13 Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd; sim. **ДАЕТЕ** 200v2Les; ДАНЪ **ДАѢТИ** КЕСАРЕВИ δοῦναι L20,22 Dbm] ДАТИ Dbj Krp Krat, ДАВАТИ Rad; ОУЧИТЕЛЬ ВАШЪ НЕ **ДАЕТИ** ЛИ ДИДРАГМЪ ОУ ТЕΛΕῖ Mt17,24 Rad Dbj Jov Krp Mkd] ДАС^тЪ Krat; СЕГО ВО РАДИ ДАНЪ **ДАЕТЕ** τελεῖτε R13,6 Ohr Slep Str Verk, **ДАЕТИ** Karp; **ДАИЖ** же

КОМѢЖДО ЕГОЖЕ ТРѢБОВАШЕ διεδίδото A4,35 Vran; **ДАЕТИ** ИМЪ ПОПЪ СВѢЩЕНЕ 137r30Hlud; и **ДАЕТ СЕ** БРАТІАМЪ ПО УАШИ ВИНА 143v13Vtš; БОГАТЪСТВО СВОЕ **ДАѢШЕ** НИЩИМЪ δοῦσα 95r6Stan; ДАРЪ ВО БЛАГЪ **ДАЖ** ВАМЪ δωροῦμαι Pr4,2 Lobk Orb] ДАРЪСТВОУА Grig; ВЛАГАА ИЦѢЛЕНІА И ДАРЫ МНѢ **ДАЕМЫЖ** ПО ВСА ДѢНИ δωροῦμένων 173v2Les; ЕДА БѢСЪ МОЖЕ СЛѢПИМЪ ОУИ **ДАИАТИ** ἀνοίξειαι J10,21 Jov Krp] ОТЬ[П]РѢСТИ Dbm, ѠВРЪЗАТИ Dbj, ПРОСКѢТИТИ Rad, ѠВРЪСТИ Krat; У^кТ^ьЦ^ь ВО НЕ СЖДИТЬ НИКОМОУЖЕ НЪ СЖД^ь ВЕСЬ **ДАЕТИ** СЫ^нНОВИ δέδοκεν J5,22 Rad] ДАСТЬ Dbm Dbj Krp Krat; ХЛѢВЪ ВО В^оЖИИ НЕСТЬ СХОДАИ С НЕВ^еСЕ И **ДААИ** ЖИВОТЬ МИРОУ διδούς J6,33 Rad Dbm Dbj Krat, **ДАЖ** Krp; ЖИЗНЪ БЛАГЪ **ДАЕТЪ** παρέχει comPs40,3 Bon Pog; ЛАЗАРЕ ГРѢДИ ВОЗЪ И ПОСЛОУША ЖЕ ВЕЗДОУШНЪ **ДАИШАГО** ЕМОУ ЖИЗНЪ τῷ πνοῆν αὐτῷ διδοῦναι 110r9Šaf 129v9Zag 146c19Orb 74v38Hlud; ЕДИНОМОУ ЖЕ КОМОУЖДО НАСЪ **ДАЕТЪ** СЯ БЛАГОДѢТЪ ПО МѢРѢ ДАРОВАНІА ХРИСТОУА ἐδόθη E4,7 Ohr(bis)] ДАСТЬ СЯ Slep(bis) Str Karp(bis) Verk(bis); ВЪЗЛОЖЕНИЕМЪ РЖКЪ АП^оС^тО^лС^кЫХЪ **ДАЕТИ** СЯ Д^оУ^хЕ СВА^тЫ діδοται A8,18 Karp Slep Str Vran; аЩЕ КТО СЛОУЖИТЬ ꙖКО Ѡ СИЛЫ ЯКОЖЕ **ДАЕТИ** В^оГ^ь ХОРИГЕῖ 1P4,11 Karp] ДАСТЪ Slep; **ДАИ** ПРѢМѢДРОУ ВИНѢ И ПРѢМѢДРАЕ ВЪДЕТЪ διδου Pr9,9 Grig Lobk(bis) Orb Vtš; и УРѢВО ТВОЕ ИЗЫДЕТЬ СВИТОКОСЪ **ДАЕМАГО** ΤΕΒѢ τῆς δεδομένης Ez3,3 Hlud] ДАНАГО Grig Lobk Orb; ВЪЗВЕСЕЛІИ СИЛОЮ СВОЕЮ ВѢРНАГО ЦА^рА К^аШЕГО ПОВѢДІИ **ДАЕ** ѢМЪ НА СОУПОСТАТЫ 14a10Vtš; ПЛАМЕНЬ ОГНЬНЫ **ДАИЖЪ** ЕМОУ ЯСТИ ἐδίδου 280v7Stan; ВЛАГОС^лОВЕНЬ Г^оСПОД^ь **ДАИИ** КРѢПОС^тЪ И ДРЪЖАВѢ ЛЮД^еМЪ СВОИМЪ ὁ διδούς 211r1Les; **ДАЮ** ВАМЪ ВЛАСТЬ ЕЛИКА СВЕЖЕТЕ НА ЗЕМЛИ ДА ЕС^тЪ СВЕЗАННО И НА К^еВ^еСИ διδω 103v4Krn; ЖИЗНЬ К^аШОУ **ДАЕМ** ТИ 41r8Stan; ѠВРѢТШЕ ХРИСТ^а В^оГ^а **ДАИШАГО** НАМЪ ВЕЛИЖ М^иЛОСТЬ 153r6Šaf 194r14Zag 166v24Hlud ● *ūpegava; передавать; to hand over; – didónai:* се есть ТѢЛО МОЕ **ДАЕМО** ζα вы τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον L22,19 Rad164b14, **ДАЕМОЕ** Dbm Rad141d23 Krp(bis) Mkd] ЛОМИМОЕ Dbj Hlud, ДАВАЕМОЕ Krat

● *gava, носи, раџа; давать, приносить, родить; to give, to yield, to bear; – δίδοναι:* ДРОУГАА (sc. сѣмена) же падоша на земли доврѣ и **ДААХЖ** плодъ ѣдїду карлόν Mt13,8 Rad Dbj Krp Mkd; sim. **ДАѢШЕ** плодъ ѣдїду карлόν Mc4,8 Dbm Dbj Rad Krp Krat Mkd; еликож«» оуѣаахж ѿ него волїи и многъ плодъ» **ДААШЕ** 2v9Les — Cf. ВЗДАЯТИ sub 1, ВЗДАВАТИ sub 1, ВЗЗДАЯТИ sub 1, ДАВАТИ sub 1, ПОДАВАТИ, ПОДАЯТИ, ПРѢДАВАТИ, ПРѢДАЯТИ

♦ волж даяти v. волѣ ♦ (вз) заимз даяти v. заимз ♦ десатинж даяти v. десатина ♦ законз даяти v. законз ♦ имѣние даяти v. имѣние ♦ молитвж даяти v. молитва ♦ отзвѣтз даяти имз v. отзвѣтз ♦ по жрѣбню даяти v. жрѣбни ♦ разоумз даяти v. разоумз ♦ ранзи даяти v. рана ♦ троудз даяти v. троудз ♦

2. *дозволува, доушїа; позволять, допускать; to allow, to permit; – ἀφίεναι, ἔαν:* и не **ДААШЕ** да нѣкто мимонесеть съсѣды скозѣ црѣж«»вѣ оук ѣфїев їна тїс διενέγκη Mc11,16 Rad78a10 Dbj Krat] дадѣаше Dbm Rad126b1 Krp, оставлѣаше Mkd ● *cum inf.* и запрѣшаа не **ДАѢШЕ** имь глаголаути оук ѣа аутѣ лаλεїν L4,41 Rad Krp] дадѣаше Dbm Mkd, даваше Dbj, om. Krat – ЕХН — Cf. ДАВАТИ sub 2, ОСТАВЛѢТИ, ПОУЩАТИ

3. *їрошїава; прощать; to forgive; – χαρίζεσθαι:* приемлаше дрѣгъ дрѣга и **ДААШЕ** себѣ харїζόμενοι ѣаυτοїс С3,13 Str Karp Verk] пращаще са Ohr, подааше себѣ Slep – ЕХН — Cf. ПОДАЯТИ, ПРАЩАТИ

Notae: pro дѣяти: имжше ѣпованїе многомъ знаменїемъ **ДАЕМО** (sic) хрѣмеѣа 2С3,12 Str] дѣемз Ohr Slep, дѣѣми Verk, om. Karp; — pro жьдати: егда же **ДААШЕ** (sic, pro **ЖЬДААШЕ**) в«»ожїе трѣпѣнїе аплεξεδέχετο 1P3,20 Karp] жздааше Slep

KSM

КТ

ДАΘΑΝЗ v. ДАТАНЗ

ДАВНД- v. ДАВЗІД-

ДВИГНЪТИ, -ГНЖ, -ГНЕТЗ pf.

Dbm Dbj Jov Rad Krp Krat Mkd evHlud Psalt comPsalt Grig Lobk parOrb Bit Šaf trOrb trHlud Vtš Stan prolVtš Les

1. *оуїне, крене; поднять; to raise; – ἐκτείνειν:* вьнегда томоу шїю прострѣшоу и слѣзѣ рѣкоу мьѣю **ДВИГШОУ** вьзврати се желѣзо и растаѣ се ѣако воскъ ѣктеїантос тоу дїмїоу тїη χεїρα 206b16Vtš] приготиовївшоу ржкж 287r16Stan ● *їовеве; повести; to move; – ἀπαίρειν:* и **ДВИЖЕ** ѣако швца люди свож аплїрев Ps77,52 Pog] вьздвїже Bon Rdm Dčn ● *fig. разбрани; взволновать; to stir up; – διεγείρεσθαι:* и вѣтроу великоу сѣшоу море **ДВИГШОУ** ѣ те θάλασσα άνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο J6,18 Krp] море же вѣтроу великоу дышжшоу вьстааше Dbm, вѣтроу же великоу вь море дзїхажшоу вьстаѣше море Dbj, море же вѣтроу велин дыхажшоу вьстааше Rad, на мори же вѣтроу великоу дїхажшоу вьстааше Krat

refl. се оуїне, се крене; подняться, встать; to rise, to get up; – αἵρεσθαι, ἐπαίρειν: нь аще и горѣ се речете **ДВИГНИ СА** и вьврѣзи са вь море вѣдетѣ ѣрθητι Mt21,21 Rad54b3 Dbj Krp(bis)] вьздвїгни са Rad154a13 Krat Mkd; sim. **ДВИГЪНИ СА** Mc11,23 Dbm Dbj Rad78b18 Krp(bis) Krat Mkd] вьздвїгни са Rad126c10.23; належаахж во үл«»в«»цѣ вѣси не дажше емоу **ДВИГНЪТИ СА** ѣпаїрев comPs37,5 Pog Bon ● *замине; уехать; to leave; – ἀπαίρειν:* **ДВИГ СЕ** ѿ никомїдїе идѣше ираклїю достїгноути апарас 165b32Vtš

2. *їомесїи, їомроне; двинуть, сдвинуть; to move, to stir; – κινεῖν, σαλεύειν, μετακινεῖν, (προσψαύειν):* а прѣстомъ своимъ не хотать **ДВИГНЪТИ** ихъ оу θέλουσιν κινήσαι Mt23,4 Jov Dbj Rad(bis) Krp Krat Hlud] прикоснѣти са ихъ Dbm, подвїгнѣти ихъ Mkd; sim. не хоташе **ДВИГНЪТИ** оу προσψαύετε L11,46 Krat] прикасаете са Dbm Dbj Rad Krp Mkd; поводны же вьвѣши припаде рѣка храминѣ тои и не може **ДВИГНЪТИ** ѣа ωσνωβана во вѣ на камени оук їхусев саλεύσαι аутїη L6,48 Rad Krp Krat] гнжти Dbm, поколѣвати Mkd; како поженетз едїнз тїсжшж а два **ДВИГНЕТА** тзмж

μετακινήσουσιν Dt32,30 Bon Rdm Dēn, **ΔΒΙΓΝἨΤΕ** Pog ● *fig.* ΔΑ ΝΕ ΚΑΚΟ ΝΑ ΓΝἪΒΖ **ΔΒΙΓΝἨΤΕ** ΓΡΑΔἨΑΑΓΟ μή τι πρὸς ὀργήν κινήσητε τὸν ἐρχόμενον comPs23,7 Bon Pog; аще и пақы сзгрѣшитъ ѱкобѣкз ѱко плѣтѣнз и на гнѣвѣтѣ **ΔΒΙΓΝἨΤΖ** нѣ ты ѿврати са его ѱко блκλγгъ εις ὀργήν σε κινήσει comPs26,9 Pog] вззδвигнетз Bon; и сиѣ рекъ кназа **ΔΒΙГНἨБЪ** на ѱростъ и оуѣкнѣшѣ глκλвѣ ѱго κινήсας εις θυμόν 104v7Stan

refl. ce cūpese, ce ūōipese; zaprastitsъ, cotrastitsъ; to shake, to be shaken; – σαλεύεσθαι: и силы небесныя **ΔΒΙГНἨТ СΑ** σαλευθήσονται Mt24,29 Rad(bis) Dbj Jov Krp48v20 et Krp158v2] вьсколѣбат са Krp48v29, подвигнѣт са Krat Mkd; *sim.* **ΔΒΙГНἨТ СΑ** σαλευθήσονται Mc13,25 Mkd] подвигнѣт са Dbm Krat, подвижѣт са Rad Krp; *sim.* **ΔΒΙГНἨТ СΑ** σαλευθήσονται L21,26 Dbm Dbj Jov Krp] подвигнѣт са Rad Krat Mkd ● *fig. κινεῖσθαι:* εгда видѣ ѱсиѣѣ брата своего веньямина прѣдстоѣща съ страхомъ и трепетомъ многомъ **ΔΒΙЖЕ СΑ** атроба его за нь зѣло и хотѣше ѱхѣпити са и ѱблѣбызати брата своего ἐκινήθη 268r6Les

fig. refl. ΔΒΙГНἨΤΗ СΑ ΝΑ ΚΟΓΟ – κινεῖσθαι κατά τινος: ѣззици иѣз скроушишѣ са сирѣуз оуѣзани взишѣ **ΔΒΙГЗШЕ СΑ** на воглκ κινήθειсаи κατὰ τοῦ θεοῦ comPs36,15 Bon Pog

ΔΒΙГНἨΤΗ ΓΟΝΕΝΙΕ – κινεῖν διωγμόν: тѣмъ разгнѣвав се [Α]танариѣѣ **ΔΒΙЖЕ ΓΟΝἨΝΙΕ** на хрихстиѣнѣи ἐκίνησε διωγμόν κατὰ τῶν христѣиανῶν 15v2Stan; **ΓΟΝἨΝΙΟ ΔΒΙЖЕНОУ** бьвшоу ѱтъ бьсктъ и вьврѣжень вь темницѣ διωγμοῦ δὲ κινήθεντος 94r19Stan

Cf. вззδвигнѣти, гзнѣти, подвигнѣти
KSM НА

ΔΒΙЖАТИ, -жѣ, -житъ ipf.

Krp Krat Slep Vran Verk Pog comPsalt Zag trOrb trHlud Vtš Les

1. *οβιжу, мрѣ, ниша, ūpese; οβιγѣт, шевелитъ, колебатъ, трѣсти; to move, to shake; – κινεῖν, σαλεύειν:* ап[п]οκστοлы вз море житинское **ΔΒΙЖАЩΑ** воды крыщенѣи

κινούντας τὰ ὕδατα τοῦ βαπτίσματος comHab3,15 Pog] **ΔΒΙЖἨЩἨ** Bon; ѱкрѣпи во ѣ не **ΔΒΙЖАВЗ** ἱми μη σαλεύсας αὐτοῦς comPs147,2 Bon] не подвижѣвѣ ἱми Pog; στρκλστъ приѣмлетъ и силоѣ **ΔΒΙЖИТЪ** тварз 155v25Zag] **ΔΒΙЖЕΤЪ** 177c9Orb; вкожѣственимъ [MANOVEN] MANOVENIEMЪ ты **ΔΒΙЖЕЩИ** всауѣскаа и оуѣсасаѣши срѣдѣца на земли живοушимъ вκλκλѣѣко 33a15Vtš

refl. ce οβιжу; οβιγѣтѣся; to move; – κινεῖσθαι, σαλεύειν: ο немъ во живемъ и **ΔΒΙЖИМЪ СЕ** есмъ κινούμεθα A17,28 Verk69v17 Slep] **ΔΒΙЖЕМЗ** сѣ Ohr(bis) Karp18r25 Verk13r9, ходимъ Karp110v14, om. Str; вѣ-сего же **СА** ѣззиκз не **ΔΒΙЖИТЪ** оу σαλεύει comPs9,28 Bon] везз сего же са ѣззиκз не подвижитз Pog; оустнѣ еѣ тѣкмо **ΔΒΙЖАСТѣ СА** ἐκτινοῦτο 249r1Les — Cf. гзѣвати sub 2 ● *ptc.-subst.* единомъ же и еѣ ѱвѣѣтѣ **ΔΒΙЖИМЗИМЗ** прѣложение тѣн τῶν σαλευομένων μετᾶθεσιν Hb12,27 Slep] **ΔΒΙЖЕМЫѣ** Karp ● *ce ūpese, ūpreiperi; трѣстѣ, дрожатъ; to shake, to tremble; – διαδοῦναι:* пропинаемοу ти хрихтѣ вѣ тварз трѣпеташе зрѣши ѱснованиа земли **ΔΒΙЖАѣ СΑ** сз страхомз дрзжавзѣ ти диѣдоῦετο φόβѣ тоῦ κράτους σου 109v33Hlud] дрззѣхѣ са 158r5Zag 178d6Orb, подвизѣхѣ са 130v20Šaf ● *σκυῖα, ūalka; σκитѣтѣся, бродитъ; to wander, to roam; – σαλεύεσθαι:* **ΔΒΙЖАЩЕИ СΑ** да прѣселат са сѣрнове его σαλεύόμενοι Ps108,10 Pog] **ΔΒΙЖἨЩИИ СΑ** Bon, **ΔΒΙЖἨЩЕЕ СΑ** Rdm, **ΔΒΙЖἨЩЕИ СΑ** Dēn

2. *οβιγεва, создава маки некому, вознемирува некоѣо; надоедатъ кому-л., утруждатъ кого-л., беспокоитъ кого-л.; to trouble, to bother, to annoy sb; – σκύλλειν:* что **ΔΒΙЖИШИ** оуѣителѣ τί ἔτι σκύλλεις Mc5,35 Krat] поуѣто **ΔΒΙЖЕШИ** Dbm Dbj, не **ΔΒΙЖИ** Rad Mkd, что **ΔΒΙЖЕШИ** Krp ● *ūpreizvikuva, возбурова; возмуцѣт, побуждатъ к мятежу, возбуждатъ; to incite, to stir up; – σαλεύειν:* приѣж и тамо **ΔΒΙЖАЩЕ** и мѣтѣще народы σαλεύοντες A17,13 Vran – EXH

Cf. двисати, подвижати, подвѣсати

KSM

НА